

AUTHOR MEIR B. SOLOMON ABUSAAULAH

NO. 998

TITLE COMMENTARY ON NAHMANIDES
ON PENTATEUCH

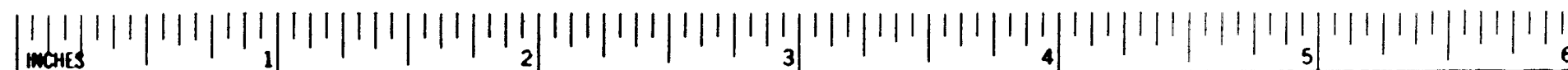
RR _____

IMPRINT 15-16TH C.

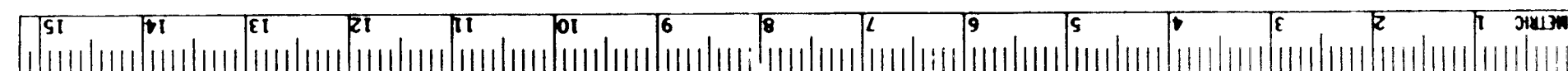
הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תשע"א

CALL NO. LUT2K1 881

DATE MICROFILMED _____

C 2399

These images are from the collection of the Library of the Jewish Theological Seminary (JTS). JTS holds the copyrights to these images. The images may be downloaded or printed by individuals for personal use only, but may not be quoted or reproduced in any publication without the prior permission of JTS.

FILMED FOR THE JEWISH THEOLOGICAL SEMINARY OF AMERICA

XEROX **University Microfilms, Inc.**
A SUBSIDIARY OF XEROX CORPORATION

לבר ואפשר לפרש עוד לפי שאלת מלאהים דומה מזה חזק לבר
 שהוא בעל הכחות התחתונות ואם תבקש בריאה למלאכים
 וכו' אבל אם תזכר ותבין פירוש בפנימיות העין למה לא יזכר
 בריאתם אין לנו תשובה חוץ מזה שדרשו ז"ל שלא תאמר ש
 שסייעו בבריאת העולם אך לפי פנימיות העין אי אפשר ל
 להזכירם ולרמוז כי הפסוק הראשון הוא דומה בעליונים הן ה
 ההויות ואין שם עסק למלאכים לכך אי אפשר לרמוז לבריאתם
 שאם היה כותב בריאת המלאכים בפי כמה יתפרש הכתוב
 ההוא בעליונים ופי' החסיד ז"ל כי פי' הכתוב הזה לפי פנימיות
 העין כך הוא כי ראשית בראיהם והשמים והארץ העליונים
 וארבע ריביות צד ימין ורחמים וצד שמאל ודין וצד ימין
 הנדולה והנצח וצד שמאל הגבורה וההוד והנה ראשית ת
 תרגום הירושלמי חכמה העליונה והבית דומות לכתרה' הנה
 הם דמויות כלם ורמוז וכלל חכמה וכתרה במלה אחת לרמוז
 ששניהם נאמרו בסוף כל שיהיה כלל בנתיים עד שלא נמצאו
 זו בלתי זו וכשהפסוק הזה מפרש בתחתונים תפרש בראשית
 חכמת שלמה ותהיה הבית שמוש שעל יד הראשית בהא
 אלהים חיים את השמים ואת הארץ התחתונים והארת ריביות
 עבאם ולרמוז לשני הפירושים הללו פי' הרב למעלה בפסוק

הדמיון מלת בדמיון לשני פנים הללו וזה יהיה לפי הדמיון
הכתוב למעלה במלת אהים אך לפי האחר יהיה אהים מדת
הדין ומלת בדמיון כמו בתחלה ונמצא שבשלושה פנים
איפשר לפרש הפסוק הזה הא' לפי פנימיות הענין ממשי והב'
נוטה לשי פנימיות והג' לפי פשוטו ממשי וכאשר נפרש א'
מלת בדמיון חכמת שלמה ואהים אהים חיים אל תחשוב
כי יד יו' לבד עשתה זאת כי בכח ובחכמה נעשו ככתוב
עושה ארץ בכחי מקין תבל בחכמתו ואמריו זל' לחשבה ב'וס
ואעשה עם דמדומי חמה ואור כי ישר דבר יו' וכו' וכאשר
לא הזכיר יו' אהים ואם שהכח סיוע ברברי לפי של' הזכיר
שם מלא עד היות עולם מלא ויהי אור ויש רבבות
בזה מדרש בסוד נעלם בספר הבהיר כתוב יהי אור ויהי
אור ולא כתב ויהי כן מלמה ששני אורים היו והשני אורים
דמו לזו פרדופין ובפסוק ולהבדיל ואם בסמוך הפרשנו
ובמדרש אחר בדמיון דבר ויהי אור וזהו אור לא נאמר
לא ויהי אור שכבר היה ואין שתי הדרישות האלה חולקין
אך מדרש הבתירה דבר ברו פרדופין ומדרש בדמיון דבר
דמו שהדיוות היו והאצילות מחודש ובפנימיות הענין יצא
מיס הספירות וכו' כי מענין האצילות הששה ימים כי

כל מאמר אשר אמר פועל הויה אחת הנקראת יום ואם ה'
המאמרים עשה בן ראשונות אין שם היום נתפש בהם
ולכן לא נרמזו כנגד והיו ששה ייש כמן מקום עין הימך
אמר הרב בכמן כי ששת ימים נמצאו מעצמן והלא שבעה
הם לא הצעת הדברים כך הם כי הבנן הוא עד היסוד והוא
שש לפעולה ושביעי למנוח ולכן כתב הרב ז"ל בפסוק ייבך
אלהים את יום השביעי כי הוא יסוד עולם ובו נשלם כל הבנן
כי מאידה ושאניה מאידה נחשבין אחד כעין דו פרצוף כ'
כמן שרמזו ז"ל בפסוק יהי אור ויהי אור וכן כתב החכם ה'
עזריה ז"ל בפירוש שם השי"ת והסוד בכתוב כתב הרב
כי הוא נעלם כי לסוד ולפרש לפנימיות הענין מעשה כל
יום ויום שיהא דומה לעל הויה והויה הוא נשגב מאד ופבר
כתב בו החכם ה' עזריה בפ' הגדות של חגיגה ובשיר השי"ת
וגם החסיד ז"ל ואם יש בהם דברים לא נתחווהו כל הצורך
ובעבור כן לא כתבתם כמן יהי רצון בתוך המים
בין מים העליונים למים התחתונים וכבר כתב הרב ז"ל וזה
מענין מעשה בראשית הוא ואל תקוה ממני שמתבאר
דבר עוד ע"כ ואנחנו קבלנו בו דמו החכם ה' עזריה ז"ל
בחגיגה בהגדת מים העליונים וזכרים ותחתונים נקבור

ובפ' מימריה דחגיגה מאין לאין בן זומא עופה הייתי וכו'
אין צריך לכתבו והמשכיל יבין זו אחר מן המקראות ^{שד"ש}
בן זומא וכו' הרב לא כתב בו דבר גם אנו לא קבלנו בו
דבר ויקרא אלהים לרקייע שמים כתב הרב ז"ל אבל יותר
נכון לפי פשט הכתוב וכו' כונת הרב בזה שאן השמים הם
למעלה מהמרי כבה והוא הרקייע הנטוי על ראשי החיות
והם הכרובים שהם יחזקאל וכו' שמי הכבוד אשר קראם
במקום אחר היא החיה וכל זה תחת השם הנכבד וידמו
הרב ז"ל בפסוק ויראו את אהי ישראל וכו' על פ' ה' אברהם
ז"ל והם השמים הראשונים הנזכרים במזמור הללו את ה'
מן השמים כי אין כדורי הגלגלים אבל הם הרקייע הנטוי
כי השמים נשמי השמים שהזכיר במזמור למטה דמו ^{לגלגלים}
וכתב הרב עם מה שיש עוד בשם השמים וכו' דמו לשמים
העליונים שהיה מתפלל שלמה כמו שיהיו ה' חנינה במדרשו
בפסוק ואתה תשמע השמים ומה אנו מזהירים עול מלכות
שמים והכסא גם כן דמו לכסא המלכות אשר היה כסא
הכבוד העליון ויחזקאל דמה הרקייע הנטוי אשר הוא ^{שמים}
לשמים העליונים וכסא לכבוד שעליו כלם משתלשלים והיה
זה כסא למה שעליו ומה שעליו כסא למה שעליו וכו' ^{שמים}

נשמים כסדרה הזה בתחתונים ואף בהויות כל כי יש שהם
 נקרא שמים כלפי שלמטה מחנו ונקרא כסא למה שעלו
 וכן בכלם והם שכל יבין וימאיר אלהים תדשא הארץ
 כתב הרב ז"ל ויתכן שידמו לארץ העפרית ז"ל ארץ החיים
 המולידה כל הדברים ומצמיחם ומה שאמר למינהו והביא
 הרב בכל עשב ועשב עוד הכתוב בו בעה דבר נאה יפה
 ומקובל בטעם חמדה הריא ולא בריל בין היום ובין
 הלילה כתב הרב ואם תוכל לדעת כוונתם באמרים בבריכת
 הלבנה עשרת תפארת וכו' הצעת הדברים הללו כך הם כבד
 כתבתי למעלה כי האור הראשון נברא בו פרצופין והיו
 מאירות בשוה ופועלות פעולה אחת והכונה הזאת הייתה
 להיות במזג הדחמים ודן כי כן ראוי להיות העולם דלא
 שגיה בלאו הכי וקודם בריאת שני המאורות התחתונות
 חמה ולבנה היה משתמש העולם בזה האור עד שהוצבעו
 שתי המאורות הללו המקבלים משני המאורות הגדולים
 וברי לבאר הענין הזה ארמונו כמן דעת מורי מקבל היות
 בראו והמשפילים יבין כבר ראו דאל במדרשם ובחגיגה
 ובמקומות אחרים העשרה דברים שנבראו ביום ראשון
 אחריו בחגיגה עשרה דברים נבראו ביום ראשון שמים

וארץ תוהו ובוהו אור וחושך רוח ומים מדת יום ומדת לילה
ובפרקן ל' איעזר הגדול שמונה דברים נבראו כי מדת יום
ומדת לילה בכלל שמים וארץ רוחו על ההיות האצילות
מסבת הסבות ובמאמר יום ראשון תמצא וימאז אהים יחי
אור ויהי אור רוחו למה שכתבנו למעלה וההיות הללו היו
רמוזות וימאז אהים יהי אור ויהי אור כי נתן כח בהויות
להתפשט ובכל פשה מששת ימי בראשית לפי פנימיות הענין
הזך בעו וסודו כל אחת בלי פירור והבדלה ובו ביום נבראו
חומי השמים והארץ ונתעטף א עליון באור הראשון ועשה
בכל יום יום פעולתו על ידי הארץ כמו שאמר תוצא הארץ
וכל פעולות עולם השפל געשו באותו האור שטכרו בתורה
שנים שהיו אחד מיוחד לטעם שהזכרתי לעיל וביום הראשון
נבראו כל הדברים מהעולם השפל והיו בכחם ובכל יום
יום יצא כל דבר לפועל כל אחד בימיו וזהו אשר ברא
אהים לעשות ברא בכח לעשות בפועל כפי הרבוע יתו
ותמצא כל מעשה דומה כל אחד לימיו העליון וכן תמצא
מפורש בהגדה בשמות שנברא אדם הראשון שכל אחד
דומה לענינו כי כל הענינים משתלשלים נעוצים סוף בתחת
כי אין קיום זה בלא זה ועוד איחוד זה בפסוק וידדו

הים נעתה נחזור לענין הדמיון הנה חמה ולבנה מעין
דוגמא של מעלה כח הלבנה שקוע בחמה וקטנה הלבנה
ואמרה אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד וקצב אחד
ואין כתר במקום הזה כינוי להיות ואמרו כן לפי שהיה אחד
שזה והיו מאירים ביחד ביום ובלילה ואמרה כי אינו ^{הדמיון} מן
לשמש שניהם ביחד אלא שימשול זה ביום וזה בלילה כל
אחד באורו הגדול ואמר לה לפי ומעתי את עצמך וכן וזה
דומה לענין עליון לבחם העליון והנה הגניזה וההבדל ידוע
כי נצט המור העליון הרמוז ללבנה לצורך הצדיקים מוג
לענין דאמר שהובילה ממנה והוא שם בכח החמה ומורי
זה היה אומר הצדיקן לפועל העליון אשר הצדיקן לעצמו
לפעול ולהשפיע בו לכל הבנין ואמר עוד כי עלי כח
אלי כי הן בזה בשניהם דומה למקום אחד אך יש מי ^{שסובר}
בהם לדמות בענין אחד ועלי דוקא וכוונת הרב באמרו
אם תוכל לדעת כוונתם באמרים עשרת תפארת לל כי
לא תפשו חול שתי המלות הללו כי אם לדמות לרו פרצופי
אשר הם כאחד ועמוסי בטן הם ישרא שנקראו כך
על שם שאמר העמוסים מכ בטן הנשואים מכי דחם
שהם נשואים מן המוצר העליון מן קדם ולמשול ביום

ובלילה וכתב הרב על דרך הסוד שדמותי לך תהיה ה' ^{אשר}
מושלך גמורה באמת וזה חבואר כי הכחות העליונים אשר
חמה ולבנה דומים להם חם המושלים האמתיים ולהם ה' ^{אשר}
המשלה הגמורה פועל אמת שפעולתם אמת דל מרת יוס
ומדת לילה ויידו בדגת הים כתב הרב זל בעבור יכר
ונקבה אחר ויידו לשון דבים ודרך האמת בפסוק הזה וידע
למשל בפסוק השני ואפשר שנתכוון לו ל' איעזר וידע
בתוצא הארץ ארץ הקנים שתוצא נפש חיה לעולם ^{עולמות}
וכן מה שאמר זכר ונקבה בראם כי היתה הבריאה מחלה
זכר ונקבה ונשמתו כלולה בהם עכ' קודם שאפרש דיוט
הרב בפסוקים הללו מקדים הקדמה להיות מפתח לענין
זה ולענינים אחרים ואומר כי מקובל הוא ביד קצב
האמת כי כל נבראי העולם הזה משתלשל מלמעלה ואין
לך דבר שאין לו כח למעלה כמו שאמר ד"ל אין לך כח
עשב וכו' ואם העשבים כך אין צריך לומר בחיות ובעופו
ובמילנות כל שכן באדם וכבר כתב החסיד ז"ל ענין מופת
בזה ואכתוב עקי דבריו בזה בקוצר אם אינו בלשונו
אחר כי כל בריות הארץ תלויות בכחות העליונות ואות
העליונים מהן בעליונים עד העלה שאין סוף פירך כי זל

גבוה מעל גבוה שומר ומן הבהמות ושאר החיים דברים
בכח עליוני למטה ממדרגת האדם ולא לחנם נצטוונו על
השחיטה ולברור להם חיתה יפה כי גם מתחלה נאסרו
בשחיטה ולא לחנם נצטוונו על כסוי קצת הדם ואף ה
העשבים יש להם כח בריקיע במאמר דולף והשורש לא
לחילנות עצי גן עד והם גם כן דוגמה למעלה והט
במרכבה דמה יחזקאל פני אדם פני אריה פני שור פני
כשרי אשר הם עקר לרביים שהוצרכו ומקבלים משם
כל חן ומין עליהם אמצעות כוכב ומלך והאדם מושך
כח עליון פנימי יותר מכלם ונפשו החכמה יותר ויותר וזה
כי לא באה עליהם אמצעי בהשתלשלות שאר הרביים
דך נמצאה מענין מעולה מהם ונברר דמיו דולף זה בפסוק
ישבעו עצי יו ארזי לבנון וכו' אמרו ישבעו חיה שבעו
מימיה ישבעו מעעת והכונה להם כי עצי יו הנכרים
בפסוק דומים לעליונים אשר הם הנקראים בשם ההוא
אשר לעצי הארץ חיהם ומהשק אתם ומטעתם ומורה
יתבאר טעם הכלאים וההרכבות האסורות וכל שאר
חוקים שחקקת לך כבר וכן יתבאר מזה טעם העילה
שלא נגמרי האתן ולא נמשך לעצמו עד שנה רביעית

וזה ענין מסודי כדיתת עץ פרי ואמר הטעם כי האדם עץ
השרה וזהו מאמרם לא מת חנינה בני לא דקן תאנתם בלא
זמניה וכן במסכת תעניות אמה הערחת את קונך להוציא
תאנה פירותיה בלא זמנה יאסוף הוא שלא בזמנו וכן אמר
במיל המשייר פירותיו גם מצינו על פ הנסיון שיש אצל
לא יעשה פרי לא אם יטעו בצרו בן זוגו עץ עקר דבר
וגם המריך בזה והנה האדם נברא כעץ דוגמא זכר ונקבה
זו פרצופין וכבר כתב הרב ל אברהם זל טעם הדבר ו
והנה הרב זל רמז זה הענין ואמר ודרך האמת בפסוק הזה
יורע למשכיל בפסוק השני כי נסתכל הרב בפסוק נעשה
אדם שמתחיל בלשון יחיד ואחריו אמר וירדו לשון רבים
לכך אמר שכוונת השינוי הזה על דרך האמת בפסוק השני
הוא הוא ויברא אלהים את האדם כי תמצא בו יחיד ורבים
כי סיים הכתוב זכר ונקבה ברא אותם וכוונת הרב זל
בזה הפסוק הוא דאז במה שאמר זכר ונקבה ברא אותם
שמורה שהיתה הבריאה מזכר ונקבה וכן פי הפסוק ו
ויברא אלהים עליון האדם בעצמו שלו כי אמנו נפש ה
האדם בעלם אשר הוא אלהי הארץ ברא אותו ולפי שלא
זכר עד עתה מדת הזכר חזר ואמר זכר ונקבה ברא

אותם כי היתה תחלת בריאתם מן הזכר ומן הנקבה ^{הזכר}
 לזכר ומן הנקבה לנקבה ולכן היו דו פרצופין בעין דוגמת
 ונשמתו של אדם עליון כלולה בשניהם דל באדם וחיה זה פ'
 מורי נ"י אך החכם היה מפרש אדם עליון ברא האדם בצלמו
 שהוא השם הגדול בצלם השם הנכבד ברא אותו להודות
 על כח זכר ונקבה הכלול בו וחזק הכתוב ופ' לך הדבר הזה
 זכר ונקבה ברא אותם ומפני שלא נראו בפסוק שהיו מלא
 מכל זכר ונקבה הוצרך הרב לפרש שאם נשמת א עליון כ'
 כלולה בין באדם בין בחיה ומה שהביא הרב ואמר ואפשר
 שנתכוון לו ל' איעור והביא מדרשן אין רצונו לוא שכוונת
 תחלת בריאתם היתה הנשמת הזכר לזכר והנשמת הנקבה
 לנקבה כי אין משמע דבר זה מתוצת הארץ נפש חיה יצא
 לפי שכתב הרב קודם לכן שהשם נותן נשמה עליונית ב'
 באדם בכתוב ויפח באפיו נשמת חיים חזר ואמר שאפשר
 שנתכוון ל' איעור לכך והיה דורש נפש חיה לעולם עומדת
 וארץ ארץ החיים ומה שהפסיק בנתיים במה שאמר ודרך
 האמת בפסוק הזה יתפיש למשליל בכתוב השני הכניסו
 בנתיים לפי שהוא סיוע למה שאמר שהשם נפח באפיו נ'
 נשמת חיים מלבד מה שפירש לוא כמו שפ' ובעבור

שמדבר הכתוב בנפש ובכוחם העליון הזכיר כאן בדימה
ולמטה שמדבר בחומר לבד אמר ויצד ואמר בנפש ויפח
באפיו ומה שמדבר הכתוב תוצא הארץ נפש חיה כאילו חיה
שתוציא הדבר הכנוס בה לפי שכחות כל הדברים שנבראו
בששת ימי המעשה נמצאו ביום הראשון מכל יום ויום
והארץ הוציאה בכל יום ויום לפעול ונפשות האדם נבראו
קודם ברייתו של עולם וביום הששי הוציאה הארץ נפש
האדם והוא שנאמר תוצא נפש חיה כאילו אמר שתוציא
הדבר הכנוס בה וזהו שאמר ליש לקיש אחור וקדם צירתי
אחור למעשה יום אחרון וקדם למעשה בראשית דעתיה
דריש לקיש מהכא ורוח אלהים ארחפת על פני המים זהו
רוחו של אדם הראשון שנאמר ונחה עליו רוח יי נתכוון
ליש לקיש למה שממילנו נזהר מה שממקו שם עם המלך
במלכותו ישבו שם עם מלך מלכי המלכים הקב"ה ישבו
נפשותיהם של צדיקים שבהם נמלך ובריא את העולם
כמו שכתוב שם וכבר ידעת מי הוא המלך ומי הוא
בעל המלכה ויכרך ויקדש ברכו במקו וכו' וכתב
הרב ז"ל והאמת כי הדרכה ביום השבת הוא מעין הברכות
והוא יסוד עולם ויקדש אותו כי משוך מן הקדש ואם

לבינה תקריא והשלשי שש קצוות והאחרונה אחד מעשר
וגם כתבו שיהא של יום הששי דומה לה ואעפ שאמרו בהא
בראם אל וגם כן כתוב כי יד יי עשתה זאת עם כל זה הו
עלה ואמרו בהא כי עקר הבריאה בין כמו שאמרו דהא
שמינו מתקיים ושרף עמו דחמים כי הרחמים הוא בשתוף
והעקר בדין נכן מה שאמרו שהעולם העליון נברא ביור הא
יור של שם המיוחד כוונתם שאף בהא הראשונה היתה ו
ובעבור שהיור עקר כמו שאמרו היה מביט בתורה ובונה
היא התורה אשר קדמה לבריאתה של עולם אפיס שנה
אמרו ביור וכבר נראה זה בפסוק ישמחו השמים ויפח
באפיו נשמת חיים כתב הרב זל ידמו לנו הפסוק הזה לעלת
הנפש יסודה נסודה עד על דברת שבועת יי עכב דבר
כתבתי למעלה כי הנפשות כלן נקראו קודם ברייתו של
עולם כדברי דיש לקיש ונאמרו מיוח הקדש הוא המקום
אשר עלת תבנים דמו אין ונמשכו כלם אל יסוד עולם אשר
קראו הרב יסוד הבינה כי היסוד למטה מן המלאכה כמו
שהביא ונשמת שדי תבנים כי נשמת שדי דומה ליסוד העו
כמו שפי הרב זל בספר יצירה ואמר תבנים על המסדר
הבנין והמשפיע הבריכה אשר משם מצילות הנפשות ותבנים

לשון תבונה והנה הנשמות כלן ליסוד בינה כי חשם פירח
הנשמות והוא מקיים אותם ככתוב בספר הבהיר והזכיר
הרב בכאן והשם הגדול במקום הזה הוא יסודו של עולם
ואל יקשה בעיניך בראותך הרב חכמה השם הגדול הזה
למעלה מאת כי לפי דרכו הכל נחשב כאחד וברוב החזקות
שניהם נקראים בשם אחד ואם תדקדק בענין דו פרצופין
בחמה ולבנה ובאדם וחיה תבין כי הכל אחד והנופח הנ
הנשמה דרך אמונה הוא יסודו של עולם ולא שגיא בלתי דרך
אמונה כי הכל בא בדרך ההיא והזכיר בכאן שם מלא ליהוה
שהנופח הוא השם הגדול הזה אשר הזכרתי ואמר ויפח
להורות כי הנשמות יתן בו כמו שכתב החסיד ז"ל הנופח בנוד
ממציא בו דוחו ולפי שלא הזכיר לך הרב בזה התפארת
חזר ואמר דרך אמת ואמונה ללמדך שהם נמשכות מרוח
הקדש דרך הקו האמצעי ובאים אל היסוד ושם ישבו עד אשר
יפח אותם באדם דרך אמונה והביא הרב ז"ל ראיה מספר
שאר נדחים כנשבע בחיי המלך למה שאמר הנפשות נמשכים
מרוח הקדש כי הנדחים עולים אף לחיי המלך ואין צורך
לומר כל הבנין כי נדי גדול משבועה והחיים הם עץ החיים
שבועות למלך עצמו עם בניינו וזהו לשון שבועה חלשין

שבעה וזהו שתמצא בנדר כי הוא למעלה לאדם ועם כל זה
האדם בכלל ובשבועות קרי נשבע השבועה בו לבד וזהו
חי יין וחי נפש כי בתחלה הקל ואחר כך החמיר בשבועתו
יין אהים ולהורות כי השבועה בטעם הנדון הוא עקר שש
קצוות כתב הרב חכ"ן תבין שבועת יין אהים כאילו אמר
חכ"ן תבין ענין שבועת יין לולי שאמר האל של המקרא
והוסיף הוא בכתוב ההוא שם יין ואמר יין אהים להורות
כי השבועה ביין ובשמו כי היא מכלל השבעה והיא הנד
הדומות בהם השבועה כי הכתוב אין בו שם יין כי אם
דברית שבועת אים וכתב הרב בחידושי נדחים שלו ענין
דומה לזה גבי חומר בנדחים שבשבועות אחד ומה שיש
בין נדחים לשבועות יש לו סוד שהנדר לבד יסוד השבועה
בו והוא אחדונה ידנעה וברחיה תחיותה מהששה גרועה
נמצאת שהנדחים על גבי תורה עולים ולכן לבטל אחת
המצוה חלים ואין כן בשבועות יען פדיה מאות נסיעות
על וכתב החסיד וזה לשונו אמר הנה על דרך אמרת
ואמונה לקוחה מיסוד הבינה ואם תעמיק דעתך ורעיוןך
יגבחו להבין שבועה אמורה בידמיהו וסוד נדחים עלולים
בספר חלפים תכיר האמת כי היא יורדת לשלח האמת על

והנה הפסוקים שהם בירמיהו ובמלכים הם ידועים כי במלכים
כתוב חי יי וחי נפשך ובירמיהו כתוב חי יי אשר עשה י
לנו את הנפש הזאת כל זה רמז למעלת הנפש ולמקום אשר
היא מצולה חשם וכבר רמז ר' יהודה הלוי ז"ל בפיוטין מצולה
מרוח הקדש ובמקום אחר אמר תקן נשמות עם הראשון
תחלת דבר יי ייטע יי אהים וכתב הרב ז"ל ויתכן שלמה
הגן בלשון נקבה כמו ובגנה ידועה תצמיח וכו' עד אל הגן
הקדמות שנאמר תעבדון את האהים ה' תשמדון להקדיש
לי במועדו ע"כ כבר כתבתי למעלה כי ענייני עולם השכל
משתלשלין מלמעלה והם צריכים לעלונים להשפיע להם
הברכה חיים עד העו' ובקרבנות יהיה חשך הברכה לעליונ' ו
ומהם לצמחי גן עדן כמו שדרשו בפסוק יטבעו עצי יי ו
וכבר כתבתיו לעיל ודמו הרב באין לג' הידוע ולכן כנהו
בלשון נקבה באמרו לעבדה ולשמרה ולשון ולשמרה ופסוק
תעבדון את האהים ותשמדון להקדיש לי מורה על כל זה
כי הוא הנקרא שומר ישראל ותרגומו מורה על זה והכונה
להשפיע הברכה לג' העליון וממנו יבנה לתחתונים זאת
הפעם וכתב הרב ז"ל ומלת זאת יודע מדבריו בפרשת ויאת
הברכה וכו' ולכן חזר כי מאיש לוקחה זאת ע"כ כוונת הרב

ידועה במלת זאת ומלת איש כמו ואל שדי יתן לכם ה'
רחמים ודמו בכאן הרב ז"ל דו פרעופין והב' זה וכתב
הרב ז"ל ודע והאמן כי ג' ערך בארץ וכו' אבל כאשר
הם בארץ כן יש בשמים דברים יקראו כן והם להם יסוד
וכן והדברים הנקראים עץ החיים ועץ הדעת למעלה
סתום נעלם ונשגב והאדם חטא בפרי עץ הדעת תחתיו
ועליון במחשבה ובמעשה ע"כ כל זה יתבאר מדרשיו
שכתבנו לעיל בענין ההשתלשלות ועץ החיים דמו' ל'
לצדקה כענין שנאמר וצדקה תציל מחות ועץ הדעת
קבלנו בו של מידושים וכולם אחת האחד עץ של דעת
והדעת ידוע מענין וידע אהים והוא הפרי והיה הפרידה
העץ מהדעת וזהו כי טוב העץ למאכל וכן ומאכל מן ה'
העץ וזה טעם עצו ופריו שוין שאל חוץ ויש הפרש עץ
הדעת הכל אחד כמו עץ החיים עץ שהוא חיים ועץ שהוא
דעת והוא אכל מפריו והפריד הפרי מן העץ והוא טעה
במעשה בהפרידו בידים וגם במחשבה שפצץ בנטיעות
ולכן כסו עיוות כי הדגישו במה שחטאו ולכן כששב
בתשובה הקדיב פר בקרן להודיות על היחוד הגמור והנחש
בא מכח הנחש הקדמוני ולכן נטפל לאשה כי מצא מין

מינו ופתה אותה באמור לה שהוא מתכוין לתועלתה ולמעלתה
למשול בכח ההוא ולכן נתקללה בקללה והוא ימשול בך מדה
כנגד מדה כי כן דרך השם ית' לשלם לכל מדה כנגדה ולכן
לפי שקצץ בנטיעות והפריד דבר מחקומו נתקלל בקללה נעיש
כאשר הפיש והמשכיל יבין ויחיד ויתלד את קין וכתב
הרב ז"ל והסוד המקובל בענין הכל גדול מאד ע"כ דמו הדב
הנה סוד דוד הולך ויחיד בא עם מה שכלל בן עוד ענין גדול
מזה בענין הדיצת קין להבל ובענין מיתת הבל ואפי' אפי' ו
ומעלה בו כפי מה שקבלתי בדבר דמותי למעלה שאדם וחוה
נבראו דו פרצופין כעין דוגמא של מעלה וכבר כתבו חז"ל
בברייתא כי תוך שבעת ימי המעשה עלו למעלה שנים וידידו
שבעה כמו שחלקו באותן השעות שנברא בו ואמרו תשיעית
עלי למטה שנים ויירדו שבעה ל' יוחנן אמר מדבעה ובימות
החלוקים תמצא שנודק נשמה בשעה רביעית ונודגה
לו חוה בשעה שביעית ועלו למטה שנים ויירדו שבעה
בשעה תשיעית ויתבין ענין דו פרצופין כמה נמשך והנה
בתוך דמן החדוש והקתפשות היה כל זה כפי שיצא כח
השבעה בפועל מכללם ועם שכינה שסייע באותו מעשה
הנה לך שמונה שקיוס הכל בשמונה ונשלים כל המלאכות

התבנית וכוונת הבריאה ומה דאמר ארבעה לא יחשוב
 התאומות כי ג' תאומות נולדו עם קין אחת ועם הבל שתי
 כמו שדישו מהאמת שבהם ולא הזכיר התאומות בעבור
 כי הן בנין על הבית גם כי כלל וז' פרט והכל כונה אחת
 ואחד שהם יצאו בפעל או כללם לא יבנה עוד מהם פעם שנית
 לא אם כן יחזור העולם לתוהו ובוהו ואין כל חדש תחת
 השמש בעולם הזה והכל דבר מדבר וזה מאמרם בבריאת
 דבה היתה תוהו זה אדם הראשון שהיה למה וללא כלום כפי
 מפני מי המכול ובוהו זה קין שבקש להחזיר העולם לתוהו
 ובוהו שחשב מחשבה רעה שאחר שבמעשה אביו ואמו
 שהיו מדרת יום ומדרת לילה שאצילותם ז' לבד והם עלו לאות
 מנין או לכללם כבר יצאו כח הז' ולא יולדו עוד ועל כל פעם
 יחזור העולם לתוהו ובוהו ויאמר הוא ויתחדשו ז' אחריכ
 או יהיה ממנו הקיום וחשב השם מחשבה והוא רצח ולא
 ידע והושתת שת תחת הבל שאל לא מת הבל לא נולד שת
 ומקין נשאר שם ושאר בנעמה אשת נח שהיתה מכללה
 וזה שאמרו שם בפסוק ותקן גם לאישה מה את סבור שני
 מתה וחיה אחרית נבראת לקין כל חדש תחת השמש מה
 את סבור שאני מתה ואת יושב העלה לא תוהו בריאה

וכו' ובזמן המבול שהיה כחידוש שני נשארו לקיום העולם שמונה
 ממני אדם בצירוף שכינה או מפני שבא תקלה עליה אדם
 לא עלה למקן שבעה ומורו נר היה אומר כי בחשבון די-
 כי השמונה בתוך מנין על כן נח לא הצליח אחד מבניו כחם
 שעליו נאמ' ולא יהיה כנעני עוד בבית יוי העליון כי אחד-
 השם ומפני ששת קס תחת הבל נשארו תולדותיו אחר ה-
 המבול מה שלא נשאיר אחד מזרע אדם שישארו בתורה
 עם נח ובניו וזהו שנאמ' עליו ויולד ברחותו כצלמו שהיה ^{ממנו}
 ונעשו אחרי יקדבו ימי מבל אבי חשב יותר דע מזה ועוד
 ככלל בענין קין כי קצץ בניטיות כאביו שהביא ^{המיתה} הפרי
 היה יכול לעשות ממנו סלת שמביאים ממנו מנחות שאם-
 הביא סלת לא היה קורא אותו הכתוב פרי האדמה כי לא
 יקרא פרי ואם קין היתה בונתו להדור מצוה פרט בו ה-
 הכתוב פרי העץ או סלת למנחה כאשר פרט באחיו ^{הבדורית}
 צמנו ומחלביהן והיה די לו שהביא מה שנמצא בידו וזנה
 במדרש דור שזרע פשתן הביא והאמת שלא נתבונן לא
 להפריד מחקום גדולו לכן לא נתבונן בהדור הקדמין דין
 שיגיע לו מחשבתו וזהו שהאריך בקרבן הבל ובשליו
 קציר ובמדרש שלח שמעון בן יוחאי ענין גם כן בזה ^{החטא}

אשם תראהו והנה הכל גם כן מתבטא וזהו שנימו בפסוק
ויסתר משה פניו כי עקר ממה שאידע לו כבר וענין דור
הולך ודור בא כבר הוא מקובל דמזוהו בפסוק ומשה היה
דועה ובפסוק ויתעביר יי בי ויובן ממלת משה והמשכיל
יבין ויבא קין כתב הרב הבינו האנשים האלו סוד הקדבנות
וכן ועוד אדמו בו עקר גדול בדעון הבורא ע"פ ענין ה
הקדבנות ואם הוא המעט מה שקבלנו בו אכתבנו בעה
בסדר ויקרא ואם הוא לענין סתום וחתום לא זכינו בו על
השלמות הנפלים היו בארץ וכן אבל המדרש לא שיער
הגדול וכן ער לא שיש צורך להאריך בסוד הענין הוא
ע"פ הרב לא דמו כונתו אבל אנו קבלנו בו דבר לא נח
לי כתב בענין שאמרו בפסוק כי משחיתים אנו ונהנה
דמו בפסוק ויצא הרוח בענין נבות שנאח תפתה וגם
תוכל צא ועשה כן ודרשן דא צא מחיצתי וינחם יי
ויתעב אל לבו וכתב הרב אל בבריאת דבה אמרו בזה
ענין במשל שהביאו מן הסדסור ומן האדריכל וכן והידעו
יתבונן למה אמר בכאן שם המיוחד ובכל הפרשה וענין
המבול שם אים פונת אל כי המתנחם על עשה את ה
האדם הוא השם הגדול וכי עשה שב לשם הנכבד ולכן

כתב למטה כי נחמתי כי עשיתם חסד יוד ואמר בריאה
 בשם הגדול באמרו אחח את האדם אשר בראתי כי ^{חשבה}
 ביום ומעשה עם גדולי חמה והנחמה בעבור כי ^{ועצבו}
 את דוח קדשו הנקרא לבו והלב ידוע ונקרא לב בעבור
 שלב האדם מחובר בו באדם בל פירוד ונתעצב השם ^{הגדול}
 בעבור לבו כי יש אל במקום על כי נדמו השחתה לארץ כי
 הוא צריך להרחיק השפע ולסלקו ממנה שלא תשפיע להם
 וזהו משל הסרסור והאדריכל וזהו המשל של למטה ^{הניקתו}
 נדית שהביא הדבאל בפרשה האחרת ובעבור השם
 המיוחד הוא המתעצב הזכיר בכאן שם המיוחד ^{המתעצב}
 א לבו ובענין פרשת המבול איס הנוקם את נקמתו כי
 הוא שופט כל הארץ והמשפט לאהים הוא ברוך הוא

פרשת אלה תולדות נח

והנני משחיתים ^{את הארץ וכו' ועל}
 דרך האמת הוא כמו את השמים ואת הארץ וכו' כי ^{הארץ}
 תהיה בהשחתה וכו' עד מניקתו נדית ע"פ ^{הנני משחית}
 להם את הארץ ארץ החיים ובהשחתה ישחתו גם הם כי
 בהרחיק השפע ממנה הם נשחיתים בעולם הבא המשחיתים
 בדרך ויתעצב א לבו כי המתעצב הוא המשחית ונקרא

חנה בלשון אים כי הנכיר השם המיוחד למעלה בויתעצב
כי הוא ספור דברים לא ספור עשיית דין ואמר בענין ה
המבול שם אים כי הוא ספור מעשה דין ואם הוא רחמים
כמו שמוכיח והנני משחיתם את הארץ על פי הדב^ה חזקיו
בשם אים בעבור כי הוא עני דין והדין נעשה על ידה^ה יא
יקשה עליך ענין סדרם ודור הפלגה שהזכירו בשם המיוחד
ואם הוא דין אבל הדין נעשה על ידה כי שם ייחד^ה דין
לו לפי שצצו נטיעותיו ואין לארץ דע כל כך בקיצוץ
והנקמה שם לשם הוא לפי שהיו מניחים הבנין של מעלה
ולוקחים להם המדה לבד ולכן הוא מקנה להם כי עוזבים
מקור מים חיים אבל בכאן לא היה קצוץ נטיעות כי אם
חטאים ועונות שגרמו השחתת הארץ ובעבור שהשחיתוה
במעשיהם נקרא כאן אים כי מדת הדין נוקמת נקמתם
מהם על כי השחיתו אותה והיא היתה עקר הנקמה בהם
כי כן הדין נותן מקף עם כל זה השם המיוחד היה משחית
בהם על ידה גם כמו שאמר ממחה את האדם משה^ב יתי
ובתוכו והנני משחיתם את הארץ ומכל הטעמים האלו כתב
בכאן שם אים ואם המהירה על דרך האמת היא בשם
המיוחד ואני הנני מביא וכו' ועל דרך האמת כמו

ויסדתי אתכם אתי וכן את הנה בדיתי אתך ואני זארת
בדיתי ואמר אתי וכו' עד ימחק וידיו תרפינה ^{והמשפיל}
יבין הרב ז"ל מפרש חלת אתי בדוב המקומות על מדת
הדין ולפעמים בשם הגדול כמו בפסוק ואני אתך ^{פני} את
ובעבור כן הוצרך לומר בכאן ויסדתי אתכם אתי ^{פני} כי שם
אמר בפי' שהיא מדת הדין מן המדרש של ל' נחונות שהביא
שם לא די שאני מדון לא אתי ^{אמר} איסור ובמדרש ההוא ^{אמר}
כנסת ישראל לא די וכו' ונראה לו גם כן מאה שאמר כאן
ימחק וידיו תרפינה ולכן יש לפרש בכאן לפי זה הדרך
או הפסוקים שמופיער כאן ואמר כי ואני הנני מביא את
למבול מים הוא כמו ויסדתי אתכם אתי ואמר מדת ^{הדין}
אתי תהיה ידי בהם וידי יד מעש בעבור שהביא ^{ימחק}
וידיו תרפינה ואמר שיעשה כן בעבור שהשחיתו אותה
ומה שאמר הרב על שהשחיתו את הארץ להסתיר הענין
כי הארץ ואם הכל ענין אחר או יהיה הארץ כפשוטה
והפסוק חשני שאמר אתי הנה בדיתי אתך יהיה תאמר
השם הגדול שאמר כי אני שהוא בדיתי יהיה עמו וכן
ואני זאת בדיתי יתפרש על הדרך הזה כלומר ^{אמר} כי הנה
זאת היא בדיתי ואני זאת הם שתי שמות ^{אמר} אחת

והרב כדל' לקיים דבריו שאני הוא מרת הדין הביא זאת
 אות הברית אשר אני נותן בונתו לומר שאין מלת אני
 בנוי לאומר כאשר הפרש בסוד הכתובים בעה' וזהו חזק
 וידיו תרפינה כי החוחך שהוא אני הנותן אות הברית
 כי אות וברית בפסוק ההוא הוא כפשוטו על הקשת ^{הנראה}
 לעין ופעמים פרש אני בנוי לאדבר ופעמים נסתר כמו
 אשר אני נותן ועוד יתבאר זה בפסוק ויאמר אם שמוע
 תשמע וכו' ושמעתי מי שהיה מפרש אני בבא כמו אני
 שבפסוק ואני את את פני שכתב הרב שם שהוא השם
 הגדול ובאמת יבא לשון הרב פשוט אבל הפסוק שוב
 לו לדגמא ויסדתי אתכם אף אני סותר זה כמו שפי'
 כמו שהזכרתי ולא נתחוויר מצלי ועוד יקשה לפירוש
 זה שיאמר השם הגדול ביה מכול לשחת כל בשר כי ה'
 המשפט לאהים הוא והקיימותי את בריתי אחר
 ה' אברהם וכו' ועל דרך האמת הברית מעולם הוא וכו'
 עד בריתי חיתת אתו והמשכיל יבין פרש היב' וז' כאן
 והקיימותי מאמר השם הגדול ופרש הרב בריתי כמו
 בריתי ולכן היא כמו שמוכח כי היא שמוכה לעולמים
 שהיו לפניו כי היא בריתו של עולם והעולמים ידועים

כִּי הוּיָהּ וְהוּיָהּ נִקְרָאת עוֹלָם וְהַבְרִית מֵעוֹלָם הָבָא וְאַחֲרֵי
הָרַב לִפְנֵי כִּי כֵן הַפְסוֹק וְלֹא עֲלִים הַדָּבָר כַּמְנַהֲגוֹ וְהוּא בִּ
בְּכַח כְּמוֹ לִפְנֵי וְאִם הוּא כְּתוּב בְּחֻקְתָּ הַפִּדְיוֹשִׁים מוֹל
מוֹדִי נָהִי כִי טַעֲמוֹת הוּא אֵל לִפְנֵינוּ הוּא מוֹנֵה בְּכָל הַפִּדְיוֹ
שֶׁתִּקְוָה וְתִהְיֶה הַצֹּדֵק פִּי עִם נֶחַ וְכֵן וְאִנִּי הֵנִי מִקִּים אֶת
בְּרִיתִי אִתְּכֶם כִּי אֲנִי בְּמִקְוָה הָהוּא הַשֵּׁם הַגָּדוֹל כִּי הוּא
מֵאֲחֵר שָׁלוֹ יֵת כְּאִשֶּׁר מִפְּרֵשׁ בַּעֲלֵה וַיֵּאמֶר יְיָ אֱלֹהֵינוּ
וְכֹן וְכִבְרֵי דְמוֹתֵי סוּד נִימְצָא לְהַעֲלֶה עֲלֵינוּ דְמוֹת בְּחֻשָּׁל
שֶׁהֵיטָל מִן הַסִּדְרוֹת וְהֵן הַחֲדִישִׁים כֹּל אֶת קִשְׁתִּי נִתְּתִי בִּ
בַּעֲנֵן וְכִתְבֵי הָרֶבֶץ וְלֹא אֶבֶל יֵשׁ לְרִבּוֹתֵי בְּפִרְשָׁה הַזֹּאת סוּד
נִעֲלָם מֵאֲחֵרֵי בְּבִרְמִשִּׁית דְּבָרָה אֶת קִשְׁתִּי קִשְׁתִּי דְּבָר
שֶׁהוּא מוֹקֵשׁ לִי מִיִּפְשָׁה כֵּן אֵל קִשְׁתִּי דְּפִרְיָה עַד דְּמוֹת
שֶׁלֹא בָּא לְעוֹלָם וְכֹן וְכִתְבֵי הָרֶבֶץ וְלֹא בְּפִי זֶה הַעֲנֵן הַחוּצָה
בְּבִרְמִשִּׁית דְּבָרָה וְאִם זִכִּיתָ לְהִבֵּן דְּבִרְיָהּ מִדְּעָה כִּי
פִי הַכְּתוּב כֵּן אֶת קִשְׁתִּי וְכֹן עַד אֶבֶל רִבּוֹתֵי לֹא לִכְךָ
נִתְּנוּ וְהֵנָּה דְּעַתָּה הָרֶבֶץ בְּפִי הַפְסוֹקִין הָאֵל כֵּן כִּי
מֵאֲחֵר הַכְּתוּב אֶת קִשְׁתִּי שֶׁהוּא מוֹקֵשׁ לִי וְלֹא בְּחֻשָּׁל
אֵל כְּמוֹ הַקֵּשׁ לְפִדְיוֹ וְהֵנָּה מִדֵּית הָרֶבֶץ הַנִּתּוֹנָה בַּעֲנֵן
הָרֶבֶץ כִּי הַעֲנֵן הַזֶּה לְהַסְתֵּר מֵאֲחֵרֵי הַפְּנִים מִן חֲדָרָה

העלונה מחטאת יושבי הארץ כמו שהיה במבול ואו
תהיה קשת בענן שחיה ראו כי מדת הדין רוצה לנקום
נקמתה ואו השם הגדול זוכר הברית בזכר הרחמים
ותהיה הברית לאות ויהיה הכל מיוחד יחוד שלם
וזהו מלת וראיתיה שאלו בכאן לשון נקבה כי בחק
אחר הוא זכר והנה האות והברית הנה כאות הא
המלה והברית שבה שם בו הפרש כלל והוא חומל
על הטף שלא ימחו כמו שנימחו במבול ומעניש חטאים
ואינו מרדה למניקת המשל מי שבידו סלת דותר
שאינו נותנה על בנו אם על עבדו שם קתשחרת
הטף וכל היקום בהשחתה והנה בעשות מדת הדין
הרפא נקמות בארץ מקבלת ממדת הדין הקשה בלי
אמצעות רחמים ואו נמחה הכל בלי השמדות שורש
וענף ובחיות מדת הרחמים ביניהם מיסית ומנחת
להם לפליטה גדולה וזה יובן מעטן סדום במה שחזו
הרב בפסוק מרדה נא ואמרו ומשם תבינהו והנה
בהיות צדיק גמור בארץ אינו צריך לקראות מנויות
כל חסימין הללו כי הצדיק מות ומגן על הדור וזהו
מה שאמרו רזל שלא נראתה חקשת בימי קצרת

הריאשונים וחכמי התלמוד אבל בעוד שאין צריך גמור
בדור זה מראה לנו השם ית וית כי הוא זוכר הבטחתו
ומראה לנו דוגמה בענן כי חטאנו לו כמו שאמרו צ"ה
ינא דמטרה פיומא דדינא ומראה לנו הקשת המורה
על מדת הדין והוא מרחם עלינו וזהו מאמרים המסתכל
בקשת ואינו מברך ברוך זוכר הברית נאמן בבריתו
וקיים במאמרו וענן מסתכל יש לו ענן כי אינו מומר
על דמות עין וזה ענן המסתכל בכה כשעושה נשימות
כפיס כי יש לו ענן וכתב היב"ל ולשון המקראות נאות
מאד לענן ולפי מה שכתב נראה שכך הוא הסדר ופי'
הכתוב ואני חנני מקיס הם דברי השם הגדול המבטיח
לנו שיקיים עמו בריתו היא כנסת ישראל ועם זרעו
אחריו ועם כל נפש החיה אשר אתם בעוף ובבהמה ובהמה
והוסיף עוד ואמר כי הוא צריך להקיס עמהם את צ"ה
הנכדת כד"ל שלם יכרת כל בשר עוד מאי המבול ולא
יהיה עוד מבול לשחת הארץ התחונה ויאמר א"ס
השם הגדול שהוא מתחלף בכינויו במקומות לפעמים
נקרא הרחמים בשם הדין והדין בשם הרחמים להורות
על היחוד הגמור זאת מלת הברית ה"ל על הקשת חמש

שהוא

15
שְׁתֵּי זָכָרִים הַבְּרִית וְהוּא דוֹמֵם לַמִּדָּת הַדִּין יֹאמַר וְאַתָּה
אֹת הַבְּרִית אֲשֶׁר כְּנִסְתָּ יִשְׂרָאֵל הַנִּקְרָאת אֵלֶי נִוְחַת בֵּינִי
וּבֵינֵכֶם וּבֵין כָּל נֶפֶשׁ חַיָּה אֲשֶׁר אֲתַכֶּם הוּא לְרִמּוֹת מִלִּי כִסֵּי
שָׁשְׁתִּי נָתַתִּי בְּעֵינַי וְקִשְׁתִּי בַמָּקוֹם הַזֶּה וְכֵן בַּפֶּסוֹךְ וְנִרְאִיתִי
הַקִּשְׁתִּי בְּעֵינַי הֵן חֲדַת הַדִּין מֵאֵשׁ וּמֵלֶת בְּעֵינַי בְּשִׁנְיָהִם הוּא פִי
קִשְׁתִּי כִּאִלּוּ אִמָּר אֵת קִשְׁתִּי הַמְּנוֹחֶנֶת כִּבְרִי לַעֲשׂוֹת דִּין יֹאמַר
אֵת קִשְׁתִּי נָתַתִּי מֵאִזְּ בְּעֵינַי לַעֲשׂוֹת דִּין וּבִשְׁעַת הַיּוֹם אִלּוּ
הֵייתִי מְנוּחָה הִיְתָה מַחֲרִיבֶת הָעוֹלָם לִפְנֵי בָּעֵת שֶׁתִּכְעִיֶּסוּנִי בְּעֵינַי
חֵד וְהִיְתָה לְאוֹת הַבְּרִית בֵּינִי וּבֵין הָאָדָם וּמֵלֶת וְהִיְתָה נִשְׁמָה
לְמֵלֶת בְּרִית כִּאִלּוּ אִמָּר וְהִיְתָה הַבְּרִית לְאוֹת וּמֵלֶת הַבְּרִית
לְשִׁמּוֹשׁ לְשֵׁנִי עֲנִינִים כִּאִלּוּ אִמָּר וְהִיְתָה לְאוֹת הַבְּרִית
לְבְרִית בֵּינִי וּבֵין הָאָדָם וְהָאָדָם הוֹמָת חַיִּים אֲדָן מֵאֵשׁ וּחֹדֶר
וְאִמָּר פִּי־יָדִי וְפִי וְהִיָּה בְּעֵינַי עֵינִי עֵץ בַּפֶּסוֹךְ חֵד
דָּמָה לְהַסְדֵּרֶת הַפְּנִיכִים מֵאֵשׁ עַל הָאָדָם חַיִּים הָאָדָם הַעֲלִינֵה
שֶׁלֹּא יֵאָמַר יוֹי פָּנִין מַחֲטָאתִי וּשְׁבִיָּה וְנִרְאִיתִי הַקִּשְׁתִּי שֶׁהוּא
מִדַּת הַדִּין בְּעֵינַי לַעֲשׂוֹת דִּין וְזָכַרְתִּי אֵת בְּרִיתִי הַעֲלִינֵה
אֲשֶׁר הִיא בְּרִית בֵּינִי וּבֵינֵכֶם בְּזִכְרֵי הַיְּחֻמִּים וְאֲחֻמוֹל עַל
הַטָּף אֲשֶׁר עַל הָאָדָם וְחֹדֶר וְאִמָּר וְהִיְתָה הַקִּשְׁתִּי בְּעֵינַי הוּא
קִשְׁתִּי וְעֵינִי כְּפִשְׁטוֹ מֵאֵשׁ שֶׁהוּא דָּמָה לַמִּדָּת הַדִּין שֶׁהוּא חֹדֶר
עַל הָעָם וְהוּא בֹא לְגִמּוֹר הָעֵץ אֲשֶׁר חֲתָמָל לְדָבָר בְּקִשְׁתִּי

ההוא כפשוטו בפסוק זאת הברית ולפי שלא גמר ענין ה
הקשת ההוא רק שאמר כי זאת הברית אמר שאמר
הנאמרים היא אשר נחתת ביני וביניכם ובין כל נפש חיה
על הארץ חור עתה לעניינינו ואמר כי בהיות הקשת ההוא
בענן שהוא דמו שחדת הדין מתוקה כנגדם אז וראיתיה
לחדת הדין לזכור אותה זכר עולם וחור ופי כיצד יהיה
הזכירה ואמר בין אים ובין כל נפש חיה בכל בשר אשר
על הארץ אמר השם הגדול שהוא הרחמים שיכילם רחמן
בין אים שהוא חדת הדין של מעלה ובין כל נפש חיה בכל
בשר אשר על הארץ שהיא חדת הדין של מטה ולפי
לחם רשות בקחמן להשחית וחדת הדין של מטה נרמות
במלת אשר על הארץ שאם הוא חור על נפש חיה היה
יוצא לוואי אשר בארץ והרי הוא מומר בין אים ובין
חמקיים כל נפש חיה בכל בשר אשר המקיים ההוא על
הארץ כך נראה קשר ויישוב הפסוקים אך מי שיוכל
לישב ביישוב אחר נכון ונאה מזה תבוא עליו ברכה ו
ובלבד שלא יצא מכונת הדב זל באותן המקומות אשר
פי קצת דברי הפסוקים בנשעם מקדם ואפשר
וכו כונת הדב זל בכאן כי דור הפלגה היו קוצצין בנשיעות

16
וְשֵׁן דְּוֹגְהָהּ שֶׁל מַעֲלָה עֵינָהּ וּמַגִּדֵּל כִּי הַמַּגִּדֵּל שְׁמִירָה לְעַמּוּ
לְהוֹרִית עַל הַהַמְשָׁכָה אֲבָל לִקְחוּ מֵרֵת הַשֵּׁם לְעַצְמָם כִּי
אֲמָרוּ כִּי מִנְהַגַת הָעוֹלָם וְדִי לֶחֶם בִּכֹךְ וְעוֹבֹב חֲזִיר מִיֵּם
חַיִּים כִּי אֲמָרוּ שְׁתֵּי דְשׁוּיֹת הֵן וְלֹכֵן הוֹפְרִירוּ מִדָּה כִּנְגֵד
מִדָּה וְזֶהוּ חֲמִידָם הִבֵּה נִבְעָה לָנוּ עֵינָהּ וּמַגִּדֵּל וְיִמְשׁוּ כִּי
בְשָׁמַיִם לְהוֹרִית עַל כּוֹנֵתָם וִידְעוּ כִּמְחָה שִׁיעוֹר הַמַּגִּדֵּל
אֲשֶׁר הֵיוּ צְדִיקִים לַעֲשׂוֹת כִּי יִדְעוּ כּוֹנֵת שִׁיעוֹר קוֹמָה
וְדוֹגְמַת הַשִּׁיעוֹר הַהוּא עָשׂוּ וְחָס וְשָׁלוֹם שֶׁהֵם חֲשָׁבוּ לַעֲשׂוֹת
שִׁיעוֹר קוֹמָה חֲמִישִׁי כִּי מֵה דְמוּת יַעֲרִכּוּ לוֹ אֲבָל יִדְעוּ
כּוֹנֵת הַדְּבָר וְאִיכָּךְ יִכּוֹל לִבְאֵר יוֹתֵר וְחִנֵּה חֲטָאִים דְּוֹמָה
לְחֲטָא מִבֵּיתָם אֲבָל לֹא קָצְצוּ לְגַמְרֵי כְּמוֹהוּ וְלֹא שִׁקְצְצוּ
נְטִיעוֹת הַשֵּׁם הַגָּדוֹל נִאֲמַר וַיְהִי יוֹי כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּסֵדְרוֹם
כִּי הַשֵּׁם הַגָּדוֹל הַעֲנִשָּׁם וְאֵם מִצְאָנוּ בְּעוֹבְדֵי הָעֵגֶל
קִיצוֹץ נְטִיעוֹת כְּמוֹ שֶׁפִּי חֵיב שֶׁסָּע וְעַם כָּל זֶה מִצִּינוּ שֶׁסָּע
לֹא הִי יִשְׂרָאֵל וְלֹא נִכְרַ שֶׁסָּע חֲמִיּוֹחַד וְנִרְמָח שֶׁסָּע כִּי הִי הִי
חֲטָאִים כְּזֶה שֶׁהִי הִם לֹא שִׁכְחוּ הַשֵּׁם הַגָּדוֹל כִּי הֵם הָיִים
בְּמִי שֶׁאֲמַר מִכֵּי יוֹי אֶהְיֶה כְּמוֹ שֶׁכֵּתֵב חֵיב שֶׁסָּע אֲבָל
הַטַּעַם כִּי שֶׁסָּע לִקְחוּ לֶחֶם הַצּוֹרֵחַ הַהִי בְּחִקּוֹס הִידָה
הַחֲזִיקָה הַמַּחֲרִיבִים וְהַשְׁתַּחֲוִי לְצוּרָה וּבָחוּ לֹא יַעֲבִירוּ

11

על לא תעשה לך אים אחרים והנה הנקמה ראויה לצות
באלה ישראל אשר עזבוהו כי המטפט לא להים הוא אבל
עושי העיר לא לקחו המדה לעצמם לא שעשו דוגמה
אבל לא השתחוו לה
וטעם לוי הנראה לו
פרישת לך לך

עד והמשכיל יבין הטעם כי לא תמצא בקרבנות לא השם
המיוחד והקדש במדת הדק והזביחה לשם המיוחד כמו
שנמצא במקומו בויקרא ועל כן אמר כאן השם הגדול
הנראה אין במדה והרב דייק מלשון טימא ולשון שם
שלו יוד לא ובמקומו יתבאר יותר בעה ומלפי צדק וס
והיא פשוטה עד ומלפי צדק לא הוכיר יי א עליו גס
זה מבואר כי מלפי צדק היה חסיד השם הנגלה לאבות
ולא ידע השם הגדול והאבות ידעו השם המיוחד ולא היה
נודע להם בנבואה היה דבר יי א אברים במחזה להם
וסודם ליודעין חן עכ פי ר אברהם היה נבואתו תמיד
במדות הלילה מספק ליה שמינה מאירה וזכה עתה
להיות השם הגדול במחזה המאירה ושמינה מאירה ביום
פי דבר יי א וברי שלא תטעה ותאמר פי אברהם השי
האור הגדול ההוא אשר בתוך המחזה בא ופי בטעם

וכל חכם דומים את הקולות כי השם הגדול היה במעמד
 הגדול וחזק כמשר נפרש בעה וידעו השם כי הוא היה
 שם אך עם כל זה לא השיגוהו ולזה נכתב מלת הקולות
 חסר וזו למדך כי לא השיגו לא קול אחד ואפי' שהיו כלם
 נביאים במעמד ההוא לא השיגו לא קול אחד כח שכתב
 הדב כי הוא שמע זכור נחם שחור ואברהם גם כן השיג
 הקול האחד וידע כי הקול הגדול כלול בה אך לא השיגו
 ועצן וסודם לידעין חן מינו חורה עצן ייש אומר כי חן
 חורה על מה שאמרו שלא השיג לא הקול האחד כי הקול
 הגדול הוא דמיון לשם הגדול וכאן אמר חן סתם אך לא
 שלא כן הדב לכך לא שהיה חזק על הקולות של סודם
 שהקולות ההם לידעין חן אחת דברי אלילים שתיים זו
 שחשתי ואל יקשה לך חכל מה שכתבנו מה שכתב הדב
 זל בפסוק במדמה אין מתודע כי אמר שהשם הגדול
 יהיה במדמה ובה יתודע אל הנביא לא בשמו הגדול
 עמו שגאל ושמי יי לא נודעתי להם ודעת הדב שם
 נבואת המבואות הוא במדמה ששם השם הגדול זולתי
 כי לא יתודע להם ולשאר הנביאים לא במדמה לא בשמו
 הגדול אבל תמיד השם הגדול במדמה שגאל שם כי ד

11

1

דעתו לומר שהיתה נבואה לאבות על הסדר הזה ^{מתחלה}
ועד סוף ואילו היה כותב כאן ובה מברחם עתה ^{אמר}
שער עתה לא היה נבואתו על הסדר הזה זה אינו קשה
כי הדב' אל לא נתכוון לומר לא שנהג השם ית' על הסדר הזה
ועם מברחם מן המעמד הזה והלאה ועם האבות האחר'
כל ימי היותם ומודי לך דחק קושיא זאת ועוד כי הוה
סובר כי אי אפשר לשום נבואה להיות לשום אדם בלתי
השם הגדול במראה היה חפץ כי חלת חיוס ומלת מראה
הלילה כפשוטן וכמשמע במקום הזה ופי' הדבר זכור
מברחם להיות לו דבר השם הגדול במחזה כלומר שחיה
דומה קודם לכן בחלום ועתה זכה לבוא איו ביום כי מ
מתחלה היתה נבואתו במראות הלילה מאת ועתה זכה
להיות לו במחזה ביום והנה הורגה תמיד אחת לבד
שהיה לו מתחלה דברי יוי בחלום זכה עתה להיות לו ביום
וזה לשון עתה כי לא זכה לא בזה המעמד בעבור החלום
וזהו שאמר שדרך הרבה מאד ופדי שלא תטעה כי
השיג בנבואת השם הגדול מאד בטעם וכל העם דלויס
את הקולות ולפי פי זה יתישב יפה מה שכתב הרב
בתחלת ואמר ומה שכתב בפסוק במראה אליו מתודע

דוֹקֵחַ תִּשְׁכַּח לִוְיָ שִׁמְרֹת הַלֵּלָהּ וּמִלֵּת יוֹם בְּכָל מָקוֹם
מִבֵּי־אֵם חֹרֵב לִפְנֵימִיּוֹת הַעֵנָן וְיִרְאָה דִּוְחָק לִפְרֵשׁ בָּהּ
בְּמָקוֹם הַזֶּה כִּפְשׁוֹן וְהַחֲשִׁכִּיל יִבְחַר אֶל שְׂדֵי
שִׁתִּי שְׁמוֹת כָּל אֶחָד וְאֶחָד חֹמֶר לַעֲצָמוֹ וְכִי אֶתְקִיף
וְכֹוֹ וְהַחֲכֵם לִי מִבְּרָהֶם מִבֶּן עֲזַרְיָה וְלִי בִשְׁם הַנְּגִיד
מְגִזְרֵת שׁוֹדֵד בְּלוֹמֶר חֲנֻצָּה וּמִשׁוֹדֵד מִעֲרֵבֶת הַשָּׁמַיִם
וְזֶהוּ הַנִּכְבֵּן כִּי הוּא מִדֵּית הַגְּבוּרָה מְנַהֶגֶת הָעוֹלָם יִיחָדוּ
בָּהּ הַחֲכָמִים מִדֵּית דִּין שֶׁל מַטָּה וְכֹוֹ עַד וְדַע וְדָמָה כִּי אֶ
מִבֵּי־נֶן מִבְּרָהֶם עֲלֵה לֹא הוֹכִיר בְּדַבְרֵיוֹ שֶׁסִּיּוֹר הָאֵל הָקֵב
בְּצִירֹוֹף הַשֶּׁם הַכְּתוּב מֵלֶךְ דָּלֵת מוֹ בְּצִירֹוֹף מֵלֵךְ עֲלֵיךְ
עָמִי וְיִזְכִּיר בְּעֵינֵינוּ אִים וְכֵן יִמְדִּי יוֹי אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְיִמְדִּי
יוֹי יִרְאָה עַל מָקוֹם הַמִּקְדָּשׁ הָעֶתִיד וְיַעֲקֹב יִזְכִּיר תִּמְדִּי
אֶל שְׂדֵי וּמַטָּה לְעֵה לֹא יִזְכִּיר כֵּן לְעוֹלָם עֵצֶל כָּל זֶה תִּבְוֹמֶר
כִּי חֲמֻבּוֹת לֹא הוֹכִירֻּם הַשֶּׁם הַגָּדוֹל אֱלֹהֵי מֶלֶךְ שֶׁהַשִּׁינֹוֹ בְּרָהֶם
הוֹכִיר תִּמְדִּי אִים וְאִם הוֹכִיר הַשֶּׁם הַמִּיּוֹחָד וּזְכִירֻּם בְּצִירֹוֹף
מִדֵּי־נֶן מוֹ אֶל עֲלֵיךְ מוֹ יוֹי אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְאִם מִמֶּנִּי יוֹי יִרְאָה
הוּא עַל הַמִּקְדָּשׁ הָעֶתִיד עַל הַקְּדֻשָּׁת הַנִּשְׁאֹוֹת שֶׁסִּיּוֹר
לִי הַמִּיּוֹחָד מִבֶּן לֹא הוֹכִירֻם בְּעֵנָן מִעֲנִיּוֹ וְיַעֲקֹב הוֹכִיר
אֶל שְׂדֵי שֶׁהוּא הַשֶּׁם שֶׁהוֹכִיר מִבְּרָהֶם עֲצָמוֹ כִּי אֶל שְׂדֵי־

עת שחזת וכל אחד ידוע ומשה רבי ע"ה מינו מושיע
 מלך השמות כי השיג יותר ומזכיר מה שהשיג וזהו ^{למחר}
 משה נסתכל באספקלריה החמידה כלומר השיג בנבואה
 ונודע לו חשם הגדול בנבואה אבל לא השיג השגה ^{אחרת}
 חוץ מהנבואה וזהו כי לא ידעני האדם נחי ושמר ^{חובבים}
 נסתכלו באספקלריה שאינה מאירה כי השיגו בה ^{מדרגות}
 מדרגות כי הדבור מהשם בא בחלוס אבל לא נודע ^{להם}
 השם כלל אפי' בנבואה כי ואראה את יי כתוב לא ^{שידעו}
 כי הוא בסוף המראה ומשם נסתכל במראה והשיג כל
 אל מדרגותיה ולא יראה בחלוס לא בהשגה שלימה בלא
 מראה חלוס ועוד אמריך בזה בתחלת וארא אברהם
 ובפסוק הראני נא את כבודך הנה בריתי אתך
 ואתה את בריתי תשמור ועל דרך האמת הנה בריתי
 אתך בטעם הנה אנכי עמך ויאמר כי אהיה עמך יהי
 יי אהינו עמנו יאמר כי הברית יהיה עמו ולכן יפדה
 וידבה ואמר כן צוה שישמור אברהם הברית הזאת
 ותהיה חמלה לאות ברית והנה האות הזה עד והכנה
 בימור הדבר כי לדעת הרב אין הפרש בין מלת אפי'
 למלת אנכי ואם קצת המקובלים מבדילים ביניהם

וברוב המקומות מפרש הרב מלת אני לשם הנכבד וה
 מעוטן לשם הגדול וכן מלת אנכי בדרך הזה כמו ש
 נאמר במקום וכן הוא מתנהג בשם שים של פעמים
 ידבר בלשון יבוא במקום השם הגדול וכל זה לענין והנה
 בטעם למעלה כתוב וידבר אתו אלהים ואמר אני הנה
 בריתי אתך שמלת אני כינוי לשם הנכבד כטעם הנה
 אנכי עמך כי הוא דמי לבריית והוא כן הוא השם ה
 הגדול ואם כן מלת אנכי אינה כינוי למדבר כי אם שם
 הבריית וכן כי אהיה עמך מפרש אותו הרב במקומו
 שהמדבר הוא השם הגדול האומר למשה שיהיה הברית
 עמו ויהיה אהיה במקום ההוא הברית ולכן הביאו הרב
 ברא וכן כי אהיה עמך הוא דבור השם הנכבד וכן הי
 יו אלהינו עמנו מדבר לשם הגדול בעבור השם הנכבד
 כאילו ואמר יו יי אלהינו עמנו כי יש פסוק בין יו יי
 ובין אלהינו ולכן הביאו הרב כאן ואמר הנה בריתי אתך
 כי הברית יהיה ולכן יפרה וירבה בלי ספק כי שם זה
 יו את הברכה ופונת הרב בפי הפסוקים שהביא שיינו
 נראה לו לפרש ולומר כי השם הגדול יהיה עם האדם
 לרוב מעלתו אך יאמר בשם הנכבד הנה בריתי אתך

הנה אנכי עמך יהי יי אהינו עמנו אך לא יאמר כן לשם
הגדול להוב העולותו ית וית ואחר כך צוה שיטמור
מברהם הברית הזאת ותהיה המילה לאות ברית פי ש
שיטמור מברהם הברית הנתן במילה שהוא דמו לאות
ולברית ובאשר יאמר יהיה סבה שיהיה הברית לאות
היסוד ביחוד אחד ויהיה הכל חיבור שלם ואחר לשון
שמירה בשבת כי כן ראוי לומר והנה האות הזה אות
השבת ולכן ידחה אותו פי כי בביתן אות ושבת בחבור
שלם להורות עניינו ויש שואלים כי גם בשבת אות
כמו במילה ושמעתי בו כי המילה דומות לאות וברית
ולשניהם חלק שוה במילה שמינה דומות לברית יותר
מהאות אבל השבת עקרה לכנסת ישרא' והאות בו
להורות על החיבור השלם ולכן ידחה אותו ומוציא נ"ה
אומר לי כי אין צורך לכל זה כי גם בשבת עקר מדת
יום ומדת לילה כמו שאמר הרב בפסוק את שבתותי
תשמרו ובכמה מקומות כי יש שם כבוד יום וכבוד
לילה ומכל הדברים החס נראה שאין להם עקר בשבת
יותר מזה אבל הטעם כי המילה היא דומות ולכן
לנו לחוש בה בשבת כי אין זה חילול שבת אך הוא

קידוש השבת ועוד כי היא מצוה ראשונה קודם ה
השבת כי נצטוו בה האבות מה שלא נצטוו בשבת וגם
בנצטוו ישראל במצוות השבת ובשאר המצוות וצום
גם במילה בפרשת כי תזריע ולא היה צריך להחזירה
כי כבר צוה אותה לאבות כמו שלא חזר מצות גידול
הנשה שצוה לאבות והחזיר את זו להורות על חומר
המצוה ולכן דוחה אותה ע"כ ויש אומר כי בעבור ש
המילה והמילה דומות ליסוד ולבדיית ושנין עמוק
באבר אחד והוא אות להם והאות הזה הוא אות ש
שמינו זר דגע חנוך האדם מה שאין כן בשבת ש
הדמו בחול לא בשבת ולכן דוחה אותו ועוד טעם
אחר כי בעשה של מילה יש בו כרת שזו ערל זכר
לא יחול ונכרתה מה שאין כן בעשה של זכירת שבת
כי אם אדם יושב ובעל ואינו מקדשו ובלבד שלא
יעשה מלאכה אינו עובר אלא בעשה כי אין הכרת
לא במחללה וכן דמו הרב בפרשת כי תשא ואמר
ושמרתם בשבת וחייתם במחללה כרת כי העקר היא
ולא העשה שבה וכן במצוה של פסח שחייב בחוק מכול
מצה ואם לא מכל אינו חייב כרת לא בלא המכל חמץ

אכל כמן חייב בקום מול ואם לא מל וישב ובעל חייב
כדת מה שאין כן בשאר עשה וזה הדעת נועה לערוש
הראשון עשה כתבתי ואתה ברור לך הדעת המקישה
לפי לשון הרב אשר כתב כמן והמתקשר יותר על מה
שהביאנו ויעל אלהים מעל אברהם עד והמשכיל
יבין פ' אים בכמן דומה לאלהים שבמעשה בראשית
שהוא למעלה מהמרכבה והמרכבה היא תת אמת ל'
לעקב חסד לאברהם ופחד יצחק והכונה כי כשדבר
השם הנכבד עם אברהם וכלה מלדבר עמו עלה אים
מעל אברהם כי התחתונים תלויים בעליונים והמשכיל
יבין **פרשת וירא אליו** ויאכלו
נדמה כמי שאכלו

עד וענין יימכלו
מאדו החכמים ראשון ראשון מסתלק וענין ההסתלקות
תבין אותו מדברי חנוך אם תזכר אליו בעה ש' כמן
דברי הרב והנני מפרש כונתו בקצרה כמו שקבלתי
בענין זה הרב דב' משה בן חיימון סובר כי כל נביא
נולד משה דע' נבואתו על ידי מלאך ואחר כי
המלאך לא יושג לדגשים וזהו מוסכם לדבר הכל י'
יצטרך דב' משה ע' לפרש כל מקום שיזכיר מלאך

בכתוב מדבר עם הנביאים כי הוא במראה הנבואה
ולכן יצטרך לפרש הפרשה הזאת שמדברים החלמים
עם מבריהם וכן פרשת וימבן וענין בלעם וגדעון
הכל במראה הנבואה והרב ז"ל חולק עליו בזה ואומר
כי המשיג לראות מלאך או דבורו איננו נביא אלא
ראיה מדעית שלא היה נביא כמו שאמרו ד"ל איהו
לאו נביא אלא שהיה דבורו עם גבריא ולא נכתב
עם ספרי נביאים ועוד סובר הרב ז"ל כי בהקיצה היה
דבורו כמו שכתוב כאן ועם כל זה לא נקרא נביא
ועוד כי הגר דבר לה המלאך ואיננה נביאה והיאך
יתכן כן לדעת הרב ז"ל ואם הוא איננו חושב שתיה
הגר ומנוח נביאים והוא מפרש בספרו ענינים כי הוא
כמו בת קול ודוחק עצמו שם בענין המלאך הכתוב
בשניהם יהיה דוחק גדול לומר כן ומסוּך גם אני נביא
כמוך ומלאך דבר אלי שנראה נוטה לצד דרך דב'
אשה כבר תירץ דבר אותו הרב ז"ל כמו שפי' בדבריו
למעלה כי המלאך החוה לא בא לא להחזירו מן הנבואה
הראשונה והוא מביא ראיה מדבר בלעם מן צורך
לכתבו כי הוא פשוט והנה כונת הרב ז"ל בזה להיבנות

וְשׁוֹם נָבִיא מִן הַנְּבִיאִים לֹא נִתְּנָמוּ בְּמִלְחָה אֶל־מִסְפָּקֵיהֶם
שֶׁאֵינָה מְצוּחָצַחַת כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַכְּתוּב וְאָרַם אֶל הַבְּרָדִים
וְהוּא שֶׁסּ מַשְׁמֹות הַקֶּדֶשׁ וְהוּא מִסְפָּקֵיהֶם שֶׁאֵינָה מִן
הַמִּידָה וְזֶהוּ הַמִּידָה בִּישׁעִיהָ וְאָרַם אֶת־אֶת־מִדְּנֵי
וְחָשָׂה נִתְּנָבָה בְּמִסְפָּקֵיהֶם הַמִּידָה וְאֵה שֶׁהֵבִיאִים
רָמִיָּה חֹזֶל מִפְּסוּק וְתַמוּנָת יוֹי יָבִיעַ וְאֵלוֹ הָרֶב זֶל פִּידֵט
בְּמִקְדָּמוֹ תַמוּנָת יוֹי מִסְפָּקֵיהֶם שֶׁאֵינָה מִמִּידָה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב
בְּסִפְרֵי וְתַמוּנָת יוֹי יָבִיעַ זֶה מִרְמָה מַחְזִירִים כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב
הָרֶב זֶל בְּפִסּוֹק נְבוּזַתַּם הֵם חֲלוּקִים לַמִּידָה שֶׁפֹּלֵם
נְבוּזַתַּם בְּמִסְפָּקֵיהֶם שֶׁאֵינָה מִמִּידָה אֵךְ בְּאוֹתָהּ
מִסְפָּקֵיהֶם מִדְּרוֹת מִדְּרוֹת יֵשׁ כִּי אֵין סֶפֶק שֶׁלֹּא הִ
הִגִּיעַ מִעֲלֵת יָב נְבִיאִים שֶׁלֹּא נִבְּאוּ אֶל פֶּעַם אַחַת כִּי
כִנְבוּמָת יִשְׁעִיהָ אֶל וְדָמִי מִדְּרוֹת מִדְּרוֹת וְעַסְכֵּל
זֶה אַחַד מִשְׁמֵי הַנְּבִיאִים מִפִּי הַשֵּׁנִי יוֹתֵר לֹא עָלָה לְהַשִּׁיגָה
כֹּלָה וְזֶהוּ לִשׁוֹן מִתּוֹךְ מִסְפָּקֵיהֶם שֶׁאֵינָה מִמִּידָה שֶׁ
שֶׁהֵבִיאוּ כִּמֵּן אֲבָל מִשָּׁה הַשֵּׁנִי כֹל הַמִּידָה כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב
הַכְּתוּב בְּכָל בֵּיתִי נָאֵם הוּא וְאָמַר אֲנִי מַעֲבִיר בְּכָל־
טוֹבִי עַל פֶּנֶךְ וְטוֹב הָאָדָם בֵּיתוֹ וְהַשֵּׁנִי מִמִּידָה מִסְפָּקֵיהֶם
הַמִּידָה הַכֹּל מִיּוֹחַד יַחַד נִמּוֹר מִסֵּךְ לִפְנֵי מִסֵּךְ כְּמוֹ

שכתבו חז"ל מחיצות וכמו שהזכירו במראות יחזקאל
החזוכים בפסוק ומראה כמראה ומפני שאינה מלא
מאירה השיג המאירה הביאו ראיה מתמונת יצ"ט
ואשוב לענינם הראשון ואומי כי כונת הרב ז"ל גם
כן כי הראים מלאכים ומדברים עמם אינם מכלל
הנביאים ואינו במראה הנבואה אך מודה הרב והוא
מושכל שאין המלאכים נראים לעינים ואפי' לנביאים
כי לא ישיגו אותם הדגשים כי אינם גוף נתפש למראה
העינים אבל הוא במראה או בחלום והמראה ההוא
הוא מדרגות מדרגות כי כאשר יראו לנביאים הוא
לאנשי רוח הקדש בדניאל ישיגו אותם בהקף ^{במראה}
בדניאל בלכתו עם חביריו על יד הנהר אבל ישיגו
במראות הנפש הקשכות כאשר הגיע למעלת הנבואה
ואם לא הגיע למעלת הנבואה כנער אישע והנה ^{המראה}
ובלעם יראו במראה הנקראת גילוי עינים והיא ^{לחטה}
מדרגת הנבואה כי הם צריכים לגילוי עינים אך עם
כל זה אינה ראיה מחש לא השגה שהיא לחטה ^{המראה}
הנבואה זאת היא כונת הרב וזו במקום שזכר דג
ראיה במלאך סתם אבל במקום שזכר המלאכים

בשם אנשים כמו בפרשה הזאת ובפרשת לוי ובפרשת
ויאבין איש עמו וימצאון איש על דעת רצו הוא לכבוד
עבדו במלכים נקרא מלבוש כי גם במלכים מדינו
מדינות יש וכבר ידעו זה דלל במלכים שנבדלו וס
שני והנבדלים ביום חמישי ואלו המלכים הנקראים בשם
אנשים הם המתלבשים בגוף חורדי דין נראה לחסידים
וזכי הנפשות ובני הנביאים וזה תמיד בלג שום הכנה
מחמת שיצטרכו לת חסידים ההם ואם יקשה עליך תראה
אם כן נח מברכה ולוט שהיו חסידים אבל אנשי סדום
הרשעים היאך דאן אותם יתכן לפרש שלא דאום לא
שמעו מבית לוט כי אנשים מורחים באו אל ביתו
ומורי נ"ל היה מומר כי אע"פ שאמר הרב שיראן לזכי
הנפשות זהו תידי אך פעם או פעמים ידאן לכל אדם
ופתב הרב ז"ל והמקום אשר תמצא דאית מלאך וכו'
עד ועוד מנה בו דברי אים חיים ברחינות לא חזינו
לרב זכר לדבר בפ' לא מעטיב פסוק אם יהיה נביאם
שהביא שם כונתו בנבואת יחזקאל וזכריה אבל בחזק
אחד בדרשה כתב קצת מכוונתו כי משה בתחלה
נבואתו לא השיג למדינת נביא אלימה וכמו שאמר

חזק

חַלָּל בַּמֶּלֶךְ שְׁמוֹת רַבָּה שִׁירָן הִיא מִשָּׁה לַעֲזֹה לַנְּבוּאָה
וּבַעֲנֵן זַכְרִיָּה כִּי הִיתָ נְבוּאָתוֹ בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ וְהִיא לְמִטָּה
מִמִּדְּגַת הַנְּבוּאָה כַּעֲנֵן שְׁנֵי לִוּי דָּבָר בִּי וְהִיא יָד
יָי הַמְּאֹרָה בִּיחֻזְקָא וְכִבְר כְּתֹב הֵרֵב בַּעֲנֵן קִיָּה כִּי יִתֶּה
הַצֹּמָה לְמִשָּׁה בַּעֲנֵן הַקְּטִירִית בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ וְהִנֵּה לְמִדְּגַת
פִּוֶּת הָרֵב זֶל בַּעֲנֵן מִדְּגַת הַנְּבוּאָה כִּי הִיא עַל מִדְּבַעַה
מִדְּגַת הַחֶמֶת נְבוּאָת מִשָּׁה לַעֲזֹה כִּי הִיתָ בְּמִסְפָּקֶיךָ
הַמֵּאִירָה וְהַדְּבֹר פִּנִּים בַּפִּנִּים וְיָדַע הַפִּנִּים הַמֵּאִירִים הַתֹּר
פִּנִּים שְׁמֵינִים מֵאִירִים אֵךְ לֹא הָיָה מִוֶּתוֹ הַכְּבוֹד הַגָּדוֹל
אִלָּא לְהַתְנַבֵּא בּוֹ לֹא הָיָה אַחֲרֵית כְּהַשְׁגַּת מִסְפָּקֶיךָ שְׁמֵינִים
מֵאִירָה מִשָּׁה הָיָה וְהַשְׁנִית נְבוּאָת הַמֵּבֹת וְקִצְתָּהּ
הַנְּבִיאִים כִּי הִיא הַשֵּׁם הַגָּדוֹל בְּמִדְּגַת מִבֶּל לֹא יִתְּדַע
לֹהֵם בְּשִׁמּוֹ אִלָּא בֵּה וְהַדְּבֹר לֹהֵם מִשָּׁה בְּמִדְּגַת הַדִּקְרָה
וְהֵג עִמָּהֶם בֵּה וְהַדְּבֹר הַזֶּה בְּחֵלוֹס וּמִפִּי מִוֶּתוֹ הַחֲרִמָּה
לֹא הִשְׁיִגוּהָ אִלָּא שֶׁהֵיוּ רוֹמִים בֵּה חֲלוּמוֹת וְהַשְׁלִישִׁית
כִּי רַבִּים מִן הַנְּבִיאִים מִפִּי לֹהֵה לֹא הִשְׁיִגוּ מִבֶּל הֵם יְבִיאִים
בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ הַבֵּא מִן הַמִּדְּגָה הַזֹּאת כַּעֲנֵן שְׁנֵי לִוּי דָּבָר
יָי דָּבָר בִּי וְלִעֲשֵׂת הָרֵב הִיא יָד יָי הַמְּאֹרָה בִּיחֻזְקָא
וְהַדְּבִיעִית גַּם כֵּן בָּאָה מִן הַמִּדְּגָה וְהִיא נִקְרָאת בֵּת

בת קול הנשמעת לחכמים הגדולים הקדושה השגת
למדינת הנביאים האחרונים ובראית המלאך לנפש
המשכילת יש שתי מדרגות ואם אין הראייה היא ^{בגויה}
מלבד ראית המלאך הנקרא בשם איש האחת מראה
פענך דניאל והשנית היא גילוי עינים כנער ליטע
ובענן בלעם והגר המצרית וכן נראה שהוא ענן מונח
המוזכר בהם מלאך והמלאכים הנראים ממש בראות
אנשים כאשר פ' שרמים לזכ הנמשות פעמים רבות
ולפעמים לכל אדם לצורך שעה היא מדרגה אחרת
מלבד השתי מדרגות הנזכרות וכשתראה בנביאים
ראית השם ודבור מלאך או ראית מלאך ודבור השם
הוא לפי שאין מדרגתם שלימה בגויה כמו שאמרו
עידן היה משה לנבואה כונתם לומר כי נער היה עדין
לנבואה לא יעלה עדין למדרגתה ולכן הוצרך לו המלאך
וכן בשאר הנביאים שאין מעלתם שלימה אבל הדב
פ' המלאך הנזכר במשה בענן הסנה בענן אחר ^{בדרך}
אחתי ושם תראנו וכתב הדב זל וענן ההסתלקות
תבין אותו מדבר מעוז אס תוכה לוי ועוז כתב הדב
על פסוק מהרי שלש סמים קמח וזהו לשונו בבראשית

דבא פ' שהיו שלש סמין לכל אחד ואחד ולא נמצא להם
הדבא בלחם כל כך לשלשה אנשים מולי ידע הסתלקות
המאכל ראשון ראשון והוא כחריבה עולות במזבח עכ
ובימור דבריו כי המאכלים בבטן ראשון ראשון הסתלק
בענין במנוח שהקדיב גדי העזים וד' שם אש כמשה
יעשה בקרבנות ועלה המלאך בלהב יחזב ויהנה חנוח
על הצור הקדיב ולא בנה מזבח ק' ייחס נתכוון להעלות
כי ידע הסתלקות ולכן הרבה בו ובעשר כמו שמו
בבימור דבא והוא כחריבה עולות למזבח כי ידע כי
בגילוי השכינה וכי האנשים האלה הם מלאכי עלין ידע
סוד הקדיב והמשכיל יבין היפלא מלוי דבר אס
דבר נפלא ורחוק הוא שיהיה מאת יי' עד ואם כן יש
בו סוד והנה הרב מפרש בכל מקום שימצא כפל השמות
ענין כמו ואל משה אמר עלה אל יי' ויוי המטיר עלם
סדום מאת יי' וכן ושמואל דרך יי' למען הביא יי' פסוק
דבס כאלו ולקבלת הרב לכלם יש ענין כמו שיחבמה
כל אחד במקומו בעה ואקדים לך הקדמה והיא
מבוא גדול לכל אלו הענינים והוא שאלע שמואל
לרב מפרש שם אים לענין וכן שדי יודי הא כל אחד

לענינו אל יעלה בדעתך חלילה נחם כי יש שם פירור
בדברים שתקע הדבר ולא יאמר לא כלם ענין אחד
והשמות משתנים לשינוי המעשים הצריכים להעשות
בעולם ובה קצו המקצצים ולכן תמצא לרב מפרש שם
אים לפעמים במקום השם המיוחד ולפעמים השם המיוחד
במקום אים כמו שחזרתי למעלה בקוצה ועוד אדמו
כל אחד במקומו להורות על החבור השלם והנה בכל
תמצא ויאמר יי אל מברקס למה זה צחקה שיהי' פלא
מיוי דבר שהיה יכול לומר היפלא ממנו דבר כי אין ספק
שהתורה השלמה הזאת אשר המעט הכתוב בה יש בה
סודות גדולות ועל רבויים ומעוטים שלה ועל מותיותיה
דורשין חזן תלמי תילים של הלכות ואין חכמה בעולם
גדולה או קטנה שאינה נחמדת בה שהיא נשחיתת מאד
שלא לומר דבר כפול או מיותר כל שכן לחזקתו ולהכין
שם משמות של הבה ללא ענין וללא צורך חלילה להיות
כדבר הזה באגדת שלומים יזהר הכותב בו שלא יכפול
בו דבר ושם או ענין שתי פעמים והמקצר בו חיי זה
משובח כל שכן תורתנו השלמה הנקראת תמימה אשר
חיה תורת יוי שהיא דאניה להיות נאמרת בדקדוק בני

חסי יתר או חלה כפולה פעמים כל שכן שם משמות
הקדש שלא במקומו ואם נמצא במקומות דברים מן התורה
תיבות מיותרות בפל עני עד שנצטרך לומר שהוא
כפל עני במלות שונות שאין לנו תשובה אחרת וכן
נשי למך האונה אמרתי שהיה הוא המדבר עם נשיו
פנים אל פנים ואמר נשי למך עד שאמריו המפרשים
כי היפלה מיון דבר וכל כיוצא בו הוא כמו נשי למך
זו קשיא כי לכל תיבה ותיבה אשר לעניינו מיותרת יש
לה ענין לא הגענו להבינו וכן נשי למך יש לו ענין לשם
ואם לא נדעו כי התורה מדושה מאד מזה וכל
והיאך אפשר לנו להשיגה על קטלמות ואם בעינינו זה
הדברים כמותרים יש לנו לתלותו בחסרון דעתנו כח
שכתב החכם ז' אביהם מבן עזרא ז"ל בפירושו^{ההגות}
בשטרמה ענין בתורה כשיראה לך אות מיותרת או^{חסרה}
תרע כי בו ענין גדול כמו ששת ימים עשה יוי את
השמים וכו' כי פי כל המפרשים כי הוא כמו הנמצא בית
יוי ויחסר בית ולפי הקבלה האמתית אילו היה שם בית
תאבד בונה התורה בענין ההוא וכבר האריך בפתחת
פירושו בבאן בפסול ספר תורה על מלא וחסר אין

צריך להאריך בזה והנה שתי השמות הללו מהדים על
ענן ואילו לא חזר השם לאחריו בפסוק היפלא יאמר^ה ענן
והפ' בזה כבר רמזנו מי הוא השם שחשינו האבודת
והמדבר עמהם ואם בשם יוד^כ הא כי באמת אברהם^כ
השם הוא שהר מלהזכיר לא אלף דלת או יוד^כ הא^כ
אלף דלת או א עליון כמו שכתבנו למעלה אבל ברבור
השם אין תמצא בכמה מקומות יוד^כ הא לחזרות כי הכל
ואם המדבר שם אים אבל הוזכרו מתפחד מלהזכיר^{מה}
שמינו משיג ואם היה יודעו כי האבות ידעו השם^{הגדול}
כמו שאמר הרב בפסוק ואמר והסתכל מנך נשאר^{הרב}
למעלה כי לא אמר שלא נכר באברהם שם יוד^כ הא דין
בצידוק וכו' ובכאן אמר השם הנכבד המדבר עם^{האברהם}
למה זה צחקה שיהי היפלא מיו הגדול דבר כמין שאל
הנביא ולמה לא אמר בכאן היפלא ממני לא היפלא ממי
שלא נתבסס ממנו דבר והוא כמו מי יתן שרמו ב^{הרב}
ודי בזה לחבין כי לא מוכל לפרש יותר והמשפיל יבין
והשם יספר בער^{השם} זעזת סדום וכו' אמר רש"י לאמר
לדיינים וכו' עד כדרך וידע אהים והנה זה מבואר
ממה שכתבנו למעלה ובמקומות אחרים כי ויאמר

יְיָ הָשֵׁם הַגָּדוֹל אֵל לְבֹו זַעֲקַת סָרוֹס וְעִמּוּרָה כִּי רַבָּה
וְאִרְדָּ בְּמִדַּת שְׁהִיָּה רַחֲמִים אֵל מִדַּת הַדִּין וְאִמְרָה בְּרָה
בְּרַחֲמִים שְׂבִי אִם כְּזַעֲקָתָה שְׁהִיָּה מִדַּת הַדִּין וְלֹכַן נִכְתָּבָה
בְּהֵא הַבָּאָה אֵלַי זֹעֲקָת עֲשׂו כֹלָה אַעֲשֶׂה עִמָּהֶם כֹּלָה
וְאִם לֹא אִדְעָה כִּי אִדְחֹס עֲלֵיהֶם כְּמוֹ וְיִדְעֵ אִים וְכֹן כִּי
הִיב בְּפִסּוֹן זַעֲקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּאָה אֵלַי כִּי הִיא כִּנְסַת
יִשְׂרָאֵל בְּדֶרֶךְ הַכְּזַעֲקָתָה וְשֵׁם תַּמְצָה וְיִגַּשׁ אֲבִירָהֶם
וְיִמְאֵר הָאֵף תַּסְפָּה אִפּוֹ שֶׁל הַכֹּהֵן הִיא מִדַּת דִּינֹו וְחֶשֶׁב
אֲבִירָהֶם שְׁהִיָּה תַסְפָּה צְדִיק עִם רָשָׁע כִּי לֹא יִדְעֵ ^{מַחֲשָׁבוֹת}
יְיָ אֵשׁ חֶשֶׁב עֲלֵיהֶם בְּרַחֲמִיו כְּאִשֶּׁר כִּי וְלֹכַן אִמְרָה כִּי הִיא
הַגּוֹן וְטוֹב הוּא שִׁישָׁה לְכָל הַמָּקוֹם לְמַעַן הַצְלִיחִים חַמְשִׁים
אֲבָל לֹא יִתֵּן גַּם בְּמִדַּת הַדִּין לְהַמִּית צְדִיק עִם רָשָׁע שֵׁם
כֹּן יִהְיֶה כְּצְדִיק כְּרָשָׁע וְיִמְאֵרוּ שׁוֹא עֲבוֹד אֱלֹהִים וְכֹן וְהֵנָּה
זֶה מְבֹאֵר עַד כָּאן וְגַם זֶה מְבֹאֵר מִמָּה שֶׁכְּתִיבָתִי כִּי אֲבִירָהֶם
לֹא יִדְעֵ מַחֲשָׁבוֹת הָשֵׁם שֶׁאִמְרָה אֵל לְבֹו כִּי בְּמִדַּת רַחֲמִים
יִדְרֵ אִיהֶן וְלֹכַן אִמְרָה הוּא הָאֵף שְׁהִיָּה מִדַּת הַדִּין תַּסְפָּה
הַכֹּל וְיִחְדִּיב בְּלִי שׁוֹס רַחֲמִים כִּי הוּא חֶשֶׁב שֶׁלֹּא תִהְיֶה בָּהּ
בָּהּ הִידִידָה הִידוּעָה אֵל שֶׁמֶקְבֵּלֶת מִאֲצִילוּתָה לְבֹו וְיִתְעַצֵּר
הַכֹּל וְהֵנָּה אֲבִירָהֶם אִמְרָה שֶׁ עֲנִינִים בָּקָשׁ שִׁישְׁתָּף רַחֲמִין

עם מדת דינו וישא לכל המקום למען חמשים הצדיקים
כי כן ראוי למדת הדחמים אחרי כן חזר ואמר שאפילו
במדת הדין לא יתכן להמית כצדיק כדשע שהצדיק למה
ימות בעון הרשע שהם כן יאמרו שזה עבוד אלים וכל
שכן אם ישתק עמה מדת דחמים שהוא שופט כל הדיוק
והוא העושה משפט כי הוא מקבל מן המשפט העליון
כמו שנאמר ויגבה יין צבאות במשפט כי יין צבאות מ
מתעלה במשפט ואמרנו המלך המשפט בראש השנה
וביום הכפורים כי הכל לתשובה כמו שראו הרב בפסוק
זכרון תרועה בסדר אמור ל הכהנים ואברהם לראו
ל של הצדיקים אשר אמרנו שאין ראוי לעשות כן לא
במדת דחמים ולא במדת הדין ככל שתי פעמים ואמר
חלילה לך לראונו על שניהם ומה שיודיע לך שאברהם
לא ידע מחשבת אשר ירד בדחמיו דין שיעשה כן במדת
הדין היות כל האמירות השם ביום ה' ומזכיר אברהם
אף כי לא ידע מחשבות זולתן היה מתחנן לו אל
תביט אחריו כתב הרב ז"ל אמר בפירוש ד' אעור
אל תביטו לאחוריהם עד ונעשת נציב מלך פ' כי
מרד לא מרה כנגד מרה היא הציצה בדבר שהוא

מלך שלם ונעשת מלך כי היא נקראת מלך כמו שכתב
הרב בפסוק על כל קרבן תקריב מלך ושם תמצא ד'
דעתו למה נקראת מלך ויין החטיר כתב ד"צ כל
מקום וכו' ע' וכן ויהי בשחת אים על במוז הדבר כי
אמר ויין החטיר על סדום ועל עמורה גפרית ואש מחתו
עד שבה חלפי בר סחוקי בשם ר' יהודה בר סימון מתוך
כפל השמות היה דורש ויין זה גבריאל מאת יו' זה ה'זה
ימאר שהיה גבריאל עושה כן במאמר ה'זה כי מאתו
היה ול יצחק לא הקפיד בכל השמות שאמר שכן דין
המקרא והביא ראיה מחולק אבל ר' איעזר הקפיד על
כך ואחז דרך ר' יהודה בר סימון לא ששניה ואמ' ששני
השמות האלו שניהם מדברים במדות השם ית' ואמר
כל מקום ש' ויין הוא ובית דינו ימאר כי מדת הדין
בשתוף החכמים המטיר על סדום ומאשר בלה לך ר'
איעזר סודו ואמר כי ויין הוא ובית דינו פ' לך כי מאת
יו' מן השמים הוא השם הגדול שם לא תהיה קושיה
כפל השמות עומדת במקומה ועתה לפי דברי ר' איעזר
יהיה פשוטו של מקרא צדור לפניהם ולא יקשה לך
כפל השמות גם מלת השמים יתעב בטוב ואמר הרב

כי ויוי אמר ושחרו דרך יוי הוא כזה יאמר כי שם גם
כן נראה שיש בו שמות כפולים ולא לענין כי כתוב ויוי
אמר ואחר כך אמר ושחרו דרך יוי למען הביא יוי ויהיה
לו לומר ושחרו דרכי למען הביא כי הכל חוזר על ויוי
אמר וכן כי גדלה צעקתם את פני יוי וישלחנו יוי לשחתה
נראה כי הם שמות כפולים כי היה לו לומר ושלחנו י
לשחתה והרב פרשם על דרך ויוי המטיר על סדום יאמר
ויוי כי הוא השם הנכבד ואעפ"י שאמרו כל מקום שני
ויוי הוא ובית דינו יתכן שלא נאמר כן לא בענין שיש
בו דין כמו המטיר על סדום וכן ביציאת מצרים שכתב
שם ויוי הולך לפניהם יומם וגו' ופ' הוא ובית דינו שהוא
היה מרחם ובמדת הדין היה נוקם שם נקמתם ^{מאויביהם}
מכל כחן שאינה לא מחשבה לבד מה צריך לומר הוא
ובית דינו ומה תבין פ' הכתו' שמוכיר הרב בכחן יוי
אמר למען הביא יוי ושחרו דרך יוי כי המדבר הוא
השם הנכבד ואם נכתב יוד ה"א לא היה למה שכתבתי
המורה היא ירושלם לשון דש' זל וכו' שיהיה
המזבח שהקדישו בו הראשונים ע"פ ופ' המזבח בה
הידיעה ידוע אין צריך לבארו והוא ויעל מלאך יוי

בלחב המזבח ואם לא עשה שם מנוח מזבח וכן את
שבעת המזבחות בהם הידיעה כי עלה עולות מספר
כלם והמבין יבין כי עתה ידעתי וכו' כתב הרב
ז"ל ודעת הפרשה שהאלהים הוא ירא וכו' שמעתי פ'
והאלהים על פחד יצחק ומורי נ"ל מפרשו מדת רחמים
כמו האלהים הרועה אותי כי הוא מרחמי ברחמי ואלוה
מברהם בעקידה לצורך בנין כי ידוע טעם העקידה
ביצחק כי לולי זה אין קיום לעולם ולכן אנו זוכים לאותה
ביום הדין ועקידת יצחק לזרעו היום תזכור ואלמך
יוי המונע והמבטיח יתבאר בפסוק האלמך הוא חבוא
ושם יתבאר יותר **פרשת ויהיו חיי**

ויי בריך את מברהם בכל
עד הדורות על צדיק עתק בונת הרב ביה היא ^{פשוטה}
למי שזכה לאו העניינים מפרש אותה בצורה ואם
הוא האריך בה בכל האמור במקום הזה מורה על
ענין כי מלת הבה נקראת כל שהוא יסוד עולם וזהו
אני יי עושה כל כי כל בשמים ובארץ כלומר בין
השמים והארץ ומדת הארץ היא שונה המזכרת
בפסוק ראשון היא בתוך זו המדה וזהו ויתרון ארץ

בכל היה כי טוב הארץ ויחרוץ המצפיע לכל צאן עולם
בעבור כי בכל היה וזה שבירך את אברהם בן המרה
כל שהיה בכל ולכן אמרו בת חיתה לו ובכל שמה ולא אמרו
ובל שמה כי כל היא הדת השמינית מלך מרות שהיה אחת
כי אחת ושלום חד הוא כמוזכר בספר הבהיר והמרה ^{שהיה}
בתוך הכל שנתנה לאברהם כבת כי הוא איש החסד ^{והמרה}
הזאת מתעלה בימינו של ה'כה נהנה היא לו כבת כדכתיב
וכנה אשר נטעה ימנך נעתה הוא מבורך בשמים ^{ובארץ}
כי דב חסד מטה כלפי חסד וגם במרה הזאת הנתנה
לאברהם נקראת כל כי שמו כשם לבו ומביא הדב ^{ראיה}
לבאר מדת הבת הזאת ממדרש חזית אין צריך לבאר
ומביא ראיה למדת כל שהיה יסוד שלם ממדרשו
נחוניא בן הקנה והאילן ההוא דומה למדת כל כי משם
פורחות הנשמות ועוד מביא ראיה לחזק מדת אברהם
בזאת הבת מאותו המדרש של ה' נחוניא שדרש בפסוק
ברוגז דחס תזכור והוא פשוט והוא של במלך הוא דומה
לשם הגדול שהיה לו עבד דמו לאברהם מה את לעבד
זה לא מתננו לאחי הגדול כדכתיב חסד לאברהם ^{חיה}
העבד עם אחיו הגדול וכו' מהבו האח הגדול אמר

מה אתן לו או מה מעשה לו הנה כלי נאק דמו לבית
הנוכחית הה' ויו' ברוך את מברכה בכל ואם תבין ה'
מאחרי זה תדע מאמר וכו' חסדן כל דמו לון המרה
הנפדמת כל כי שמו כשם רבו ותבין למה למלכת חסר
אף פרשת אלה תולדות יצחק
וישחור

משמחתי לשון רש' זל וכו' ויש לשאול אם כן איך ה'
תקיים יעקב מצבה וכו' וכתב הרב והנרימה מדעת דלל
שלמה מברכה התורה כלה ברוח הקדש עד ואני מעריך
בו בעה והנה הרב האריך בזה הענין בפרשת אחרימות
בפרשת ואתם הארץ כלשון מדרוש באר היטב אין צריך
לביאור אחר פרשת ויצא יעקב
והיה יו' לי לאהים וכתב

הרב זל ויש בענין סוד מה שאמרו כל הדור בחוזה למה
דומה למה שאלו לו אזה וגם בזה תדע כי כונת הרב ב'
בפסוק אחרימות ובמקומות אחרים שכתב בזה ה' רב
והכלל כי הארץ הנבחרת מינה תחת שד מה שהיה אשר
חלק השם אותה לשאר האומות כל אחר ואחר ב' ארצות
ואם הוא אלהי האלהים וארצי הארעים מכל מקום חלק
אותם לשאר האומות ולקח את ישראל תחת מאשלתו

כמו שאמר הכתוב ואתכם לקח יי' והנה השם יי' אלהי הירק
והשרים אלהי נכרי הארץ ובהיות ישראל על אדמתם השם
להם לאהים כי הם תחת השגחתו וממשלתו בלי השגחה
וממשלת שופ שר ובהיותם חוצה לארץ נחשבים כמי^ש
להם אלה וזהו שאמר דוד כי גדשוני היום מהסתפח ב
בנחלת יי' וכבר הקשה הרב מפסוק מיכל שרכס כי נ
קראה שיש לישראל שר ותירץ אותן שם מנכי הא
ביתא וכתב הרב ז"ל ועל דרך האמת יאמר המלך וכו'
כי המלך בזה הוא המלך הגואל ולכ אחר מנכי הא
ביתא והנה האשני בכאן כמו א יי' וילך לנו שהוא
מדת דחמים כמו שפי' הרב בפסוק זה א. ואנוהו ואל
הראשון הוא ביתא כמו בכל בית נאמן הוא וכבר
פי' הרב הבית הזה וזהו ציון קדש ישראל כי ציון היא
עיר דוד כמו שאמר הרב בפירשת וזאת הצריכה כי
זאת תרמונו לציון עיר דוד וידוע כי זאת מדת דוד
כמו שאמר מלך יי' היתה זאת זאת היתה לי ואמר
הכתוב אחר ישובו בני ישראל ובקשו את יי' אלהיהם
ואת דוד מלכם ויונתן בן עזיאל אמר קדיש בשמי
מרוחא בית שכינתיה כינה אותה מדיה לבית וזה
זה מבוואר ופחד יצחק היה לי ואמר הרב ועל

דרך האמת יבוא הלשון כפשוטו וכו' עד ואל טובו
 הנזכרים כי כי פחד יצחק היה מרת הדין של מעלה
 חקשח ומחנה אחר הנביא מצטיח כי באחרית הימים
 הכל יהיה ביחוד גמור דחמים גדולים. אמר כי יבין
 יי אהים שהוא הדחמים ואת דוד מלכם שהוא מרת
 הדין של מעלה ויבין פחד יצחק אל השם ואל טובו
 הנזכרים והנה הכל בדחמים גמורים כי כל החקשח
 יוכלו

פרשת וישלח יעקב

ויקרא
 ועל דרך האמת וכו' אמר לו אתה אזה בעליונים ימי
 אזה בתחתונים וכו' עד והמשפיל יבין כי כנסת ישראל
 קרה ליעקב אברהם ואב כפאן כמו אליו ויאר לנו
 כמו שכתבתי למעלה פירושך וזהו הענין בעצמו ש
 שמהו בצדאשית דבה אל לו אתה אזה בעליונים
 ואני אזה בתחתונים וכן האמת וזהו מאמרם תמיד
 מיקונו של יעקב חזקה בכסא הכבוד כי המיקונו
 שהוא מרת יעקב חזקה בשכינה שהיא כסא הכבוד
 כי החבור שלם כך כי מור נה ושמי עתי כי אחר כי

זה הכבוד בכח כסא דומה למדת יעקב כי יש כסא
 לכסא כמו שכתב הדב בפרשת בראשית ואיזון של
 יעקב חקוקה במדתו שהיא כסא לכבוד הגדול והר
 והראשון עקר והכונה כי השכינה שורה בארץ ישראל
 לא תחזור עליה מה ששמעתי צו הכונה ומורי נ"ה היה י"ב
 הדבר כי חוזר לאני אזה בתחתונים והכונה שהשכינה
 שורה בארץ ישראל ויעל מעליו אלהים ויעל פ
 ועל דרך האמת עלה מעליו וכן שר הן הן המדככה ש"ה
 בכח מה שחמי במבדהם על כן הפרש כי עלה מעליו
 אלהים המדבר במקום אשר חסם נמשך שהוא מקום אים
 כי העוז בגבורה מתעלה וזהו ברוך כבוד יי ממקומו י
 יתכן לפרש מדבר תואר למקום המדבר עמו במדמות
 הלילה שהיא מדת הדן הנשנה במדת הדן הדפה כדרך
 ויבא אלהים לישראל במדמות הלילה שפ"ס הירב אים
 פחד יצחק וסם הפרשנו ובעבור כי המדבר הוא מדת
 מבין יצחק אשר האבות הן הן המדככה והמשכילין

פרשת וישב יעקב

במ אמת
 הדב מכל הענן סוד גדול מסודות התורה וכו' ענן הכוס
 מדת וכתב

נפלה

נפלא מאד והנה הדב קצר בו מאד כדרכו ולא דמו בו לא מעט
מועד ויש בו כמה ענינים צריכין ביאור ואינו מקובל בידנו
כל הצורך וכבר נכתב בו הדבה לחכמים המקובלים ויש להם ס'
ספקות בענין ואם כלל האמת הוא מקובל בידנו כי נדמו הוא
בתורה לא עמדנו על אמתת כל הדברים לחסדן ההשגה כמו
שקרה בעונותינו בזה החכמה כי אברהם באורך הגלות ונשאר
ממנו מה שנשאר ושמעתי כי גם הדב זל היה מספק לענינים
דבים מזה ונשא עליהם ואמר כי אינו יודע והנני כותב בו
כלל הענין ולא מניס עצמי בפרטים כי יאריך הכתוב וגם כי
אינם מחוברים מעלי כל הצורך ואכתוב מה שקבלתי בכלל
מפי חוריי נר יותר בקוצר שאוכל בעה נצטווה היבוס
באשת האח המת כי כל קיום שמו שמור בה שם זכה לבינות
ממנה היתה שלשלת שלו משותף שניהם וזהו שנקרא זרע
אדם בנים שנבנה מהם על כן באשת סדים או באשה ילדית
אין שם יבוס כי לא היה ראוי להיות זכרן שמו מבניהם והיפוכה
נקרא בין באונם בין בדצון כי זיקת אחיו מחייבת נשואין לו
ובה הזכירה לאחיו וחומ באח שהיה עמו בעולם אחר כי ה'
דבקות הנפש ושאר בשר מכריח הענין ומצוה בגדול ליבוס
כי יש לו עליהם דבקות עמו במה שנתגדל והורגל עמו לפני

בואם כי כאשר הנפש מתקנת לגוף שיצאה ממנו ומתחזקת
עליו כל יבחרש שהיה שטה בעולם מפני הרגילות כן עליה
הדבקות ורגילות שהיה לו באחיו ובאשת חיקו קיום ורעו
ושמו חוזר לאכסניה שלו וכששני הגורמים דגלים יצריבים
לו בחייו יצא הענין בפועל וכח האב השמור באשה הזאת
שעמד בכח אחר שזכה לאשה ושיש שם מעשה גדול כיכוס
אח שהוא בגופו והיה רגילות עמו שהיה בעולם אחד יצא
בפועל לו כי לו יהיה חזרע כדכתיב יקום על שם אחיו החת
שהוא הבטחה לא מצוה לבר ואמר ולא ימחה שמו מישראל
לומר כי הילוד החי יזכה לזרע שם ימות גם הוא כאחיו
בלא זרע הרי שמו אחיו והיכן טיבותו ולכן נקראת אשתו
שמהו כי היא בשר מבשרו ולו בה שארית בארץ והיא
שורש וענף בקיום שמו והכנה לצאת בפועל וכאשר אין
שם אח כהגו אחר התורה בקיום המצוה הזאת באחד
מחשפחת אבין כשאין שם איסור ערוה כענין בועז ומ
האשה הזאת שהיא כליו שהיא של מת ובכך צלע שלו
בשר מבשרו ומזה יקרא קרוב שאר מלשון שארית או
מלשון בשר שהכל נופל בו כי יש לו השארות בהם וזהו
שאמר שמואל בהשביעו את דוד אם תכריית את זרעי כי

ממנו ראוי הקיום באמת ואם תשמיר את שמי מבית אבי
על משפחתי כי בשניהם אפשר הקיום על כן חשביע על
זרעו ועל משפחתו והתורה לא צוה ביבוס אלא במח לבר
ובעולם אחד כי בו התועלת באמת כאשר אמרנו באחרים
באפשר שעל ידי אחד משפחת אב וכח השמור באשר
המת אולי יזדמן להקים שם לאחיהם ובוועו מפני שפועתו
היתה רצויה ולשם מצוה ובצדקת נעמי הצדקת וברכת
הזקנים זכה להקים שם המת כאשר אמרו השלכות יולד
בן לנעמי כי חכמניות היו להכיר הענין ולהורות על
כונת קיום היבוס שהוא לעבודת השם תחתיו קראו עובר
לא מחלק ואשר כליון לא נתיבמה ולא בתקיים שמו ובתורה
כלת יהודה אשר ער שהיתה אשר שני נתיבים אחים יורה
תאומים להקים שם לשניהם שהיה כחם שמור בה' ואשר
היו הקדמונים חכמים ויודעים התועלת שיש ביבוס האח
והוא הראוי להיות קודם ואחריו הקרוב קרוב נהגו ב
באח או באב ואולי היה מנהג קדמון לפני יהודה אבל
לזול אמרו בבראשית דבה כי יהודה התחיל ביבוס
תחלה וכאשר מסרה התורה אשר קצת הקדושים היתה
מיסור אשר האח מפני היבוס ולא דחה אלא במקום

שִׁישׁ אֶחָד כִּי הִתְנַעַלְתָּ קְרוֹבָאָהּ וְהָיָה נִחְשָׁב לְמַכּוּרֵי־וֹת גִּדּוֹל.
בֵּית מִשְׁכָּן לֹא יִחְפֹּץ לִיבָם וְהָיוּ קוֹרְאִים לוֹ חֲלוֹץ הַנֶּעֱלָם
כִּי עָתָה חָלַץ מֵהֶם וּמְכַלֵּם מִשְׁפָּחָהּ וְלִכְן הָיוּ מוֹמְרִים בֵּית
חֲלוֹץ הַנֶּעֱלָם וְהָיָה בַּעֲנֵנָהּ כַּעֲנַן דְּבָעִים אִם יִקְרָה לָזֶמֶן
מִן הַזִּמְנִים מִקּוֹם נִמּוֹת לוֹ מֵאַחֵר שְׂמֵת בְּלֹא בָנִים הָיָה
שָׂמוֹ נִמְחִית וְיִמְנִי הוּא שֶׁתַּעֲשֶׂה הַמִּצְוָה הַזֹּאת בְּנֶעֱלָם
וּבְרִגְלָהּ כִּי הִרְגָל סוֹף הַיָּדָךְ וְאִתָּה זִיקָה שִׁישׁ לָהּ עִמּוֹ ^{לְצַד}
הָאֶחָד הוּא כְּאִשְׁרֵי יִמְבֹּץ הַמִּנְעֵל מִהוֹרֵץ בְּרִגְלָהּ וְהַכֹּחַ הַשְׂמוּר
שֶׁם כְּאִשְׁרֵי חוֹלְצֵת מִנְעֵלָהּ מוֹתוֹ דְּבִקּוֹת שֶׁהָיָה בִּירֶךְ נִתְּרָה
וְזֶהוּ עֵנֶן הַדִּקְיָקָה וְהָאֶחָד אֵינוֹ חוֹלֵץ לָהּ כִּי אֵין הָעֵנֶן תָּלוּי
בּוֹ כִּמוֹ שֶׁאִתָּה רוֹמָהּ בְּמוֹנֶה כִּי לֹא הִיא חֶפֶץ בְּדַבָּר וְהוֹכֵרָהּ
לַעֲשׂוֹתוֹ אֲבָל כִּשְׁהִיָּה חוֹלְצֵת לֹאֵחַ הִיא כִּהְסִכְמַת חֶמֶת
עֲצָמוֹ שֶׁהִיא בְּמִקְוָמוֹ עוֹמֶדֶת כִּי מֵאַחֵר שֶׁרָעָה עֵינֶיהָ ^{בְּיָמֶיהָ}
הַמֵּת וְאֵינוֹ עוֹשֶׂה הָעֵנֶן בְּרִצּוֹן מוֹלֵל לֹא יָבוֹא הַכּוֹנֵה כִּי
לֹא יִהְיֶה הוֹרֵעַ וְכִי כִבְדֵי שְׂנוּמָהּ אִם לֹא יִבְנֶה מִתְּנֶה
וְכִמְיָנוֹ הוּא נִסְכָּם עִמּוֹ מֵאַחֵר שֶׁלֹּא חֶפֶץ בּוֹ נָאִם יִקְשֶׁה
עֲלֶיךָ לִזֶּה הָעֵנֶן מֵהַ שֶׁחָזַל הָיָה שֶׁעָלָה לְאִילָן וְשֶׁלֹּאֵת
הָאִם וְלִקַּח מִתְּהַבֵּנִים וְנִפְלָה וְאֵת הַיֶּכֶן עֵיבוֹתָיִם שֶׁלֹּאֵה
כִּי הִיא לֹאֵם לְהוֹלִמוֹ בְּזֶה הָעֵנֶן הָעֵנֶן וְנוֹכַח לִוְמָר שֶׁאֵין

אותו ענין מתנהג בכל אדם והקושיא הוא על הצדק הגמור
 שלא יאדע בו הענין שהוא או ברביעי עצמו שאינו מתנהג
 המדה הזאת מרביעית ואילך שכן זאת המדה כמו שבא
 על רבעים וכו' ומה שאמרו והארבעת ימים ודרשו בו לעולם
 שכלו מיוך למה בא אחר שאמר למען ייטב לך שפ' לעולם
 שכולו טוב שהכל ענין אחד ואחר שהגיע הנפש לשלמות
 העולם הבא כבר ידענו שהוא מריכות ימים ולא תתקד
 משם לעולם ואין לו הפסק ואפשר לוא שהוא פ' של למע
 ייטב לך או שהוא דמו מסתרי התורה כמו שרמזתי לעיל
 בפסוק הנפלים רוח נבות שאמרו שנדחה משם וכו' ^{שבא}
 בדברי דוד בשכלים הנפרדים על כן תצטרך הנפש ^{להבטחה}
 שלא תאדע בה דבר דחוי ותהיה צלולה בצרור החיים
 בלי הפסק או נוכל לפרש כי הוצרך לפרש והארבעת ^{חפני}
 שאין הנפש חגעת שם אחר החיתה מיד ולזכות לטובת
 העולם הבא כי אם לזה הן הזמנים שפעמים תתבדר ות
 ותתלבן קודם לכן עד עת עדין או עד אף דור במאמר
 הצהיר ואם יש לנו פ' אחר בו ואמר והארבעת ימים ^{להבטחה}
 שאחר המות מיד תגיע שם בזכות המצוה הזאת והו^{מה}
 שהייתי לכתוב כאן מכלל זה הענין ואם יש פרטים ^{דברים}

לבאר וקושיות לתרץ לא ראיתי לכתבך כן מהטעם
שכתבתי בתחלת זה הענין מה פירצת עליך פרץ
עד והמשפיל יבין ופי' הענין הזה כי זרח דמו לבח^{החמה}
ופרץ לבח הלבנה ובא הדמו הזה על דוד שיצא מפרץ
שהוא דומה לבח הלבנה שהיא מרת הדין ונתנה המרה
לדוד כמו שאמר במותו מדרש שאמר ארחמך יי'
חזק ונתת לו המרה ההיא שבינתן של ישראל ונקרה
פרץ על שם שנפרצת לעולם ונבנית לעתים כאלכות
דוד שנפרץ ונבנה כמה פעמים עד שתשוב המלכות
לו ויהיה כסאו כשמש כמו שהבעיחו וכסאו כשמש
נגדו ובעבור כן יצא פרץ תאום לזרח כמו שהלבנה
מותאמת לחמה ואם כותן דבוק זה בזה וכן יהיה
תמיד עד שיהיה אור הלבנה כאור החמה ומה שאמר
הרב בכאן תאום לזרח הנותן יד וזהו בכור בכח עליו
ראיתי מי שפי' בו שהוא חוזר לזרח הנותן יד וראיתם
אין שית קבדדי והרי פרץ הוא בכור וחמה גדולה ה'
הלבנה לא קשיא דהא כתיב כותן יד ומפרשים והא
והא כתיב ויתן יד והוא בכור בכח עליון ועוד ראיה
מן השני אשר נקשר על ידו שהוא תאום דמו לחמה

וזה לא נראה למורי ^ל לא והוא בכור בכח עליון חנוד
 לפרץ כי רחוק לו בצמחו ראשון ואם זרח חנוד יד כי ה
 הבכורה יחיה לו וזה הריאה לנו זרח בתתו יד וסדר ידעת
 רחוק היד שרומז למדת דוד ועל כן קשרה המלכות ^{החכמה}
 על ידו השני רחוק למדת הדן נראה ברורה על זה מה
 שאמר הרב והוא בכור בכח עליון כמו שאמר גם ^{בכור} אני
 מתנוי ורחוק גם כן בתתו יד כי הכל חבור שלם כיד ב
 בגוף דו פרצופין היו ויש במחצית פ' ואינו נראה מלשון
 הרב זל אמר החכם המחבר מצאתי במדרש משלי וכו'
 עד והמשכיל יבין והוא פשוט כי המדרש שאומר עמוד
 שפינה ובגל דסנהדרין באת דמות דיוקנו של אביר
 ובירושלמי במ דוד ונשתטח הכל רחוק למדה אחת לא
 שהמדרשים אומרים ענין אחד בלשונות שונות
פרשת ויהי מקץ וא שדי יתק לבס
 לבס רחמים וכתב הרב דרשן שם
 בבראשית דבה והמשכיל יבין פ' וא שדי שהוא מדרת
 הדן ואמר במדרת הדן לסתום כי כן דרכו בכמה חזויות
 יתק לבס רחמים שלפניו הוא הרחמים שהוא לפניו וי
 ויתכן לפרש היסוד שבו הרחמים והוא פ' לפני האיש

יעלה אתכם האיש מזרית הדין למדת דחמים או יעלה ה
 חוזר לא שם וזהו כפל לשון כלוא שיעלה ענינם למאור
 הפנים בענין צעקת בני ישראל בזה כי הם הדחמים
 הגמורים שבאים עליה מדת הדין הקשה
פרשת ויגש אליו

וזבח זבחים לאהי מבין יצחק
 עד וזהו טעם ואנכי מעלך גם עלה בימור הענין הזה כי
 מרתו של יעקב הוא האהים היועה אותו מעורו עד היום
 הזה ותמיד היתה עמו זאת הושרה כמו שכתב הרב ז"ל
 בפסוק המלאך הגואל אותי מכל בהיותו עמי לבן הרשע
 והיה מתנהג עמו בדרכי פתלתל לא נתיחר לו חמדה
 ובעבור כן היה נשבע לו בפחד מבין יצחק כח שהזכיר
 במדרש ד' נחונים שהזכיר הרב כאן והנה כשהיה ב
 בבמה שבע כבוד זכה בחלקו ונתיחר לו חמדה שלו
 והיה לו לזכו וזבחים ליו שהיה מרתו מכל הכונה לו
 כי דמה הגלות מתחיל בקנין וכפחד ממנו וזבח זבחים
 לבנים לפחד מבין יצחק שלא תהיה מתוחה כנגדו וזה
 זבחים לחוריע כי לא היה צריך לעולות כי לא היו ע
 עולות כאבותיו כי כלם הקדישו עולות ובנה תמצא

ויעל עולות במוזבח והוא לא היה צריך לעולות כי העולה
 בשמה והדרך על כל פעם לשלמים מפני שהיה כח
 להשלם אין כל המדות כי הם האמצילים שלום ^{שדו} ^{שדו}
 להם נקראו שלמים שמעילן שלום בעולם ולכן אחד הדב כי
 היתה כונתו במדת הגבורה הקרובה אין וכן האמת והכח
 יתבאר כי מדתו תפארת ישראל כי הגבורה קרובה אליו
 ומכאן תוכל לדעת כי אמת ושלום חד הוא כי במקומות
 דבים אחד הדב לתפארת אמת כמו שבא בפסוק תתן
 אמת ליעקב ובפסוק ויוי בדרך אמת אברהם בכל תמצא
 שמוכיר הדב אמת ליסוד עולם ותבין כי הכל אחד וזה
 היתה כונתו למדת הגבורה הקרובה אליו וזהו ^{הוא} ^{הוא}
 שחייב אדם בכבוד אביו יותר מכבוד זקנו ומא שאל
 שואלים בשלום התלמיד ואחר כך בשלום הדב ולכן הוצרך
 לפרש אביו יצחק כי אליו אמר סתם הייתי חושב שובח
 למדתו מאחר שובח לחלקו ונראה אליו אהי אביו
 יצחק במראות קללה שהיא מדת הדין היפה זהו שאל
 אים במראות העלה וזהו מה שאמר כי מדת הדין היפה
 אנכי הא אהי אביו כי הוא הא ביתא אשר אמר לו
 בחן אנכי הא ביתא אשר משחת שם מצבה והוא אהי

אביך הוא השם והוא המדר והוא הבטיחו שלם יירא ^{במקרים}
כי יזכה בידו ורגל אחר עינו וזהו טעם אמרי
מעלך גם עלה וכתב הרב במורה כי תרגום אמרי מדר
עמך יש והא יראנו נפלאות מתורתו ע"כ בימור הדבר
במה שאמר הרב בפסוק אמרי מדר עמך מצרימה דעת
הרב רבי משה ז"ל בה היא מבוארת כי הוא סובר כי מן
מונקילוס לעולם כונתו להרחיק הגשמות בכל מקום וכפ
וכשמכנה תנועה בשם ית מראה הוא ע"ה התנועה ההיא
לכבוד נברא לל מלאך או השכינה על דעת רבי משה ז"ל
הוא כבוד נברא שהוא חוץ לשם ית או יכנה התנועה
לשמירת הא וירחיק לשון תנועה בוידיז ומתרגם ואיתגל
ובכאן באמרי מדר עמך שהוא חלוס לא הוקשה למנקילוס
לשון התנועה ותרגם אמרי מחות כי הוא סיפור אמירה
לא מעשה ועוד סובר הרב רבי משה ז"ל שאונקילוס
מרחיק השמיעה ומפרשה הגעת הדבר לבורה מן א"בול
תפלה מואר שמיע קדם יו או קבלה איקבל והרב
משה בר נחמן ז"ל חולק עליו שם כדברי הגאון ר משה
ז"ל מה דמה אונקילוס לביוח מן התנועה ולהרחיק ה
השמיעה ואינו בורח מן האמירה והקרימה ותרגם ו

וְאָמַר יוֹי אֶקְרָא יוֹי כִּי גַם זֶה מוֹרָה עַל גַּשְׁמוֹת וְעוֹד לָמָּה
 לֹא הִרְחִיק מוֹנֵק לֹס הִרְמִייה כְּאִשֶּׁר הִרְחִיק הַשְׁמִיעָה וְתִרְגָּ
 וְחַוָּה וְחַה שְׁתִּירָךְ הַגָּמֹן דְּכִי מִשָּׁה זָל כִּי חוּה מוֹרָה עַל הַ
 הַשְּׁגַת שְׁכַל כְּמוֹ הַשְּׁגַת עֵין לֹא הִיָּה לוֹ לְמוֹנֵק לֹס לְפָרוּחַ מִן
 הַשְׁמִיעָה וְהִיָּה יָכוֹל לְתִרְגָּם וְשָׁמִיעַ יוֹי כִּי גַם הַשְׁמִיעָה תִּלְ
 תוֹרָה עַל הַשְּׁגַת שְׁכַל וְעַם כָּל זֶה בְּרַח מִמֶּנָּה וְתִרְגָּם שָׁמִיעַ
 קָדָם יוֹי וְעוֹד כִּי מִפִּי בְּרַמִּיה חֶלֶק מוֹנֵק לֹס כִּי בְּפִסּוֹךְ
 לָמָּה יוֹי מֵת עֲנִי יִמָּה רִמִּית מֵת עֲנִי עֲמִי מִשָּׁר בְּחִצֵּי
 וִירָה אִיס מֵהַ לְשׁוֹן גִּילּוֹי בַּעֲבוּר שָׁמִינוּ מוֹרָה עַל רִמִּית
 גּוֹף לֹא עַל הַשְּׁגַת עֵינִים מִכָּל בְּחֻקוֹת אַחֲרִיס תִּרְגָּם
 חוּה וְעוֹד מִקְשָׁה כִּי תִרְגָּם בְּפִסּוֹךְ וִיעֲבוֹד יוֹי עַל פִּנּוֹ ^{וְאֵעֲבֹר}
 יוֹי שְׁכִינְתִּיה כִּי לְדַעַת הָרַב הוּא כְּבוֹד נְבִרָה וּבְפִסּוֹךְ יוֹי
 אֶהֱיָךְ הוּא הַעוֹבֵר תִּרְגָּם הוּא עֲבֹד וְחַה הַפֶּרֶשׁ בֵּין זֶה לָזֶה
 וְכֵן בְּפִסּוֹךְ הַיָּד הַגְּדוֹלָה תִּרְגָּ יָדָה רַבְתָּא כִּי גְבוּרָה ^{שְׁהוֹסִיף}
 בֶּן מוֹנֵק לֹס הוּא עֲנִין לְרִמּוֹז עַל הַיָּד וְהוּא תוֹסֶפֶת ^{בִּימָה}
 וְכֵן בְּמַצְבֵּעַ אֱהִיָּם וְאִם דְּכִי מִשָּׁה מִפֶּרֶשׁ מַצְבֵּעַ אֱהִיָּם
 כֵּל נְבִרָה מֵהַ יַעֲשֶׂה בִּימִינֶךָ יוֹי מִימִינוּ מֵשׁ דֵּת לְמוֹיֶיךָ
 הַחוּקָה וְתִמְחֹז בְּמִשְׁפַּט יָדֶיךָ כִּי תִרְגָּם כָּלִם מוֹנֵק לֹס
 מֵהַ מִימִנִּי וְלֹא מִימִינִי הַגַּשְׁמוֹת וְעוֹד כִּי פִסּוֹךְ עֲנִי

יו אהיך בהתרגם עיני יו אהיך ולא להרחיק מן הגשמות
ועוד גדולה מזה כי מה שהוא מתרחק כי זה הענין שלי
פסוק אנכי אהיך עמך שתרגמו מונקילום מנה מיוחדת ולא
נתייחס מן הגשמות היה בעבור שהוא בחלום הנה מצינו
שנתייחס והרחיק הגשמות בענין יעקב ואף שכל אותו ענין
היה בחלום כמו שנאמר ויחלום ואילו שם תרגם והנה יו
נצב עליו יקרא דיו להורות כי אינו כמשמעו וכן והנה
אנכי עמך והוא ממדי כי מלת אנכי יורה לפעמים על
השם הגדול ועוד כי הנה יו כתוב למעלה ויחשוב כי
הוא השם הגדול ואינו כן לא בענין נבואת האבות רבו
השם הגדול במדת הדין דפה ולכן ברח מונקילום ותרגם
יקרא דיו להורות כי הוא השם הנכבד אשר בו דבר
השם הגדול ולכן תרגם והוא ממדי להורות כי רבו השם
הגדול ולא אמר והנה אנכי והוא מנה כמו שתרגם כאן
מנה מיוחדת ותרגם ואנכי מהיה עם פיך ומנה מהא
עם פומך ולא הרחיק הגשמות ותרגם כי מהיה עמך
הוא ממדי בסעדיך ובאמת כי בזה מצינו במקצת
תרגומין שתרגם פסוק ואנכי מהיה עם פיך ועם פיהו
בשניהם למימדי וגם לזה מנו מוצאים לו דרך למה

עשה כן כל שכן לדרך הדמיון והקשר עוד הרב כי בענין
 מבימלך ולכן שהיה בחלום הרחוק הגשמותי ^{היה} ואת
 מימדן קדם יוי כי חשב מונקילוס בעבור כי הביאה אודות
 לחלום ושלם לטעות עשה כן פי במנכי מרד עמך לא נמא
 שם לא מעשה כך וכך והכל סיפורי אבל בכאן שנמא ^{היה}
 אים אל מבימלך בחלום הלילה שהוא ענין מעשה והביאה ^{היה}
 היא קודם לחלום מפשר שימאר רבי משה זל כי לולא שהרחיק
 הייתי טועה בדבר כי אפשר שחילו הזכיר הביאה ההיא
 בתוך החלום שלא היה מקפיד עליה מונקילוס שהייתי ^{מא}
 שביאה לו כך בחלום לולי שמונקילוס נשמר מזה הייתי טועה
 הוא שלא יקשה לו זה לפי דעתי מה ימאר בשלמה שהיה
 בחלום ואין בו לשון ביאה ואפי' הכי תרגם מתגל ואפי' בלשון
 דמיה והנה בחלומות תרגם כמה פעמים וחזית ועוד תרג לא
 עלינו תלונותיכם כי על יי על מימרה דיוי וכן באהים ^{ובחשה}
 וכן הרבה שמביא הרב כי לא היה בזה יראה מהגשמות כי ^{היה}
 ענין מורה על גשמות וכן השבעה לי באהים שתרגם ^{בחימה}
 דיוי ולמה נשמר מן הגשמות במקום שחיו עריך ועוד כי
 רבי משה זל מפרש ענין עמידה קיום ומביא דמיה מיונת בן
 ענויא שתרג ועמדו דגליו ואיתגל גבורתיה והנה מונקילוס

לֹא נִשְׁמַר מִזֶּה וְעַד הַנֵּץ עֹמֵד הוּא מִנֵּה אֵלִים וְהוּא שֹׁמֵר
דְּבֵי שְׁמֵי אֱלֹהִים מִן הַדְּחִיף הַגְּשָׁמִיּוֹת מִנוֹפֶל בְּפִי
בְּסִפְּוֹת עֵץ כְּבוֹד נִבְרָא אוֹ שְׂכִינָה שְׁהִיָּה גַם כֵּן לִדְעוֹתוֹ
כְּבֹד נִבְרָא הֵנָּה מִן הַדְּחִיף הַגְּשָׁמִיּוֹת מִנוֹפֶל בְּפִי
מִתְּנוֹ כְּמִשְׁמָעוֹ וּמִתְּרַגְּס וְיִרְאָה כְּבוֹד יוֹי וְאִיתְגַּלִּי יִקְרָא
דִּיּוֹי מִפִּי שִׁישׁ בּוֹ כְּבוֹד וְהִיָּה לוֹ לְתִרְגָּם וְאִיתְחַזִּי וְאִפִּי
בְּמִלְכִים מִתְּרַגְּס וְאִיתְגַּלִּי וְחָם וְשִׁלּוֹם שִׁהִיָּה שְׂכִינָה
כְּבוֹד נִבְרָא חוּץ מִהַשֶּׁם יֵת כִּי אִם מִן פְּנִיךְ הוֹלְכִים
תִּרְגְּמוּ מִן הַדְּחִיף הַגְּשָׁמִיּוֹת לִית שְׂכִינָתְךָ מִהַלְכָּה בִּינְנָה יִמָּס
הַשְׂכִּינָה כְּבוֹד נִבְרָא לֹא הִיָּה מִשָּׁה חֶסֶךְ בְּכֶךְ וְעוֹד
כִּי יוֹצֵא תִרְגָּם בְּרוּךְ כְּבוֹד יוֹי מִתְּקוּמוֹ בְּדִיךְ יִקְרָא
דִּיּוֹי מִתְּנוֹ בֵּית שְׂכִינָתוֹ וְאִם הַשְׂכִּינָה כְּבוֹד נִבְרָא
מִן יִקְבְּעוּ בּוֹ בְּרוּךְ כְּבוֹד יוֹי מִתְּקוּמוֹ וְהֵנָּה הַחֲבִירָךְ
וּמִתְּגַלֵּל לְכְבוֹד נִבְרָא כְּעוֹבֵד עֲוֹי וְכוֹנֵת הַדֵּב
זֶל כִּי הַעֲנִיִּים הָאֵל לְמִן הַדְּחִיף הַגְּשָׁמִיּוֹת לִיוֹנָת יְדוּעִים בְּקִבְלָה
וְהַדֵּב סוֹבֵר כִּי בָּאוּ הַפְּסוּקִים שְׁנֵי מִן הַדְּחִיף הַגְּשָׁמִיּוֹת וְהַכֵּנִים
שֶׁם מִימֵרָה אוֹ יִקְרָא אוֹ יִתְגַּלֵּי אוֹ בְּמִתְּקוּמוֹת שֶׁלָּה נִשְׁמַר
מִזֶּה מִיָּנוּ מִפְּנֵי הַדְּחִיף הַגְּשָׁמִיּוֹת כִּי לֹא יִבְרַח בְּמִתְּקוּמוֹ
וְלֹא יִבְרַח בְּמִתְּקוּמוֹ מִיָּד אֲבָל עָשָׂה כֵּן לִדְעוֹתוֹ וּבְחִבְּהָ

ממנו לא כדי להרחיק הגשמות כי להא ירחיק הגשמות
 מוכן לזכור יותר מה של הרחיקה אותו התורה אבל
 הענינים ידועים להקבלה המת כהוא ע"ה רצה להבדיל
 בשמות הקדש כמו שהוא ידוע בקבלה ולפי שאין בלשוננו
 כינוי למלת אים כמו שכתב הרב בפירוש וישמעאל
 שהוא מתורגם יוי בן בשם יוי בן אים הוצרך לשנות
 ולעשות הכי בן אים ואדני וכן שם יהוה ועוד כי בעבור
 שמצא בתורה לפעמים שם של אים ושם של יוד הא' משמשים
 זה במקום זה להורות על היחוד הגמור והוא ע"ה במ
 במ לפי ש התורה הוצרך לפרש מי זהו השם הנכבד
 ומי זהו השם המיוחד והנה הוא בכל מקום שהוא רואה
 שמדבר בשם אים או בשם יוד הא' והוא במקום אלים
 ופרש מימרה או יקרא או קרא יוי או ענינים כאלו רואים
 להם לדמות שמינו השם הגדול מהש לא מדתו ששם
 בשם רבו ומכנים שם אלו השמות להבדיל ביניהם כי
 הוא שם למלת אים וכשרואה שם יוד הא' או אים שהוא
 השם הגדול מהש מינו מכנים שם יקרא דיוי ולפי שמימרה
 כמו שכתב במתן תורה וכו' שפי' הרב בפסוק ואל יד
 ידבר עמנו אים וכשמצא שם יוד הא' ומינו מקפיד

אם תתעוררם כעת ואלו בשרים אלו בשרים
אשר יתנו חשים שם שום כינוי ומתרגם וקרא יוי ואמר יוי
והלל יוי והנני מפרש אותן שהביא הרב בפאן ואם יש
באותן שהביא פסוקים לא נתחווירו כל הצורך וגם בפסוק
אחדים בתורה שלא הביא הרב אבל יובס הולכים בדרך
זה וכמעט כלם למדקדק עליהם כדמיון. אמר בפאן מור
מונקי לוס מנה מוחות כי כבר פ' למעלה בתחלת זה הענין
ותרגם ויאמר אים לישראל ואמר אים לישראל ולא אמר יוי
כדרכו וגם לא אמר יקרא דידי וזה מחמתו הגדולה לפי
שאים במקום הזה ידוע כמו שדמיונו למעלה ולא תמצא
אחר בכל התורה לאונקי לוס שיתרגם אים מחש כי אם
זה ואמר מנפי האל וידוע הוא האל מי הוא כי הוא
חמדות היללה ומפני שהמזכיר היה האל לא נתייחד מונקי לוס
ותרגם מנה מוחות שאין זה גילוי שפינה שיתרגם תגל
כי הוא לשון ידידה כמו שדמיונו גלו למצוים שפינה
עמהם ומה שיתרגם וישמע אים שמיע קדם יוי ולא אמר
שמע יוי להודות על שם אהים כמו שיתרגם והאיהם ענין
בקול מן קדם יוי מתעני ליה בקל להודות כי אים בכל
זה מדת הדן שהיא קדם יוי וכן תרגם לקראת האיהם

לקראת

לקדמות מי יצא יי. ולא הקפיד בן ובידב יי.
 ובניקרא יי לגשה ותיקם כמשמען ועני ואמ יי.
 וכן כולם. ובאמת כייש וכן המקורבם מבד יי.
 בין ויאמר יי לנידבר יי. ואמר נראה משיטת הדבור
 וגם כן תיקם ראה יי וירא אלהים גלי קדש יי להנח
 כי איננו השם הגדול. ותיקם ייעבר יי על פטן
 ואעבר יי שכינתה על אפיה להורות כי העובר
 איננו השם הגדול אבל הוא המעביר סתמים
 את מעביר כל עובי כמעט שם הרב זל. ובפסוק
 יי אלהיך הוא העובר לפניך לא נזהר כן ותיקם
 הוא עבר לפני שאין מקום לשנות שם כי מקור
 הוא כי כל שם יי אלהיך שבגשה תורה הוא מורה
 הדין כל שם שם הרב זל בפירוש. ובפסוק היר
 הגדולה ואמר אלהים יי ויניח יי ויניח אחרת
 למגן וידך החזקה וזרועך השלמה ובפסוק ותאמר
 ידי וכן ענין יי אלהיך בה כלזה תיקם כמשמען
 כי ידע סוד הענין כי אלה הכנייים כולם שמות למעלה
 הדין כגון שהוא ידוע למקורבליים ואילו היה משנה
 היר ושאר שמות הכנייים היה נהפך כל הענין מללה
 לן ומקם והנה יי נצב עליו ויקרא היר להורות שאין
 השם הגדול האומר שיהיה הוא ענין שלא תמצא בשום
 מקום בתורה שיאמר השם הגדול לשם נביא ואשר
 לגשה שיהיה הוא עצמן עמו. וכבר נשמר הרב זל
 מזה בפרשת לך בפרק את הנה בדיתי אתה
 שאמר אבליאמר כן בשם הנכבד כל שפי הרב זל
 שם

ויהי יי אלהינו עמו כי פי האלהים שיהיה עמו השם
 הנכבד כי בשם הקדוש לא יאמר כן וכבר פירשתי
 לעולה ששם שיהיה אונק' ונהיה יהוה נעבד עמו
 והא גימטרא דיי מיתעלה עליוהי לאו לעיגרא שם
 היה הדיבור ההוא בח השם הקדוש בעדת הדין דעה
 שאם כן איך תיק' הוא הנה אנט עמו הא גימטרי בפעול
 והיה לו לעולם והא אנט עמו חדא ואיך אפשר לו וזה
 מלת דומה עם השם הנכבד לבדו והדבר יהוה אבר
 היה לו רצון מן השם הקדוש בזה הדין על כן תהיה
 הנה אנכי עמו הא מילי במעמד שאי אפשר לעולם הא
 אנט ואונק' לשם שידע שהדיבור ההוא על הדין
 שאמר מיראתו שהדומים ויי' כתי' יי' הא יסברו שהיה
 הדיבור לעקב כזה שהיה לעשה לכן תהיה מיראתו דיי
 וכי שלמישן יצא ויאמר כי לא נבאה אלן אלא השם
 הנכבד לבד תהיה הנה אנט עמו הא גימטרי בפעול
 להורות כי האונק' כן היה השם הקדוש בעדת הדין דעה
 וכבר הודעתך כי מלת אנט יהיה בטאן כזה אנט כי
 במקומות הוא כמו לשם הקדוש ובמקומות לשם הנכבד
 ותהיה ואנט אהיה עם פך ש' לעשה בדרך אחרת
 לא שיהיה יעקב כי בשם תהיה ואנט אהיה עם פך ועם
 טוביה וכתב הרב ז' כי אפי' בשם עצמו שיהיה
 אונק' תהיה ואנט כי אהיה אפי' יהא ועובי
 עמו והוא דבר פלא למה שינה כן ואנט אהיה עמו
 לניאמר כי אהיה עמו והרי שני הסמנים האלה נאמרו
 לו בשם אחד אחד וזה דעה להפריש ביניהם אבר

נראה כי שיטת אונק'ל נשיטת הרב זל באר העסוק באר
 היא כן שפעם היה לעשה הדדע מאת יהוה ה' ו' נפעם
 מאת יהוה הנכבד. והיה זה בסיבת גשה כי פסוק ו' אמר
 כי אהיה עמך שהוא מאת חלה היה דיבור השם ה' ו'
 ולכן חזק ג' ו' א' פסוק ו' אמר כי אהיה עמך וכן
 ואנכי אהיה עמך ועם פ' נ' שטתם בשם הנכבד
 כי מלתה פ' ל' למאן האלהים בלבת אש הוא שולח
 העת ל' עדיין הוא לאני למעלה אשר עלה בה אחרי
 כן כשאר למאן י' דאחראית ואר' לה צ' ופ' היב ז'
 שהוא כגון ארדכ נא ואחראית וכן פסוק הנה עתה
 בני ישראל וכן כי אהיה עמך. שכל אותם העסוקים במעלה
 אותם הרב זל בשם ה' ו' כי יזכה גשה במעלה ההוא
 להיות השם בחלקו ונאז נאמר כי אהיה עמך ולכן חזק
 אונק'ל אר' יהא מ' ו' אחר כך נאמר כי אהיה אש
 אהיה כי הערשה ההוא בשם ה' ו' וכגון שמוכיחה
 עז' ו' נאמר י' אל גשה שלח ידך ואחונ' בונבן ועש
 כל אותם הנפסים והנפסים אשר הם כנגד הטבע לא יעש
 אלא בשם ה' ו' ויהי כאשר אמר לו השם ה' ו'
 למשה ש' למעדים נעשה הנפלאות האלה לעיניהם
 ענה משה כי אדונ' לא איש דבדים אנכי באלהך ללך
 וכתב הרב זל בפסוק יהוה לכה היעלה ואמר
 ולמעלה הזכיר משה באלהך ללך שטעם
 שיהיה מתחנן שלא יחר בנחמך ואנ' היה מתירא
 מהזכיר השם ה' ו' המיוחד לו והזכיר אל' נב' ופ'
 דרך אונק'ל נאמר כי בשבת פחדן אל משה היה מתחנן

להוטר השט בדול המנוח ש לר והוכיח אדני או בסבר
החכמה למדת הדין שלא יתר בהאך שהיא ועדת הדין והיה
מדבר עמה והוא הנכון לשיטת אונקלוס שנתנה לו ענה הדין
להשט הדול למדת הדין והיה נאמר יי אלן גי שם פה
למס' הלא אנכי יי למדת הדין ששמן כשם רבני כי בבוה
תקומונות בשם ייז' הא' ואם הוא מדת הדין נאמר לו למשה
ועתה לך נאנכי אהיה עם פך ולבך תידן אונקלוס ואנא אהא
עם פתח כי הדיבור במדת הדין ותור משה והזכירו שבת
באלף שלילת נאנכי בי אדני שלח נא בידי תשלח והייתה עליו
שהדיבור אלן ענה במדת הדין לה שטח בן מיש ויחר
חף יי בלשה כי אפ' של הקב' היא מדת דינ' והוא שנא
ויחר אף יי בלשה ויאמר הלא אהיה אחיך הלי' ועבדת
אלן ושמע את הדברים בפ' נאנכי אהיה עם פך ועם
פיהו' ובאות אונקלוס בחכמתו כי הוא דיבור מדת הדין
תידן ואנא' וכבר כרבוני למשה כי בתורת תרג' ג' יי
ואנכי אהיה עם פך ומיגרי' וכך השט' ואנכי דנה יה
עם פך ועם פיהו' ומיגרי' וליה התרג' הנמצא יבוא
הפסוקים כתיקון ולא יתחלק הדיבור אלא משהתחיל
לדבר באשור ההוא שהוא השם העיוני כך היה על הסדר
ההוא בכל אונקלוס המעשר והוצרך להשגח אונקלוס ולרבו
בבולס מיגרי' ואלת אנכי יתפרש ומיג' שם העיוני
כדע קצת המקובלים ולמה הוצרך לפרש ומיגרי'
שלא תפרשונו כאמריס' והנה לשני הדברים שפ'
מתיישר יפה " שבת לא " (כמו שנהר אונקלוס
בעיניו אלן שוכרנו בער אונק' ובי אונק' שבהתיין כך

מהר חף בחלומי. אבי. וכן. וכמו שפירש שנהו
 בד יי. נצב עליו. ואם הוא חלום. כי בגל נאהד ונעם ויבא
 אלהים ואתה שומר וכן קדם יי. וראיתי מי שפירש
 ל. פ. ע. מהר אונקל. בזה
 וכן. וזהו חלום. יתכן. כי לא תהיה ואמת מיעורא דיי.
 אלא ואתה מיעורא מן קדם יי. כי היה דבר נברא. וגם
 זה נכון. ויתכן. שהיה לו הרב. בזה מכתב כאן.
 ועוד תהיה אונקל. לא עליו. תלמוד וזהו
 כי עליו. אלהים. על מיעורא דיי. להורית שאינה כמעשה.
 וכן נדבר העם באלהים ובגשה. וכן בית וביטבס. וכן
 יצא יי. בכלהו תרגם מיעורא דיי. וכן בשאר הדומים
 לזה. שאין לרעה דוגל בהם. עד גשמת. כי עשה הכל
 בחכמה גדולה. מיעורא להורות על הענין שכתבנו. ותהיה
 הנט שגשג. לענין שם על הצור בחכמה. הא אמר קאים
 על טיפוס. ולא הכנס בחכמה לא יקרא ולא מיעורא. כ
 שגו העור. שם הצור הנקרא צור. שרא. עהו סיוע.
 גדול לרב. בזה שחולק על דוגל. וכן פסוק יי.
 אלהים הוא העובר לענין מאגרת לעשה. וכן לאית
 מי ששם יכולת לתרוץ כל הפסוקים הנזכרים לדרך דוגל.
 ובאלה השנים מחזקתני לא מצא דרך. וזאת אין
 נראה לעינים שלה מחבון אונקל. למה שאם עליו
 דוגל. שהדי אונקל. אפילו נראה שבו יי. שחמשב דוגל
 שהוא כבש נברא. נזהר אונקל. ותהיה ואיתגלי יקרא
 דיי. ובכבוד נברא למה היה לו לבדו מן הגשמת
 היה לו לומר וזאתו. כולו שתרץ. כי ראיתי אלהים פנים

נהא

וְהָאֵלֹהִים בְּשֵׁךְ וְלֹא אֵל מִלְּפָנֶיךָ כְּהֵנָּה שְׂמֵךְ
לְהוֹלֵךְ עַל עַבְדֵּיךָ לֹא צִדְקוֹנוֹ לִי
כִּי בִשְׁעָהּ לֹל בִּיעָקֹב וּבְגִשָּׁה הַשֵּׁם הַגָּדוֹל הוּא הַמִּשְׁכָּן
לְבַן אֶחָד לִי עַבְדֵּיךָ וְלַמֶּלֶךְ הַפְּרִיט בִּיטָהּ כִּי כֵן פִּיגֵל
לְשׁוֹנָהּ גִּלְגֵּל אִם שָׁמַר כִּי בַעֲבוּר שׁוֹמֵר בַּעֲשָׂה
כְּתוּב וַיֵּאמֶר מִגֵּשָׁה אֶל הָאֱלֹהִים מִי אֲנִי וְכִתְּבָה אֶחָד
אֵל ט אֱהִיָּה עִמָּךְ תִּכְרֹם אֵלֵי הַיִּשְׁמֵר עִמָּךְ כִּי בֹה
הִי לְהַכִּיחַ כֹּאֵן הוּא הַשֵּׁם הַגָּדוֹל וְכִי אֱהִיָּה עִמָּךְ הַשֵּׁם
כְּכֹבֵד אֶל בִּיעָקֹב כְּמֹל וְהִנֵּה יְהוָה לֹא הִפְסִיק לִי
בְּמִגֵּשָׁה הָאֵל מִיָּגֵר עִמָּךְ פֶּן יִחְשַׁב הַרְוָאָה כִּי יְהוָה
כֹּה־שֹׁמֵר נִדְבָר לִיעָקֹב כְּדָבוֹר מִגֵּשָׁה בְּהַתֵּן תּוֹכָהּ
אֶת אֶחָד וְעַתָּה תּוֹכָהּ שֶׁהִיא כֹל כְּבֹאֲמוֹתֶיךָ כְּבֹאֲמוֹת אֶת
תּוֹכָהּ בְּשֵׁם הַמִּיּוֹחַד וְלֹכֵן נִתְרַחֵק וְתִרִי וְלֹא הִפְסִיק
לִי מִיָּגֵר לְבַד וְהוֹסִיף לִי בְּשֵׁךְ כֵּן נִרְאָה בְּרִי
אִי פֶשֶׁר וְאֶחָד חֲפֵשֶׁת בְּרִי עֲלֹוֹת וְעִיּוֹנִי
בַּעֲשָׂהּ
וּבְגִשָּׁה מִיָּגֵר בְּשֵׁךְ וְגַם בַּעֲבֵד הוּא מִיָּגֵר
כֵּן וְלֹא הִנּוּס חֲחֵן יִבָּן הַכֹּל כְּפִשְׁטָנוֹ וְהָאֵל
יֵדָאֵן כְּפִשְׁטָנוֹ לְמַגִּדָּתוֹ

סדר ויחי יעקב

הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר הִמְלִיכוֹ אֲבוֹתֵי לְפָנֶיךָ כְּתוּב הִדְבֵּר לִי
יְתִירָה הַבְּרִיחַ אֶל אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֲשֶׁר לֹא הִגְדֵּלָהּ וְכֹן
עַל וְאִיעֲטֵנוּ דִּירָךְ הָאֵל מִיָּגֵר עַל כֹּאֵן כֹּוֹנֵת הִדְבֵּר לִי
בְּכֹאֵן יִדְוֶנָּה כִּי יַעֲקֹב אֲבִינִי עָלָה בְּבִרְכּוֹ אֶת הַנְּעִיטִים

יֵשׁ לַהֲיוֹת הַבְּרִיָּה לַעֲלֶה שְׁלֵמָה וְלַל בָּהּ כָּל הַמִּצְוֹת וְסִדְרָה
הַבְּנִין כֹּל מַלְעֵמָה לַמַּעַל הַפֶּךְ בְּרִכַּת כְּהֵנִים לְדַעְתָּ
עֲזָרָה שְׂכָלָם הַבְּנִין מַלְעֵמָה לַמַּעַל לַהֲיוֹת
הֵם אֶחָד אֵין וְזִקְרָם וְזִמְרָם בְּהֵם עֲלֵה אֶחָד
אֶלָּא לְבִי שְׂכָלָם שֶׁאֵין כֵּן בְּנִי לְהַשִּׁיךְ יוֹתֵר כִּיגוֹן שֶׁרִשׁוֹ
בְּמִסּוֹךְ דִּוְיִי יִדֵּד לְגַנִּי כִּי הִכְלֵךְ אֶחָד מִיּוֹחַד יוֹחַד וְכִלְכִּיל
הַשְׁלֵמָה אֶתְּ אֶתְּ עֵת הַדָּבָר זֶלְגִם בְּרִכַּת כְּהֵנִים מַלְעֵמָה
לַמַּעַל וְקִרְיָן הַנְּבִיא וְתִלָּה הַמַּלְאִכִּים וְהוּא אֶתְּ הַיִּם
הַמְּנוּכָה בְּפִרְשֵׁת בְּרִאשִׁית וְהוּא הַשֵּׁשׁ הַרְאֵן
שֶׁלֹּא וְזִקְרָם הַמְּנוּכָה בְּפִרְשֵׁת כִּי תִשָּׂא אֶתְּ
לְפָנֶיךָ הַגְּדִילָה וְהַבְּרָכָה וְהוּא רֹאשׁ הַבְּנִין וְתַחֲלֵת הַבְּנִין
כִּיגוֹן זִכְרֵךְ בְּעִי הַדָּבָר זֶלְגִם בְּסִמְרֵי צִיָּה כִּיגוֹן
בְּסִמְרֵי בְּרִאשִׁית כִּי הַרְאֵן שֶׁנֶּת אֶתְּ הַהֲרֵנוֹר אֶסְנוֹר
וְכִזָּה תִשְׁלֹם הַבְּנִין בְּהֵם וְהֵם נִכְלָלִים בִּזָּה וְקִרְיָן
לַמַּלְאִכִּים הַמַּלְעֵמָה לְתַפְאֵרֶת שֶׁאֵתְּ שֶׁהוּא וְזִמְרָתוֹ מִשְׁדֵּה הוּא
דִּוְעָה אֶתְּ מַלְעֵמָה אֶתְּ מַלְעֵמָה דַּעַךְ וְזִמְרָתוֹ כִּי בְּמַלְעָה
הַיִּיאֵן שֶׁלֹּם וְזִמְרָתוֹ וְזִמְרָתוֹ לְפָנֶיךָ עֵלְיָם הַנֶּהֱלֵךְ הַדָּבָר
זֶלְגִם בְּכַתֵּן כִּי אֶתְּ שֶׁלֹּם אֶתְּ הוּא כִּיגוֹן בְּסִמְרֵי
הַבְּרִיָּה וְכִזָּה תִשְׁלֹם הַבְּנִין שֶׁלֹּא שֶׁקִּצְנוֹת כִּי תִגְדֵּל
כִּי חֲשָׁבִים כִּי אֶתְּ מַלְעֵמָה הַקִּצְנוֹת כִּי אֶתְּ שֶׁם בְּבִרְיָתוֹ
וְכִזָּה וְזִמְרָתוֹ אֶתְּ בְּאֶתְּ הַמַּלְעָה כִּי אֶתְּ שֶׁלֹּם
וְזִמְרָתוֹ בְּיָדֵי וְהַמַּלְעָה הַמַּלְעָה הַמַּלְעָה וְהַמַּלְעָה
אֶתְּ מַלְעֵמָה כִּי אֶתְּ שֶׁלֹּם וְזִמְרָתוֹ מִגְּדֵל לְאֶתְּ
הַמַּלְעָה אֶתְּ הַמַּלְעָה לְהַמַּלְעָה הַמַּלְעָה אֶתְּ וְהוּא
שֶׁלֹּא עֵלְיָן שֶׁלֹּם בְּקִרְבֵּךְ וְלִפְנֵי הַשֵּׁלֶם וְזִמְרָתוֹ בְּקִרְבֵּךְ

הַמַּלְעָה

החזק רכב כמבני בטמורה נזכר וזכרם וזכר כדלפי
 יחזק יחזק מה שכתב כאן על ענין יום הזה ל"ה
 יחזק יחזק הוואת רעהר מעלד נעז היום

ובהוצאתו של ל' נחוטא בן הקנה כחג עדיין לא נתן
 לה (נמשך בעתה) אבון יצחק כי האמת והשלום
 הנחנו בדרך אמת אבל לא נתיחד לו עודתו עד
 שוב לאמץ מפני היותו בחוצה לארץ וגם שהם יתעלה
 עם לבן העץ ויהיה זה מהבשר
 מידיו אביר יעקב ואמת היתה לו וכן
 ועל דרך האמת הצרכה

הוא אר דומה נכר עד והוא שכל יבין פי כי הברכה
הוא אר דומה לברכה של מעלה אצל אינה כלולה
פחותה ולכן אר דומה ולתאר הברכה הזאת
היא הברכה של מעלה או כגון כי יש בה קצת שינוי
של מעלה כלל כל הגשין ובכאן בוכו בשמים ובארץ
פי הם הבשין שש קצוות והאבן המשלעת הבשין
פי מהל הארץ התחיל הברכה מיד אביר יעקב
הגדולה והגבורה פי גשם דומה אבן ישראל ותקנות
פחותה שכל אבן כי היא משלעת הכל כמות האבן
המשלעת הבשין כלל אבן מתפנה הבשין היתה להם
סגולה וכתו בבהיר אבן שמתפנה אבן הים
יעקב ופי המבול מה שאר גשם
יחיד דומה כי אין לא השפעה למבין ש העונ בברכה
כלל גשם אצל נולדה כמות זכר בדרך כבוד
ידע ונקמה כח וזכר בבהיר וכן הבין בפי החכם ל

עצמך בפרק העצמות והוא מתעלה מעל כל המדות
כי מעל באים כל הדברים ומעל הים כללם דגון שרשם הלב
זו במשקל ויוי ביד את יתברכהם בכל שבת שם והמדת העל
היתה למבדלהם כבוד כי הוא איש החסד וזהו קדשם ועין
לז כללם ההוד והעובד מן היד באים לו וזהו מעין נלמא
מישן וכן העובד נשאל את הדין את ידו כלל וכן ניה
ידין אמרנה על בוא השמש ידן כלל וכן נשאל מעין
ידן כלל להודות כי עקר השפעה מזה העדה בידין וזהו
העובד הכהן ימין על השמאל לבנין שיבוא האצילות וכן
החסד וזהו נבא מדרס שאלמנה שרשם מעין נפשו
כילי פייט כלל וזהו נשם חבון עונן כלל נשם ביד העה
כח העונן שהיא כנסת ישראל כלל שבת הלב זל בבוה
ועקבות בענין עונן נקרא חבון כי הוא נחבא במקום
אצילות כלל העבודה והמטה לזמן וזהו נלמא
אשר נשמה ימין ורשמותי מי שפער שן אצילות
החסד בעבור כי מעל באים לך הדחמים
ולא נראה לעיניך כי כולם כי עקר אצילות בבוה
ואחר שאם מידי אביר יעקב וביאר כי מעל רועה הרעה
ההיא עקרה מהימין והעצם לביאור זה לזמן שבו כי
בעבור שהיא מדרגה שמינה ברכה שמינה למחזיקין
לפרט חור ואם מאל אביר שהוא אביר יעקב הרועה
אומן ואת שרשם היא האבן הראשה הכללה שהוכיר יהיה
ברכתו והנה ואת כחן נשם והנה הוא וברך בשמים
ובארץ וזה טעם ברכות אביר גברו על ברכות הור
כלל אללהם יתירונם על ברכות שברכנו הור כל אחד

לבר

ובענין כי לא ברכום אלא באר שני כי הוציאו לארץ
 היה שלם בהם ולכן לא יחלץ לבדך להם ברכה שלמה
 כמנין ששם כל ברכה ברכה בשמים ובארץ
 ויצא ויאמר וכל הדברים וענין המידה כי
 מעשות הצדיקים צדקות בצדק
 החיים וכך עד ויבן הענין במעשה שכל נבואה כתובה
 כי כדור נפשות הצדיקים אחרי המיתה או אחרי
 ששטה על פני הארץ תוך יב חרש צדקות בעבור החיים
 שהם מחוץ עליו כל היום כי אצלנו של יעקב תחנך
 עליו כל היום לבשר ודם אורי כמלכות המלכים
 וכל אדם שברחוק בדם תמישי המנונים כעוף יעוף
 ועוף כדך כי הם גמיעין הרבה לבשר לבושה השם
 שלא יפשיטה עדומה שתתלבש תועד בל מור כמנה
 יעקב ורחביה ומשמש בלל ונפש בחנוך ואליהו
 או בגשמה גדולה מהם או לא היה תמישי
 אלא לעולם מנומנות כל רחביה כמנוח בבגד
 מעשה דל או במעשה שבת אולם כי הוא מעשה
 והנה כעלמי ומה שהזכיר ביעקב משה כי לא ידע
 אחיו ברבר כי להם מת וכן המורה הזכירה במעשה
 ולא מצא בחנוך ואליהו מיתה מעינה בחנוך
 ויהיה חנוך ואיטל כי לתח אמותו אליהם
 ומעלה המעלה ידו וכל מעל ואיתנה ארץ לא
 אמתנה יד אחר בחנוך ואליהו שחזר
 בשרם לפי אש ואולי היה מעלה יעקב גדולה
 כי שמשך נבפש וזה המעלה החכמה

בהתעשר עיניו בן לא מלך. ומשב התקשה אהיה
סובר האומץ שפע כעך חנוך ואליהו כי לא היה נותן
לחכם אומץ לפעם שלא היה יודע הפסוק ויחנטו ויספרו
אלא אלא לו בכדי ספרו ספריא ואם חזר בשדן בחיים
לפניו. אש לפי ספרו ספריא וחנטו חנטיא. והוא
השיב וקרא את דוד שיהוא חי בלך ובנפש כזרע
מה זרע בחיים אף הוא בחיים. ועלן משה כיעקב
ואלל בכאן ענין פסוק אחד שמופדים המקובלים
שהוא סוד העבור והוא מדבר גשה וצבור שאל
עדיך אנהר לענין הזה. ואם לא היה דעת להזכיר
כי הרב אינו נכבד ואין לי עסק אלא בזה שחברו בכתב
ומייתן היינו נשיין אלן. הפסוק הנא ויתעבר יי
כי לעצמם כל המקובלים פה אחד מפרשים אזהר
יעבור כי מה שכתב ויתעבר ולא תא לעון חרון אף
אוקצף ומפרשים לעצמם באותי לדי הוצה הזאת
כי לא היה ביען אשר חטא וקרא לי ביאת בעבורכם
שעתי בתי גריבה ולא שפע אל השם מאחר שבאתי לעבור
עמכם את הידון. ואנ שאלתי לאחד מן החכמים שמח
שליח בא במדה הזאת אלא לצורך יצא אל איך בא חטא על
ידו כי היה ראוי להיות כפשוטו טעם הוא במקומו. והשיב
לי כענין מה שראיתי בשכלים הנבדלים בענין שפשוט בפסוק
כי משחיתים אמתנו ואלי לא באנו כי זאת היתה תפלתו אלה
החללת כי כבר היה מרוצה בתחלה לענין ואולי כי חנוך ואליהו
לצורך צדק באו ולא הות בענין של ממש כי לא הותרו
ונתעלו בתייהם וידי. והיו כוללם כיט בשמים. ומשה מפר

שְׁמֵי אֱלֹהִים מִגִּדְּמֵי עַל יְדֵי שְׂכִינָה בְּלִי טוֹמָאָה כִּי יֵשׁ
בְּנֵי עֲנָן מִלִּפְתַּי הַיָּמִינִי כְּמִנְיַן שְׂמֵי כְּעֵיין בְּעֵדָה אֲדֻנְיָה
עֵיין הַיָּמִינִי בְּעֵיין שֶׁל כֹּחַ וְעֵד שֶׁלָּהּ וְשֶׁלָּהּ לִבְנֵי
כֹּחַ לֵב חֹסֵד וְכֹחַ נִתְכַּפֵּר לִי כִּי לֹא חֲמוּן הִיָּה
מִשְׁמֵשׁ וְעֵד כְּלֹמֶן נִחְמָדִי הַתְּלֵמִיד הַיּוֹדֵם עֲדָה
בְּחֵיָהֶם אִם יִשְׁכּוּ לֵה כְּטֵינָה חֵדִיק שׁוֹקִי וְאוֹתֵן הַחֲסִידִי
שֶׁהֵן מִצִּיּוֹן חֲבִיבֵיהֶן אִם יִשְׁלֹטוּ בָהֶם לֵמָּה וְהֵן אֲדָרִי בְּנֵי מַעַ
שִׁשׁוֹ בְּמִנְיַן שְׁלֹשׁ בְּעֵדָה הַשְׁכָּר אֶת הַפְּעֻלִים
נִשְׁלֵם סֵפֶר בְּרֵאשִׁית שְׁבַח לֵאלֹהֵי אֲשֵׁר
הוּא רִאשׁוֹן רִאשִׁית:

סֵפֶר וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּעֵז בְּרֵאשִׁית הַנְּשִׁמוֹת בְּסֵד

וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּדְעֵם אֱלֹהִים כֹּל הַדְּבָרִים וְעַל
דִּרְךְ הַמַּעֲמָד יֵשׁ בְּכַתְּוָהּ פֶּנֶן מִסְמְדוֹת הַתֵּרָה וְכִי עַד
תְּבִינָהּ מִשְׁמֵשׁ זֶה חֲעֵנָה הוּא מְבֹאֵר בְּעֵדָה שֶׁלָּהּ מְנוּעָה
מִזִּכְרֵם שֶׁם לְעַלְךָ שֶׁהִי לֵב אִשָּׁה וְהַעֲמִיד מִלְּנָה בְּעֵם וְחֲבִיב
וְעַל לֵב וַיֵּצֵאוּ לְתַקְּבוֹת רַעֲיָה שֶׁמֶן שְׁמֵן אֲדָרִי חֲזִירָה אֲדָרִי
עַלֵּהּ בְּנֵי לֵה אִמֵּם כִּי שְׁאֲבִיכֵם מִנְיַן אֲתֵכֶם עַד שִׁינְחֵל
וְחִזְרוּ לְעֵצָה רִצּוֹן אֲבִיהֶם רֵאָה אֲבִיהֶם כֵּן אֲהַבֵם כְּבִתְלָה
וְזָכַר אֲדָרִי הַחֵד וַיֵּרָא אֱלֹהִים וַיִּדְעֵם אֱלֹהִים וְלִי הִדְּבָר וְלִי כֹחַ
עַל עֵינֵיכֶם וַיֵּשׁ וַיִּדְסִין עַלָּה בְּחִזְקָה תַּחַת הַעֲיָן לְמִאֲוָה
לְנֵן לִי וַיֵּרָא אֱלֹהִים כִּי הוּא הַמִּלְחָמָה הַמִּלְחָמָה הַחֲדָשׁ וַיֵּרָא
אוֹתָם אֶת הַדְּעֵת לִי וַיִּדְעֵם אֱלֹהִים כֵּן בְּקִדְּבָה שֶׁשׁ תּוֹדִיעַ
כִּי זָכַר אֶת כְּנִסְתֵי שְׂרָאֵל שֶׁהֵם אֲמֵם עַל יִשְׂרָאֵל וְכִתְרָבֵן

אונה אלע שהיתה שנואה קרב את הבנים ~~והן~~ ויהן אלהים
שנפעעם להורות ביהם שטע ענינים וזהו שהאריך הברך
בזה כי היה בלזה מתבאר כפי הנראה בפסוקים הקשורים
נישבע אלהים ויזכור אלהים אלהי ישראל כי זה
ענין התורה לא כתב כך מאלו כי וישבע אלהים הוא
השם הנכבד ויזכור אלהים הוא השם הגדול את בריית
אלה כדת את אברהם את יצחק ואת יעקב ואחרי כן
השנים בעשנים וקרבם אל האלהים כב יכלו כאלו היו
נשכמים מרוב ענוותיהם וקרבם ישראלי שבעה עשר
כי היא אומם נחמד עליהם נשברו בתשובה והעלה עשנים
למאור הגדול כאלו הם יר לא היה חומר עליהם ובהם
העוונות לטעם כענין שפי הירב לזה הענין למעלה
עשתה גב ישראל באתה אלע ואני זכר את בריית אלה
כהת את אברהם ויצחק והשנים בעשנים וזכר
את אומם וזה הוצרכו כל הכתובים וירא
בזה הענין כי אחר בנישבע אלהים
ויזכור אלהים לאחד וכן הוצרכו במספר וישבע
השם הגדול ויזכור אלהים את בריית אברהם וישבע
ולא נראה כשיטת הרב לז שאלו מפרשים בשנים
מקום בישוע כי זכור הנרא הוא גם כן לשם הגדול
בכמה מקומות בפירושיו (כבוד כתבתי למעלה
כי כן נראה דעת הבהיר סוף וברית אחר והברייתא
כפי הנראה לרוב דעת המקובלים דעו לסוד עולם
ואם אין זה דעת הרב ז"ל

וירא בראש יהודה ועל דרך האמת מלאך הוה
כז

עד ועד מצד הפסוקים הבאים בעה. זה פשוט מלה
שכתבנו בכמה מקומות כי המלאך הוא ביתאנן והוא פועל
שאיתם מאירים והוא שגב פניו לבן וזהו המלאך פועל כי
הוא כמעט מוכרח ומגוהר ניסע מלאך האלהים וכן נראה
יבוא אל היכל וכן ומלאך הבית שהלך כגון מוכרח וכן
זה פשוט... אל תקרב הלום לא הנגע עשין ופ
עד ותמונת ייביט ענף כי
עשין לא הנגע למעלה הגדולה כעבואה לה שגרת הכבוד
הגדול ולתמונת יהוה כי בהר סיני הערפל שהוא תמונת
יי אשר שם האל יהוה שהוא הכבוד הגדול וכן עשין
הסתבר הפעם כי אפי' ראית הפעם שהשין אחד כן לא
יכול וכבר פירשתי עשין משיגת מלאך ועוד אפשר
בפסוק הראייתך את כבודי... אלכי אלהי אביר וכו'
וכח הדבוק וטעם הזכיר
אלהים וכו' עד ועוד אפשר ואחר זה בערשך ענך ובפסוק
זה שמי וזה זכרי אשר שגור בעה...
ויאמר כחזה אלי יזכירנו בעדת הדתאים וכו' עד
וכבר פירשתי מודר ענך כבר
פירשתי כי התורה לפעמים יזכיר שם ייזו האל בעת
אלהים ולפעמים אלהים בעת שם ייזו האל כמו האלהים
של מעלה של נידח אלהים ובערשה הוא הרבה
להודות על הייחוד הגדול כי הכל אחד אלם שיש
השמות כפי הפעולות עם האל הפסוקים המשתנים
הם לעשין ואם הדבוק וכו' כי יהוה בטאן הוסיף
האלהים הנראה בסנה והזכיר בעדת יחזיק למלה

וזהו
הוא
הוא
הוא

על העם. וכן נאמר חוזר לבראה בסנה שנתקלה על ההר
באש. וזה הפי באש אש גוש. כמנ כיוצא עליו יהיה
באש כי היה על דרך הפשט כן אש בוער עד לב השמים
אנפי אחרי יאמר הדב זל כי ואמר הוא כמנ אורה נא
ואראה שהנא וזאת רחמים הוודי ומזה לעדה ואמר
ידות ההר והש הכצעתה כמנ שפר שני למעלה
ויהיה מלג באש האש הנדולה האוכלת בראש ההר
זהו צעקת בני ישראל. ועל דרך האמת צעקת
בני ישראל וכו' ושם

דמות על פי פירש הדב זל זה הפסוק ואמר ואמר יאמר
השם הגדול ואמר ועתה הנה צעקת בני ישראל וכו' כמנ
שפירשתי למעלה. וכבר כתב הדב זל בסוף הסדר ענין
השם הגדול המתחדש לו בבאן כדבור נאמר כי אהיה
עמך ועל דרך האמת נכח עד אל המקום אשר הבינותי
כי זה נאמר השם הגדול וזה תרגום אונקלוס אם יהא
מיוצרי כי הבריות תהיה נעמן כמנ הנה אנו בריית ארץ
והנה אפי בריית הבריות נעמן וזהו שם לך האמות
כלומר ונה לך האמות בוער זה אלי שהוא כמנ הנה אנו
יאמר בריית הבריות והאמות נעמן אנו נעמן כי אנו
השולח אותך שבעבר נאמר האלהים בזה וזה
שהשיג הם לאו אעלה גם אנכי בקרב העם הזה. אמר
המקום אשר הבינותי ונה פכאן הבטיחם ליה וזה
שם בפסוק וזהו מלג גם כיהיה ליבני. ושמעתי
כיהנא כמנ ואחשוף גם אנכי כי הוא לדבור נאמר
זה לך האמת פי האמת מולגת וכו' וזהו אלי כיהנא
אל גשמי

ייראנו אל מורנו עליה שיהיה חנוך לבית
 פי זה לשם הנכבד יצאנו עמה לעזרה כי זה המעשה
 והשם הנכבד נקרא זאת

ואמר לי זה שמר נכבד הרב זל הודיענו שהנא

שלנו אלהים יכז' עי' יראנו

נפלאות מעדתי כונת הרב זל בזה כי תשובת השם למה

היתה על שם שאל ואמר למה שאל שיוצאם מהוא שלח

להם במדברין כלולה ברחמים ולכן אמר למה השם אהיה

שלחני אליכם שיזכיר להם שם הזה לבד המורה על

האחד עת כלול אהיה את לבדי וצוהר כהמאמר לבני

ישראל יהיה שלחני אליכם כי שם זה מדרגת רחמים לחדש

אותות ומעשרים בעולם וידע כי יולך לימין משה ורואה

תפארתו ונעז אחר שזה הפסוק המורה על הרחמים

והנה פי' לו כי אהיה אשר צוהו תחלה הוא השם העולה

והם שונים בלשונם כי אהיה ושם בן ז' אותיות שונים

בלשון ואמה הנה להם למצא ובאותיות כי כלם בן ז'

אותיות ועוד כי שם האומנות האחרונה ששם הראשון

שאל ליתחלה והם יוד' ה' הקודמת בזה של ז' אותיות

של יוד' ה' שראשון שהם אחרונות מעדנה על חכמה

שלמה שהיא אחרונה בדבר ויהנה נתן חכמה ולם למה

כי היא שלמה ובה של יוד' ה' יורה על חכמה אלה

ולכן הן קודמות בן כי החכמה והבינה קודמת ואחר

האלה בראשון שהוא אהיה ועדה על הקדמות כי

הראשונה על היחוד כי מספרה אחד והיוד' בשם

של יוד' ה' שאתמר מורה על עשר פעירות בלימה

להודות כי הן אחד ואם מען עשר ואם כבר חשבה הדין
לחצות אליהם הורה לנו בה שם ענינם כי היא ראשונה
כמוה אלף ביאה ראשונה והכל אחד ועל דבר
לעצן אחד כי נלקחו האותיות הללו אלף אלהיה ויז
מיוז האל שכתב תתלה וסוף בשם אלף אלף לילה
להודות כי השם המורה על חכמת שלמה היא אמת ויז
הראש ועל סוף מן הראשונים ועל העשירים והיה
בלילה ובכלם והיא בחמשה כ' שמו בקרבן ומכאן תבין למה
במצנהו כי אין כינוי הכבים אלא אחד ויזחד והנה שמו
למר ירוש הא הראשונה של אחיה גם ויז הא מן השם של אחד
אותיות להודות כי הוא הוה תמיד והוא שלום במדה כליה
ד' בדחמים והרחמים באמצע כן מתפרש שם זה
בשמו של תלם מלבד שם ענין אחד בזה שם שלמה היה של
כתב הלבול על אכתבג בעה

וזה זכרי ועל דרך האמת עד והמשפט יבין כי
בכאן הורה למה דב' ש' כייחד הבנין
שלם וכלל בכאן כל החונות כסדרן והמשכתן אלא לא אליהם
כה תאמר עוד אל ב' ש' דא' יהוה אליהם בותיכם שהם השם
הראשון של יז ושור שלם אלכם שהם אליהם אברהם
אליהם יצחק אשר לו הצולה והגבורה ואליהם יעקב שהם
אבי יעקב והוסיף בו ויז להודות על שם תעורר כי בולם
אחד כי שם אכל הודות ואכל דר בלא ויז מזה דר
וסוחרת כלן שמוכר במדרש של ל' חנוטא ופי' הרב ויז
זה שם לעולם אליהם אברהם אליהם יצחק כי הם לעולם
וגשם השם לעולם וזה זכרי לדר דר דמו השם על

הואך הוא בא דרך כלל ולבד הוסיף וזן להורגו על ידי
 שאמרנו נלקח שור התחבט עם העליונים ונענש
 מפי ידיו ית' כי שם עולה שני ושם ית' שהוא
 שגשג הקדש שגלה שז' הרי לך שמה מצות לא תעשה
 היוצאות מצות שגור שהוא כנגד שם זה שליו הנקרא
 שם נזכרי עולה בלוי ושם זה שהוא השם הנהגתי
 במן שילווה במד יצירה שעלה ית' הרי לך מצות
 עשה היוצאים ומדרכי זכור פן יפגלו
 נעל דרך האמת

הוא שם הקרבנות שהוא סופר מן המעלה וכן ובכאן
 כהן תצטרך בנות והנה לך פז דעת הרב זל בזה כי השם
 חל למטה ולמטה שיבא מן מרעה כי היה חכם ומד
 נשיני עתה כי מלכי העברים שלחם אלן והוא השם הגולה
 לאבות שהיה מכיר בן מרעה ולזה חל שיזכור להעברים
 שהם אבות העברי ניצחן ניעתב הנקראים עברים בעם
 בשם אבותם נהנה המלך היה מכיר אותם כי היו
 מעור סמים נשימים ביעהם כהן שאמרן לך בע חת
 נשיא חללים חתה בתוכנו והיו תורמים לך כולם ארון
 ובן יצחק כי היו כותמים שגן בריהו המלכים והשרים
 והנה גם היו מומרים לך מלכי העברים לא היה פרעה מלך
 נהיה יודע עם הקרבן כי היו צדיקים לך על כל פעם
 כי הקרבן למד מהדיו והזבחה לשם המיוחד ולכן
 צום למד ושכחה ליהוה מלחמה נהנה הנקרא להם
 הוא מלכי העברים לך הקרבן והזבחה ליהוה חללים
 והם לא אמרו לו כן אלמ כה אמר יהוה מלכי ישראל

יהוה המיוחד ש"ח עמי ויעבדו ע' והנה ערעה בהיות
 חנם ומכור ומודה בן כחשך ארץ אחרי הווי עאלהים
 אורק' וכששמע כי הזכיר שם חדש יהוה אלהי ישראל
 ארץ לא ידעתי את יהוה והם נזכרין וחזרין ואמרין לו
 כאשר נצטוו חתלה אלהי העברים והזכירנו לבד להבין
 להשם שאל שדי ואמר נקרא ש"ח כמנ שצונו ופרש
 לו כי במקרה הזה אשר נקרא עליהם יטרכו לזבח לטעון
 להינה להם כופר פן הטענה פן יפגעם בדבר מן בחרב
 והנה בכאן דבר כמנ לטעון ילך דבר מן בחרב הקשה
 הזכיר ודבר חתלה ס הוא המונח ותר ואם הוא דין אחד
 ואחר בן בחרב ס הוא דין גמול יאלץ שהוא טלול בשעת
 הרצון כי ש"ח בחרב וכו' פן הדבול ב"פ ספרי צירה
 כי דבר הוא כי מנ' לשם שדי והחב הוא כי מנ' לאל שדי
 הנקרא כזה לקרא כמנ שבא בבלעם ויך אלהים ואלבלעם
 אידני למה הרעותה נכתב באלף ל' כי בשם
 העיון חר ל' ידע לבס וכן
 והנה רמז ל' הרב בכאן כי במראה הזאת הרציש משה
 כי השם המיוחד מדבר אליו כמנ ש"ח למעלה בזה הענין
 בעסקים המוכרחים כי הדיבור בן כלי ספק ומשה
 הזכיר ש"ח פעמים למעלה כי ארץ באלף ל' כי
 נתיירא והזכיר השם המיוחד המתחדש לו עתה ומדבר
 עמנו אבל בטח הזכיר ד' אלף ל' למדת הדין מעש'
 וארץ למעלה הרעות כי יודע הוא מעשה כי השם המיוחד
 לא ידע להם

סדר וארא אל אברהם יעקב וישראל

יבנה הפסוק כעשונן ויהי חסד יאמר את נראית להם
 באיספק לראיה של אל שדי וכן עד וטעם וגם הקיימת
 אהבית שד והעצב לבין פלי הודי עהאם למה
 המעלה אשר לרבנאם עלהאבנאם האבנאם היה
 הדיבור להם מהאם הגדול בעדת הדין דפה ומה
 אותם בה ובה נודע אל הביא כי ידע בה ועמך
 עם משה לא ידע כן לא משה כן כי נודע אל
 בעדת החיים כעם מולך למען משה וכן ואם
 החסות ידע המס היענוח לא נודע להם בהא
 להאם כהנאם שיד נלכך לא יזכור אברהם משה
 אלהיה שיהיה לעולם לא יזכור השם המיוחד
 שדי ולכך כתבה כלזה בארובה למעלה ומה
 מעלה אינו מזכיר להשמיש שהערה שמה
 בשם הגדול נאמר יהוה אלהיך והוא שכן השם
 השמיש את קולו וכו' ידע שזה השם כהן
 שפיר שתינו בפירוש בראשית וכתב הרב
 זל וגם הקיימת דות בדין וכן
 והמטב לבין כהנאם לזה מהאם השם
 הגדול ומלת אם לרבנאם חסד לנבין דאשון
 שאול נראית לאבנאם שדי וגם הקיימת להם
 הברית הוא שהוא אל שדי לפי כי קרבת אונת
 אל שדי תמיד וגם בשמי הגדול ששענה עתה
 את שחקת בב ישראל מהיאן ברית אשר הקיימת
 להם ואזכור אותן עמדי כי זכר אותן לזכר הרחמים
 והנשפין ויהא אלהים את בני ישראל נידע לזהים

כזה

והעפסוקים של נישבע אליהם ויזכור אליהם האמרי
במלכות מלכה שבעת. והנה זה שבאקרה
נשאתי את ידי ועל דרך האמת שאתי את
ידי שהדמות על בתי העולם. ואמר
עם אבא אולם אל הארץ אשר רחוק הארץ העליונה
ששכני ידי אשר עני יתן בה תועד והיא זלוע עני
והרימות אותה לי כי הדבת אותה אל ה' עת שמתן
להם היד הארץ. ונקראתי שיש בה חוש אעפ"י
כעץ חוש הנני את התמנות העלולות בעולם השכל
עליה. וכן כי אשח אל ששם ידי. ששח היד הקדולה
אל השמים. ונקראתי היד הזאת גולה כי היא מקבלת
מן הקדולה כל ששכנה בננה בעמק שדי אביר
יעקב. ועל זה נקראת בדיקולנה יתן ואם היא באר
יד ששח על שם שדיקולנה מן החסד שהוא יתן ועל
זה אלא הכתר יתן יתן ורעץ אוב כי היד הזאת הנקראת
יתן כל ששח עני בננה בעמק יתן יתן. ואם שישאנה
אל השמים העליונים הם צדור החיים והבטיחם להיות
בה החיים לעולם שיהיה שגן בקרבן תועד. וזהו בכח גזול
וביד חזקה. וזה שאל שיקיים לו אחי העני כשרצה השם
יתן להענישם על העני ואם כי ילבן לבדם כי יעלם
ביד חזקה לבר. ונראה בתק אס אין ענין הולכים
שהיה ענין ענין בפנים כי בן ה' התנאים בענין
ואין כן כרב הרב וזל שם בער שאת דאה אמה אומר
אל. ועם אהבאר בננה ואין ויכס יתן נשוא אל
מן העני הזה כי הוא שגור וכן. ושם הוא כח שגור

ועתה שהרבים ימיתו וישחיתו את ישראל
וכבר פירשתי ענין השבעה במסות ויפח באש
ועוד בעה אפר שני באש הגדולה
ויאמר החרטומים אצבע אלהים וט' פי יד
ואצבע הכל כינו לשם
הנכבד ושמי עתו שזכיר יד יו' במקום שאמר
הי' מבע עזומה כי דל בכל העה
נעשית אכל בגסה התלה יאמר אצבע אלהים כאילו
הוא אצבע מן היד אני יהוה בקרב הארץ
עז והוא סוד נשגב ונעלם ככל
הנצח כפרעה היה מכר שם אלהים שהוא אנשי
הנלה לאבות עשה עמהם נסים נהיה
חושב כי אין כח עז מלבדן משנה טבע ועושה
נסים הקר מנהג של עולם ולכן אמר לו כאן לענין
הדע כי את יהוה בקרב הארץ ופי' הודין כל מה ארץ
שלפניהם בראשית

סדר בא אל פרעה אעשה שפטים
את יהוה עז
את הוא ולא אחי ופי' כי בעבור שהפרשה דבור לשון
עם ישראל היה ראוי שיאמר יהוה ויעזר יהוה בארץ
מצרים והכה כל סבך ולכן ידרשנו כי נעבדתי את
עבודי לא עליי ולאך שאלה משה בלעזרה כענין
בדוד ובסמורית והכול כל בכור את ולא שדך ולכן גם
המכה תהיה על יד הקב"ה לא פתחך שיעשה נקמה
במצרים למען עליז ספק למד שם שהם הארמים

שמהם תורה איש טורפת באויבין כענין אלהו
 בשרי החגשים... וכל אלהי מצרים
 ענין המדרש הזה כגון עסבר רש' זל' ולא כנוסח
 שהוא כותבין כי הוא כותב ולא על ידי שלח
 ובמדרש כר את ולא השליח בהם והרב למעשה
 הזה את ולא מלאך על מלאך כבי
 השלח במעלות כענין בשר ובסמיתים את ולא שרף
 שהוא חמור ומענין שלחנו הצא אש שור פת באויבין
 השלח כענין אלהי בשרי החגשים וכל אלהי מצרים
 אשה שפטים את ולא השליח הידוע הנהוג לעשות
 אין הוא המלאך הנאמר כי שלא עשה כן המלאך
 לבדו אלא בקבוצה ולכן חור ואמר אתי הוה לרמזו לעל
 אתי ולשם יהוה ולא אחר שאין אחר שיוכל למחור
 על ידי וכן כל הכותב מצרים בכבודו וכענין ואשר
 מצרית בתורה וירא ישראל את הירד הקדושה ולא
 וכל עמי עמי לבי עיני יי' הלא את הירד המעלה
 ים אין הכונה שהיא לבזה עשתה אבל אלה הכותב
 מה שהשיג ישראל וזה שער וזה הקפידו חכמים
 זל' להזכיר מדרת יום בלילה ומדרת לילה ביום... זל'
 אף מדרת יום ביום ואף מדרת לילה עם מדרת היום
 כגון שאנו רומזים אמת ואמתה אמת ויציב
 וכבר כתבנו המעלות שאין לתרא אורתם
 השמות של אמת ויציב וכן וקיים וכן
 אלא בנותן שם טו' וזו' כדעת יי' שהיא מדרת לילה

ינז
 הא

כי זהו

כִּי הוּא עֵצָה וְאֵלֶּה מִצְוֹתָיו. וְלִבְךָ צִדִּיק לְהִזְכִּיר אֲשֶׁר
 לְהוֹדוֹתָ עַל הָעֵצָה כְּדוּן שֶׁהִיָּה הַגּוֹלֵל. וְזֶה טַעַם
 אִיסוּר חֲמִץ בַּפֶּסַח לְהוֹסִיף מִן
 הַכֹּוֹנֶה הַהוּא שֶׁלֹּא לִמְנוֹן
 לָהּ לְבָדָה. וְלִבְךָ כֵּן בְּחֻזְקָת יָד כִּי הַחֻזְקָה בִּימֵינוּ וְנִאֲסָר
 זֶה כִּי שֶׁלֹּא יִקְרָעֵךְ בְּנִשְׁעָר כְּדוּן שֶׁהוּא יֵלֵךְ בְּאֵלֶּה
 מִסְכָּה לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ. וְסוּמִיךְ לִי אֶת חֹדֶה הַיְּהוּדִית
 תַּשְׁמִיט. לְמַד מִי שֶׁאֵינוֹ מַשְׁמֵר מִתְּהוֹמָתוֹ וְזֶאֱנוֹס
 חוּץ בְּחֹדֶה הַזֶּה כֹּאֵל עֲשֶׂה אֵלֶּה מִסְכָּה יִמְנֹן לְעַד
 שֶׁאֵינוֹ מַשְׁמֵר וְהַפֶּסַח שֶׁהַחֻזְקָה הִיָּתָה בְּלִילָה הַרְבֵּעִית
 וְהִיא הַרְבֵּעִית לֵה בִּיאָה הַחִיּוֹן לֹא כֹל מִצְוָה בְּלִילָה
 הַרְבֵּעִית שֶׁהַחֻזְקָה הִיָּתָה בְּכַבֻּד וְנִכְשָׁרִים כִּי הַחֻזְקָה
 כְּדוּן לֵה וְהִלְלָה דְּמִי לְמִצְוָה לִילָה. אֲפִשְׁקֵךְ הַחֻזְקָה
 בְּשִׁמּוֹ הַחֻזְקָה כִּי הַחֻזְקָה וְנִכְשָׁרִים הַיְּהוּדִים אֵינוֹ
 מִחֻזְקָה לְכֹוֹנֶה מִצְוָה. וְכִיבָד שֶׁלֹּא יִאֲסֹר חוּץ. כִּי
 בְּאוֹתָן הַיְּהוּדִים אֵינוֹ טַעַם הַחֻזְקָה אֲלֵךְ הַטַּעַם כִּי יִקְרָעֵךְ
 מִצְוֹתָיו אֲבֵל הַחֻזְקָה הַרְבֵּעִית טַעַם אַחֵר יֵשׁ לָהּ
 כְּדוּן שֶׁכְּבָב. וְלִבְךָ אֶת מוֹרֵי יָד כִּי הַפֶּסַח
 שֶׁאֵינוֹ מַשְׁמֵר אִם חוּץ עֵשָׂה בְּבִית
 וְאִם מִצְוָה. כִּי בְּטַעַם נַעֲשֶׂה הַנֶּסֶם רַחֲמִים לִשְׂדֵאן
 לְעַלָּה וְדִין לְעֲשׂוֹת מִצְוָה כְּעֵת שֶׁאֵינוֹ יָד וְאַחֵר
 מִשְׁקַעֲבֵךְ נִדָּן אַחֵר מִצְוָה אֲנִי וְנִשְׁמָה הַסְכִּימָה
 כִּי. וְאִיִּמְתִּי עֵשָׂה הַחֻזְקָה הַחֻזְקָה הַחֻזְקָה שֶׁלֹּא יִנָּסֵךְ
 עֲלֵהם חוּץ בְּבִית בְּפֶסַח דִּאֲשֵׁן שֶׁבְּאוֹתָהּ הוּא עֲשָׂה
 הִיָּה הַחֻזְקָה וְכַעֲבֵךְ הוּא בֵּין עֲשָׂה אֲבֵל מִצְוָה שֶׁ

אסדו האכילה וכו' לברך אבל הקיום ונח
שהצריך הכתוב לכתוב על המשקוק
ועל שרף המזוזה וכו' שם ולא יתן המעשים ואם
ואתם לא תצאון איש מביתו וכו' כיון
שעתו דשות' להבין אינו מבחין בין צדיק לרשע ולפי
זה שכתבנו נראה שלא היה צריך לבלוזה אחר
שהוא בבבועין ובשערן היה שם כבר נשאר
הכבול מזה בסוף וכו' ואולי שכתבנו וכו' היה
שם פיו שם משל שות' למען כמלך שעבר בספק לשון
לפטר כענין ובא יי' אליה וכו' קדושים ענין וזה טעם
והיה בעבור כבודי ושמתיך בנקודת הצור להבין עליו
האספקלורין שלך וכו' להנא זמן המעשיות
הכפירים שואגם לך י' תורה השם אספקלור וכו'
צדיק ההיכר כענין נהנת' ת' ביחוד אל בולאן לבוא
לבר'ים וזהו ולא יתן המעשיות שהוא לך או ללך אפי'
המעשיות בעולם אבל לא אלה המעשיות הנה בעבור המעשיות
במצרים כי הוא בעצמו המכה וכו' וזהו ידע היה להצדיק
והשם ית' אשר לו שכתב עליו כי עשה המכה בחצי הלילה
בדורק מידת הצורה שמקבל משם פיו של האומות
כמו שאמרן שנה כלבים צועקים ואמרן כלבים צועק
אלך המות דואים דאז ליה קלה ששנה השם ית'
ולקחמן מן הדם וכו' על שרף המזוזה ועל המשקוק
קבלתי כי ישראל היו משמשים במצרים בזה השם שאנו
כנתבין יוד' כנגד יוד' וכו' על שרף המזוזה וכו' והוא שם
של קדושה ולכן במשך כנגד טיף וכו' על המשחית
והם כנגד עשר פטריות ועשר מטרות וכו' וכו' דבריה
וגם הסוליות כנגד שלא הוציא ראשונות וכו' מדרין בצורה

שמיני יסוד יתעלה כמין שמה ימה שונה משה רבינו ~
הסך מנה שבעט והוא והעשר אל המעשר ואל שתי המנוחות
ואיל הוא כעטנה לשתי המנוחות ואל המעשר שמעתי כי עשה
כן לבי שידע שישאר הטעם בין בעת ישראלי במצרים וצום
אלא יכתבו בקדושה או אפילו בשמחה שהוא בהפך כי ידע
משה שראוי לכתוב תורה על המעשר ויחזיק כך על שתי המנוחות
כי ראשון ראשון קודם ושמעתי מהרב החסיד ז"ל היה מונע שלא
יכתבו אדם שלשתי זה בזה זה כי לא ידענו כונת משה
בזה או שנים לבי ודלילות בין עיני איין
למה הוא משה עשה
ועל ידי האמת מה שאם הענין בעבור זה וכן עד כאן
קבלנו כי בעבור זה כמין זה אל כי פרשה הדבור בענין
כי הוא רגל לשכנה כמין שאם הדב שם על המצרים שכינה
עלהם והלמה באמצעה מוכר בדברי ז"ל ואם בעבור
שמו וכוונתו ואם חכמה לבד כי היא כללה או
שמהו וכוונתו דומים ליבר אחד יאמר כי בעדו וכוונתו
ובעבור שמו יושענו כדבר צדיק ומשע הוא וכוונתו שבה
בפסוק ומה כענין כי שמהו גוי אחד אשר הלכו אליהם
לפדות לרועם ולטובם לרועם ולטובם אשר צדיק לך
ממצרים לים ולחיות כי הוציאנו סעי שיהיה לרועם ולטובם
כמין שאם תעבדו את האלהים כי השכינה בישמאל
צורך גבוה ולכן יהיה לך לאות על ידיך זדוע ענין
זה יהיה לאות כלל מן הכל כמין כי תפארת עונתו אותה
פי שמו בקרבן והנה האות פטעם חמלה והשבה כי
בשמים אות וברית ובעבור אלהיך שהכל בכל פי
כי השם בקרבן הוא האות שהוא על היד והוא פי שהכל בכל

כלל שכלל על הענין אבותינו מעל הגבורה שיהיה
 ביה אחד בענין שאל הכותל אחות כלל שהוא מתוחה וכללה
 מלך נחבובת וכלל שאלה תחת לראשי כי השם השגור
 שהיא אחת כלל היא תחת הראש שבה ללך נחבובת ואם
 להענין תחת כי הוא עיקר הענין עליון ולכן כתוב
 ידכה יד כהה נעוד כי עיקר היחוד מלמטה למעלה
 בדרך טכרית את בריית יעקוב ואף את בריית יצחק
 וכן מפרשים שאלה תחת ראשי וזה טעם תפילין
 על ראש ושהוא שונה כנגד הלב המורה על אחת כלל
 היא כללה כענין ללך עשר ספרות וכלל מופתות ואמר
 לזכרון בין עשר בתפילין של ראש שיונח במקום הזכרון
 שהיא המוח שהוא עיקר העין ומשם מתפשט הכל להורות
 על הענין שהם דומים למלך עליון העליונים כמו שבא
 מלך אסור ברהטים כגון שפ החכם שרא ולכן הם
 בלילה הדאש וכבר כתב הוא שם שהארכה בתים
 קדש ללך בכור הוא ענין ראשית
 שיהיה בינה להתבונן ביצאת מצרים על שית שגור
 היא תהבת אסר רבועת וזאת הדין הקשה לך
 התפילין מורה על הקצת המעט תפילין כיהל עם כוח
 הייך שהם חמש הם לעולה מעצמן ללך נקרא מעט
 ושון של דאשים אצל אחד דוג לעלונות שהוא מעט
 ומשפיע לשלש אחרונות שהן שון של שלש דאשים
 מזה אחד הוא מקיף כל הראש כי הוא כלל מכלל וקשר
 הענין כוונת דלת ללך של אחד הענין והיא כנגד
 התפילין ולכן נמשכין הדפנות עד הלב להמשיך הכל
 עין בראש והכל ביד ולכן אינן מעבדות זו את זו

סדר ויהי בשלח

סדר ויהי בשלח וי' הולך לפניהם זמם כבד אומן שכל
מקום עד לעשות לך שם תפארת פי' הענין כי כבר רמז
הרב בחדרה מקומות כי פי' ויהי הוא ובית דינו שאומרים
ז"ל תמיד רמז למדת יוס' שהיא במדת לילה וכן היה בהנהגת
העולם כי השם הגדול שהוא בתוך הענן ביום ובלילה י"ת
דינו בגש כטעם אשר עין בעין נראה אותה ש' שהוא כמו
פנים בפנים והוא ובעמוד ענן אתה הולך לפניהם זמם
ובעמוד גש לילה והוא המדרש שהביא הרב לטעמו
אני ובית דיני הייתי מהלך לפניהם אבל לעתיד לבוא י"ת
לברי רחמים ונאמרים ש' כי הולך לפניהם י' זמם וביאור
המדרש כי בגאולת מלך ה' ב' ז' ז' ומדת הדין בעלילה
לעתיד לבוא מתעלה מדרת דין במדת רחמים ויהיה לפניה
השם המיוחד עם אליה יעקב המאסף אותם שהוא עמו
ביחוד נאמר כי השם הנכבד נקרא ג' אליה יעקב ככת כי
יעקב בחר לויה וידעו את אליה ש' והנה הלילה כיום
אחד כחטטה כעורה כי הכל במדת רחמים מיוחדת לו
למדת כל וכתב הרב והאמת כי' היא כדרך מולך ליהן
מנחת זרוע תפארתו כי בי' תאית מלך היתה בזרוע תפארתו
וזהו לעשות לך שם תפארת ויסע מלאך האלהים עמו
א' עד ולא קרב זה מלזה כל הלילה כונת הרב בכאן היא
מבוארת אינה תריכה ביאור כי הוא מלאך האלהים
כמו ומלאך פנו הושיעם ומלאך הברית כי כלם כמו
מוכרת ואינם סמוכים וזה רמזו בדרש אינו עומד אלא
מלאך האלהים ימז למה שכתב הרב ז"ל והנה הכל מכוון
וירצו ישרגל את הדין הגדול ועל דרך האמת ע' מ' מ' מ'
אביר יעקב זה מבואר כי הי'

ונקראת גדולה כמו את אש הגדולה האמור במתן תורה כי
מקבלת מן הגדולה שהיא מדת החסד כמו שכתבנו למעלה
וכדי לבאר יותר מביא הרב כל הפסוקים כי הוא הימין אשר
תרעין הגוים על שם הימין אשר בו מתעלה והיא זרוע יין
שאם הכת עורי עורי לבטי עוז זרוע יין פי הרב בבמה
מקומות פירש כי עוז וזרוע הם רומזים לענין אחד לד
הגדולה המכה במתרים שהיא מדת הדין הדפה וכן יתבאר
בפסוק עני וזמרת יה ומפסוק עורי עורי לבטי עוז יין
היה נראה כי הם שני עניינים פבא בפסוק מידי אביר
יעקב ביארה כי כתב שם כי העוז שלך זרוע יין כי כשהוא
נוקמת נקם ברית מקבלת כח ממקומה כדרך ברוך
כבוד יין ממקומו והוא עקר שם המדה הזאת כי היא
זרוע ונקראת על השם העוז הגדול שהיא מקבלת מטעם
ולכן אמר התלבשי בעוז שלך כמו שבא בפסוק אחר
עורי עורי לבטי עך תיון והא תיון עיר דוד כמו שרמו
הרב בסדר וזאת הברכה על מלת זאת והנה זה כזה
אין הפרט ביניהם עני וזמרת יה ועל דרך העמית
עד להיות רחמים בידינו הנה בכאן פירש הרב בבאר
כי היד הגדולה הוא מלגך שהזכיר והוא כי טמי בקרבן
וחוג עורי עורי לבטי עוז זרוע יין והוא מחלק הים כי
תבוס מלפני גלוה יעקב וכן ירדו לים שכינה עמיהם
וכלזה תוספת ביאורו לכך אמר עוז וזמרתו השם הזה
המקדש הים כי בו הזמנת השם הגדול כדרך כי ביה
שמו יר יול ואנחנו ואעלה אותנו אלנוה עליון לשם
שמו כי בשם אל שדי נראה להם

להם וגרומם אותן השם השלם כי במדה הזאת שלום ורעות
 ומעלה יהיה גיט מלחמה ויון שמו כלול הדין ברחמים ויתכן
 שירמוז זה לז ספירות בחכמה הג' לז ספירות והג' שהיא
 חכמת שלמה כי הזכיר חבנין מן החסר עד חכמת שלמה
 והיא בכללה כדרך שמי וזכרי לדור ודור כמו שפרשתי
 למעלה כי שמו גלה אברהם אלהי יצחק וזכרו אלהי יעקב כי
 הוא המניין השלם וירמוז שמי עם יין אלהי אבותם כמו שכתב
 למעלה בפסוק זה שמי לעולם והכל אחר תן חלק לטבעה וגם
 לשמנה וכתב הרב ומכליתא זה גלי וכו' מפרש פ"י אחר כי
 עשה פ"י אל מרת הדין ועשה מפרש מרת רחמים כדרך אל גלי
 למה עזבתני ופרש כן לדעת המכליתא שאמר יצחק נהג במרת
 רחמים ועם אבות במרת הדין וכו' וגם אמר זה אל כי עמי
 הוא אל בזה כי יתעלה עם הרחמים להיות רחמים בידינו פ"י
 עם אבות היא זה הטכניקה שהוא ועמי הוא אל בזה הרחמים
 שהוא מלשון אל יי ויגד לזן הוא מטותק בזה והוא דין עם
 הרחמים להיות רחמים בידינו ולפי הראשון פרש שזה שהוא
 אל והכל דין בכאן יתע כי זה כתבנו למעלה לרצות מורי
 כי הוא רומז לסוד עולם ובדרך גיפטר יט לפרש זה המן
 שדי שמתאנהו הברית והיסוד לרבי הרב"ל וכן יזון
 כמו שתרמה בפסוק ערך ערך תרדוף להורות על היחוד
 בשמי בשתי גלו המדות ימ"ך ג' נאדר בכח עד
 כאן יגדל נגד כחיו פ"י כי ימ"ך יי ידענה המטכיל מן
 הפסוקים שלמעלה שהיא הדי הגדולה וכבר כתבתי למטה
 נקרא ימין והנה משה היה מדבר עם השם הגדול ימין יי
 כדרך שאמר דוד ימין יי עושה חיל כי כל דבורו היה עם
 הימין והחזיר שני פעמים ימ"ך יי

שהוא הרחמים מציל כדרך ירו הגחית מטקעת כדרך
ועתה ירבה כח יוי שכתב הרב שם שיהיה הגדולה בכח
הרחמים והיה קשר למורי נר זה הלשון שהיה לו לומר בזה
הדרך שיהיה הגדולה בכח הקדן או בכח יי שהוא כמו
שם של גלף דלת כי הכח הוא הרחמים כדרך שהוא
מפרט בכאן ויש לנו לפרט עכפ לזה הדרך שיהיה הגדולה
בכח שהוא רחמים ויהיה הרחמים כמו פירוש של כח וכן
דרך הרב בהרבה מקומות להעלים הענין כמו שאמר
בפסוק גם שמוע תשמע בקולי אלהיך שפי שם לקול
אלהינו כמו שהוא אלהינו ושם יתבאר ובהחלת סדר יקחו
לי תרומה מן השמים ביום שהוא פי כמו מן השמים שהוא
ביום וכן כאן בכח רחמים חסר משם שהוא וכן במקומות
אחרים כך תירץ למורי יג יוי ימלוך ויתכן שטעמו בסוף
הברכות עכפ והכוונה כי גונקלוס תרגם יוי מלכותה כזו תורה
בעבור שהוא לשון עתיד והלא המלכות שלי מרדס עד עלמי
עד ותרגם כן והרב מויתא עזר ודמו מזה לעתיד לבוא יהי
כבוד יוי לעולם ימלא כבודו את כל הגדן ואנו אומרים
יתגדל עכפ כי טעמו כסדר הברכות שאנו מתפללין על
ההמשכה וכלל כאן כל הספירות הנה שהוא הראשון שצריך
מדות ימלוך לעולם ומן העולם לו עד כמו ואנכי היורע ועד
נגזס יוי והנהגה מבואר ויאמר גם שמוע תשמע בקול
יוי אלהיך עד והמשכיל יבין פי הדבר מה שאמר כבר
הלא כתבתי לך שלשים דל על פי הפסוקים שמוכיר בו בטהו
לשונו יי הידיעה למעלה בהרשית וירא אליו רבנים ונסכאן

אָנֶס כֵּאֵן הוּא מִדְּבַר בְּשֵׁתִי לְשׁוֹנוֹת מִצְוֹתַי וְחֻקֵּי עֲלֵמֵי אֲשֵׁי
עֲלִיךְ וְאָמַרְתִּי כִּי יוֹבֵן מַעֲלֵת לְקוֹל אֲנִי כִּי הֵם רוֹמְזִים לַעֲנִיין אַחֵר
כִּי יֵרָאֵם נִשְׁמָע בְּקוֹל אֱלֹהֵינוּ הַסִּיד מִכֵּאֵן הָרֵב הַשֵּׁם לְבֹאֵר
הָעֲנִיין וְשִׁמּוֹ בְּמִצְוֹתַי וְאָמַרְתִּי הוּא מִפְּרִט בְּקוֹל שֶׁל יוֹי שֶׁהַקוֹל
הוּא אֱלֹהֵינוּ וְלֹא נִכְתֵּב לְקוֹל וְלֹא אָמַר בְּקוֹל כִּמּוֹ אִם שִׁמּוֹעַ
תִּשְׁמָעֵנוּ בְּקוֹלִי שִׁמּוֹעַ בְּקוֹלִי וְהַאֲנִית בְּמִצְוֹתַי שֶׁל יוֹי הַזְכִּיר
לְמַעֲלָה וְשִׁמְרֵת חֻקָּיו יִהְיֶה אֲנִי שֶׁהוּא הַשֵּׁם הַנִּכְבָּד רַפְּאֵל הִיא
לֹא לֹאמַר לְקוֹלִי וְאִם נִפְרֵטֵנוּ לְשֵׁם הַגָּדוֹל הִיא יִכּוֹל לֹאמַר מִצְוֹתַי
וְחֻקָּי וְלֹא יִתְקַטֵּה אֲשֵׁי עֲלֵיךְ אֲבָל הוּא יֵאָהֵב מִחֲבָיו כִּי יִשְׁמָעֵנוּ
בְּלִי סִפְקֵי הַשֵּׁם הַנִּכְבָּד וְאָמַר לְקוֹל לְבֹאֵר מִי הַאֲנִי וְלֹא כֵן
פִּי הָרֵב לְקוֹל אֱלֹהֵינוּ וְלֹא אָמַר אֱלֹהֶיךָ וּמִוִּדֵּי נָדָה הִיא מִפְּרִט
לִי עַל דֶּרֶךְ אַחֵר וּבִאֲמִת כִּי יִבּוֹא הַפְּסוֹק יוֹתֵר מִבִּינָה כִּי הִיא
מִפְּרִט כִּי קוֹל הוּא שֶׁסְּכוּלָּה כֹּל הוּיָה שְׁלֵרֶתָה אֵינוּ מִיֻּחָד וְאִם
לְפַעֲמִים מִפְּרִט אֵל הַשֵּׁם הַנִּכְבָּד כִּמּוֹ בְּמִדָּה תוֹרָה בְּשִׁמּוֹעַ
אֶת הַקוֹל גַּם מִצִּינֵנוּ מִשְׁמַשֵּׁת הַכֹּל הַשֵּׁם הַגָּדוֹל כִּמּוֹ שֶׁחִירַשׁ הָרֵב
בְּפִסּוֹק וַיִּקְחוּ לִי תְרוּמָה וּמִצִּינֵי בְּמִדָּה תוֹרָה קוֹלוֹת רַמְזוֹ לְכֹל
וְהִיא לְקוֹל בְּמִקּוֹם הַזֶּה הַשֵּׁם הַגָּדוֹל אֲשֶׁר לֹא הִבְדִּיחָה כִּמּוֹ יוֹי
יִמְלֹךְ וַיִּבּוֹא הַפְּסוֹק כְּפִשּׁוּטוֹ לְדַעַת הָרֵב וַיִּאֲמַר כֵּן וַיִּאֲמַר
הַשֵּׁם הַנִּכְבָּד אִם תִּשְׁמָע לְקוֹל אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּבִרְכּוֹת שֶׁהוּא מִלֵּךְ
הָעוֹלָם שֶׁאָמַר לָנוּ מִצְוֹתַי וְחֻקָּיו כֹּל הַמַּחֲלָה אֲשֶׁר טָמִית
בְּמִצְוֹתַי וּבִאֲמִת כִּי יִבּוֹא הַפְּסוֹק עַל נֶכּוֹן אֲלֹו שֶׁאָמַר לִי הַחֵסֶךְ
הַמִּקְבֵּל כִּי הָרֵב אֵינוּ מִזְכִּיר בְּשׁוֹם מִקּוֹם זֶה הַשֵּׁם אֲלֵא בְּמִקּוֹמֹת
מוֹעֵטִין וְרוֹב דֶּרֶךְ הָרֵב הוּא בָּטֵעַ הַשְׁמֹת הַגָּלוּ הוּא הַשֵּׁם
הַגָּדוֹל וְהַנִּכְבָּד וְעוֹד כִּי יִדְבַר הַכְּתוּב גַּם עֲנִינִים וּמִזֵּת אָמַר

כִּי אֵין קוֹל הַיָּד הַזֶּה כִּבְר מֵעֵינֵינוּ בְּהִרְבֵּה מִקּוֹמוֹת שְׁמוֹכִיר הָרֶב זֶה
הַטֵּם וְמֵה שֶׁאָמַר הָרֶב שְׁתֵּי לְשׁוֹנוֹת כֵּן הוּא כִּי אֵין בְּפֶסֶק וְלֹא
בְּבִרְכוֹת כִּי גַם שְׁתֵּי לְשׁוֹנוֹת נִלְהוּ וְנִסְתַּר וְגַם הַטֵּם זֶה אֵין
זֶה שׁוֹם סְתֵרָה לְדַעַת הָרֶב זֶל הַבְּרִיכוֹת וְיִבּוּאוּ בְּטוֹב לִזְה
הִפִּי שֶׁאָמַר הָרֶב זֶל וּמִכֵּאן תִּקְנוּ בְּבִרְכוֹת בְּגֵי מֵלֶכֶה אֶקְבֹּ
כִּי הַבְּרִיכָה יִטְלֶה מִלְּבוֹת פִּי בֹאֵי זֶה הַטֵּם הָרֶב שֶׁהִכְרֵנוּ
שֶׁהוּא מֵעֵין הַבְּרִיכוֹת לְהַמְשִׁיךְ לְקוֹלוֹת הָאֲחֵרִים וְהוּא
מֶלֶךְ הָעוֹלָם וְהוּא הָעוֹלָם חֲנוּכָּה בְּפֶסֶק יוֹי יִמְלֹךְ לְעוֹלָם
כִּי הַמִּצְוֹת שֶׁנִּתְּנוּ מִן הָעוֹלָם וְשֶׁהָעוֹלָם וְכִשְׁזֹכֵר
הָעוֹלָם הַזֶּה כֹּלֵל הָעוֹלָם בּוֹ הָאֲחֵר וְהֵנָּה בְּבִרְכָּה גְּעֵינִים
כִּמוֹ בְּפֶסֶק לְדַעַת מוֹרֵי נֶר וְכֵן בְּכוּנָה וְגַם זֶה מִקּוֹמוֹ
לְהַצִּיחַ יוֹתֵר וּבִגְמֵת נִרְאֶה יוֹתֵר דַּעַת הַחֶסֶד יֵגֵ כִּי גַם
קִטָּה לְמוֹרֵי יֵגֵ כִּי מִלֵּת גֵּנִי יִצְטָרֵךְ לְפָרֵט וְכֵן וְהָרֶב
אֹמֵר מִלֵּת גֵּנִי מֵלֵךְ שִׁיכֵל לְתֵרֵךְ כִּי גִמְדוּ מִלֵּת גֵּנִי
רָמַז לְפָדְרֵךְ תִּמְדֵּךְ גֵּנִי שֶׁהוּא הַטֵּם הַנִּבְבֵּד אֲבִלְמָה
טָקָה יוֹתֵר מִמֶּגֶמֶר שֶׁאָמַר יוֹבֵן מִמֵּלֵת לְקוֹל וּמִלֵּת גֵּנִי
נִרְאֶה שֶׁהַכֵּל אֶחָד וְיִצְרִיךְ יֵטוֹב וְכֵתֵב הָרֶב וְהֵנָּה מֵאִיר
עֵינֶךְ שֶׁוְהַבֵּן זֶה כִּי כָל הַבְּרִיכָה הַפְּרִיחָת בְּבִרְכוּךְ יֵט
מִלְכוּת עֹלָם כִּי כָל שֶׁאֵין בְּרִיכָה בִּה מִלְכוּת גֵּינָה בְּרִיכָה
וְכָל הַנִּסְתָּר הֵי חֲלָקוֹן הַבּוֹר לְמַלְכוּת וְהַנִּסְתָּר הוּא לְדַעַת
רֹב הַמִּקּוֹבֵלִים וְכֵן דַּעַת הַחֶסֶד יֵגֵ הוּא עַל דֶּרֶךְ זֶה כִּי חֵם
מִפְּרִטִּים בְּגֵי לְכוּנוֹת יְדוּעוֹת וְקוֹבַעֵין הַבְּרִיכָה בִּגְמֵת
כִּי בִּה הָאֲוִתִּיּוֹת וּמִשָּׁם וְלִמְטָה וְיִהְיֶה יוֹי מֶלֶךְ הָעוֹלָם נִסְתָּר
וְגַם הָעוֹלָם אֵינֶר חֲדָשָׁה וְלֵכֵן אָמַר הָרֶב חוֹלְקֵין הַבּוֹר לְמַלְכוּת
וְכֵן בִּהֶם מִלְּבוֹת הֵם לְנִכְחָה וְגַם הֵן

ואם הן שוות בזונה בדאשונה שפיתחת בברכה ^{טאין}
בה מלכות לא חשטון ותקנן בעלינו לטבח נסתור ^{טאין} בה
ברכה מפני שמזכדין מלך מלכי המלכים הקב"ה והושיעת
המקבלים כלם גו הבס אהל מורו נ"ר לא היה מפרט לי בעי
טמטמות המלות וקובע כונתו צ"י אלהינו בהמשכה
מלמעלה כמו שפירש למעלה שנסתל הוא שאומר מלך העו
כמו משל מלך של כל כלומר שמדבר בלשון נסתל ולא ג"ה
מלכנו וזהו חלוקת ההבור וגם לעולם אשר לדשנו אהל אלה
גבור איתא קדוץ אשר הם לטס ההוא בעצמו ואיתא הוא כ"ה
אתה של ברכה הרגשונה מאחר טאין בהם מלכותהם סגנון
אחד וכונה אחת בין של מנות ובין ברכות הנהנים ויש חלוקה
אחרים בברכות התפלה של ראש השנה אין זה מחומד
ובקר ורגייתם את כבודו עד שנברא בין השמשות הכל
מפורש בהי הרב ז"ל עס המדרש שהזכירו בפסוק לחס ^{לחם}
אכל א"ט במחלוקתו עקיבהו יאמנא ואינו מדרך תוספת
ביצור וכאשר י"ח עס ברכת כהנן וסודן ע"כ תי לרוס
השמים בחולם כמו רוס ידעו נשא כי הפרט י"ט בין רוס ^{חולם}
לרוס השרוק וידוע הוא למקובלים למי נזכונים רוס השמים
והוא מתיר בבהיר לראונו עליו סתירות בלמה כלומר
יאתבעות לראונו עליו ספירות המתחילות לרוס השמים
לדבוק הראש עד החוף כדרך נעוץ סופן ברחלתו וזהו
לדבקה בצמונה כדי לדבקה רמו לעליונה בצמונה בזה
ידעת מהו צמונה מלשון צמונה אומן ויהי אומן והוא
הנלחם לישראל והנה נתבאר טעם נשימות כפסם כי הוא
לממשך האתלות מלמעלה למטה והמדרש אהביא ^{הר"ב}
ההגן אסור לגדס וכו' הרב לא כתב

לומר כל מני שמעתי טעם הגסור הזה כי בעוד
שהכס מן שות אין טען ואין פגע רע וגסור לשהות שעות
כי לא יתאגה לשהות יצרה כי יד על כס יה עד ידמו
לזה כונת הרב זל כי היר טהיא הפחד כלומר פחד יתחק טהיא
על כסא והוא יה כי כלס ממקום אחר והיא מלחמה לוי תהיה
בעמלק עד דר דר פי כי כלס יהין בהסכמה מרת שלמעלה
והעולם מדר דר ולכן זכר הרב אלו המלות גו נחרט יה יולין
חכמת מלהים וזה נראה והוא הכונה ענין הים טלס והכסא
טלס מקבל מפחד יתחק טברכו ועל חרבך תחיה נפסק על
שנלחם בישראל ולא יירא מן התיר ובא לרדותו לפעו והכסיר
את ישראל וקבל תמיד מן המזלות וכן יהיה תמיד עד שימחה ים
העמלקי וגו יקבלו שרי הגמות המביאים לנן לטס החוזרים
להיות טפה אחת מקבלים מאותו כח הפנמי וגו יהיה הכסא
טלס כך תירט החסיד זל בטס המלא ובכסא השלס ועוד
כתב זל כי התרך משה לעשיאות כפים כי הוא נלחם עם השר
לשליך המטכתו מטס והנה מלחמת עמלק להוטע טהיא
מדתו וידע כי יכול להס והוא בא לתקן המלחמה הגדולה
כל אחד ככח נבואתו כי משה נבואתו בטמים טהיא חמה
ונבואת יהושע לבנה ולכן משה בידו מטה בידו טבט מוטלים
ויהושע כידון מלחמה ובימי משה אכלו לחס ובימי יהושע
מעבור הארץ סדר וישמע יתרו ועל דרך האמת
עד כאן דבר פי יתו להם שיטמרו בדייט
לדבקה תמיד בטס הנכבד הזהיר טלא יקצנו בנטיעות כשיגיעו
עתה במתן תורה הברית הזה אלא שידביקו בטס הגדול
כמו שהזהיר פעמים אשמע לקולו קול הברית אבל תעשה
כל אשר כי שגי בקר והייתם לי סגולה עד והמטכיל
לה על שני פנים על דרך פטט לשון

לשון דבר נחמד כמו וסגלת מלכים כי לי כל הערץ ולא בחדתי אלא
בכס ועל דרך הקבלה סגלה לשון דבקות ויחזור לענין ראשון
יאמרו תשמחו הברית לבקשה בי ובעשותכם כן תהיו לי סגלה
כלומר תהיו בני דבקים שאחר שהארץ הנקראת כל שהיא
שכינתכם היא נמנית שא במשך היובל עד גילו של יצחק
וכתב הרב זל אבל לפי דעתי המדרש הזה יש לו סוד אמרו
שהקול הוא פחד יצחק ולכך ויחרד כל העם ולא השיגו בגבורה
הזאת דבור אלא קול מבואר זה כמו שכתבתי למעלה כי קול
שם כולל לכל הויה וסוד הרב כי הקול הוא פחד יצחק
בו קולות נתנה למטה כי כלם היו בדבור והם לא השיגו
בגבורה ההיא אלא דבור ולא באחרית אלא קול הידיעה
שהיא מדת שמור כמו אפרש הרב במקומו למטה גמול
וירד יוי על הר סיני עד לא יתחלק לך דבר בדבר כונת הרב
תמיד בענין מתן תורה כי התורה בשמו הגדול נתנה וישראל
לא השיגו אלא האוכלת אטר בו שוכן השם הגדול ויענין הידיעה
הוא לשם הגדול שירד על הר סיני באש והדבור עם השם בשם
המיוחד לבד והעלייה והיציאה שהיא מעלה לעם זו היציאה הוא
אל הכבוד והזהיר פן יחרסו אל השם הגדול כי אם גם יצלי בעי
ישראל ופל ישראל לא חזו בו אלא את אלהי ישראל וכל ישראל
שמעו קול השם הגדול אבל מתוך האש והוא וידבר אלהים כי
אין אלהים אלא דיין ואמרו מפני הגבורה שמעו ויהי ש
במטנה תורה דבר יוי אל כל קהלכם הוא בעבור שפירש שם
מתוך האש וזה טעם פנים בפנים ולכך אמר אנכי יי אלהיך
דמו לפנים בפנים ומהו גמול שמע קול אלהים חיים מדבר
אל יתחשוב כי מדבר חוזר לאלהים חיים שהוא השם הגדול
אלא חוזר לקול שהוא המדבר להם שאמרו יהי זה שיגו ולכך
אמר למטה קרב אתה ושמע גמול יי ויהי

בגבורה
קול
התורה

כי הוא רמז לטעם הגדול וכנגד זאת תדבר עלינו כי הוא רמז למדת
הדין כמו שפירש הרב בפסוק גם ככה את עושה לי וכן הטמיע
עם קול גלגלים חיים מדבר שחוזר לקול ומה תבין מענין הקול
מה הן? קולות ששמעו חז"ל והם מוזכרים בקומאור הבו לוי כי
תמצא שם? פעמים קול יי ומתחיל קוליו על המים ואחר כך
בכח ואחר כך בהדר וכבר ידעת מים מי הוא וכח והדר וכן
לכלם ענין תמצאם מפירשים בספר הבהיר וכן המנין בפרט
הזאת? קולות הראשון ויהי בהיות הבקר ויהי קולות וברקים
כי הוא חסר וימנה ג' קול שופר ויהי קול השופר יעננו בקול
רואים את הקולות חסר וימנה ג' ואת הפידים ואת קול השופר
הנה הם טטה וכבר נאמר בפירוש וידבר גלגלים הוא שבעה
וכן תמצא בעשר הדברות תהי' תיבות הנגד תהי' מנות
היותם מהם ו' תיבות ויתר הכל במנין היתר לרמז על תהי'
מנות היותם מ' תיבות הנאמרים שם וכן רמזם? קולות
במשנה תורה ומה שהזכירו חז"ל במקומות בשבעה קולות
יחטבו הנסתרים טמא'ם מפירשים בכרוב כי השנים אנשי יוי
גלהיך מפרשים הם בבתו והכונה הי' למשה נדנה בז' קולות
והוא מתבונן בהם וטמא'ם אותם אבל יזאגל קול אחד שחטבו
וזהו זולתי קול ונרמז בו כל העם רואים את הקולות כיון שחטבו
יוי גיחך כי כל הקולות נחטבו להם גחת וזהו גחת דבר גלגלים
גבל עדים צמחנו על האמת וגם לא השיגו לא יחיה לך
ועל דרך האמת ער והן רמז אונק' לוס פי סוד הפנים האמת
במלת על פני שהם הפנים שהשיגו ולכן יחיה יזאגל יחיה לך
גלגלים אחרים והם המלאכים המקבלים מהפנים הכלל והוא
למה קראם אחרים כי הם כטם רבם הנדרג אחרית
כמו יזאגל טוב אחרית דבר מראשיתו ונני והוא דבר
כמו יזאגל טוב אחרית דבר מראשיתו ונני והוא דבר
יזאגל טוב אחרית דבר מראשיתו ונני והוא דבר

וכן רמז אונקילס בתרגומו בר מנ' כלומר מנ' והוא דבר אחר
מרגשיתו הטוב של אחריתו בא מרגשיתו וכן רמז אונקילס
בתרגומו בר מנ' כלומר מנ' והוא דבר אחר וגל תעצור
לדבר נברא שהוא חוץ ממנו אבל פנ' הס' שלי ויט' גרסאות
בפי הרב זל' שכתב בהן וכן רמז אונקילס והוא תנודות לא
תעשה אבל קדשה למורי נר' כי הוא טעות ותקון הוא ממנו
שלא הבינו ולא ידעו אבל הנוסחא היא כן וכן רמז אונקילס
והוא כמו לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב וכן הוא בפירושי
כלם כי מחזק דעת אונקילס בזה הפסוק שמביא לסיוע והן
מפרש הרב בפסוק לא תעשון אתי אלהי כסף פוקד עני אבות
כבר פי בו כל העורך בפסוק וידע אונ' לעזהב ולשאר דעות
עד והבן זה פי' כי אברהם כחו בחסד וטאר היב' אים צמדת
הדין הדמה אטר בה מתנבאים הנקראת גבורה כיום המאניע
ולא ידעתי מה בא למדרשו שמעתי טנשא' הרב בזה בכלל
השאלות שנעשו לו בזה הפי' ולא השיב בהן זכור את יום
השבת עד די שיתא נחשו ומדרש בספר הבהיר שבתות
ולא שבת למלך שהיה לו כל הנאה עד שמרו יאמרו כן
ההרהור כבר רמזת בפסוק ויברך אלהים קצת ענין זה כליס
ושמור בדבור אחר נאמרו וזכור ליום ושמור לילה והתוספת
ביום השבת שהוא החבור השלם ולזה אמרו החכמים בלילה
בוגי כלה וקוראין לברכת היום קדושא רבה לרמז לכל זה לא
יוצא מזכור מצות עשה משמיר לעי' עשה וז' עונשין
על לא תעשה במדת הדין אשר משם הן ואין עונשים על עשה
כי רחמים הם ולכן עשה רוחה את לא תעשה כי זה למעלה
מזה והנה זה מבואר ברך את יום השבת ויקדשהו פי'
כי ששת ימים העלונים עשה יי' המזכר ראשון ביי' מדותיו
ששה כי היו ריד פרעופין חמה ולבנה ירדה יעוזה לבת זוג
וביום ה' שבת ונפט היום ה' ש

לנו ועל דבר שמנו אלהים פן נמות עד ויסעו מהריון כבוד פי
זה בפסוק אנכי אורד עמך מצרימה וביצורתי ביצור דעת
רחב אונקילוס במקומות שמכנס בו כנוי ובמקומות ששול
מהם הכנוי והנה בכנוי תרגם אונקילוס ועל דבר שמנו
ועל יתמלל עמנו מן קדש יוי כי היה לו כנוי לשם אלהים
לג היה לו ידוע מלתרגם ועל יתמלל עמנו אלהים הי המדבר
שם אלהים הוא אבל הוא יתרגם במקום אלהים יוי והנה
חיצה הדוגמה כי השם הגדול היה מדבר עמהם ואינו כן כמ
סכתבת למעלה שלג ולכן פחד ואמר
אל יתמלל עמנו מן קדש יוי שהוא הקול אשר שמענו ומדבר
עמהם וגם בזו לא זכרו כלל ואמרו דבר איתא עמנו ונטמעה
ועל דבר שמנו אלהים פן נמות וכבר כתבת למעלה שלג
תמצא לכל ענין מתן תורה דבור השם הגדול עם ישראל
אלה מתוך האש ומן האש שמענו והוא מה שהשיגו והנה מן
השמים דברת עמכם תרגם מללית והוא כמו מתוך האש
ולכן לא תרגם יתמלל מן קדמי ותרגם את הדברים האלה דבר
יוי אל כל קהלכם מללית כי שם נתפרש מתוך האש ולא פחד
ותרגם היום הזה ראינו כי ידבר אלהים יתמלל יוי ובכאן היה
לו לתרגם יתמלל מן קדש יוי כמו בפסוק ועל דבר אלהים
שיתרגם למעלה ואת קול שמענו היום הזה ראינו ויתקל
מימרה שמענו חזינא אדי יתמלל יוי כי אחר שהכניס שם
מחיתה מימרה חוזר יתמלל אליו והכל בחכמה ממנו וכן
פנים בפנים תרגם ממלל בעבור שהם פנים בפנים כי היה
מחיתה ותרגם והאלהים יענו בקול מתעני ליה ולפי סברת
רבינו משה ז"ל בזה הפסוק לא היה לו לתרגם מתעני ליה
במל והו יישר תהיה מדבר אליו מתרגם מתמלל כי
חוזר לשם הגדול היורד בעמוד

בעמוד הענן ולכן תרגם ומתמלל אבל אין הדבר כסברת רמב"ל
המופלא בחכמת אונקלוס שתרגם באלו הענינים כי כשזכיר
הטס המיוחד במתן תורה לא הכניס בו מחיצה ולא יקרא ולא
מימרה ותרגם גיתגל דאיתגל עלוה יוי הבוא מתגל ליה כל
שתרגם קדם מתן תורה הר האלהים יורא דאיתגל עלוה יקרא
דיוי אבל בענין ישראל שזכיר כמו בא האלהים איתגל יקרא
דיוי וכן ווינא משה את העם לקראת האלהים לקראת מימרה
דיוי וכן תרגם ומן קדם יוי מתעני ליה בקל כי הוא והאלהים ענו
בקול כי גינו טס המיוחד כי הוא קודם שירד יוי על הר סיני והרעה
הגדולה מה שמעיד הרב מה שתמצא בנוסחאות מדורות יעל
משה אל הר האלהים לטורא דיוי בעבור שהוא אחר מתן תורה
והוא כמו ויסעו מהר יוי כתוב אחר מתן תורה ותרגם מטורא
דיוי אתם ראיתם עד וכבר פי סורן כבר פי למעלה בפסוק
לא היה לך אלהים אחרים עלפני זה הענין מבואר טס הראהו
וכתב רש"ל עד ודבר פי מכיחן פי כי הטס הגדול בטמים ר
בהר כי ירד טס והטיג אותן ישראל אבל הרב ר' בון טס הטמים
אבל הטס הטיגן האש הגדולה שטעו בו באותן המעשר
שהביאם לחטא העגל כמו שדדטן בפסוק ראה ראית והביא
חרב בפרטת כי תשא ולכן כתב הרב כגון ואמר אברהם כי
מי שיש לו לב יבין הטעם בפרטת כי תשא ודברי פי חכם חן
דמו למה שכתבנו מזבח אדמה פיר זכרנו יברך פי
אתם ראיתם כי מן הטמים דברית עמכם בטמי הגדול
ולא תעשו עטע בעבור שהטעם אותם הפנים תורות המעלה
אותו הכח פענין חטא העגל אבל אני מתיר לכם שתעשו
מזבח אדמה וגם הוא דמו למה שהטמים אבל לא לזבח אלה
לשמי הגדול ותזבח עליו עלות טל

את שמי רמו לגדן ישראל כי שם מזכיר את שמי ענין החבור
השליש כי יתעלה מדרג דינו ברחמים וגו' תהיה מבורך ברכות
מגלוביות תהוה רובצת תחת והנה מזכיר מן זכרונן בדרך
סדרואלה המשפטים וזבח לאלהים

יחרם עד בתורת
למלכים חשבו לעשות חפץ השם ית' להיות קס אמצעיים
להפיק להם רצון מאתו ולכן אמר בלתי לוי לבדו וכבר
הרב בפסוק כן יפגענו ברבד זה הענין כי הושיעה לוי לבדו
ושם כתבתי וזהו מה שאמרו יכול המטכיל המטכיל לדעתו
ממה שכתבתי ולזה רמז אונקילוס שתרגם לשמא דין על
כוונת הקרבן כי הקבן במזית הדין וגם הושיעה והכונה לוי
גז' ובספר ויקרא יתבאר יתר' וחג הקציר יתר' ארון חול
גדן כבר פי הפסוקים העולה והנה פני הארון כמו מוכרת
כל שאמר בפעם השנית הארון יוי וכן הנה ארון הברית ארון
כל הארון שהוא כמו מוכרת שהוא ארון כל הארון מלפני חול
ארון כל הארון כי זו הסבה נקראת ארון כל הארון ויהיה ארון
על הארון פי הפנים הנה אנכי שלח מלאך עי' בלגומים
הדב' מלפני זה המלאך ואינו כבוד נבדל כדעת כל המפרשים
גבל הוא המלאך הוא וכבר כתבנו כל זה בהרבה מקומות
והוא מבאר אותנו באר היטב ואין צורך פי לפי שו' הכינות
ל להיות בית מקדשי ותפארתו כי שם הכסא שם פי כמטמא
של רבדים כי הכינות אותנו מקדש כמו שאמר כוננו יריך
ועוד מזכיר כונתם בשמן כלס רבן שאמר הרב כונן יתר' זה
בפסוק ועל משה אמר עלה גליו וקולן של המלאך הוא
קול אלהים ה' ה' לשמוע בקולו במה שיעזר על ידי
ז'עס שלא יעזבוהו ויקצנו בנשאות
בדרך העל או לעבוד שר

60
שר מהטורים כי השתלשלות משם כמי שמניח העקר ולוקח
הענף הוא גלגל נקרא קצוץ כמו שיש קצוץ בעקרים וקצוץ
רב וקצוץ זוטא גיכא ביניהן וזה טעם לא יהיה לך אלהים
אחרים על פני ולכן אמר ושמע בקולי לדברי כמו שאמר
ועשית כל אדבר אשר ואונקילוס דמו זה סכתב צרי בשמי
מימריה כלומר בשמי הגדול הוא דבורו אמר ואיבתי שחוא
מאמר השם הגדול שגם למדת רחמים אהיה להם אויב אבל
בנקמה ונרתי את תורדיך על ידו במדת הדין כי הוא ידוע כי
במדת רחמים לגירע וכן והכחירניו על ידו כי בהביאו אותך
אלהם יכחדו והוא הוא מדת הדין המכחיר והוא כשהמלאך
שוכן בקרב שיהיה מלאך משלוחיו הולך עמהם גם אמר
הזה בקרב שיהיה מלאך משלוחיו הולך עמהם גם אמר
כי לא מעלה בקרבך ובקט משה רחמים עליו כמו שיחיד
הרב בכי תשא ועתה מביא הרב ראיה מהמדרשים כי המלאך
הזה הוא הגואל ולא זה אותו המלאך שבא ליהושע וכל זה הענין
שמביא הרב לחוק דבריו והוא פשוט מאד ועבדתם גתיו
אלהים ואמר הרב זל וטעם ועבדתם גתיו אלהים כי העבודה
לשם המיוחד פי' כי הקרבן או התפלה שהיא עבודה שבלב לשם
המיוחד ואמר וברך כי שם יטהו יי את הברכה חיים עד העולם
ומתברכים עליונים ותחתונים ויורד יי ליוי כמוכר בספר הבהיר
והסידותי מחלה מקרבך מאמר השם הנכבד והיה הפסוק הזה
כפסוק גס שמוע תשמע בקול יי אלהיך בטוה וטס נתפרש
וגל משה אמר עליו עד במתן תורה פי' כי בסנהדרין שאו
עלה אליי מי בעל לח ובכאן אמרו כי זהו מטטרון שטמן כעס
רבו כלומר וגל משה אמר השם הגדול הנרדף אמיין כי
משה לא יבוא אלהים המיוחד כי
יבוא אל מקום הכבוד רבוא לו
מה שדרשו רבות זל זה מפי

כפי רש"י ז"ל למלאך השלח מאתן ית איתן שאמר בו ית ושלחתי
לפניך מלאך כי בו לא רצה משה ומה שהביא רש"י לזה הענין
הוא מה שאמר רב גדי למין ההוא אפי' בפרקנא לא קבילנה
כי חשב הרב כי בפורקא היה מתווכח עמו ולא כן הדבר
והנני המעשה דסנהדרין אמר ליה ההוא מינאה לרב גדי כתי
ואל משה אמר עלה אלי ענה גדי מבעי ליה אמרו זה מטטרון
ער גס מין פניך הלכיס עכ' וכונת הרב בזה כי בר גדי דבר
כמסתר פנים מהמין ההוא כי לא רצה לבאר לו הסוד כי הענין
מדבר בענין מטטרון הגדול אבל אמר לו כי על מלאך מורה
הדרך הכת מדבר בפני הענין ולכן אמר לו משה דאפילו
בפורקנא לא קבילנה אבל על האמת קבלנוהו ומה שלא
רצה משה לקבל הוא מה שאמר לו אחר העגל ושלחתי לפניך
מלאך ועוד יתבאר זה הענין בסדר כי יתא בעה' ונגל
משה לבדו עד והמטכיל בין פ' הוא כדרך שפירש בקסוק
שלמעלה כי אמר השם הגדול שהוא הדבור המעלה טעם
כאן אחר שאמר לו עלה אלי גתה ואהרן אמר עתה שיגש
משה לבדו ולא יוכל לומר ונגשת בעבור הענין שכתב הרב
כאן וטעם לין פרים עד ובענין העגל בזכור זה פ' כי ישראל
היו חכמים גדולים והיו יודעים מדת הדין המושלת במדבר
והיו מפחדין ממנה תמיד ממכה וזו היתה טעותם שהביאם
לעשות העגל ועתה העלו פרים וכל קרבנם עולות ושטמים
לקרב אותה מדה על הרחמים ושלא יבוא להם שום קטין
מצדה כדרך פרה אדומה ושאר קרבנות הפרים ושעיר
עגוזל ועוד אדמוז זה בעה' ויראו את אלהי ישראל פירא
עד כמנהגו במקומות אחרים כוונת הרב בזה כי השיגו
את כל בני ישראל משה העם ואמר אלהי ישראל ולא אמר יין
כבודיו והדרך לפרש כאן אלהי ישראל
יבור כי בשם הגדול וגם נאמר וידבר
אלהינו את כבודו ואת גדלו כי

סוף

הכל שם

כי הכל שם ולכן תרגם גונקילוס אלהים זה בלא מחייה כי העם
 השיגו במראה הזאת מתוך עגן וערפל ולזה תרגם גונקילוס
 וחזו ולא אתגלי כמו שתרגם לטאר העם בא האלהים אתגלי
 לבון יקרא דיווי קדר ויקחו לו וסוד המטכן הוא שיהיה
 הכבוד אשר שכן על הר סיני טוכן עליו בנסתר
 עד כי השם יושב הכרובים דעת הרב זל כי כוונת התורה במטכן
 ובמקדש הוא רמז על הדברים העליונים ולשכון עליו הכבוד
 כמין ההר וכל ציור המטכן והמקדש הם רמז לעליונים כענין
 גילגל מן עזן ונהריו כי כלם ציורים לדברים הדוחנים וגם הם
 יותר דקים מהציורים האלו כי כל המטכן וכל המקדש כלם הם
 רמז לענינים נכבדים לא נפל דבר אחר במקרה ולא בלתי השגחה
 חלילה כמה פעמים לא במנין ולא במטקל ולא בטוס פרט ^{הפרט}
 כי בהיות זה והבנה כסף או נחשת וגם בענותתנו אבדיה ממנו
 חכמת הענינים למה הם דומים אלא מעט מזער מן המועט
 הוא שהשגנו גנו יודעים כי כל מה שאבר ממנו הוא דבר לא
 יספר מרוב והנה השם יצוה במטכן לכוונה ממנו שיהיה ^{כבוד}
 שוכן עליו כמו בהר אבל לא בפרהסיא כמו שם בקולות וברקים
 לעיני כל העם אלא בנסתר לכבוד ישר ולדבור הבא אל משה
 הצורך לו ותמצא במטכן כת טע פעמים וכבוד יוי כנגד את
 כבודו ואת גדלו הכת בהר סיני והיה תמיד עס ישר הכבוד
 שנראה להם בהר ועם משה דבור השם הגדול כמו בהר ממש
 כי כמו שתמצא במתן תורה מן השמים השמייעך וזו הי כבודו
 בשמים ואטו בארץ כן במקדש ושמע את הקול מדבור אלו
 מעל הכפרת כנגד מן השמים השמייעך את דולו מבין טע
 הכרובים וידבר אלו כנגד ועל הארץ ^{הגדולה}
 כי הדבור עס משה מן השמים ביו
 והכרובים כמו בארץ הראך י

וזה להורות על מדת הדין וזהו ונועדתי שמה לבני ישראל ונקדש
 בכבודי כי שם יהיה הדבור ונקדש בכבוד אשר ישכון שם
 והמסתכל פה בפסוקים הנאמרים במתן תורה בין סוד המטכין
 וסוד המקדש במה שפירש הרב בענין השם הגדול והדבור
 הנראה בהר והמקדש רמז לה כי שם שכן הכל כמו בית קדשנו
 ותפארתנו ואמר שלמה יוי אלהי ישראל כמו בהר סיני ויראנו את
 אלהי ישראל והוסיף שלמה יוי להורות על הענין שרומז בית המקדש
 וכתב בחזקא ומקדש למקדש ומה שלא נזכר למעלה ויראנו את
 יוי אלהי ישראל הוא על הענין שרמזנו למעלה והוסיף שלמה
 לבאר הענין כי אלהי ישראל הוא יושב הכרובים והם מרכבתו ולכן
 הם זהב כמו שאמר וכבוד אלהי ישראל עליהם מלמעלה היא החיה
 וכן ועוד אפרט זה בזאת הפרטה ואמר דוד ולתבנית המרכבה
 הכרובים זהב לפורשים פי' ולתבנית המרכבה שראה יחזקאל נוסע
 הכבוד שם עליהם היא החיה נעטן במקדש הכרובים זהב רמז
 למרכבת הכבוד לפורשים להורות למעלה וכן יזכיר במקדש
 להורות על כונתו לשם יי כנגד כבודו וידלו ואמר לשם יי
 תשמע מן השמים במדת רחמים הוא פי' השמים וכתב והתפלל
 ליו דרך העיר עיר ציון והתפלל אליך דרך גרעם ובביאור
 אלהי ישראל על הארץ וכתב להעלות מטס את גרון ברית יוי
 אלהים אשר נקרא שם שם יוי כי האלים נקרא שם שהוא שם יוי
 תבאות וברברי הימים מפורש יותר יושב הכרובים אשר נקרא
 שם כי השם יושב הכרובים והנה זה מבואר ועוד יתבאר הענין
 הזה למטה בעה וזאת התרוממה על דרך הגמט כמו ויוי נתן
 חכמה לשלמה עד כי היתה עליו יוי עכ' וזאת שהיא התרוממה
 היא ראייה מן הפסוקים וזאת אשר דבר
 ה' מאת יוי היתה זאת וכבר רמזה
 תזאת הברכה ושם מבואר יותר

יותר ובעלה שמות רבה וזאת התרומה כנסת ישי שהיא תרומה
 של קדש ישי ראשית תבואתה והוא בהא להורות על ענינו
 ושם עוד אמר ה' לשראל מסרת לכם תורת שיהא התרומה
 כל יבול נמסרת עמה שג ויקחו לי תרומה כי התרומה תהיה
 לי ואני עמה כדרך דודי לי ואני לו פי כי משמעות ויקחו לי
 תרומה מורה ב ענינם ויקחו לי עס התרומה כדרך דודי לי ואני
 לו גו ויקחו לי התרומה כדרך ואני לו כי הכל יחוד שלם פי בענין
 המשכן שיעשו לשכון כבוד בארצם יקחו לי תרומה כי יקרבו לה
 לי ואני לה וכן אמר ככל אשר אנו מראה אותך בהר כי אני הוא
 המראה וגמר המראה אותך רמז למלת אני וכן אשר מראה על
 ידי אני כי הצורך לן וכן אמר דוד הכל בכתב מיד יוי עלי השכיל כי
 היתה עליו ידי וי ואל הארון תתן את העדות עד והמשכיל יבין
 כונת הרב כל זאת המראה שהיא נראית כמו אריות היא לענין
 כי אמר ונתת את הכפרת עם כרובין שהם דבר אחר להורות על
 היחוד על הארון שהיא ארון הסוד והכפרת וכרובין דומים על
 העליונים כי יט כרובים לכרובים כמו שרמז הרב ונבואהם עליהם
 כי אל הארון תתן את העדות אשר שם תלחות חמט כנגד חמט
 תורה שבכתב ותורה שבעל פה שיהיה לו סמך כבוד והנחן כמו
 מרכבה שראה יחזקאל שאמר היא חחיה אשר ראיתי תחת גלגלי
 ישראל בנהר כבר וגדע כי כרובים המה ולכן נקרא יושב הכרובים
 והענין כך כי הכרובים שראה יחזקאל היו נושאי הכבוד והיו תבנית
 לכרובים העליונים כבוד ותפארת והכרובים אשר במשכן ובמקדש
 רמז להם רל לעולם שראה יחזקאל וגם הם עליונים לעליונים כי גבוה
 מעל גבוה שומה ונבואהם עליהם ולכן היו הכרובים במקדש ובמשכן
 פורש כנפים למענה לקבל השפע ולהוריד הסודות לכרובים
 נושאי הכבוד כי הם דומים למעלה וילתבנית
 המרכבה הכרובים זהב לפורש

במקדש זהב לפי רשמים להורות למרכבה וסוככין על ארון
ברית יוי והין פניהם איש אל גחיו בעת דצון לרמוז צדיק
ושלום נשקן לרמוז על הרצון השלם ועל השפעה הזרה יחד
ישר בלי שום הטיה בעת הרצון והיו מקטה לרמוז על היחוד
שהיו דין פרצופין כדרך אשר עין בעין נראה אמתה ויוענך
והנה כל זה רמוז לכרובים שראה יחזקאל ושל יחזקאל רמוז לעליונים
והעליונים מרכבת לעליונים ולכן כתוב ביחזקאל ואדע כי כרובים
המה שראה באחר מאגל וידע באחר שלמעלה לכך אמר המה
ומורי יג היה מפרט ל מתוך אלו הכרובים ראה בכבוד שהיו
נשאים אותם וידע באחר בשם הגדול מתוך שראה יחזקאל
חיה וידע כי שם כרובים המה ראה אחרות משם כרובים והרבים
בשם הגדול כענין בגדיהם כמו שכתבתי בתרץ וארא ושלמה
המלך עשה כרובים מעני הלבנון לרמוז על כל הבנין ועל
זהב להורות על ענינים והוא חמט אמות פט יוס הגדול וחמט
הגדול לרמוז על הבנין ועשה עשר מקורות ועשה כיודים ומעלה
כלם עשרה חמט מזמין וחמט משמאל להורות יותר על הענינים
הרוחניים כך קבלתי כל זה מפי מורי יג זר זהב סימן
לכתר מלכות עד כל כהן פי כי ברכתיו הנקראת ראשית
העולם מין שהשלים מלאכתו לא בדאי ש מאין וזה מין
ראשון ואיך היה בכח ביום ראשון ומשם והלאה הכל
מיט והעולם המנהגו הולך אצל כשיתיה שורש כל דבר שהוא
יש אפי' מעוט דמעוט תחול עליו הברכה ותוסף בו הענין
אליטע ואלוהו בקמח וכן לחם הפנים בשלחן ממנו
היו יושבים כל שאל כל ההן שמציעו כפול
עכ וכבר רמזנו בו כי לחם הפנים
שיכתוב הדב למטה בסדר

בסדר הכלים ובעבור הזיתו כן הטלחן ולחמו מונח בתפוחי
מתפוח זהבי אתה ומטם העוטר וזהו מאמרס הדוניה שיתעשר
יעפץ בתפוחי כון למדת התפוח לא שיתפלל לעותו צד וכן
הדוניה שיתחכם ידלים למדת דחם כי המנורה שם ומטם אור
החכמה ולכן מנורה בדרוס וטלחן בתפוח ואמר לפני שהוא פנים
כנגד פנים ולכן לא היו מניחין בגדר בין הטלחן ללחמו להורות כי
שניהם דומים לבר אחר כמו שאכתוב במקומו ולזה אמר יי
תרעסודה שהוא לפע וקבין שמו שנקרא פנים כי ברכתיו
היא תעשיר כענין שכל המקום אשר אזכיר אבוא אליך וברך
כי בחבור השלם בהיות טלחן בתפוח ומנורה בדרוס פנים
בפנים תבוא הברכה חכמת המנורה עד שנתקטה מטה
במנורה היתה מונחת בדרוס רמו למדת היום השם הגדול
וכן רמו לבנין לשש קצוות וזהו הטעם בהיות מקשה כי הכל
יחד גמור ועליהם נבא להיס רמו למלאך עליון השם הראשון
הדב ב"ג מדרות ומאירים כלם אל עבר פניה כלם פונות לאמצע
כמאן דאמ' שם במנחות ומאן דאמ' שם פונות למערבוי הדולק
תמיד הוא כנגד השם הנכבד אשר שם השכינה כמו שאמר
שכינה במערב ועוד אכתוב מה שאמ' שכינה במערב אחרי זה
אבל המנורה היתה כפתורים ופרחים וגביעים נעלמה מעיני
כלחי וזהו מאמרס שנתקטה מטה במנורה שלם השיג ענינה
ומורי ייג' היתה מפרש לי כי מלמד שנתקטה מטה במנורה הוא
על הכל שהוא דוגמא לשם הגדול והוא מונח בדרוס רמו לו
ומטה לא השיג בענין השם הגדול וזהו שנתקטה מטה במנורה
שלם השיג ענינה וזהו שהביא הדב זה הלש' אחרי כל הענין
וקבלתי בופי אחר שטה קבס שש התי' ייג' הנדיר
ויתמים מן הטביעין מן העליון ויי
דעתמורי ייג' ורמו לחכמת של

קדמה מזרחית. עד להגיע שם לא נחתור לנו כונת הדב באר
הטמית כי מינין. לרב שקורא בכאן לחכמת שלמה יס כחול
בדש ואומר שכינה במערב ומינין לו למעלה כי שלחן בצפון
כיהוא רומז לברכתיו שהיא חכמת שלמה וכן שאם רז"ל שכינה
במערב ושלחן בצפון ולא מינין לו כנו"ן למזרח ולמערב שני
למירומים אלו הפיאות ומינין לו בענין העגל מצפון תפתח
הנה ואומר פני שור מהטמא. ומה שקבלתי בו הוא זה כי
האמת שלחן בצפון וזהו שמאלו תחת לראשי וממנו הטבע
וממנו הרעה כי בהיות בעת הדין שמו בקרבן תבוא הטבע
והברכה כמו שאם למעלה בכל המקום אשר אזכיר את שמי
ואמרו הרוצה שיעשיר יתפין וגם ממנו הרעה כי מדת הדין
הוא לנקום נקם בהיות הכעס והחרון ומה שאמרו שכינה
במערב כי פחד יתחן היא מערב כנגד החסד לאברהם
שהוא מזרח ואמרו שכינה במערב כי נוטה לצד המערב
בעז כי העזו בגבורה ואביר יעקב בדרוס ולכן מנורה
זה קבלתי. ושמעתי כי נאמל הרב עלזה על ידי ששת ז"ל
והשיב כן אבל החכם ר' יעקב ז"ל כתב פחד יתחן בצפון
כי הוא מטמא וזהו פני שור מהטמא וימין הוא חסד לאברהם
ומזרח אביר יעקב ושכינה במערב כמטמא ונוטה לצד
צפון כי מטמא אצילותה כמו שאם העז בגבורה ולכן שלחן
בצפון רמז לצד שהוא נוטה וממנו הטבע לעולם ומק הצפון
ממנו תפתח הדינה וזהו פני שור מהטמא ומה שאמרו
הרוצה שיעשיר יתפין יעבור שהוא נוטה לצפון וזהו שאמרו
שם הדין יתפין יעבור שהוא נוטה לצפון וזהו שאמרו
סדר ואותה

בבית
למעלה בתחלת ויקחו לי תרומה
רוחניים עלונים וגם בבית

בבגדי הכהנה לאהרן ולבניו הם תורים לרבדים רוחניים
עלונים למטה ממדרגת כלי המטכן כמ' שאמרן לזל כשירות
מעלה כן שירות מטה מה שירות שלמעלה לבוש הבדים אף
שירות שלמטה כתנת בד קרש לבט ולכן אמ' בכאן לאהרן לשרת
בהם לכבוד השם השוכן בקרבם האט האוכלת בראש ההר
ולתפארת עזם בטם הגדול הנראה בו כי כונת המטכן והמקדש
לכך כמון שכתבתי למעלה וכמ' בית קדשנו ותפארתנו וקדשנו
הוא הכבוד ותפארתנו תפארת ישראל ועוד נאמר עז ותפא
במקדשו ולכן לפאר מקום מקדשי והנה בגדי אהרן ובניו
לכבוד ולתפארת וכן אמרו בקרבנות יעלו לרצון על מזבחי לה' ^{לרצון}
תפארתו אפאר כי גם הכהנה בקרבנות רומזת לזה ועכ' אמר
יעלו הקרבנות לרצון שהוא מזבח תחלה ובית תפארתו ^{שהוא}
המזבח שהוא בית אפאר והיו הבגדים הללו צריכין עשייה
לשמן ויתכן כי צריכין כונה לרמז כל דבר לענינו ולכן היו
צריכין שיהיו חכמים העושים אותם וכבר אמרנו כלל כלמה
שאמרנו כי רמז לדבר עליוני אותו המעשה האמור לאלכסנדר
כשהלך לכבוש ירושלם ולתור עליה ויצא שמעון הצדיק שהיה
כהן גדול לבוש באלה הבגדים וכשראה אותו אלכסנדר ומעון
לא ראהו השתחוה לו וירד מבהמתו עד שאמרו לו שליטון מה
זה ליהודי אתה משתחוה אמר להם רמות דיוקנו לפני בבית
מלחמתי הרגש כי כל זה רמז לעליונים והוא רואה תמיד בבית
מלחמותיו מלאך לבוש בדים כד' ^{הצדיק ומלבושין}
כי ענינו היה ענין בער אלהי ומה שיהיה ^{הוא}
תמיד וחר לדרכו ולא הרע ל ^{הגדים}
רמז לעליונים ולזה מביאנו
כרובים מעשה חושב לה

הכהנל לזה בעבור כי המקדש והמטבן רומזים לטס הנכבד
והיו נותנין אט על המזבח תמיד לא תכבה לרמוז לזה וטלמא
יקתנו בנטיעות היתה הכונה בזה שיהיה בהם תורת כדושים
לכבוד ולתפארת ונתקאל חשן המטפט ענין האורים והתמים
כבר פי הדביל ועליו אין להוסיף וממנו אין לדרוע ואין ענין סתם
יותר ממנה שהוא מבואר לטכני בתוכס עד והארץ אזכור הכונה
בזה כי לפי פירושנו היה נראה כי השכינה בישראל צורך הכונה
היא אבל עלדרך הסוד אינו כן אלא צורך גבוה כענין טנא
ישראל אשר בק מתפאר מאמר הטס הנכבד בעבור קרבנותיו
ועבודתו אנ מתפאר בתפארת עזי ואמר יהושע ומה תעשה
לשמך הגדול כלומר גם יכריתו האויבים את שמנו שלך גדולה
מטלנו כי מה תעשה לשמך הגדול שאם אנו כאן אין אנו כאן וכן
אזה למוטב לו פה אטב כי איתיה אזה ואיתיה דמו לכנסת
יטל וכן והארץ אזכור בזכר הרחמים והנה זה מבואר מקטר
קטרת הנה מקטר הקטרת להודות עכ להודות על עניינו כונת
הרב בזה כי בעבור זה נזכר מזבח קטרת אחר פסוק ונקדש
יען כי הקטרת במדת הדין כמו יטמו קטרה באפך כי הוא
וחרה אפי ונמסר למטה כי הוא עוטר המפה כשנעשה
וכשנעשה בהפך הכונה ויהיו להפך כענין בע אהרן והו
שאמרו ועל פני כל העס אכבד כלומר שידעו כבוד כי לא
יטא לפשעם וזהו בכוה ולכך אמר ונתת אותן לפני ארון
העדות להודות על ננינו שהוא רומז לארון העדות

מעשה

זכר השא ורחמנו אהרון ובנו רזל
כתבו כי בזה אחת היה מקדש וזהו אית
השם והכונה לחבר חמט שלמעל
אין קינוץ בהם וגם חלוקים
ענין סופן בתחלתן והם חמט

חמש מימין וחמש משמאל כי כן היתה אצילותם והיה טעם הקדוש
לקדושה בהם כי האצבעות בגוף רמז לעשר הויות כמו שכתוב
בספ' יצירה כרת לו ברת בין עשר אצבעות ידיו ובין עשר
אצבעות רגליו כמלת הלשון והמעות ויש גורסין ובמלת המעות
והרב החסיד ז"ל היה גורס ובמלת המעות והידים והרגלים ראשון
וכטמגביה ידיו והגוף בינותם כענין נשיאות כפס
ובענין מטה ובטלמה רמז לזה ובעבור שהגוף עולם קטן הויתרך
לידים ולרגלים לקרב תרכו ולהרחיק הזקן כמו שפטר ההויות מקיימי
העולם השפל ומקיימים הגוף גב שהכל מטעם ולא היו אצבעות הידים
חמש ואצבעות הרגלים חמש ויהיה הגוף כלול בתוך עשר טיהיה
המזרק רב ביניהם ושלא לקטן ולהפריד היו עשר למטה ועשר
למעלה ועוד שמעשה הידים והרגלים כל אחד חלוק ועושה ככל
פעלתו בלתי עזר חברו ראוי להיות בכלל מניין עשר לומר טכח
טניהם בעשר שהכל מטעם ומפני שהרמז בטניהם בדבר אחד
הן שוין למדרי לזה עשר ולזה עשר לזה מכריע ולזה כן והנה
המכריעין רמזים בכל עשר ויטאו מן הכלל בלשון ובמעות
לומר כי במכריע הכל ושם חביון עוז העשר על כן נרמז עליו
דרך כלליו פרט והנה כח השכל הנמצא במוח פועל בלשון על
ידי הדבור וכח קיום הגוף מטעם דרך חוט השדרה אל המעות
והיו עשר ועשר גב להורות כי הראשונה מתרבה עשר וכן
האחרונה ונמצא כח הפעלה בידים שהם למעלה כי מן האצבעות
נאצל כח הפעלה לתחתונות וכח התנועה ברגלים כי התנועה
העולם על ידי התחתונה זה העתקתי מהאצבעות הראשונה
ובגוף האדם גב רמז להם כמו שרמז דיוק ותלכח
אך את שבתות תשמורו עד ו
בזכור ושמור וטניהם נקרא
שנרמז בספ' הבהיר ועי

היא לשמור והם ביני וביניכם ואמר ושמרתם בשבת שהוא שמור
ולכן חייב במחללה כרת כי הרוח תשוב אל האלהים אשר נתנה
שהוא השם הנכבד הנותן את הנשמות וזו תכרת משם בעברו
מתות השבת ואמר ביום השביעי שהוא שבת שבת שבתון
קראו שבתון כי הוא יסוד עולם והוא השבת שבתון והוא
קדש ליו רמז לשניהם והזכיר בשבת שהיא ברית עולם כמו
זכור ושמור ואמר כי ביני ובין בני ישראל גות היא השבת ביום
השביעי והטעם כי היום גות והשבת לעולם כל זה רמז לחבור
השם מזכור ושמור וזה טעם לדורותיכם לדעת מענין דור ודור
ידע אלהים כי הוא טעם בת זוג וזה טעם שבת וינפש כי בשבת
יסוד עולם אשר בידו נפש כל חי והוא נשמה יתירה כי הוא מקיים
הנשמות והנה הפרשה מבוארת וכבר נרמז ענינו בעשרת
הדברות בפסוק זכור את יום השבת והמשכיל בין אשר ילכו
לפנינו עד והמשכיל בין כונת הרב זל בענין העל כי ישראל
לא בקשו להם שום תורה שור או כבש או עז אבל היו חכמים
ובקשו מנהיג במקום החרבן מאחר שמשה לא היה להם ובקשו
דבר במקום משה וזהו אלהים מנהיג אשר ילכו לפנינו וזה
אמרו ילכו איזה מנהיג מן המנהיגים שתראה בעתך ואמרו
הטעם כי זה משה האיש לא ידענו מה היה לו והראיה כי מיד
שחזר מלפניו בעטן באלהים והניחו אותנו לשרפו הן אלהים
ולא בתניהם יסקלוהו אבל הענין כמו שכתבנו ואהרן בראות
זה בחכמתו הוזהר דע כי ישראל במדבר והכח הבא שם
מתר תפון ייב ולהרע ועין בחכמתו בארבעה
על יושבי

כווננו לה ולעצמנו ויעשו חג ליו השם המיוחד ויעלו עולות ואז
 יערה רוח מחרוס ויגאל על הצורה כאשר נאצל על מטה וזה אמר
 חג ליו אמר מחר שיהיו העבודות והזבחים לשם המיוחד להפיק
 רצון ממנו לבעל הצורה ונאצל על הצורה וזהו מאמר חג ליו
 בונה לשון הזה שז' ויקרא אהרן ויאמר חג ליו מחר חג לעבד לא
 אמר אלא חג ליו והרב הביא המדרש הדומה לזה שאמרו רגה
 רגיתו איה רוגה רגיתו גחת ונע רוגה שני רגיות והוא מפורש
 בדבריו ולפי דרך קבלת הדב זל מדת הצפון הרמז בכאן שהוא
 מדת הדין רומז לרפה כי כן כל דברין מתפרשים כי לקחו זה המקום
 היר החזקה כמו שכתב הרב למטה וכן רומזים בפי ולעצמנו
 שגור המקבלים ובראשם החכם ר' עזרא זל רומז מדת רומז מדת
 הצפון למדת הדין הקטה וכבר כתבתי למעלה זה בפסוק קח
 מזיחה ועל דרך הגמית אינם חולקים מזה כי זה תלוי בזה
 וזה בזה ומדה רבה ומדה זוטרא גיכא ביניהן והחכם ר' גאנע
 זל סובר כי הצורה הזאת נעשית בחכמת הטלסם לחנות שם
 כבוד השם והוא סובר כי הכבוד החונה הוא מן המלאך
 הרמז במסע הראשון וחלילה שחשב להרמות בצורה הזו
 אליו רק ממנו יקח טיהיה מסעם מיד המדה ההיא והם לקחו
 הצורה ההיא במקום המלאך המנהיג הגוהל אותם ועבדו
 על לא תעשה לך והנה קצתו בנטיעות ועוד עשו רעה גדולה
 שהשתחוו לו וזבחו לו אבל לא אמרו לעולם אלה אלהיך שז'
 גשר הוציאוך מארץ מצרים כי הם חשבו שגם אנשי יו
 אלהיך כי טמו הגוהל הוציאם ממצרים ופועלך כי
 לקחוהו במקום היר החזקה המדה הזאת
 כבודם בתורת טור והנה זה
 התבאר כל זה למעלה כי
 נודע מלא למי שידע מח

מבואר בדברינו שכתבנו למעלה וטעם אשר העלית מפסוק
ויסע משה את ישראל ובמשנה תורה אשר הוצאת מארץ מצרים
כי עלו יצאו אבל משה בתפלתו אמר אשר הוצאת מארץ
מצרים בכח גדול וביר חזקה כי אתה לבדך המויתר כי לך
הכח והגבורה כי בכח גדול ימין יווי נאודי בכח והימין ידוע
כי מקבל מהכח וביר חזקה ימין יווי תרעין אונים כי גם היא
מקבלת מפחד ירחק ימין יווי וכבר רמז זה הרב בפסוק
ימין יווי ידי גביר יעקב ובפסוק ימין יווי וכן אמר הכתוב
בכחך הגדול ובזרועך הנוטית כי זרוע כמו יד כמו שרמז
הרב במלת זרוע יווי וכתב הרב זל ואין טעם שיאמר עוד
בין ויעד כונת הרב בזה שרמזת בכמה מקומות כי
במדת רחמים לא ירע להם ולכן אמר הנחה לי כי עמך אין
רשות למדת הדין להתחרות בהם ולכן הוצרך משה לחלוקת
למדת הדין מאחר שידע רמזן השם הגדול ולכן כתב ויחל
משה את פניו אל אלהיו ואמר וכבר פירשנו מדת הפנים
כי הוא כטעם את פני העדון יווי ולכן הזכירנו בעלך דלת
במשנה תורה ולכן אמר יווי למה תתן רשות למדת הדין למה
שאמר הנחה לי וזהו פ' ויחל משה את פניו אל אלהיו ויתכן
שהיה ויחל משה מלשון להתפלל לתחלת נבואתו כמו רמז
רגשית לו כמו שאמר בתפלתו בפרשת וציתנן כך היה
תחלת נבואתו וטעם הפירוטין הגלוי והפ' הרגשון מכריעו
גם מלשון יווי מכריעו ממלת ויחל ומורי נ' היה מפרש
לי מתחלה וזהו שם השם אל עליון המוזכר בפ'
הרב זל לזה בעבור הקטן להעלותה
דרך ברגשך נתת וזה אמר
אין מן הדין לסלק רחמך
זל ומדת הדין תחתונה
ידית רחמים בהם ובמדת

גבל פנים בפנים אי אפשר והוא היה נותן לו מה שהבטיחם
 קודם העגל הנה אנכי שולח מלגך כי טמי בקרבן כי עתה עת
 רצון וישלחה כלולה מהרחמים וטמי בקרבן ואני ענה משה
 לאיספק זה עתה אול קודם החטא לא היה מפקפק בזה כי לא
 דקדק לו באותה שעה ואולי המתין לו עד שעת העליה ואמר
 אם אין פנך הולכים בעצמך ובכבודך אלתעלנו מזה שיהיה
 עמנו פנים בפנים כי כן היו התנאים בכח גדול וביד חזקה והיו
 ונפלינו שיהיה חלקנו במופלג ממה שכתב הרב למטה נגעלם
 ובמופלג מלטון כי פלא ממך דבר היפלא מיוי כמן שכתבתי
 במקומי וגם נפרט שיהא חלק יעקב כמו אביר ישר עם המופלא
 פנים בפנים ושמעתי מפרשים במופלג הטעם הגדול שהוא
 עושה נפלאות בשני הטבע ולזה היו ירדן במדבר הגדול
 והנורא וזה שאמר למטה נגר עמך אעשה נפלאות ואמר שיהיה
 חלקנו שהוא חלק יוי במופלג שיהיו פנים והכל עולה לכונה אחת
 אלא שיש הפרש בטמאות וענהו הטעם גם את הדבר הזה שאהיה
 פנים בפנים אעשה כי מתארחן בעיני וזהו דבקות הדעת
 וגרעך בטעם ועתה השיבהו על הראשונה שיהא נודע בשמן
 הגדול כי מתחלה כשהשיב לו על האחרונה פני ילכו ולא
 הניחו משה להשיב על הראשונה כי לא חפץ בתשובה ההיא ומיד
 אמר לו אם אין פנך הולכים ועתה שעשה רצוננו הטלם תשובתו
 ואמר גם את הדבר הזה שאני מוסר עתה אעשה וגרעך
 בטעם על הראשון ששאלתני וביידי ה' וזהו וזהו וגם גרעך
 בטעם כי לא היה מרבה לו טעם דבר וזהו וזהו ואמר
 הרגעני נא את כבודך עתה
 שמו הגדול כי ההודעה הה
 השגה וכשהשיב לו וגרעך

הדרך שיראהו כבודו והרב נעשה בו שם שום וטניהם יוצאים
מהתשובה כי הוא הבטיחו שידע לו פנים בפנים בדרך מולך
למין מטה זרוע תפארתו וענין היחוד נראה הודיעהו כי כן
ואדעך לחדך והשיב ואדעך בטם כמו שאמרת ועתה חזר
באותה הטעם עתמה טעמה אחרת יותר חזקה והטעה גדולה
כי אמר הרמז נא את כבודך והפ' הראשון שמפרט הרב הוא
שהיה רואה במראה בחוש השגת העין את כבוד השם איספק
שגינה מגירה וגם הוא חוץ לטבע האדם והפ' הב' שהיה
משכיל שכל בהשגת תמיד לא בדרך נבואת השם הגדול איספק
המגירה והשם ענה לו אני מעביר כל טובי וכו' והרב מיישב
לשני הפירושים ולשניהם מתיישבים הפסוקים ונפרט תחלתה
האחרון רמינה סליק ואמר אני מעביר כל טובי מדת כל טובי
על פניך שתיך איספק לרייג שאינה מגירה יותר מכל הנביאים
שהשיגו בה זה יותר מזה וכלם לא השיגו כל מדותיה כי השגת
הפנים ששגלת לא יוכל לדמותם כלומר להשיגם אבל זה
מעשה משגלותיך בטם הגדול שאקרא לי לפניך אותן בענין
שתבין דרכי החנינה והרחמים היגך ירוחמו ויחוננו בשמי
ובטובי בשניהם ועל ההטעה הזאת נאמר בכל ביתי נאמן
הוא כי טוב האדם ביתו וצין טעם כי לא יראנו האדם וחי
שיגינהו ויחוננו שיגינהו תתפרד נפשו מעליו כי אפי'
במראות ה' במל' ה' נאם במראה נהפכו עלי יצרי וכל
אלו המינות ה' מהם הנפש כי השכלים לא ישיגו לחושים
גם מפרט הרב זה הפסוק לדרך
אני בהר כטיעבור כבודי
נבדה כלומר תשיג התורה
כי כמ' שפירט הרב במקומו

והיה בעבור כבודי

ובמדת הדין לטונאמיהם וכתב הרב ז"ל והתפלה הזאת עד ב' ה' י"א
 שתי תפילות פגיש לפירושו ואם הוא מבואר כי מתחלה שגמר
 להניחה ל' נ"ר ממתת הדין כמו שרמזתי למעלה וחלה גת
 פנ' י"ו הארון שלא יתקנה בהם וירד בעד העגל וחזר והתנפל
 לפני י"ו אשר בידן הכל ארבעים יום ולא הזכיר בבגן תפלתו
 בעד אהרן בחייו עד אחרי מותו שלא יתבייש ממנה שגדס
 להם וגם כוונתו לטובה כמו שכתב הרב למטה שכוונת אהרן
 לא היתה רעה אלא שהאשימו מה עשה לך העם הזה היה לך
 להזכירם בדבריהם והוא הש"ב שהטעוהו בדבריהם וטעם
 ויבוא משה כונת הרב כי שיתק י"ו אלהי ישראל להודיעם כי הכל
 בחבור וכן חטאו בקצוץ לזבוח לעזרה שהם במקום אלהי
 ישראל והנה מדת הדין פוגעת בהם בעבור שקצצו בנטיעות
 כי לקחו התורה ועזבו תורה שבעלפה כמו שרמזו למעלה בפסוק
 השמר מפניו ועוד כי הנקמה הלא לה לעשות ומפני זה אמר
 בלויים כי הבדיל י"ו אלהי ישראל כי קצצו לו שקצצו נטיעותיו
 והעבודה שעשו היה לאלהי ישראל כדרך שפ' כך שמעתי אבל
 מורי יג' מפרט לי כי חטבו עושי העגל לזבוח לאלהי ישראל
 ממט ולזה שיתק מה אמר י"ו אלהי להודיעם כי הכל בחבור
 והנה מדת הדין פוגעת כי קצצו נטיעות ממט כי הם גורמין
 בקצוץ השחתת הארץ מזה כנגד מזה כדרך מינקתו נרדית
 שכתבו רז"ל והוא כתוב בסדר גלה תולדות נח ועוד כי המטפט
 לאלהים הוא כי שם מפרט הרב למלך י"ו אלהי ישראל המלך
 המטפט ועוד מפרט לט"ס ה' י"ו אלהי ישראל המטפט
 ורחמים גמורים כמו שכתוב ב' י"ו אלהי ישראל המטפט
 פעלו אמר כי שם המטפט
 יצדיק והתורה ישר ולכן אמר
 זה נכון מעד" ונדרעה

כי לא ינמלס כמפעעליהם שירחיק הארץ כי בהרחקת הארץ
ישחתו כי כן היה מדתם מדה כנגד מדה אבל ידעם ברעת
הרחמים כענין ואם לא גרעה כענין וידע אלהים והמשכיל בין
ואתה לא הודעתני כן ואין עד לכל אדם אשר על פני האדמה פה
לפיהו כן בקש ממנו שיקיים לו שני דברים שהבטיחו האחר
ידעתך בטס שאורע בטמא בעבורך כלומר שיודע תמיד
בנבואתו הטס הגדול ויהיה נודע לו בנבואה כדרך שהבטיחו
בנבואה בפרט וצדא ובקש שיקיימו לו תמיד ואליפס ידעת
בעון העגל ומה טמא ואתה אמרת אפי' שיהיה מותא החן תמיד
וטמא יין לא נודעת להם והדבר הזה שיהיה מותא החן תמיד
שיהיו עמהם פנים בפנים במדבר והוא דבקות הדעת כמו שהיה
התנאים ואמר עתה אם נא מתאריך חן בעיניך במדת הדין פה
בעיניך אחר שהתפללת לה' הודיעני נא נתיבות הדרכה
היאך אתה מתעורר בדרך בקש ממנו ענין היחוד
היאך הוא מתעורר בטמא ענין והתגבר הוא מסתלק בעת
הכעס הגדול על אמתו עמך הגוי הזה אתה אביהם
והם בבך ולכן אתה תירך להיות עמהם פנים בפנים הודיעני
כעין ארח טובך הטס הנכבד ואורע רחמך שהוא הרחמים
והנהו בכאן חוזר על שני הדרכים שהבטיחו ידעתך בטס
כי אותה הודיעה שהבטיחו שיודע לו בטמא הגדול שיקיימהו
ושיהיה חן ממנו מה שלא השיג טוס אדם וראה
כי הודיעה שיהיה חן ממנו שיהיה עמהם פנים בפנים
לכן מלאך הברית אשר אתם
אעליו נאמר בעת רצון כי טמא
עמך והנחיות לך שיתנהג עמך
יהי כלולה מאדחמים גבול

הוא
שאל

ואמר עוד וינחילם הארץ כי הוא אחר מותו וכבר כתבתי למעלה
 כי זה הלשון יאמר כי מופלא הטעם הנכבד כי העולם ידוע כי הוא
 העולם אשר קדשנו ונשר עטה לנו כמו שכתב הרב בכמה מקומות
 מי הוא העולם מי שהולך בפני האחר היה מגביה בנעלה ובמיפלא
 וגם היה הגדול כן יבוא הלשון מלהקן כי נעלם כמו מכוסה תרגום
 היפלא היתכסי אבל לא מתאננה אלא בעולם אבל הענין הכל הולך
 אל מקום אחד וראיתי מי שפרט דרך אחרת שיט זה מעט טקני
 בזה הלשון שכתב הרב אל טכון השכינה בהם ואל היות עם משה ^{לפי}
 לשם ולתפארת ולג נחזור כל הדרך ולזה לא כתבתי ויכתוב על
 הלחות עד אצבע מן היד כבר ידעת כי הרב זל מפרט יד כבוד יי
 האט האוכלת ברצח ההר ינשראת יד כי היא כלולה מחמשה היות
 הפועלות וגם היא כלולה מכלל אין ספק שהחמשה פועלות בדתות
 והיא פועלת על ידם הם כמו אגדה אחת כי יש הפרט בין ה עליונות לה
 תחתונות ולכן נקרא אצבע כי הוא אחרון מן היד ולפיכך יד על כלל
 והו ענין שאמר הרב וידעת פ' אצבע מן היד אבל החכם ה עורא
 זל כי היד הגדולה פחד יתחק על שם החמשה ראשונות וקורא איתו עיו
 וזרוע יי וקורא אצבע למדת הדין רפה ואין זה דרך הרב זל כמו שכתב
 הרב בפסוק וירא יטרעל את היד הגדולה וכמו שיבאר הוא טס ובפסוק
 ובפסוק עזי וזמרתיה מטס ירעהו סדר ויקהל יביאה את ^{הדומה}
 יי עד שראתו עמו שכינה המפרטים כי הוא כמו יביא
 ויכנה הפסוק ויפרט וכן ותפתח ור
 ותרצה אבל הרב מפרט הכנו
 שלמה עם החכמה ההדיוטית
 כנוי יביאה לעלמנה עם תרו
 שהיא זעטמביאים כלומר

א עמו כמו

יי שהיא חכמה

הן ויהיה

היי

[illegible]

שאומר שם הרב כי הוא כמו ועל משה אומר ונראה כי כך
מתפרש שם אבל בסדר אלה הדברים בפסוק אשר נראה
כי לאבותיהם מתפרש כמו ועל משה אומר כן נראה שם
עולה לשם עולה עד והשם הטוב: כפר בעד מביא הרב
רמיה ממדות לענין כונתו בסוד הקרבנות כי לא מביא בכל
התורות לא על ולא גלים כי הכתובים האלו מורים אילות
ושדור ונבא והושאלו השמות הללו להורות נפרדות על כן
נתיחקה התורה מלהזכירם כפי כונת הקרבן וכפי אמתת
השמות הללו אבל שלא ליתן פה למינים לומר כי אנו זובחים
לנחות השמים וכי אלו השמות הם שמות של כוחות לעילית
אלא השם המיוחד שאין בו פתרון מה כי מזה השם לא
שום כנוי כמו שמתרבה משם אלהים הרב הרב כי מתינת
והעלית עליו עולות ליוני אהרן לחם אלהים כי אית לחם
זבח לאהים תורה ועולה לא העלו בקו ש לאהי ישר והוא
חקן אלו השמות למה בזה הלשון ויעתה מפרש דעתו במרבן
כי אמר הכתוב אית קרבני לחמי לאשי ונאמר לחם גשה ותמנו
לאשם פי כי הקרבן הוא לאישים העלונים ובתחלה עולה למדת
הדין וממנו לאישים העלונים שלמעלה מדין וזהו מאמרם ול
מזבח מקבילה תחלה ואמר גשה
בהר כי כבר רמז למעלה כי
לחם גשה והנה הקרבן במ
והזבחה לשם ין עבדו שר
הכהן המקריב שלא

לאשה

הרמיה

לבן לא

ועל

עולה הוא אטה הוא ועתה יתכן הלשונות שזכרו בהם אלים
כי היו מוכרחים לומר כן את אטה יוי לחס אלהים כי האמת
הוא לחס אלהים כי הם לאטי יוי קרבן אלהים כי הקרבן לאטה
ומה שאמר הברית שלא נאמר בקרבנות וכן פי לא תמצא
בעולת הקרבנות אלא השם המיוחד אבל תמצא אלהים
במקומות בקרבן לענין מוכרח כמו זה שאמרנו כי הוא
מפרש טעם ואמר לחס אלהים ומזה נאמר זבח לאלהים
תודה כי היה נראה זה הפסוק חולק על זמנא הכונה כי הנח
מתאנו זבחה לאלהים והוא מפרש והזבחה לאס יוי לבדו
ולכן הוא מפרש כי אלהים והוא הנזכר בתחלת המזמור ואם
אל אלהים יוי שהוא שם מלא השם המיוחד והראיה שאמר
זבח לאלהים תודה וטלס לעליון נדריך וידוע כי אין נדריך
אלא לשם המיוחד וקבר כתבתי למעלה בחסוק ויעבור כי
נקרא שם המיוחד השם הראשון הנזכר בנביות כי לו יתברך
ולשמו כל העבודות ולשמו הגדול ולכן פירש אחר זה כי יוי
עליון נורא וזהו שאמר אחרי זאת אלהים אלהיך אנכי לבאר
יותר לא על זבחיך או כיחך והנה אלהים אלהיך אנכי כמו
אנכי נדר יוי אלהיך המזכיר במתן תורה כי בשמו הגדול
נתנה כמו שפירשנו אלהיך אנכי יוי אלהיך בהמה מקומות
הוא רחוק מהזכיר בענין העל ובתחלת
ואמר הקרבנות בנבואה כי הוא
טעם יותר הקרבן אמר
אמר שיהיו הקרבנות על
שהוא המזבח הנזכר

הנוכח פאר בעלותם לריח ניחוח הייתקדבו למזבח עליונים
ותחתונים בעלות הקרבן לריח ניחוח והנה הניחוח מלשון נחה
רוח אליהו על אלטע שוירד יוי לוי כמו שמזכיר בבהיר וכל
קרבן לטון קריבה ואחרות ובוה יתפרט הפסוק שאמר ועולה
לא העלו בקדש לאלהי יי שיהי כי העולה הנקדבת לקדש הקדשים
העליון לעורך אלהי ישראל ועוד ארסו זה אחרי זאת והחב
והמלאך למד למנו סוד הקרבנות אמר אם תעזרני וכו' כלו
אם ל לבדי תי ה עולה לא מוכל בלחמך שהוא לחם משה הי
אינני ראוי ל כל חוסת רוח הקדש מעתה ויהיה פני וזבח
תועבה לשם וזבח לאלהים יחרוס אבל אם תעלה עולה כמו אם
הסף תלוה אם יהיה היובל לוי תעלנה יהיה לעתן על אש יוי
סיבוג השפע ממקומו הראוי ואז ייטיב לו למלאך בעבור
מאחר שהוא מתכוון להנאתו ועשה מנוח מצותו ויעל על
הצור לוי ואז עלה המלאך בלהב המזבח ונתקשר באורה בליו
וכבר תירשתי מי הוא המזבח הי מנוח לא בנה מזבח והוא
המזבח הזמירתי כי מצנו לאשים ואמר לשמימה כיש שמים
לשמים תחלה למזבח ואחר כן גבוה מעל גבוה שומר ויורד יוי
לוי והנה הענין מבואר ויוי הטס יכתר בעד עכ לטון הרב זל
עם הירוש כונתו ואם ענין הקרבן
די למבין נטמר לו לבאר יור
הרב זל מה שמצאתי התוב
אלה שנקרא אבל ארתור
והזביחה לשם המיוחד
תודה ושלם לעליון נר

שיתקדב רמז קל"ח

יורד לכונת

ליונו

כי הוא מקבל תחלה ואחר כך לכל אחד חלקו שהוא מתעלה
מעליו לעליו ומתקרבת במקום קבלתה שהיא האש הגדולה
ושניהם עד היח והרוח מתעלה לריח וכאשר יתחבר הכל נחת
הריח ברוח ומוסיף רוח הקדש בתורות הקדושות והוא שאמר
הבחייר מלמד שיהיה לוי לוי והוא מאמר הנביא יעלן לרצון על
מזבחי כלומר רצון שהוא מזבחי ומטעם יעלה דרך גבול ובית
תפארתו מפארה בעלותו לריח וזו דרש רז"ל בפסוק עולה
אש ריח ניחוח לוי לשון נחת רוח כלומר עולה שהיא עולה
לרצון ומטעם מעליו לעליו כי היא העולה יותר והוא כלל כי
היא באה על ההרהור כמו שאמר איוב אולי חטאו בני ובדכו
אלהים בלבבם ולכן מוקדה כל העולה שהיא עת ההרהור
והמחשבה והיא עולה למחשבה ואמרו במדרש את מותא
אברהם היה מהרהר אחר מדת הדין מה היה אומר א"ר
לוי במדומה לו שכבר קבלתי שכר בעולם הזה שגזרתי י"ט
מה מלכים ומכבשן האש שוב אין לי שכר בעולם הבא אמר
לו ה"ב הרהרתי אחר מעוזי עולה אתה צריך קח נא א"ר
בןך והעלה שם לעולה ושם במדרש היא העולה על מוקדה
על המזבח כל העולה כד"ל הוי חוטבי גזן ומנילי רע על משכבו
להיתקפה בזה העברה אשה לשם אשה שהמזבח
הוא ממנו יצא נרבע עם האש הגדולה ועולה לרוח
ולקדש והוא יס נחת רוח שמטעם יתברכו
הוא יתברך פועליו ועושי דעותיו
הנחתו שהוא כלול הרוח
בשר או האימורים כפי
המזבח ובאש הגדולה

הגדולה והוא מה שמתמנה כתר המעבד בשני ההין להורות על זה
וכשתבטל האש חזרה להיות רוח ומתיחד רוח ברוח ובדריח
עד האומן שממנו מתברך כל אומן ויורד היוי לוי ומתברכים
עליונים ותחתונים ונפשות המקריבים והו נפש כי תקריב
מה שיתלשלות אחד והו העליון היא בעולם שהיא עולה ^{לעמה}
ויש קרבתות חלוקים בעלייתן עוד יתפרט וידעת כי כהנים
ולוים שלא יתעסקו זה במלגכתוזה כי הם דוגמת ב דברים
הפכים הכהנים מסונן על הקרבן והלוים בשיר ולג אחר
ומורין במשפט כמון שאם ועל ריב הסאה יעמדו למשפט והן
ולזה זהנים במואין פסולים בשנים כיצד והלוים בהפס והו
ענין תורים ובני יונה והכהן היה שלם בעבודתו וזר ^{לכונה}
למשך חריון בעת העבודה על יד השיר ועל יד כונה ^{לכונה}
והלויים וישראלים המעבדים ותמנה לבוא הענין בכיון ^{לכונה}
ויגל דרך המנוע כמו ששלים דומים ויהיה מתרבה ^{לכונה}
על כל בעלי חיים וגף התמחים הערכים לסוחרם עליו
להגידן ולהתמין כדרכו לגביר ולמסדה וגחזל אלו
הקרבתות וסוף הכל לשוב לכחות העליונים ^{לכונה} שש שרשן
ומה קרבתות שהם נחלים לשרש ^{לכונה} הם הבעש ^{לכונה} ובהם
זולת העולה שיכלה מנפש יעד ^{לכונה} שש ^{לכונה} רח
כמ ועזיתה עקר העבודה ^{לכונה} כי יין ראות ^{לכונה}
גופת ליחנות ממנה ^{לכונה} שכתב ^{לכונה} מהקדש ^{לכונה}

מהם זכר ומהם נקבה ומהם בין זכר בין נקבה והעולה
לעזכר כי הוא למעלה מאמם והנה כחש מקריב הכהן
הקרוב והעולה בכונה גדולה הוא מקריב נפשו ונפש העולם
למזבח ומתעלית בקרבן דרך עליויה והכהן לוקח חלקו
כי מלאך יי' יבא הוא בתחתונים והנפשות מתקדשות ועל
ועולות בדרך ידידותן בתחלת יציאתן לעו ועולות עולה
על מקום מק שרשה כמו המים העולים עד מקום מדרגתן
שממנו נובעין והוא ענין ברכת הכהנים הנעשית אחר כל
הקרוב יבור כדכתי' וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם
וירד ואמ' רחמי' והלא כבר ירד אל וירד מעשות החלטות
ואחר כך וישא אהרן והברכה היא בדרך הקרבן ממטה
למעלה בתחלת יצרכך יי' וישמרך יחזק הוא מי שומר ישר
ותרגום המלה מורה עליו ואחר כך יאמר יי' פטו שהוא
הפטם המאירים ואחר כך ישא יי' המלך העליון שהוא
שם השמות ונשמה להם ונותן שלוש בשלש וכחש
נפרדת העולות אחר המות כך הוא עולה ונאחזת
בקרבן המזבח תחלה וזוהי תפלת החסידים שמתפללים
שיי' מדינה של אמת של יצחק בלחב המזבח
תעלון מזבח הזהב וזהו מה דוד תודיענו מורח חיים
שתעבר נפשו בשובה דרך המזבח והוא מלא בשלום
ולזה רמזו זל כל הקבור בארץ ישראל לחלו הוא קבור תחת

ועתה מידה הדין ואמרנו יורד ממדת הדין החמים למדת דין כאילן הוא
שתי ענינים וכמו שאנו אומרים יו אל כל שם מיוחד למדתו אל תחשוב
שהוא רבוי חלילה וחס אבל הוא אחד ואם אין אנו יכולין לאמרו בפני
ולהשיג היאך הוא פי זה הוא מה שבקש משה לידע היאך הוא אחד
בשמו ובטובו כמו שכתבנו למעלה ולכן אמר והשם המיוחד לא יתרבה
בהם ואם תפרט השם המיוחד לבעל התשובה אין בכך כלום כי
כל שם יורד ה' קרוי שם המיוחד בעבור שלא יתרבה שם כנוי ממנו
כמו שמתרבה משם אלהים שמתמנה שם אלהים לכמה ענינים ולא
תמנה שם יורד ה' אמור אלא לשם הגדול או לזה השם שכתב הרב
עלה בעל תשובה וגם לפעמים תמנה במקום יורד ה' במהות אלהים
או אלהים במקום יורד ה' זהו לענין עריך כשעושה זה השם תעלה
האחד יתחלק השם כפי המקום אבל השמות המיוחדים למדות הם
כמו שאמרנו ולכן כתב הרב בפסוק חרושים תהיו ולא תשבעו
בשמי המיוחד וחללת את שם יי אלהיך אלהים שממנו יתרבו יתקיימו
והמדות מקריין הם עשר רחום וחנון ארך אפים ורב חסד וגמול
נוצר חסד לעלפים נושא עון ופושע וחטאה ונקה לא ינקה וחסד
עון גבות והרב מפרט כי אלו כלם מדות מצד אחד כי כפי
יקראו י' מדות ומצד אחד השלש הללו שם עתה והעשר מדות
ונכללו העשר ב' הללו והיא כי רחום וחנון וארך אפים בעל
עליון כי הוא עקר הבניין ואינו פועל ^{והחיות שיקרא}
מרחם וחונן ומאריך אפים אבל ^{אפי' כי}
הרחמים והחנינה והאריכות ^{העליתו}
כאמרנו המשכיל והמונח ^{האופים}
במדת הרחמים כי הוא הפ
ליתו ממאמרו ול יורד

ועזון העריכים חסד ורחמים והאמת שהוא השלום ברחמיו הוא
ונוצר חסד כי זוכר חסדו ואמתו לבית ישראל כי זוכר בית ישראל
שהוא טוב בזכר אמתתו ובמקום אחר לאסף דור דומה לבית ישראל
כי למודי יין הם נכללים בחסדו ובגבורתו ובטובו הוא נושא עון ופשע
וחטאה ונושא הוא מלשון אע אטא ואמלט כלומר כי הוא כאשר יש
האנומן את היונק שא העונות עד שסולחם באחד מהענינים שהוא
סולח אותם כי העון נושא בענין אחד והפשע בענין אחד והחטאה
באחד כי אין סליחת זה כולו ולכן נקראת כל אחת מדה וגם נקרא פוקד
כי נקרא פוקד הנשיאות בפקידה כי דרך אחרת בסליחת החטא שלא
יסלח אבל פקוד בענין פוקד גבות על בעם כמו שמוזהר בתהלת ספר
קהלת ולכן אמר לשון נקוי מלשון נקי שמתהר אותו עון בפקידה ^{הנה}
מטה השתחווה לשם הנכבד שעבר עליו ובקט משמו הגדול שילך ^{תמיד}
שכינתו בקרבם ויסלח לעונם ולחטאתם ויחילם הארץ ולא אמר לפשעם
כי לא יתכן לסלח המרדנים דה שטא אותו בדרך מהדרכים ^{שואמר}
ואמר אם נא מצאתי חן בעיניך אדני ילך אדני בקרבנו וקראם
בשם דלת להיות פנים בפנים בדבוק שלם כאילו אסף דלת והנה
הם הדאטון במקום יוד הא ונשתנה לענינו כמין שכתבנו בכמה
מקומות ושאל ממנו מטה שילך יין בקרבם כלול שלם בתכלית
השלמות ולבאר זה הטיבו השם הגדול חנה אנכי כורת ברית וראה
כל העם ^{הנה} את מעשה יי כי נורא וזהו מעשה
נפלאות ^{הנה} חלק במופלג וזה יהיה בכבוד
משה ^{הנה} בחייו בין אחר מותו וזהו מה
ואל היותו עם מטה לשם ^{ולתעצרת}
לשם דלת לעתיד שיהיה שכינה ^{שכינה}
שכינה בקרבם תמיד ^{ואמר}

והיה בעבור כבודי ושמתך בנקרת הצור זהו כמטמעו ולכן
לא הביגו הרב אלא להפסק אותו שם הפרט כפן עליו עד עת
עברו בענין ואתם לא תנאן גיט יפתח ביתו עד בקר כי
עובר הטם וספק לטורין טלן לפעו כענין ובג יוי אלהים כל
קדושים עמך ולגיוק והסירות את כפי ותטאג כל אחרי
ופני המגירים לא יוטגו עכ הפי הדאטון להטאת הכבוד הצול
וגמר הרב ויתכן שתהיה מלת אחורי כלטון אחור וקדס צרתני
על פי רש"ל לפי הדאטון ענין מראה ממע ויבג כל הענין כן
הטיב לו על מה שטאלן טיהיה רוגה במראה ממע את כבוד
הטם מראה אחרים הטיבו אע מעביר מדת כל טובי שתיגהו
ותתבונן בו כי מראה הפנים שאינם מאידים כמו שטאלת לא
תוכל לראותם ממע אבל תטיג חלק זה שאקרא לפעך וכו' והו
היגך דוחמו בטמי ובטובי כי הטיג בטניהם זה ויבוג כי לא
דעני האדס כפשוטו והנה מקום גתי כמו שפרטנו זולתי
שנפרט ויגמר יוי ענין נוסף כלומר לא תוכל לראותם אבל
תטיגם אבל זה אעשה באותה ההטגה שתרצה קצת ממירה
שטאלת הנה מקום את ולזה אתה צריך טמירה כענין צי
לוט שהביטה ונעטית נציב מלח מזה כנגד מדה כי במלח
עולם מלת שבסכותי כפי עלך ענע טלג תזוק והסירות
את כפי וראית גג ופע שאינן מאידין לא יראו ממע כמו
אחור וקדס צרתני על פי רש"ל שפי מראה אחורי כמו
שיט לו אחור וקדס ורוגה אחרי וגיט יוי אלהים יכול
רוגה קצת מהפנים דבר מוגה מראה אחורי ויגה
רוגה הפנים טלג וכל לעמל כל הארץ ויגה ויגה
יוי ביט זה מראה אחרייך לפי האחר אחר ב

אחרים כי מרגה כולל השגה וראייה כמו במלכים וירא
את מלך יוי כי הכל השגה כי המלכים לא ישיגו והדרגתו
כמו סכרבת למעלה וכן כתב הרב זל בפירוט בהרבה מקומות
ויתעב חור לבגד היגך קיום השם ית כל מה שביטחו כי
ניתעב השם הנכבד עם מטה והביא דומיין כי יוי בכאן יוי
הנכבד כענין ויבוא יוי ויתעב דטמוגל כי הוא מוכרית שם
כי הוא השם הנכבד המתגבא בו ובמסכת סוטה ויתעב
אחותו פסוק זה על שכינה נאמ' הכא ויתעב אחותו וכתב
התם ויבוא יוי ויתעב מה להלן שכינה גוף כאן שכינה
וטעם ויעבור וכו' ויהיה הפי' ויעבור השם הנכבד על פני
מטה כי קיים מה שהביטחו אני מעביר כל טובי על פניך
ויקרא יוי יוי עד סוף כל הפרשה גם בכאן פי' כי קיים מה שאמ
לו וקראתי בשם יוי לפנך שיקרא לפניו השם הגדול להודיעו
באותה הקריאה כל המדות היגך הוא מרחם וחונן בטובו
כי הם פועלים פועלי גמול שפעלתם גמול ולכן תמצא הפעולה
בשתי המדות הללו נו ער חסד נוסא עון והנהו קרא לפניו
עקר הבנין כלומר בעלי התשובה ומדת רחמין ומדת טובו
ולא אמר מדת תשובתו כי עקר המעין להם ואמר למטה היגך
ההמטכה והאצילות העקרית כי הוא בטלע מדות הללו על
בכאן המצא לבל ומדת רחמין העושה פעלתו במדת טובו
בתחלתו ומה שהיה חמיוהר לא יתרבה בהם כלומר באותן
המדות שבו ומה שהיה מדת רחמין ובמדת טובו ואל
היה חמיוהר לו כיון שהיה חסד חללה שיש בו שתי מדות
הם מלך ופיל אחר חסד וגם איתו שכללנו משיג יאין
הדין הדין יעם ויהי מדת רחמים ועתה מדת

המזבח וקין הביא קרבנו מפרי האדמה שלא היה
 בו רוח ולא שת לבו רק לזאת ולא העלה הדברים
 למקום העליון ועל כן לא נתתה לזה דמיון אל אחד
 תפס דרך האב ואחד לקח דרך האם כי הכל הביא
 מבכורות תאנא כאביו שהקריב פר וקין הפריד הפר
 מן העץ כאמו ונח שבח אחריו הקריב שלות ובקבלת
 הרוח הזכיר השם המיוחד ונחה את לבו והשלים עמו
 הלב ונתן לו אות הקשת לסימן ונשבע שלא יקלל עוד
 את האדמה וזה בעבור האדם כי הוא מקיים העולם
 והותרו לו בעל חיים לדמיונו לקרבן ולא כילה בעבור
 כי היה להם לאכול חלקם מהקרבנות כמ' שם הנביא
 כלתמן קדר יקבצו לך להנחיתך ולתועלתך יעלו על
 דמיון מזבחם כי מתברכים כל הכוחות ולזה דומים עפרים
 ופר שליש עמהם כי הם שורש החילוק והם מתברכים תחלה
 ואחר כך שרי מעלה שהם ענפים וזהו מה שכתבנו
 להם לאומות שחבדו ואינם ידעו מה חבדו ~~בזה~~
 שבית המקדש קיים היה המזבח מכפר עליהם
 האידנות מאן מכפר עליהן כלום שיהיו יש מקריבין
 ע' פרים מספר כולם והיו מתברכין עלידי ישראל

והענין הזה כלו דמזוהו דזל בשיר השירים רבה הנך
יפחד עית פרנסה כב יכול אומ' ליש מל' נסין אות ש' ש'
אזק רבנ' לחמי לחמי יכול לפטן אכילה ושתיה תל'
לחמי לחמי נותנן אותן גם כן למח נחמ' לחמי ונחמ'
שחתם נותנן לחמי מעלה נחמ' עלנכם כב יכול כב'
אדם המפרנסים לחביהם ובמדבר סיני רבה עורי תפן
או עולות שהעולה נשחטת בעפוק ובואי תימך או שלמים
שנשחטין בדירוס הפיח גע חלו בשמיו זה קטורת ^{חסמים}
יבוא דודי לגנו זו שכינה ויחל פרי מגדן או הקרבנות
והנה בארו כל התרד ועוד אמ' בפירוש החד בעירובין
כל המתפרטה מייט מדעת קונו ישבו ש' וירחי' את
רוח הנחוח' וברוך אל האמת היודע האמת

כל המנחה וכו' לא ירדנו לסוף דעת

הרב ~~בשם~~ דודי ~~יחמ' פרש~~ לי בדרך אומ' כימה שמא מנחה
היא ~~המנחה~~ הוא וכן בכל מקום יובן מפרש הנה אנבי
~~המנחה~~ מלמד פי' כי שמי בקרבנו וכן המשל' הדין
כי נכתב הוא כי הנקבה בכלל הזכר בכח כי נברא
דו פרצופין ולא תשביית מלך
עד ברית עולם הוא פירשו כי ברית אהיך כמ' ארון

הברית ובעבור כי המלח בן מבח ומים והשמש בן
 הברית הוא מלחן כי האש והמים הידועים בחים בן ועדיה
 תחתיה ובמה הממשלה הרחשונה מזה הוא לשון הפסוק
 כי אין בו ענין אלא שמבאר כי הממשלה הזאת שהיא
 הברית היא כמלח כינותן טעם ומקיימת ובורחת כל
 זה טבע המלח בן הברית כמ' שמה נתן ממלכת לדוד
 ברית מלח כי היא מחדת הדין וכן בקרבעות ברית
 מלח העו' שמקיים בו העו' ומכרית בו ולכן אמ' ברית
 מלח עולם היא כלל הברית הוא מלח העולם וכבר
 באר הרב בכמה מקומות ברית מלח עולם היא

ואם זבח שלמים כל זה מבואר הוא
 בדברי החסיד ז"ל שכתבנו למעלה וכונת הרב בשלמים
 כי הוא כמו שלמות הכל כי הם לכל הבטח השלם
 אהם כל המדות והחטאות ידוע כי הוא לחטאות והחטא
 זכר בעבור כי החטאות בחייבי כריתות ולשון השלם
 האהים א"ש נתינת אכל האשם לזיכור על כרת וכל
 הוא לדיח נחוח בעולה ושעיר הנשיא גם הוא זכר הוא
 כשמו והוא לחטאת כי הנשיא הוא המולך א"ש לו
 המשפט והלחם מלחמותיו ועל חרביו יחיה דמו לעצמו
 והוא כמ' שעירי עז וכל זה מבואר מפורש

אֶפְשָׁר לָא עַד וְהַשְׂכִּיל יִבֵּן לֵאמֹר זִכֵּיר בְּפִנֵּי
 הַנֶּשֶׁח לֵאמֹר יֵיטֵב מִיָּמֹרִים רִיחַ נִחּוּחַ וְלֹא מִשָּׁה יוֹי כִּי הוּא
 מֵיָּמֵינוּ לֹא מִשָּׁה יוֹי וְהוּא לַעֲנִין שְׁעִיר עֲזָאזִל וְלֹא
 כְּמוֹהוּ בְּשׂוֹה כִּי הוּא כָּלָו וּבִזָּה יֵשׁ חֶלֶק בַּחוּץ וְלֹא חֶלֶק וּבַעֲבוּר
 כִּי מֵיָּמֵינוּ כָּלָו לֹא מִשָּׁה יוֹי לֹא נִחָם בּוֹ שֶׁאֵר כָּל הַקִּרְבָּנוֹת וּבְשְׁעֵיר
 הַנֶּשֶׁח הַזֵּכִיר כִּפְרָה וְלֹא הַזֵּכִיר רִיחַ נִחּוּחַ לִינוֹ כִּי יָדוּעַ
 הוּא כִּי הוּא רִיחַ נִחּוּחַ כִּי הוּא שְׁעִיר זָכָר וּבַחֲטָאתֵי הַחֵיד
 הַזֵּכִיר רִיחַ נִחּוּחַ וְלֹא הַזֵּכִיר מִשָּׁה כִּי בִידוּעַ שֶׁהוּא
 מִשָּׁה וִידוּעַ עֲנֵנוּ כִּי הוּא לֹא מִשָּׁה יוֹי לִמְטָה מִמֶּלֶךְ וְשֶׁלֹּא
 לִרְיָח נִחּוּחַ וְלֹכֵן לֹא חֲתִירָךְ לְהַזְכִּירוֹ וְהַשְׂכִּיל יִבֵּן
 וְהַבִּיֵא אֶת אֲשָׁמוֹ לִינוֹ עַד מָהֵם לַחֲטָאתֵי
 כָּלֹּז מִבּוֹאֵר בְּדַבְרֵינוּ שֶׁכָּתְבֵנוּ לַמַּעֲלָה וּמֵת שֶׁאֵר
 הִרְיָב בְּעִבּוּר כִּי הֵם לַחֲטָאתֵי דָל עֵקֶר הַקִּרְבָּן כִּי הוּא
 מִיָּוֶה לֹא מִיָּוֶה וְעַל עֲנֵנוּ כִּי הַקִּרְבָּנוֹת
 מִיָּוֶה כָּלֹל אֶחָד כִּי שֶׁיֵּנָה וְהֵם כּוֹלֵם עוֹלִים לִרְיָח
 נִחּוּחַ מִיָּוֶה מִיָּוֶה לֹא מִיָּוֶה לֹא הַעוֹלָה בְּלִבָּד

פֶּרֶשֶׁת עוֹ אֶת אֶהֱרִין

וְהַקִּרְיָב עַל זִבְחֵי הַתּוֹדָה הָרִב זָלָל לֹא כְּתֹב כִּמֶּן לַעֲנִין
 הַתּוֹדָה הַבָּחָה עַל חֲלוֹת חֲמֵן וּמֵתָה שׁוֹם דְּמִיָּוֶה

כתב בענין השמירה והדבש שום דבר אבל בסדר
 אמור אלהיכם גלגל הענין ושם יתבאר אבל הענין
 הוא כהתורה תורה התורה בלחם חמץ ומצה שיהיו
 משותף במדת הדין והרחמים כאשר בבריאת העולם
 שאלו שיתן מדת הדין ברחמים ובראו ולזה בענין הבטן
 תמצא בעזרה תורה רמז להיות מזוגה דין ברחמים להיות
 הקיום שלם כי בלעדי זה אין קיום לעולם ולזה אל לעתיד
 לבא כל הקרבנות בטלין וקרבת תורה חק בטל לעו וכו'
 והטעם כי בו חמץ ומצה כענין בעו' חבא ולכן נאמ' בקרבנות
 כי כל שמור וכל דבש לא תקריבו ממנו משה לוי כי השמור
 חמץ וקשה כמו מדת הדין הקשה והוא בקשה
 האחרון וגם דבש הוא מתוק ביותר רקמן הדברים
 המזוגים ובמקומו יתפרש מה שכתב ביום עשרת חמץ
 תאפינה כי הוא יוסף חג השבועות והוא יוסף מתן תורה
 שהרמס בו את השם הגדולה ודבריו שמשו מתוך
 האש ולכן הקרבן בדין תורה דבש שפרש במקומו
 בסדר אמור אלהיכם

סדר ויהי ביום השמיני

ותתא אש מלפניו יי' הרב מפרש בכאן כי האש הגדולה

שיתנה מחתיו ביהיה נקראת פניו ולא תוכל לפרש
 מלפני במקום הזה פניו כי הוא האש בעצמה ולכן אם כמו
 מחת והרב החסיד זל היה מפרש ותנה אש מלפניו אש
 כמשמעה כי יתנה אש ממשי מאשה יו והרב יפרש כן למטה
 ונתדרך לפרש פי הרב שלא יקשה זה לזה כי יתנה האש
 הגדולה מחתיו ותוכל אותם באש ממשי שיתנה ^{מאשה}
 יו כתב הרב זל החלט בנדב ואביהו תדענו
 ממה שחם ויקריבו עד כי בהקריבם לפני ספופי כי בע
 מהרץ קתנו בנטיעות כילא שית לבם רק לזאת ולכן
 כפי ויקריבו לפניו אש זרה ולא חם כי הקריבו לפניו
 קטרת אש לאשה אותם כי הם קטורת הקריבו זולת
 שלא שית לבם רק לזאת ולא היה אשם ריח נחוח
 ליו ולכן עשאוה אש זרה מן מוזר הייתי לאחי וזה
 טעמו שימו עליה קטרת ולא חם עליהן לרמה לענין
 כל ~~הדרך~~ הקרבות כמו שז בעדות קרח ותנו בהן
 אש ישימ עליהן קטרת לפניו מחר ועוד שסוטתם
 עליהם קטרת והם הם שמו קטרה על האש לבדה
 כמו שחם הכתוב עליה ותנה אש מלפניו ותוכל
 אותם מאשה יו בדרך המשפט בקטן העניות
 כל שמרנו למעלה בעל ותוכל אותם ועל

זה הזחירה עליו התורה לא תעלו עליו קטרת זרה
כלום של אישנה זרה לא שיקריבנה לפעיו ועל זה
נאמ' בחטא בקרבנתם לפעיו וימותו כי הקריבוס לפעו
לבדה מפו והנה זה מבואר

סדר אשה כיתזריע

הרב זל לא כתב דבר בענין הדמים ובטומאה ^{הנמשכת}
בנקבה יותר מהזכר וקבלתי כי הרב החסיד זל כתב
וזה לשונו ומביא אותנו החכם ר' עזרא זל בפי שיר
השירים וזהו לשון החסיד זל טעם החטאת דמים
המטמאים כי הם באים מהמקור ממקום שבו שהוא
מתד שמא הרחם כי כל הדברים הבאים מהשם
הטמאה שולטת בהם כמו שכתב מנחם תפוח
הרעה ואלו הדמים האדמימות שולטת בהם כי
הם באים מכוח השם והבא מן החדד ומן העליה
אם הוא נוטה ללבן שחזקו מתד ימיז הוא טהור
והיו חכמים בקיאים באן המרחות ומכירים מהי
זה תד הוא והנה הזכר בא מתגבורת טמא
הזכר המודיע לבן אחרי שהזריע הנקבה ו
לבן טפת הזכר באה באחרונה גוברת על

טפת הנקבה שהיא מודם ויולדת זכר ואין טמאה נמשכת
אבל יולדת נקבה היא בהפך שהזכיר מזריע תחלה
וטפת הנקבה המדומה הבאה אחרונה מתגברת על
טפת הזכר ולכן יולדת נקבה וטמאה נמשכת יותר
ולכן תמא החומר הגדול שהיו מחמירין הח' ז' בנדה
כיהיו מרחיקין אותה כי שמעו נדה היא ולא היו מספרין
עמה כי מפלו הדבור טמא מעלם והעפר מש' תדרך
טמא מעלם וכבר ידעת מאמ' רחל לאביה לא אוכל
לקום מפניך כי דרך נשים לי ואף מאביה מוליד לך
והחמירה התורה במוטבה ובמגעה

והבגד כיהיה בו נגע צרעת

כונת הרב ז' היא אמר כי הענין הזה מנגע הבגד
והבית הוא בארץ הנבחרת מש' תמיד עיניו בה
מראות השטח ועד אחרית השטח כל שאלו הכתוב
כיתבם אל המדריך וטעמי נגע צרעת ולא היה
הנגע מטמא בארץ אלא אחר כבוש וחלוק כמוזכר
בתו' כהנ"ס כי אז הארץ קדושה ובתוכה י' והנה
הארץ אינה סובלת עבירות כענין האמור בעדיות
ולא תקיף הארץ בטמא כפי אותה כיהיא ארץ

קדושה ואינה סובלת עבירות כענין האמור בחוה
 לארץ אש היא תחת אלהי נכר הארץ כמאמ' דוד ע"ה
 לך עבוד אלהים אחרים ולכן בהיות יושביה בעל עבירות
 היא נדמה מיד נעשנה רשע להודיע כי מיד האלים בא
 אליהם להשיב אלי ושב הארץ כרשעם ולכן אמרו כי אין
 נגעי הבגדים נוהגים בתבועים כי מול התבע הונית
 אתבע ולפיכך התבועים בידי שמים מטמאין כדבר יל' שמעון
 כי אין בהם הטענה הזאת ש' התבע הונית הכיעור הזה
 מכל התבועין בידי אדם טהורים"

סדר זאת תהיה

ועץ ארז ומחב ושט תולעת פי' כי כל אן עשויים בחוץ
 להעביר רוח הטומאה ולכן תמצא בכל זה ועץ ארז
 ושט התולעת וקרבן על פני השדה כי קרבן המעורר
 והבית היה משלח על פני השדה ופרה אדומה לטומאת
 המת היא בחוץ וכן היה פסח מ' כי כל זה להעביר
 רוח הטומאה הבאה מעליו ש' ש' הקדמוני
 וטעם על פני שדה ועוד פרש זה בעל עכ' וזה
 הענין מבואר ממה שכתב למטה כי כל זה
 עשה בחוץ למטה ואיננו ריח נחוח ליו' כי הוא

להעביר רוח הטמאה ולהיות להם בחוץ מבלתי דבר מתקרב
להם והנה הקרבן הטומאה כפי הענין כי יש למדבר והוא הבא
מתד המחריב הגדול ולכן הוא שער כי כשמו כן הוא
הענין שצריך לו וכאן תפוד כי הוא לפורחות השדה
השוכנים באויר הפורחים מאמ' יחזקא מתודדות נפשות
לפורחות כי היו כשפניות וידעות באותן הענינים מתפרות
כסתות וכל אותה הענין המזכר שם בספר:

סדר אחריות

וכבר רמזתי על חטאם וכל זה נתבאר למעלה בסדר ויהי
ביום השמיני ושם תמצא וסוד עד צח צריך פיר' ארוך
כל זה הענין מבואר כי מלת זאת כבר נרמז בהרבה
מקומות והפסוקים הללו הנזכר בכל אחד זאת כבר הוא
מפורש בדברי רז"ל רובם וכן המפורש תבין את שמינו
מפורש והמשכיל ימצא כתנת בד קדש
כבר כתבתי למעלה בפרשת ואתה תצוה בבגדי אהרן
ובענין הענין לכבוד לתפארת כי הכל צוירים עליונים
ושם בארתי כל התקן ובאר בכאן בלבושי הבד^{הלבנים}
הם בגדי הקדש להורות על כוונת הדבר כי הכהן
הגדול הוא מתד ימין וחוש של חסד משוך עליו
ולכן הוא לבוש בגדי הבד צהוב הכפורים במקצת

העבודות והם משמנה הבגדים והם קדש כהם וזהו
 ענין האיש לבוש הבדים שהרמה להם דוגמה של
 יכלם כי יתנהג עמם ברחמים כי במרחות כאלו הן חמים
 כונת השם ית' ומחשבותו עליהם בעשן במרכבות זקניה
 סוסים לבנים ברודים ואמיתים כי כלם להורות עשן
 כמוזכר במדרש וגורל אחד לעזאזל
 וכתב ר' מנחם עד זולתו אם תחקור הרב זל כל המדרש
 שמביא וכל העשן לא היה יריך פי לפיחשיו מכל כדו
 לבאר ענין מעוטין שיריכין ביחוד בדבריו מכתוב
 העשן בקצרה ומבאר אותן המקומות דרך פלג מקטע
 ועולה החכם מנחם זל והרב זל כלם בדרך אחד
 בזה כי עשן שער עזאזל הוא לשר המושל במקומות
 החרבן והוא הרמז לו ומעט שהוא בעל ומחשבות
 יבוא החרב וכל הדעות ובאות לעו כי הוא לגלגל מחדש
 וחלקו מן החומות עשו הנחל לו ועל חרבך תחיה ומן
 הבחמות השעירים ומושל במדברות ובמקומות
 החרבן ובחלקו השדים הנקראים מזיקין וחלילה
 שיהיה כוונתו להקריב לו קרבן אכל כוונתו
 לעשות רצון בוראיו והמשל שמביא הרב הוא

הדומה לזה הענין כי אנחנו למלך אנו עושים סעודה
והוא מחלקי כפירתנו וכן זה אנו מקדיבין לפניו במדת
הדין והוא מטה לעשות חפתו בזה וזה ענין הגדלות
כי אן היה הכהן אומ' זה ליו' וזה לעזאזל היה הענין כאן
היה עובד אלו וחליטה אבל היה מקדיבם לפניו שעהם
והוא הפיל להם בגורל ומיד כל משפט וגם אחרי הגורל
היה מעמידו לפניו לומר שחוט שלו ואין אנו מכונן בשלחו
ולכך לא נשחוט אותן אנתנו כלל ותרגם אנקלס לשמה
דיוו ולעזאזל כי ה אחד לשם יו' ולא לו פי כי תכון
אנקלס בחכמתו לסוד הקרבן כי זה השעיר שחוט
קרב ליו' כי איננו לשם המיוחד אלא לחטאת כמו ^{שמדנו}
ואם הוא לריח טחוח כשאר הקרבנות הקרבין בפעם
ולזה הפעם כאן מחיתה כי הוא לשם יו' יפי' ליו' כי הוא
שעיר ואנו תריבין לרמות מדת הדין אש ממנו הדין
והקטרוז לכפר פנו במנחה ההולכת לפניו ובעלות
לריח טחוח יהיה הכל לרמזן שלם והשע לעזאזל
ולא לשמו של עזאזל פי שעיר המשתלח הוא לצורך
עזאזל המקטרג שלא יקטרג כמוזכר בפרקי ד' אעזר
שוחד לשמו ממ' אן אנו מקדיבין אותו לשמו של

עזאזל כי אין אנו מקריבין אותו לא למדת הדין אבל
 אין כאן ריח ניחח כמו האחר בעבור שהוא העוז
 לחון והנה מונקלס רמז כל הענין במה שתרגם לשמע
 דיו ולעזאזל והנה הכלל כי אנו מקריבין לשם הפלו
 של עזאזל והוא הנותן חלק למי שירצה וזהו שרמז
 הרב בפסוקים שמביא ושמע וקטרתי לתת לפעם
 ולחמי אש נתתי לך סלת ושמך ודבש האכלתיך
 ונתתיהו לפעם לריח ניחוח וזהו כי תאמר במקרא
 נתת והוא כתוב נתתי והכונה ושמע וקטרתי
 אע נתינת אותו לפעם לתרדך כלום הקריבין שמה
 קרב לי נתינת הנותן וכן ונתתיהו כח ונתתיהו וקרי
 ונתתיהו לרמז הכונה הידועה ומפעזה אמר ודל
 דברים שיתר הרע מקטרג ואומות העו משיבין
 עליהם כגון לביטת שעטנז ושעיר המשתלח כי
 הקרבנות הנעשות בפעם בביתו על מזבח
 יולא יתמהו ויתר הרע לא יקטרג שיש להם
 בדבר טעם ידוע וענו מוכיח כי כל דפומה שחיי
 אדם יודע מהותו ברמות תעלתה הבאה ממנה
 יודע כוחה ומעלתה והנה בקרבנות בכמה

מקומות נכבד התועלת והנה לא שרתה שכינה במשכן
אלא על ידי הקרבת כבש שז' וידד מעשות החטאת וידד
כבוד יי' ותתן אש מלפני יי' ותאכל על המזבח ומתנו
בענין דוד ויבן שם מזבח ליי' ויעל עולות ושלימים ויעתר יי' לאדון
ותעטר המגפה ויבדברי הימים נאמר בזה הענין עתמו
ויענהו באש מן השמים על המזבח העולה ועל יד הקרבן
שרתה שכינה במקדש שז' ופלות שלמה לחיפול
והאש ירדה מן השמים ותאכל העולה והזבחים וכלב
יש' רוחם ברדת האש וכבוד יי' על הבית ויכרעו
אפים ארצה על הדתפה וישתחוו וכו' וקרבת שבע
יחזקא לעתיד לבוא הם וזוה חין קטרת אבל שער
המשתלח מהוא משולח אחר גזרה זו דומה להם
לחומות וגם יתרהרע המקטרג כיהוא דומה לתקדושת
שדים שכן כת' ולא יזבחן עוד את זבחייהם כיתקדושת
השדים בשדוד ובמדברות ובארץ גזרה אשר חין
שם ישוב ולכן משיבין האמות עליו אף אתם
זובחים לשדים כמונו ויתרהרע מקטרג לומר שהיא
דומה לעבודדים ושלמה המלך לא ירד לענין פרה
דומה בממדרס קל אמרת' אחכמה והיא רחוקה

ממע בעבור כיהיה עבודת חוץ אינה עבודת פנים
אבל בקרבנות לא תמה ואם נאמר על הפרה בכלל
יתכן שלא עמד על דקדוקיה שהוא היה שוא בהם
והנה ענין הפרה דומה לענין שער המשתלח להעביר
רוח הטומאה כמ' ש' ואת רוח הטומאה מעביר מן
הארץ ומכאן תבין טעם כבוס הבגדים של המשלח
והשורף את הפרה ופרים ושעירים הנשרפים כמ' א'
הז' והנה רמז לנו הרב ל' ברהס ז' כל זה דמ' תדע
סודו כשתגיע לפסוק ולא יזבחו עוד את וכו' וסודו שמו
של עזאזל כי היא מורכבת וקבלת בו ש' ע' ע' ע'
עזאזל כי כחו החל במדת הדק א' עוז ועוז והנה
כל הענין מבואר זולתי אם תחקיר א' ע' ע' ע' לשפלים
העבדים ולכחות בקרבן וענין הכחות נודע הוא
בחכמת הנגדומוס' וזה ידוע הוא ומעורר ענין
השדים הקרובין לדם ולקטרת זהו נגדומוס' כי היא
ש' מלות נגדו הוא דם מוס' קטורת זהו ענין
ש' ח' הנס חוטאים ליו' לכול על הדם וזה ^{ה' ז' ה'}
לא תאכלו על הדם כי היו קרובין לשדים דם ואם
ואם האדם הוא מאדם הוא יותר קריב במעשה ה' ע'

שהם שוחטי הילדים כמוזכר בנביאים וזהו ויתגדדו כמ
משפטם בחרבות ובדממים עד שפוך דם עליהם ויהיה
לשפלים הנבדלים ברמזי התורה למבין סודם כבר
רמזנו ענין בפרט ויקרא ובפרט וידע אין ובמקומות
אחרים ברמז והמבין יתבונן

ולא יזבח עוד את זבחייהם לשעירים וכו'
וכבר רמז ר' אברהם כל הענין הזה שמביא הרב זל
בענין השעירים הוא פשוט מנו תריך פירוש לפי
עם מה שכתבנו למעלה בענין שער עזאזל ומי
תבינהו איש איש אל כל שאר
בשרן וכתב הרב זל אין בידנו דבר המקובל עד
רמזנו לו הנה הרב זל לא רמז בכחן שום דבר אבל
מתא לו מגלות סתרים כתב בידו וזה לשונו
נראה שיש מסתור עריות כפי הקבלה אשר
בידינו כי בתוך ימי בראשית המעיינות עשו ענפים
ואחד הששה לו עשו ענפים חדשים וכל הרצון יוצא
מן הענפים לבד ודומה לזה נאסרו כל הקרובים
שהם מירך אחד וממען אחד למטה באחות ובאשת
אביו שהוא כגופו ובביתו ובכלתו שהיא כבנו

ולמעלה חבין ואבי חבין ונשיהם ואוהם המעיינות
 שחנים מתרבים והותרו הקדובים שחנים יותמי
 ירכו שהם כענפים שהרבו נמתח בהם והאחים
 שנבראו בתוך ששת ימי בראשית הם דוגמת
 שבעת המעיינות ולכן הותרו בתחומותיהן לשאת
 ענף ולעשות פרי דוגמת חבריהם שמעיינות
 נתרבו עד שעשו ענפים והם מאמר אל חסד עשה
 הקבה עם קיץ והבל ונשאו תחומותיהן שנאמר
 עולם חסד יבנה כימשם התחלת יסוד המעיינות
 כולם וזהו בבוט על כלתו שתבל עשו שמבלבל
 המעיין ובחחות חסד היא ואין רחוי בו רבוי כח
 רמזות אן נפרש חסד חיסודא מלש נבלה דבר
 שחנה מתוקן ובחשת אחי נדה שהוא מרוחם
 מעד הענן שהוא בחסד חחות ונחות הח
 בלחבנם הרי ייבש המיניין ונקצץ החילץ
 בדס עקר שדשוהי בחשתו שבק ונתייך
 להחזיר קיום שמו מבית זוגו כי היא בעיני
 שלן ומנער שרשיו יפרדה ואיש כי ימות ובן

אין לו ימא התולעת ההוא באחד מיומתי ירכו וקרוב
קרוב קודם אם כן המת את אשתו אל לקח דבקות הם לו
בה שם חולד ממנה אותו תועלת הבא מן הייבוס היה
ממנה עלכן יקראו יומתי ירכו בעם שהוא נבנה מהם
והסרים או האילנות דבר ברור כי זיווגתן לא היה בהם
לעו לתועלת ההוא ובמות האיש יבש האילן ונקטן
המעין ובה יאר פטו אלנו עכ לשון הרב זל והנה רמז
בכאן ענן סוד היתירה וסוד העיבור ועוד רמז הרב
למטה כי אמר ירחיק הדבר מפני השחר והלשון מן
הנשאר בתוך פי כי המשגל מפני השחרות וזה לא
יתלח ולא ישאר ולכן אמר שחרה הנה זמה היא
לוא חין נשואין ואישות כלא יתלח אבל המה
מחשבות תאנה ל ~~למולך~~ עז ששמה
מולך ~~על המשכיל~~ ~~בין~~ ~~פני~~ ~~ישל~~ הסדרה קדש עלדים
בביתו כי טוב האדם בביתו וזה טעם אל ילדו לו
ממנו השם הגדול כי הוא מבינו וכנסתי ממנו
כמאמר אל גוזל מבינו ואמר חין פשע חין
מבין אל הקבה וחין ממו אל בעת יט והנה המקריב

בנו למולך מטמא מקדש^או כמו ומקדש למקדש
ומחלל את שמו הגדול גורם הריחוק וההסתלקות
בטעם ולא יחלל זרעו בעמיו כי מרחיק גופו מן
הקדושה ועושה חולץ וכן רמז הרב בסדר קדושים
תהיו ולכן באה הנקמה באביו ואמו ואנע אתן את
פע באיש ההוא ושמתי את אתפני כי את במקושה זה
השם הגדול שכתבתי למעלה בסדר אה תולדות נח
וכן יפרש הרב זל כי שמו הגדול והנורא יכרית אותו
בפרשת קדושים תהיו בענין המולך פעם שנית ושם
אכתבנו בסד ומתתי כת בשם החסיד זל על פי זה
הפסוק זה לשונו החמיר הכת בהעברת המולך והטעם
כייש קדושים הם מקודשים לשמו ומקנה בהם בעבדם
לפסילים ולכך סמך הכת ומזר~~ה~~ אתתן להעביר
למולך אחר פסוק ואל תשח עמיתך כי מקנה בישל
קנאת הבעל באשתו בלסתה לאחרים כי כן רמז
בטעם משילדו לי כי כן דמה הכת על לשון זונה
זונה וסמך טומאה למאה ולכן בא ענין על בא
עדיות כלום עוד כי המורדים והפושעים ועזיפני

שבדוד ואס ל עקיבה אמ עזיפניס חף לח עמדו חבותו
 דל שחין ממזר במ מיש בעזות מתח חניכנה בשס חב
 כח סבתו הדחטונה כי לכל סבה יש כח לכל סבה יש
 כח למעלה כח שחמ בגרות העתידין להתגיר מעין
 תל ואת חש חינו פה ולשון דור נפל חפל בחותן שכת
 בהק פעמים שלש עסגבר ושלשה חליש כח מוחלק לכל
 אחד וכולן שרשם היו שס וזה העד כח סבתו הדחטונה
 שהוא ממנו לח עמדו על הר סיני כי מטיפת חיסוד חין
 דחוי להיות כח נפשו הקודם לו ממקום קדוש וכעין שחמדו
 בספר הבהיר כשיש זוכין ממזרח חביח זרעך ואס לחן
 ממערב חקבניך כלום שהעריב ששן כבר וכל שכן על
 טפה זו שהוא מחותן שחמ עמד ושתלם בכל דור ודור
 וברוך חל חסיד זל נוטיל דבריו לדברי
 הרב זל ותנחום ארץ ואפקד עונה
 עליה החמיר הכח בעריות בכבוד החדם
 שתנחום ותקין חנפשות העששות וכן כלמה שכת
 ברב זל והוא מבואר בתכלית הביחור עליו חין
 להוסיף אבל מה שכת דעת החכם לחברה נע
 הוא תריך ביחור וזה לשונו וכתב לחברה נע

בפרשת וילך דענו כי השם אחד והשני יבוא מה
מהמקבלי השם לא יטנה כי כלם מחכמה ומעבודת
השם לשמור כח הקבול כפי המקום על כן כתיב את
משפט אלהי הארץ ואמ' יעקב הסירו את אלהי הנכר
והפך המקום הדבק בעריות שהם שחר והמשפט יבין
אלו דבריו עכ' ופי' הענין כי השם אחד והשני
הבא לאדם הוא לפי עונן כי כל דרכי השם משפט ואין
דבר רע יורד מן השמים לא מהמקבלי העושים
העבירות ככח השמש הוא אחד ומיבש ומתך ומלבין
ומשחיר כיהכל כפי המקבול ומעבודת השם לשמור
כח הקיבול שלא ילטה כפי המקום פי' אם הוא בארץ
תריך קדושה ומהרה יותר מקודשיות
על כן כתיב את משפט אלהי הארץ כי חכמה היו
עובדיך עז במקומן ולא ילטהו ובבואם לארץ עבדו
עז נענשו בעריות שחידעו את משפט אלהי הארץ
וכן יעקב בבאו לארץ הסירו את אלהי הנכר והפך
המקום פי' והפך המקום המקודש הדבק בעריות
שהם שחר כי הוא מטמא ארץ קדושה וגל עונן
יותר מחומה לארץ וכת הרב ואל תשיב עלי

מפסו כי אם מיכא שרכס פי עלמה שכת למעלה כי ליטר
שר מבקש רחמים לאל מלכות וכו' וענן הארץ שרמז
כחן נרמז במקומות רבים בפסוק הדחשון ובפסוק ציל
הארץ בסדר אם בחקותי ותבין מאמר דל בית המקדש
של מעלה ממכוון כנגד בית המקדש שלמטה ועוד
יתבאר זה בסדר אם בחקותי ונברתו
הנפשות העשות ובת'א ול'א'י'ש'א'ה'ים
נפש פי כ'ל'א' סובר כי כל מקום ש'נ' וה'א'ב'ד'ת'י' הו'א'
אבדן נפשי לגמרי ואין להפקידה באותן שכת' בהן
פעמים שלוש ע'ס'ג'ב'ר כי גדול עוטה מנשוא ואין לה
תקוה עולמית ובכל מקום ש'נ' ונברתה תצחוד וה'א'
מלשון י'ד'ד'ת'ת'י' לשוננו כל'א' י'ס'ת'ר'ט'ה' תחת
לשוננו הנברתת ר'א' תצחוד עד בא זמנה ול'א'
יש'א'ה'ים נפש לגמרי ל'א'ת' ידח ממנו נדח
דמז בכחן החכם עשין סוד העיבור וכת' הרב
ז'א' וטעם זה הענין כי נשמר נד'ו'י' א'ש' נפחה
באפנו מפי עליון ונשמרת שדי כל ויפח באפיו
נשמרת חיים ענין זה כבר נעבד'א' בפסוק ויפח

באפיסוד הנפש ויסודה וכונת הרב כי הנפש בעצמה
 לא תמות כי אינה מורכבת שתפרד אבל קיומה
 רחוי הוא לעו כפי המחיצה שלה אבל עונה גורם
 הכרת בענף מן האילן וכאן נשאר שלם כמו שדרשו
 מקרב עמה ועמה שלם כלום היא הנכרית אבל
 שאר הנפשות הזכות שהם עמה הם בשלום פי' ביסוד
 עולם אש בידו נפש כלחי הנקרא תרור החיים אע"כ
 הזוכה שמה זוכה

סדר קדושים תהיו
 ולא תשבעו בשמי לשקר עדיה מכלל שם אהיו עכ
 פי' הענין לא תשבעו בשמי ~~לשקר~~ כי השבועה
 בו ובשם קצוות כי שבועה ~~כלל~~ שבועה ~~הנשבע~~ בו
 לשקר מכלל שם אהיו ~~שמי~~ יתברכו לו כל הכנויין
 כי גורם החלול והוא חריחוק והנה שם איך כי ארוך
 הברית ומלאך פעו בעשרת הדברות רמ' לא תש
 את שם אהיך לשוא ושם לשם סמור ובבית מוכר
 כי לא יטקה יו' בשמו הגדול המיוחד והנה הנשבע
 בשם הוא מכלל שם אהיו כי השבועה בכל הבנין

ולכן אם בעשרת הדברות לא תשא את שם יי אהיך לשווא
 ובכאן לא תשבש בשמי לשקר והויתרכו שניהם ולפי דרכו
 למדנו כי השם הגדול והשם המיוחד שמזכיר הרב תמיד
 הוא אחד כי הוא אם בכאן בשמו הגדול המיוחד ועוד
 מפרש ענין השבועה בראשי המטות
 ובגד כלאים שעטנז הטעם בכלאים שכתב
 הרב ז"ל הוא מבואר כי התמחים כולם יסודותיהם בעלונם
 ומשם תורה השם להם אתה ברכה חיים עד העו והנה המרכיב
 מין בשמינו מינו או הזרע כלאים מערבב הכחות
 המגדלים התמחים להיות יונקים זה מזה כי כל הענין
 משתלשל כמ שחלקן לך עשב וכו' ומבואר הוא
 בפי הרב ז"ל אינו תריך ~~הנה~~ ביחוד וכבר כתבתי בספר
 בראשית בפסוק וירדו ~~בזה~~ הים מה שמספק לזה
 וערלתם ערלתו את פריו
 הרב לא כתב ענין בטעם הערלה אבל על דרך האמת
 כתב החסיד ז"ל כי שלשה שנים הערלים כנגד שלוש
 היות ראשונות הנחשבות כאחד כי הם אחד אחד
 וזהו לשון ערלה ואולם וכיוצא עליהם נאמר כבוד להם

הסתר דבר והשנה הרביעית הוא כנגד זרועות עולם כי
שניהם נשתתפו בבריאה כדכתיב ביום עשות יי אלהים
ארץ ושמים וזהו קדש הלולים שעם שהם מרכבות הקדש
ואפשר לפרשו לשון הילולה והשנה החמישית היא
כנגד הקו האמצעי שהיא תחלת היישוב וההתפשטות
זהו להוסיף לכם תבואתו כי משם תוספת הברכה חיים
עד העו' ושמעתי בשם הרב זל שמ' על פי כי בדרך
האפשר כי הטעם כי הוא חמז חמש היות העו' העליון
שממש התחלת הישות וכנגד שבת שהוא ד בקדש
וקדשו הפירות בשנה רביעית וכן סת' ב' בת זוג ש' אין
זה בל' זה ונקרא יתוך זמן זה עד ל' כיל' נשלם
התפשטות ונקראו קדש הלולים מלשון הילולה וזהו
להוסיף לכם תבואתו כי מן החמ' תוספת הברכה
חיים עד העולם **את שבתתי תשמחו**
עד ואם משכיל מבין כבוד כתבת בפסוק ויבד' אלהים
ובפרשת כי תשא בפסוק אחר את שבתתי תשמחו
ענין השבת וארמו' בכח' פי דברי הרב ית'ה בשבת
הגדול יסוד עולם ובשבת שהוא מקדש ליסוד עולם
כי הוא מקדש המקדש וית'ה בו שמירה על שם שמור

ומדת לילה ומורה על שם זכור מדת יוס ובעבור זה אין
מלאכת בית המקדש של מטה דוחה שבת הגדול והמקדש
שלו כהוא עשה ולא תעשה וידחו לעשה של בני המקדש
הנחזה מבואר למען טמא את מקדשי
טמא את מקדשי לשון רש"י עד וכבר הודעת טעם זה
לכל מבין דבר כתב הרב למעלה בענין המולך הטעם
והוסיף כאן ביאור כי הנותן מזרעו למולך מטמא המקדש
וענין טומאה ריחוק וסילוק כענין סודו טמא ומרחק
המקודשת כי הוא גורם הגדושים והנה באיש אחד
אש יחטא גורם ההסתלקות כענין האמור במדרש גזל
אביו ואמו כי כל הנהגה בעו' בלא ברכה כאן גזל אביו
ואמו העליונים והוא חבד לאיש משחית כלום המקצין
בנאיעות כי חתונה יעו' כי המקצין עושה בידים
וזה גורם נקד' חבד הוא לאיש המשחית
וכבר ידעת ענין ירבעם בעל זהב שעשה שנתן
האחד בדן והשני בביתא לחורות על הקיטין חגמור
והנה החפץ ביצירה שיבדן עליה לשמו הגדול וכן הוא
כונת כל הברכות מהנחשן לדעת הרב זל ומשם יבוא
חשפ' והקיום לעו' ואם לאו יתע' בשמו הגדול ואז תסתלק
השכינה ואם זה בגורם כל שכן במקריב הפרי למולך

שהוא מתאב גחון יעקב אביריט ומשכנו כנסת'ט
והאב ודאם נקמ'ס נקמ'ס וטכל להבינו ממה שחמר
ברכת המולך ואנ' אתן אתפ'ט וכן ושמתי אנ' אתפ'ט
כי שמו הגדול ברית אבותו ולא הזכיר זה בשום כרת
כי הכריתות כולם דוע הוא על מיהם נברתם כי
המשפט לאה'ס הוא וטעם איש איש אשר
יקלל את אביו ואת אמו וכו' ועל דרך האמת בעבור
שאמר והתקדש'טם והייתם קדש'ס כי קדוש אני יי
להיכם ואנ' יי מקדשכם כי השם הנכבד הוא
חמק'טם אבותנו וגואל'ט מעולם שמו'ס כן המקלל
המשותפ'ט ב'תירה חייב מיתה עד וכבר רמזתי זה
כלזה מבואר כי אנ' יי מקדש'טם ~~והוא~~ אבותנו שמו'ס
מעו'הוא והמקלל דוגמתן שהן שותפ'ט ~~ב'תירה~~ חייב
מיתה וזה טעם הנומף והנומ'ט שסמך זה ^{שמטריחין}
השכינה לעשות פלג שלו למד ול' מטיפת איסור
ועושי'ט עבירה ומשותפ'ט להקבה ולכן סמוכין
זה כי הוא מענין השתוף

סדר אמור אלהיכם

אני יי מקדשכם עד וכבר נתפרש פירוש כי על הפסל חוזר
לכהנים שהם הקדושים ויחזור לפסוק הראשון
של הפרש ויתכן על דרך האמת שידבר עם ישר ויחזור
לראש הפסוק הזה שהוא וקדשתו ויחזק ויתקדש לכהן כי
הוא מקריב לחם שהוא הקרבן המקריב לכם לומר כי קדוש
הוא אני יי מקדשכם ומקריבכם על הקרבן החזק וכבר
נתפרש ענין הקידושין בפסוק של מעלה ובענין הקרבן
ולא יחללו את שם קדשי

ועל דרך האמת עד ויקחו לי תרומה חטה זה מבואר
ממה שכתבנו למעלה ופירשו שלא ידחקו את אלהים
מקדישים לי שהם יחללו בקרבכם הטעם המקודש
לי על הקרבן ולא יסלקו שבת מתכם כי שמו במקדש
ויי ובמקדש מתקדש ומתקדש בדרך ויקחו לי תרומה
ואסתבאר בדרך לדודי ואני לו

חמץ תאפינה עד כי טמאה
וחמץ כענין בעולם הבא פי הענין כי בכל תודה
חמץ ומתה ומה בכחן בחג השבועות שיהיה

חמץ כדן תודה והמנחה שהיא מזה כדן
שהוא בו חמץ ומזה וזה הענין הוא כן כי חסור
החמץ הוא בכל מקום שנחסר בומפט שרומז
למדת הדין ונקרא חמץ מלשון חומץ וכלשון
מעול וחומץ כמו שהאריך הרב בפי המלה
ובקרבנות נחסר כשחור הדבש כמו שהזכרנו
למעלה בפרשת הקרבנות שמבאר ב"ח כי
הקרבנות שהם לרצון לשם הנכבד להיותו
מזה הדברים שהם מזוגים כגון הדבש והשחור
אל מדברים המזוגים כמו שמ' בברייתת העו
לף מדת רחמים בדין נבון ~~הוא~~ בכחן בחג
השבועות שהוא יוס מתקדשה תורה ~~שבי~~ ^{הקרבן}
כדן תודה והותרך להזכיר החמץ שחסר בפסח
בעבור הענין אחד הגדולה אשר הוא שרא
ותוה להביא הקרבן כדן העתידת שיש
חמץ ומזה סעם מן השמים השמיך את
קולו ליסוד ועל הארץ הדרך את אש הגדולה

שכת תרועת מלחמה כי היא תרועה מהמלחמה
 אם כן יוס תרועה יהיה לבס שיהיה היום לתרועת
 לבן ולתעליתו ולתעליתו שנהיה נזכרים בזכר הרחמים
 וכן זכרון תרועה כמו יוס תרועה כי הזכרון ביוס
 שיהיה הזכרון בתרועה ולפי הוא מקדש קדש כי
 הוא הזכרון ביוס שיהיה הזכרון בתרועה קדש לקדש
 ואז ימשוך מק הקדש ולא הותרך להזכיר שופר כי
 השופר רמז ביוס והתרועה בו ולכן אין תריך לשופר
 להזכירו כי ביוס ובזכרון נכלל והוא יוס הדין ברחמים
 כיהתרועה ביוס ובזה היום אינו תרועת מלחמה
 אלא תרועת רחמים ומפני זה הזכיר הכת התרועה
 ולא הזכיר שופר דמש בתקיעה כקבלה הוא ביד
 דלל וכלי יס דאין עד משה דבי יס בתרועה
 פשוטה לפניה ולמחרת ולזה לא נזכר תקיעה
 לא ברמז השנה ולא ביוס הכתרים כי נכלל בזכרון
 כי הוא השופר ולפי שכן ביוכל שופר תרועה ולא
 הותרך לומר תקיעה כי ירמז ברמז השנה במלת
 זכרון ובמלת יוס וביוכל במלת שופר כיהוא הזכרון

והתרועה כשמה כי צמדת הרחמים לא ירע לעם ומפני
שהיא כלולה בכל צד באה תקיעה לפניה ולגחריה ולפי כך
אמר בירדעי תרועה כי צדקה ירומנו כי צדקה ביום וכן
כי תפארת עזמו אתה הוא ביאור יותר כי הכל תלוי בתשובה
כל עניני העולם תלויין בתשובה כי הכל ממנה אלא שכן
הוא המדה שבראש השנה מתיחדת המדה הזאת ברחמים
וביום הכפורים יותר משאר זמן השנה והוא בראש השנה
מתיחד צמדת הדין ומנהיג עולמו בה וביום הכפורים
צמדת הרחמים לרחם על עמו והוא מאמר בראש השנה
מלך יושב על כסא דין אבל ברחמים משיח ויום הכפורים
עקרו רחמים אבל משותף בדין כי הצורך בכל הדברים
העניין הזה תבין טעם המסעות שכתוב בהן תרועה יתקעו
למסעיהם ובהקהיל את הקהל תתקעו ולא תריעו כי לחסנות
כל ויסע מלאך ה' וינאסו משנאיך מפניך כח פני
יוי בעונות ובהקהיל את הקהל נאמר שובה יי פידוט
כל זה ביאור כי צמדת הדין ובחזרה רחמים וזה לצורך
בית דין וזה בחזרה צורך ועשרת ימים שבין
הם חסות ליום הכפורים ירמז לעשר ספירות כי ביום
הכפורים יתעלה בהן לרמות כל יום הכפורים הגדול ויגבה
הכל במחשבת ה' ידוע בקבלה והנה המפלט כמו שאנו

שאנו אומרים המלך המשפט כי כשמו כן הוא כי הוא מלך יושב
 על כסא דין ואם הוא רחמים נמורים והנה זה מבואר עתה
 היא עתה אתכם לפני המלך שזמן עד והנה זה מבואר כבר
 כתבתי בסדר בראש ענין הימים המזכרים בפרט ההיא
 ביום ראשון יום שני אבבאן דומה הרב גותו הענין כי ימי החי
 של סכות ושל פסח עם תשלום השבועות דמו להם גלגל שהם
 חלוקין בעניניהן כמו שירמוז הרב בכאן ובפרט ראה והנה
 אמר הרב בכאן כי ששת ימים העלונים עשה יוי המאציל גוהם
 וביום הז' לו הוא שבת הגדול ואין לו בתזווג וכנסת ישראל הוא
 היא בתזווגו של ואת הארץ והנה הכתוב כמו מסורה והנה
 היא שמיני עתה כי שם נעזר כל המלאכה עליה ותחתונה
 וכל ההתפסות עמד בו והנה בכאן בחף הסכות דמו כל
 ימי עולם כי הימים שבה כנגד השמטות וכל יום דמו לשמטה
 אחת כנגד פרטיות של בראשית ~~השם~~ דמו לשמטות ופרט
 ששית דמו לשמטה ששית ושביעית ~~היא~~ ~~היא~~ מלאכה שהיא
 רגויה לשביעית כפל ועטמה ב"ש ~~היא~~ ~~היא~~ שהכל היה
 בכח בהתחלת היצירה ושם ~~היא~~ ~~היא~~ שמטות
 הבאות כי כל יום מטות ~~היא~~ ~~היא~~ אנמא
 בכל יום תוספת חדוש ונ ~~היא~~ ~~היא~~ ~~היא~~
 גלפים כל גלף מעולה ~~היא~~ ~~היא~~ ~~היא~~
 כל אחת טובה משלפניה ~~היא~~ ~~היא~~ ~~היא~~
~~היא~~ ~~היא~~ ~~היא~~

פרי החג לומר שיתמעטו כח השרים והגמות משמטה לשמטה
וסכן חלק בקרבנות של כל יום ענין בפני עצמו ובשמטה שהיא
עולם אחד ולכן נתחייבו אותן הימים בארבעה מינים שכל לב
לשעם שמדמוז למטה בסוד הלולב ומשמיני שהוא רגל בפני
עצמו כי שם נעצר הכל אין שם לולב וסכה כי הכל ישוב אל
החבל אשר שם שרשיו ועדיה תאמה ומפני שהוא יום הדין
שם לראש השנה בקרבן ואולי כי כונת הרב במדרש שהזכיר
במדרש שלח תטלח את האם וכן ומזה הח בכלל הז וחוק לשבעה
וזה מאמר הרב שרמז למטה תחוגן את חג השם הגדול עם
השנה שנחוג השנה בכל השבעה ואחריו שמיני עתה
כענין בפסח כי שם שם השבעה כמו שרמז הרב שם פסח
ראה בעתה הפסח כבוד יום וכבוד לילה ותמצא עתה
בז ועתה בשמיני שהוא יום שבועות ויהיה הסוכה רמז
לאם העולם וקדושת היום הראשון גכ ולדרך כל שער
המקובלים היום הראשון של סכות רמז לאם העולם
יבוא בדרך קדושה לא עמית כן דעת הרב זל
ממנה לחתום ענין לדעת יתחילן שנות השמטה
לשם כיה ארבע שנים לבריאת העולם והן
יבנה משה אלמ דמז לומר חסד ולכן לא בא הסכות
עד ארבעה שנים לחדש דמז לומר השמטות הראשונות
שנים בקדש יספר יתחילן שנות דומז לשמטה ג

אחת כמו שרמזנו והרמזונות מניין בפרט שנבין ברמזונות
למה באו כתב החכם י' יעקב בחבורו במשה קבל תורה
וכתב הדב' ול בכאן ותוה בחג המצות שבעת ימים בקדושה
לפניהם וכו' פי' כי שבעת ימי מצה רומזים לחדוש העולם
ולזה יום ראשון קדש כי הוא רומז לאם העולם כענין בימי
בראשית והשביעי לזכור ושמור כענין ימי השבוע וימים
שבינתיים קדושים במקצת מפני החדוש שנמצא בכל אחד
ואחד ויום ראשון כיום ראשון של בראשית שנמנה באנין
ולא בפעלה ולא יום השביעי שבת הגדול ולזה מונח הספירה
מיום שני לרמז לפעלה שאינה מתחיל מן הראשון והנה אלו
הימים של פסח רמז לימי בראשית כמו שאמרנו ולענין ימות
העולם הוא רומז בחג הסוכות כי כולם קדושים ובתוכם
יוי ורמז אונקלוס וביניהן שכינתא דיוי והשבועות שבינתיים
כימי עולם ויום השבועות הוא בשמיני של חג והימים הספורי
בחולו של מועד והנה בסוכה חמשה ימים וחמשה חשבון
שבועות ולכן מצוה למימנה ימי חמשה ימים ארבעה כי
כן מעידין שני חשבונות וזהו שם חמשה ימים של סוכות דגל
בפע' עצמו כענין השבועות חמשה ימים דגל כי הוא
אע"פ שהראשונים אבל חמשה ימים חמשה ימים
בסוכות ובפסח בתוך ששה ימים חמשה ימים חמשה ימים
נקרא שביעי ובסוכות חמשה ימים חמשה ימים חמשה ימים
בחג המצות ושבועות חמשה ימים חמשה ימים חמשה ימים

[illegible]

כיהאחרון הוא הפועל וגם תוכל לפרט והנה כל הספירות אחד
 בכח כי כלם מאתלות אחד וביחוד גמור אבל זהו הפועל והוא
 תשלומין דראשון כי הוא כאבן בבנין שמטלים הכל והנה טעם
 כל הפרטה תחובו אתחא השם הגדול זימין שבמעשה בה
 כלומר תקיפו ההקפה כי הכל רמו להקף ותסמכו להם המע
 עזרת וגם באותן הימים תקחו בהם פרי עץ הדר והלולב וגו'
 אבל לא האתרוג באחד אבל תסמכו להם פרי עץ הדר שהוא
 האתרוג לשאר המינין אבל לא באחד ולא באין אלא בהפרד
 ובשמאל להורות על ענינו כי מינו בייחוד הראשונים אבל
 בשמיני אינו עריך כי הוא עתמו הדר ולכן הקדים האתרוג
 להורות על היחוד ועוד דסליק מינה וביום השמיני שבתון
 ולקחם אותו לכס וזהו ענין נחמות אותן חג ליני שבעת ימים
 עם השבת שהוא שמיני עזרת כלומר סוף החסד שרועה אבן
 ישראל כי שלח תשלח את האם ואלהי כן שמיני בפני עתמו
 רמו למה שאמר למעלה והנה חמו הארבעה מינין שהם ז'
 דברים למאן דאמר ג' הדסים וזו ערבוה ולולב ג' ואתרוג
 אחד שנתחייבנו בעלן הן זמין יחד נעלם הן כל יום רומז
 לשמטה כמ' שאמר למעלה לרמז בייחוד חמשה עשר אלן
 הן מינין שהם רומזים למינה ג' מינין אבן ד' מינין טעם
 אחת בכל יום לרמז על ההקף שיהיה חמשה עשר ושמטה
 וביום ה' ז' הקפות לרמז הקף כלם זהו ארזי אחד בייחוד
 והכל צנין אחד ומכאן יראה כי מינו בייחוד הראשונים

ולא אתרוג כי הכל שוב אל היובל הגדול לאשר לו אחזת הארץ
וז' עקיבה שהיה סובר לולב כנגד הקן האמתי והדס וערבה
כנגד ידי אביר יעקב ואמת ושלום חר הוא וכן פסק הרב ז"ל שם
בחדושי כ"ז עקיבה ובכאן כתב כדברי הגאונים שפסקו שבעה
מינים וזהו הטעם בעצמו שחלקו בבראשית רבה בענין אדם
וחיה עליו למטה שנים וידרו ארבעה ואיכא מאן דאמר שבעה
ולא פליגי אלא ~~שם~~ כלל ופרט איכא ביניהו ומורי י"ג היה אומר
כי הניענועין שהם במקומות ששה כנגד ששה מינים והניענועין
ע"ב כנגד השם הגדול וכן הוא נהג ולדבריו אין ניענוע באתרוג
וכתב הרב ז"ל דמזו לזה ד"ל בויקרא רבה פ"ד ע"ג הד"ר זה ה"ב
וכן והנה זה פשוט כי כל מין ומין מורה על ענינו כי דמזו לזה
ד"ל וזה המדרש כ"ז עקיבה שמפרש ע"ג ע"ב עבדות באחד וערבי
נחל אחד אבל מדרשו של ר"ז ז"ל הוא כדברי הגאונים ז"ל שם
שם משל לאדם שבזמנותו יגן על ראשו ע"ג לשמאל עבדות
לימין נמצא ע"ג ~~במקום~~ זה נאמר בו ע"ג שהוא שרש האל
פ"י משל לאדם הידיע שב יעזריו ידי אביר יעקב יגן על ראשו
שהם למעלה על ראשו ~~הוא~~ לשמאל כי היא הקרובה אליו
ולכן הקריאה עבדות לימין כי הוא ימין יו נמצא ע"ג יסוד עול
באמצע הוא שרש האל הנה ביאר בכאן מה שאמר למעלה
שלמה הדסיה הם ידים והיסוד ומזה אין לפרוש כך פ"י
מורי ז"ל ונמצא ~~הוא~~ דרכים אחרים לחכס ר' עזרא ז"ל ולמקצת
הנ"ל לברכה ~~היא~~ דרך ~~היא~~ שיה וכן נוטים ומדויקים

המדרשים ולדעות אחרות אין טוס מדרש נסכס עמהם ותשלום
המדרש הוא מבואר סדר בהר סיני שבת לוי עד מסורת
פי' הענין כי החכם רמז רמז לזה בפירושו שאמר
וסוד ימי עולם רמזו במקום הזה וכתב הרב כי כבר כתב
בסדר בראשית כי ששתי ימי בראשית הם ימות עולם כי כל
יום ויום רמזו לאלף שנים ויום השביעי שבת לוי כי בן יהיה
שבת לשם הגדול כמו שטענו ביום השביעי היו אומרים ממנו
שיר וכו' כי הוא שבת לחי העולמים כי פעלתו יטבות ויש בכאן
מקום עיון כי למקצת המקבלים מצינו כי כל הפעלות עלונים
ותחתונים יטבותו כמדרג כי הנני בורא שמים חדשים וארץ
חדשה ויש מהם אומרים הפעלות התחתונות לבד יטבות
ועוד אכתוב זה בכאן והנה הימים רמזו לגמול בראשית
בראשית כמו שאמרו שרומזים לשיטת אלפי הון עלמא
והשנים הספורים כאן תשע וארבעים שנה ירמזו לגמול יהיה
בבריאת כל ימי עולם תשע וארבעים אלף שנה ולאלף החמשים
קדש הוא היובל והוא דבר טוב לאלף דור והדור חמשים
שנה ולכן החמיר בשמטה וכו' ואמר והארץ תעשב מהם כי יצא
החיים תרעה שבתותיה כי בהרחה הגלות לא לעולם וכן היה
בבבל שבעים שמונת ערב ושש מאות שנה גלות חפני שכל
הכופר בה ככופר במעשה בראשית באלים חבא וכו' והיובל
יודע עוד מבראשית ער כל המעשה ואלו ימי כוונות
לששת אלפים כמו שאמר והימים ימלאו שבעת אלפים
שמונת ויהיה יום השביעי ילל המלך אנו יום השבת
שמונת כאמרם מלאכה והיתה העבודה ויהי ד' גמול

למטה כי ישובו ביובל אותן השבעה האתולים מעליון ג' ש
ג' ש אל מחזיתו וג' ש אל משפחתו כי הוא העליון מוסר מוסר
המאמין לא יחיש והוא אמרו יחריש כמו והמשכיל ידוס וזהו
טאמר וטבתה הארץ וקראתם דרור בארץ כי היא ארץ החיים
הנרמות בפסוק ראשון טבה נאמר הארץ מזכור כי תטבות
לגמרי ויהיה לה דרור ומורי נ' היה דאיק מהלשון טאנו מ' צא
בטמטה נזירך ספיח קצירך וביובל את נזידה ואת ספחה
תבואתה ענין הנזכר כי בטמטה הארץ העכרת היא שלנו ל' נ
אנו אומרים נזירך ספיחך כי תשוב כבראשונה אבל ביובל
עין לנו בה כלום כי היא שלו ולכן אמר נזידה קציריה תבואתה
כי נשלים ותם הכל ועוד ראיה היה מביא בלשון שבע שבתות
חמימות ולא אמר שלמות ולזה מועיל הוא בטמטות על מנת
שלא תטמיטנו ואינו מועיל ביובל עכ' כן שמעתי מפיו וכתב
הרב ושמואל לזה רמזו ר"ל באמרו חמשים אלף שנים וכלם
נאסרו למשה מה יהיה בכל חדוש חוק מאחד מה יהיה ביובל
קדש וכתב הרב כי ר' שמטה ושמטה שער לבית אחד לבית
כמו בכל ביתי נאמן הוא הי' בית רמז ליום כן שמעתי כי אם
נחזור ונתן שרימזים הי' ענין בינה לחמשים אלף שנה היה
לו לוק' הי' אל יתן שער בית אחד ומצאתי כתב בטם
ג' מהחמשים אלף שנים הי' שם שמטת קרקע כי ישוב ל' שוב
הי' להויתן הר' ג' שם ג' שם ג' שם ג' שם ג' שם ג' שם ג' שם
והיה חסדים בית אחד וכלו אחד כל הקיטין לא

לא יבנה עוד ונשטמטה אינה משמטת קרקע שאינה שבתה
לגמרי היובל ואסורה בעבודה מתחלה שאדם אין לעבוד את
האדמה והשמטת כספים שהוא משא ומתן בין איש לרעהו אינה
משמטת בתחלתה לו כי בשנים הבאות יהיה עוד זרע וקציר וחיות
ומתן ומשמטת הכספים מתוך החמלה כי כן עולם חסד יבנה וסוף
גמילות חסדים שהוא משלשה דברים העולם עומד ובתסוק יחיינו
מיומים אם נאמר על תחיית הרוח העולם יהיה תי יומים ערב שש
ושביעי ויום ה' יקיימנו ונחיה לפענו או פי יומים השמטה ושנה השמטה
של שמטה וביום ה' שהוא שש לחדוש יחיינו אל יקיימנו ונעמוד
כי בו שלמות ולא ברמטון כאשר אכתוב ואין העבדים יותאים כשמטה
ינן לא ישובו כל הדברים להיותו ראשונה שעדיין כח העלונים
קיים שאדם נברא בדמותן כמ' שאמר חד חריב שהארץ עומדת
חריבה מאין אדם ומכל חי והשאר קיים ואתיון למקצת המקיבלים
שאומרים שהכל חוזר לתהו ובהו מל' האדם עודנו עומד בעולם
העליון כמו שאמרנו צותן אלף שנים טהבה עתיד לחדש עולמו
צדיקים וכו' וביוכל יותאים העבדים כי הכל ישובו להיותן הראשונה
ואין עוד קצין ומושל ומאן דאמר יותים חריב ואם השמטה
שנה אחת הענין כי ימי בראשית ה' יום ה' אלף שכל אלף
מתנהג כפי יום שרומנו עליו והנה שנה כי שנה אלפי הון עלמא
והאלף הראשונה שהיה בו אדם הראשון עתה של בראשית
שהיה מים במים וכעילו היה שנה שנה חריב ונקרא
זמן תהו על שם סופן כדתנא דר' ל' שנה שנה שנה והוא גמא
שני כי לקח מהאלף השני יורה חריב שנה היה חורבן דר'

השמטה
השנה

שנה

שהוא ראוי ליקרא תהו במדת שהוא כנגד יום שני שבדראשית
אג ערצית היבשה וכלו כיים ושאר הימים רמז לשאר השנים
עוד הימים האלה שבפרשה כל אחד רמז לשמטה אחת
דרך כלל ויום ראשון כנגד שבעה בן וידמות עליו בכלל שאין
השלמות בששה לפיכך וכמעט בכולן כאשר היום הראשון
היה מים במים עם כלזה צינן חסד מכל הטובה כי רוח
השם מרחפת על הכל נונע ואנן נונע לומר שבכל הששה
למים ימצאון שם אנש אמת עובדים השם לא כלן ומפני
בו האור שהוא צופה לצדיקים והיה לעת ערב יהיה אור
צלק השם ממות המשיח כי כלם ידעו השם מקטנם ועד
גדולם והשבוע השני הבא יהיה כנגד פרשת יה רמיע
מורה שיהיה טובה מן הראשונה מפני שבדראו בו המלכות
וכן פרשה שלשית לשמטה שלשית וכן כלם הטובה
היא רעה ויום ששי ממעשה בראשית לשמטה שלשית
כא שארזל מלמכה שהיתה ראויה לעשותה בשביעי כפל
ועשאה בששי וזהו שבששי מעשים מוחלקים בתחלת היום
בראית חיות ואחר כך בריאת האדם ויש בו שלשה מאמדות
עם מאמדות שבפרשת אלה תולדות השמים שהוא ממעשה
אותו היום והוא מכלל עשרה מאמדות ואין כאן בשאר הימים
ואולי יחד בששי שתי פרשות מטעם זה עוד מלשתי יה רמיע
רוממות נכל לו יגנין שבשמטה שניה ורומז עליה שלא
היה שום נש לא נציגית בו היבשה ופרשת יקו המים
לאלף ה' י' ציה שור מבורות לשלש שבה שכן כלן
על השלמות וצ' נ' י' שחיות על דרך זה שהיום רמז על
רמזי ה' כ' בכלל השם רמז לאלף הראשון שבה הימים
האחרים לאלף השני והאלף השני של שמטה שנית

תקראנו והיא תהיה לכם עד מותו הזמן כה והיא לא תעלה והיא
מתה לכת או נכל לפרש והיא תהיה לכם באותו זמן כי תשובו עמה
איש אל אחוזתו ואיש אל משפחתו כן שבעת באו והאריך לא
תמכר לצמיתות וכת הרב זל כי לי הארץ עד והמשכיל בין פה
כי זה מאה השם הנצול כי לי הארץ כה ויקחון לי תרומה כי
הארץ היא התרומה והיא לי לא תמכר לעם לצמיתות כי כשהיא
שלי קרי היא שלכם ודי לעבד שיהיה כדבן אשר לי הארץ כי
הזבל הנוהג בעולם כלן אפי' בען זה מבואר לא תעשו לכם
אלילים ויש גורסין עד והמשכיל בין וזהו מבואר אם הגרסא
הזהיר כען כלום בפס שבתותי ומקדשי הכת על כל המצוות
שברבר ענין כי רומז כי מצות עשה בשבת ומצוות לא תעשה
במקדש כי בשניהם זכור ושמור זה מבואר

סדר אמ"ב חקתי ועתה שלום בארץ ושכבתם עד
כעד הכל פ' שיתן השלום צדיק יסוד עולם היות
דבוק ומחובר בארץ החיים והוא שלום הכל כלום שלום של
כנסת ישראל הכלולה מן הבנין ועתה משכנ בתוככם זה בית
המקדש עד בגדים צואים נעלים כוונת הרב זל כי הבטיח איתנו
בהיותנו שומרי מצוות אתי הבטחות הג' שיתן משכנ שהוא
מקדשו בתוכנו ומתהלך בקרב מחננו ועוד אחרת כי הנפש
הנרימזת בפס ח' ה' וחי נפשך ב' משם עקר הנפשות הבאות
מיסוד הבציה לא תגעל אורע מלפניו לשון פליטה כפי ר"ל
מלשון מעעלן וזהו בדיוקן א' לא תפליט את נפשותינו כי
היו זולות ולא יהיה מאותן יעמים שלש עם נבד ותימיה' ה'
חדשוח ועב נתי' כה נשבעי בנפשו כה שרמזנו כי נשבע
השם הנצול והוא רמז לזה אם בתימה אם בעיון געלה נפשו
והשלכת מותה יגד לושיה' ל' לבושים צואים נעלים כי

כי הם בגלותם מלובלים בעונות ובחטאים והם מניטופים ללבוס
 בקדים עומים שנגעלו כבודי וטע' והתהלכתי עד והעולם הבא
 לזרעוני כי כל אלו הבדלות עם הזית שמשטן גמלת כי הם
 צריכות בזה הע' השלל גם הם רומזים לבדלות עליונים כמו
 שפירש בפס' ונתתי שלום וכן בכאן והתהלכתי רמז כי המש'ן
 הלך בתוכנו כי הוא השכינה כי עקר שכנה בתחתונים וה'ה
 העלה במדסתן עזר שהוא המשכן והע' הבא שהוא
 השלום וגם בחקתי תמאסו עד בעלתי בס' בעצמם
 כי הקללה הפך הבדלה כי בהיותם צדיקים השלום מחובר
 בארץ ובהיותם מואסים בחקותי תבטל הבדית מהשלום
 המחובר בו ותפריד ממנו ובעבור כן בעלתי בס' ומלת צדיקים
 לא ידענו על מה באה אם הוא פי' בס' או מה כיון הרב
 בכתבה בסגן וקצת מהמקובלים האומרי' כי בדיית הוא
 השלום הין חושפין כי כן כוננת הרב ממה שאמ' בכאן את
 ברית שלום וכן רצת הבהיר אבל לא נראה כן רצת הרב
 בספרו וטע' אף אנ' אעשה עד בינס ובין ישראל פי' כי
 זה מאמ' מדת הדין אף אנ' הקדויה זאת אעשה לכם כל
 הרעות המוזכרות בכאן וזו מלת אנ' המעמיד כגון בכל
 פס' אף אנ' גם אנ' וכן הרבה ובכד' רש"י אל רצחונא רמז
 כן כגון לא די שאנ' אדון הדין לא אף אנ' גיסר כלום לא
 די שאנ' אדון ואעוה לסלקלסארין שלו שסדון כענין בס' נחמה
 ש' ויצא מלפני י' או בידים אף אנ' היצאמי גיסר כי
 האלות אלות הבדית כ' שפי' שם בבהיר וגמלה צדקת
 ישראל תחשבו שאנ' מבקש עליכם יחזמים לא אף אנ'
 אומר וכו' ועוד טע' שבי' על חטאתי כה' בי נתנם על
 והוא

והוא כורת הבדית ועל זה אמר בבהיר ואמרן אף אנן שבע
מי שממנו על הזרות והטוב וההפכים דמו בכאן לכל
הענין והרב הסתיר הענין ולא הביאו ואם טעם שבע על חטא
שבע כחטאיתכם כי הדיבור מפני הנבואה ובלשון עצמו
כלום הנבואה אמרה אעשה והכתי ויספתו ולא על ידי
שרף ולכך אמר אש נתן יי בינו ובין בני ישראל כי הוא בשמו
הנצח ובין הבדית הזאת אבל במשנה תורה בלשון משה
אם לא תשמעו בקולי יי ופתח בארור כי הנבואה נעזרת
מהם כי הם המורות יותר מאלן ואם יתן יי והוא אמרם
קללות שבטורת כהנים בלשון רבים ומשה כי אמרם
והכתי ויסרתי בלשון הנבואה אמרם ואבמשנה תורה בלשון
יחיד ומשה כי אמרם בלשון עצמו אמרם כי הנבואה
עשתה אותן שלח בינם ובין ישראל וכתב הדבר וזה
הבדית הראשונה אשר על חמשה דברים שהיה יי
חסר פיי כי הבדית הזאת שבזאת הפרט הקצרה כרת
אותו והוא נסכם בכל מה שרמזנו כי כן היה שמו הראשון
בבית הראשון והבדית השני שבמשנה תורה מפני משה
לסלק שכינתו למקדש שלא היה בבית שני לא כבוד
שמורנו לשכינה שני וארצה בו ואכבדה ואכבדה לא
אם ואכבד כי תוספת דמא להא שניה שבשמיאל
שהוא כבוד שמו ואם תאמר והנה מנו בחמשה דברים
שחסרו במקדש שני שייך יתכן לפרש כי לא היה
שם כבוד ראשונה דרך יוכן לבטח עליו אלא חוסף עליו
נוגע ואינו נותן יי כתי ה"ב בפרט וזאת הברכה

תריצת

תריתי אני ומחיי יג' היה אנו ל' כי יתכן זה או יתכן כי הוא שני
 דעות במדרש שם והדיב מביא האחד וגו' אחריו כן וכבר
 דרשנו בן מדרש אחר וזכרתי את ברית יעקב ע'—
 ושלוס המגדלת זה פשוט כי האבות בני ברית כי לכל אחד
 ברית ונקראו המדות ברית כי כלם ברית כי היא כלולה
 מכלם ואם והארץ הכלולה מכל הבריתות אזכור והיא
 גם היא ברית לא שכנה בשם אחרת מפעם שהזכיר ^{לחיה}
 ברית ואם אזכור בכל כלום בזכר הרחמים שהוא כל זה
 משל רצו שאלולי בשלוס המגדלת כי היא נקראת אמונה
 אמין מן ויהי אומן ג' והמביאים רגיה גם מזה כי דעת
 הדיב ברית יסוד עולם בעבור שאם בכאן כי כלם ^{ברית}
 והארץ הכלולה מהם כי הזכיר את לשונות איה רגיה
 כ' שכתבתי ואין דיוק דעתם כי יתכן כי כבר כתבתי
 כי כן דעת הבהיר לא כי כל המקומות שרומז הדב ^{ברית}
 רומז לארץ החיים כ' שתמצא בכמה מקומות בפרט
 לה תולדות נח ובסדרים אחרים ומבואר מכלם בתחלת
 סדר וזאת הברכה ומה שקדם יעקב ואחריו יצחק
 ואחריו אברהם יחידים מלטה למעלה כענין ברכת
 נשיאות כפים כי כן העלי האמת כ' שאזכור בפסוק
 אל קרית שמע ויש מן המקובלים שסוברים כי השלך
 משמים ארץ תפארת ישר והוא דיוקן של יעקב
 מושלך מכסא בזמן הנלות לכן הזכיר ר' צ'כאן ראשון
 את ברית יעקב כי יעלו לחייהם ^{לחיה} וזהו
 מדרש

השלך משמים את ארץ החיים וכל הוא המשלך תפארת
ישראל וכן נראה באמת כי ארץ החיים היא בגלות כנאמרים
ירדו לבבל שכנה עמם וכן בכל הגלות וכן רמזו הדב
על לבדכה צפר שנת האזינו

ספר במדבר סיני

ולחם התמיד עד כופרי נפשם כונת הדב כי השלחן
והלחם אשר עליו רמז למדה הכלולה מן הכל ולכן אין
משימין בין הלחם והשלחן שום בגד כי הכל אחד כי
המדה והכל חבור אחד כענין עין בעין ולכן אין הבדל
ביניהם ולכבוד הלחם שהוא תנעם מאירים פארישים
התכלת להקריש בין ובין הכלים ועל הכלים משימין בגד
תולעת שני לרמז על השלחן עשמו כי הוא סימן לבתור
מלכות שהוא במדת הדין אבל הארון והמזבח הזהב
בגד התכלת למדה הכלולה מהכל ובעבור כי בשלחן
לחם הענים ונותנים בו בגד הזמניחין עליו תולעת שני
לרמז לענינה אבל בכטן שהוא הארון לבד והמזבח לא
יתכן לשום עליו בגד תולעת שני אלא בגד תכלת לרמז כי
מדת הדין היא בטלה ומי בוח העולה בבגד ארנמן שהוא
אדום יותר מן הרמז כי הוא רמז לעבוד יצחק כי שם יצחק
הדם כותר נפשם ומכסה עור התחש הוא לנשמים
ולא יבואו לראות את כבלע את הקדש עד והמשכיל
יבין כי כבוד קרב הכרובים תמיד והפרכת בין
הקדש לקדוש הקדוש אשר שם הארון והנה בבוא
העלם לשם אלהים הוזהרו שלא יצואו לראות

לראות עד שיבואו הכהנים והורידו את פרכת המסך לבסות
 בואת הארון אז יתבאן ית בחביון עוזו בקדש הקדשים
 העליון בערתיקו ויהיה כבלע כפ שטו והמשכל יבין
סדר נשוא וטע השעירים עד

מזכרת עין פה הפס' הרגשו הוא כן והביא
 את קרבעה עליה עשי הא' ע' ולמטה צהיזת ביד
 אשה אם כן ונתן על כפיה את מעחת הזכרון מעחת
 קנאות היא וכוונת הרב לא נתחורה מעלן כ' שאם
 הזכיר הזכרון תחלה ואם כי היא מזכרת עין כ' לא
 מצינו היאך הזכיר הזכרון כי למטה הזכיר תחלה
 זולתי אם נפרש כי זכרון מבעה הרב זל למלת הוא כי כן
 הוא האמת כ' זכרון תרועה והכונה כי בזו המענה
 בו שתוף דין ורחמים אם נטמאה דין ולא רחמים יהא
 רומז לקמח ולזכרון לבן הקדימו למטה אחר מלך
 הוא אחר הכל והנה מזכרת עין תבוא למלת היא כי
 היא מצית הדין המזכרת העונות וירעה לפרש הרב
 כי מעחת הזכרון גיעה מזכרת עין לא יחשור הכת הוא
 עם מעחת זכרון ומזכרת עין למלת היא ולכן בחיותה
 ביד האשה אם היא לרמז על ענינו למעלה בקמח
 אם הוא כן שמעתי בענין הנזיר לא כתב הרב דבר
 ובסוף הספר תמצא דעת החכם בענין הנזיר וטעם
 יברכך ה' על דרך האמת עד כי געו הוא המדבר לע
 ושלום וכמו כן תמצא דעתו בזה וכן הוא המדבר
 בבאן בי הברכה מלביעלה ל

מפה לפה כי יברך השם היגשון שליך מדות מהברכה
הבאה לו מלמעלה ושמך שומר ישראל וכתב בכאן
והשמירה הידועה תשמור לברכה האצולה מלמעלה
לתהלה כי על ידה היא באה לך ועוד יאר השם הצדק
פנו שאינם מאירים המביטים בך כשם שאמרנו זה
מאור השכינה שתשא חן לפניך כענין שאמרנו עולמי
עולמי תהא מעלת חן לפני בזה אין ענין אלא סיוע
המפרש שתשא השמירה חן בענין כענין שאמרנו וכו'
ולא נראה לרצ' בעבור שלא אמר מעלת חן ועוד כי לשם
ויחונך אינו מורה כן וולת לשמירה כי מצינו בזה צד
הרב לל ועוד ישא השם היגשון לפניך שאינך מאירין
אל השמים להיות החבור שלם וישם לך השלום הידוע
שהוא שלם הכל בביתך כי טוב האדם ביתו כשם שאמרנו
לל שלום מלכות בית דוד לל בדרכת כהנים ואמ' השם
הצדק ושמו את שמי על בני ישראל כי אני הוא המדבר
הנני ושלום זה כונת הרב ואמ' בלשון הכונה להעלים בו
כי אני המדבר מברכס ושלום עמו דמז כי הכבוד עין
בעין כי אמת ושלום חזי הוא ואמ' הרב לל בזה על
אחד שאל בזה בצדק החל ובקטן כלה זה דעת הרב
לל בנשיאות כפים ושמעת בשם החסיד לל כי
העלוי ממטה למעלה יברך השם הנכבד וישמך
כי הוא שומר ישראל ויאר לו הצדק לפניך שאינך
מאירים לך ויחונך וישא השם אל עליון פנו אל השמים
לצדק השם ושלום מחובר בביתך אבל כפי מה

הענין

שקבנו

שקבלו בשלשה שעות הללו ובנקודים וכח שמזכיר אותם
בבירור הכונה ככונת הדב ולו שמעת כי כן קבל החכם
האמת המקובל בלי מה זל

סדר בהעלותך תרועה יתקעו עד והמשכ
יבין כל זה מבואר ממה שכתבנו בסדר
אמור אל הכהנים והכונה בכאן כי פיה ירוע כי היא
מדת הדין והיא המעצחת המלחמה ולכן כת' כי תבואו
מלחמה והדעות ועל כן כת' במסעות ויפוצו אויבך
ונסו משכ' מערך כי פניו בעושי רע וכבר פירסוד
הפנים וחומת יריחו נפלה בתרועה ולכן היתה חרם
ובהקדיל את הקהל רוגים לתקיעה לזכרם לרחמים
כי הפשוטה רמז למדת רחמים כי ימנע פשוטה לקבל
שבים ועל א' ובחיה יאמר שובה יי ועל נא' וביוס
שמחתכם ובמועדיכם ותקעתם ונא' כי תבואו מלחמ'
והרעותם כי המלחמה לתרועה והמועדים והשמחה
לרחמים והל העתיקו תקיעה לפעה ולאחריה תרועה
באמצע שלא לקצץ צנטיעות בדגש השנה וביום הכפרים
ועל הקרבן אבל כוננה זו לתקיעה וזו לתרועה פי' שאע
תוקעין ומיינין ותוקעין שלא לקצץ ממש כל יכוין
בתקיעה לתקיעה שהיא ברחמים ובתרועה לתרועה
במדת הדין והנה זה מבואר ובסוף הסדר תמה דעת
הרב זל בזה הענין ואם ככה את עשה לי עד והמשכ
יבין פי' כי משה רעה מדבר עם מרים הדין של למעלה
והרי אף י' מאד ויאמר לו משה למה י' דמדת

הרחמים לא ידע לעם ואם אם ככה את עשה לי וכזה ואת
תדבר אלי כי אין כלי למשה לא לאש הנדולה כלום אין
אני... טובלים דבור השם הנדול שאם אנכי אלא ארץ
תדבר אלי והוא לשון נסתח אין לנכח כלום היא תדבר
אלע דברי השם הנדול על ירך ושמעו מפני ועשיו
וכן את כרוב ממשח כי בכרוב השם ירמוז שהיא כבוד
השם לכבוד ולתפארת... אספה לי שבעים איש כבד
ההיריון ילד ער ולא המשפטים בעצן הזה אין ענין
לבער אלא שיש לעין כלשון הרב כי נראה כלשון מעט
דחוק וכמעט שאם מורי נה' שהוא כטעות סופר וכתב
הרב ילד בדישה שלו כונתו בזה הענין כי אם כי האמות
שבעים וישראל אחד בארץ ענה וארון יחיד על כלם עב
כי הסנהדרין ע' והנשיא על צביהן ושכינה עמהם עב
וכן שבעים חנים ומשה עם השכינה עב וכן למעלה ע'
שרים ושכינה שהוא ארון יחיד על כלם עב וכן שם
של עב ובכאן לא נראה כן לשון לא שיש לתקן כי מה
בכאן והנה הם עב וכן האמות של שם המעלה עב
כעד השמים והשם המיוחד וכו' כי כונתו כי בכלל השם
כולל השם של ישראל ומונה עב ואם אין להם שר לא שר
מבקש רחמי שהוא מיכל או בגלות כמ' שכתב הרב
למעלה בפ' י' מה' מות וכן יתפרש כי מספרים
ישראל מעלה וארון המיוחד כי יכלול בשמים שר של ישראל
ואם למעלה לא כד' צ' אלא עשרים לא היה מונה
גוה' ש' וזה מה שכתב והנה זה מבואר אם יהיה

נביאם ער בדברי זכריה פ' הענין אפי' אם היה נביאם
 נביאם שמגיע למדרגת הנבואה שמשנים להתבא בשם
 ולא על ידי מלאך אינו מתנבא בשם הנגזל רק במראה
 או בחירות כלום משנים בשם הנכבד במראות הנבואה
 עקר הנבואה או על ידי חידה והזכיר זה מפילו יהיה
 נביאם נביאם כי יש נביאים לא השנין בנבואתם
 אפי' במראה והם נביאים שיתבא ברוח הקדש
 כענין ברוח רוח ה' דבר בי והיא יד ה' והנה יד ה' והיא
 יד ה' האמורה ביחזקאל לפעם כי הוא נביא היה והשני
 במראה אבל רוח נבואתו היה ברוח הקדש וכן בדברי
 זכריה כי היה רוב ענין חירות ומשלים על ידי מלאך
 אבל נביא היה כי השני למראה וכבר כתבו רז"ל בענין
 דאניהו נביא ואיהו לא נביא ואמרו כי הי' חג זכריה
 ומלאכי ונכתבו ספריהם בין הנביאים ובאמת תמצא
 ביחזקאל ובזכריה מלאך ויותר בדברי זכריה כי היה
 רוב נבואתו ברוח הקדש שהיא למטה ממדרגת הנבואה
 כי לא כל שנותיו היה מעבד לנבואה כשאר הנביאים
 והוצרך לבאר וכבר כתבתי בפירוש וירא אליו חלוקן
 הנבואה במראה אלו גתודי' ע' והענין בכולם
 שזה פ' כי לשאר הנביאים השם הנגזל י' במראה
 וידע הנביא כי עין בעין הו' ולא ידע הנביא
 ומשנים דבר לא במראה לכד השם הנגזל

אל אברהם ושמך יי' לא נודעת להם והזכור לעבדים
 יהיה בחלום שהוא הלילה כש' שרמו הרב בתחלת זאת
 הפרשה שכת' שם וזה לשון ואילו ידעו אברהם מה
 בין נבואת משה ר'ע' לנבואת שאר הנביאים לא חשב
 כן והוא מה שימ' הכת' במראה אליו אתה ידעו' לא כן
 עבדי משה כי בכל ביתי נאמן אשר בו ישו' הנביאים
 חלומות להורות על ענינה אל חלומות נאמן הוא בית
 הזה וידע מעצמו כל המדות שהם המדות אפ' בהם
 משיגים הנביאים כל' לפי הבנתו ואין א' מהם שהשיג
 וידע אותם כמשה ועוד יש הפרש לנ' עליוהם כי משה
 אל פה יחיה לו הדיבור מאת וידע' וידע בקול
 ובדבורי ועוד כי התמונה עצמה בה יביט מקצתה
 ולא ידענה בחלום ממש כשאר הנביאים שהשיגו לכך
 ולש' ספרי ותמונת י' יביט זה מראה אחוריים ואני כבר
 כתבתי בפ' כי תשא בפ' וראית את אחורי רמז לזה
 לפי' הג' שפרש שם הרב וגם לפי' הרמז' לא היה חולק
 זה כי נפרש יביט בה יש' כלם וכן ותמונת יי' היא ר'ע'
 אחוריים נפרשה השגת המראה כלה נקראת אחוריים
 והנה בכאן למד הכת' מה בין נבואת משה לשאר הנביאים
 האחרים א"ל בדורו אחרין ומרים וכבר הזכיר באבות
 הקדומים לו בפ' ואמר ויזכיר כן בבאים אחרין ולא קם
 נביא עוד ו' והענין ב' שזה
 סדר ישרה לך שר' עלם וכת' הרב ז"ל
 ויתכן ש' ימוז כל זה הוא הענין מבואר
 אין צורך במה ואינו מענין

מענינו אשר עין בעין ער על נחד כבר ע"כ פ"ה הענין כי השם
 נראה במראה כ"כ פנים בפנים וכן תמצא ביהזקא תשע
 מראות דמיון ל"ט מדרגות שהם בנבואה והכל במראה
 ולמטה ממנה כ"כ רוח הקדש ונ"ל עינים ומלכוש וצתקול
 וכעין שימושא רבא ושימושא זוטרא ופיוצא בהם
 שה ש"ן הנביא' והחסיד' וחכמי התלמוד כל אחד לפי
 מעלתו ועתה יגדל נא כח יי' ודרך האמת כי במדת
 אמת יהיו חייבים פ"ה הענין כי השם במקום הזה מדת
 והיתה מתוחה כנגדים והתפלל משה שיגדל חסדו על הכה
 שהוא כח יי' ונא' הדב בכאן שיהיה הגדלה בכח החיים
 כל"כ בכח שהוא רחמים כי הכח הוא הרחמים כ"כ שא"כ
 הדב בפ"ה יי' נאדרי בכח כי הכח מעיל שהוא
 תפארת יי' נ"כ כי מדת הרחמים היתה מעלת לט"ו ונא'
 שם שהוא כ"כ יגדל נא כח יי' או אם תרצה לה שיהיה
 הגדולה בכח רחמים נמורים ולא הזכיר מדת אמת כי בה
 יהיו חייבין ובעבור כי אמת אינו רחמים נמורים לכוונתו
 שמפרש אמת יסוד עולם כ"כ שרמז בפ"ה וי"ב ב"ך ונא'
 ושם תמצא ולכן לא הזכירו וכבר רמזתי זה בפסוק
 יפגעו בדבר ונא' כי דבר רמז לו וכן פ"ה הדב בפירוש
 ספר יצירה ואולם ח"אני עד ולא צהם זה מבואר
 כי הבטיחם של זרעם אחריהם ימלא סבוד יי' את כל
 הארץ שתהיה שכינה שורה זרעם נחלים הארץ
 ואינו לשון שבעה לא כלל נא' ב"כ וימות
 נזופים בלי כבוד כדברי ר"י ונא' ל"ה ל"ה ל"ה

ימלא כבודי את כל הארץ וטע למחזה אתם עובדים
 עד כמה היא מתהלכת פ"י חוזר את פ"י מוס' למח
 זה אתם עובדים את פ"י הידועה והיא לא תעלה כי
 איננה בקרבכם כמ' שגם אל תעלו כי אין י"י בקרב
 ולא תעלו והיא לא תעלה כמ' והדרך עלה רכב
 וטע' והם הביאו את קרבנם עד וזה מבואר כל
 זה מבואר בכמה מקומות דל' לפע' י"י ומלת על פנ
 כי הוא כמ' הוא ובית דינו ואמ' באה הקרבן כי הביאו
 לשם וחטאתם את פנ' י"י להיות מכופר החטא ^{שגור}
 ובתפארת נ' ברחמים ובמדת הדין והזכיר זה בעו'
 לעורל החטא כי הוא קצוץ נטיות והוא ובית דינו
 צריכים הרצאה להיותם בכפרה ולא תמצא כן ^{בקרבנות}
 ויקרא בקרבנות המצות כי כלם לפנ' י"י כדרך הקרבנות
 שהם במדת הדין כמ' שרמזנו בפרש' ויקרא
 וזכרתם את כל מצות י"י עד תשלום הסדר כונת
 הרב ז"ל כי התכלת רמז למדה הכלולה מן הכל והדימין
 לשם שהוא דומה לים והיא נקראת ים כל הנחלים ע'
 גם הגיון תכלית המראות כי ברחוקים יראו כלם בציון
 ההוא ולפ' נקראת תכלת כי היא תכלית כל המראות
 וגם ולא תתרו אחר לבבכם להזהיר ממנה שלא
 יטעו בה וזו היא שדרשן רז"ל שלא יהיה דין מן ^{התכלת}
 במצות או בעו' שיקצו בנטעות ולכן ציצית ג' ע'
 שהכלילתה מכל יהיה הכל לציצית כי הוא חסד
 ציצית לח"ה רגשי גונו ורגיותם גונו וזכרתם

מין י"י

מן יו' זכרנו בדרך מזכיר את שמי ואמרין ואחר—
 עיניכם זו זנות כי זנות הפך החבור כ' כי זנות מעל אהרן
 אם זונה אתה ישר כענן שבת ואנכי היוזע ועד כי
 היוזע מלשון יזע אהים כמא' הבהיר זעז' כמולע
 ועד כי הוא החבור השלם והמשכיל בין ובמדרשן
 של נחוניא בן הקנה בפס' ויתרון ארץ בכל היצ' ארץ
 דנחצבה ממנה שמים כ' מן שמים וכלוהו מעאפרים
 מע מדר' והוא כסאן של הקב"ה והוא יס החכמה וכלה
 תכלת וכו' והכל פשוט ומבואר

סדר ויקח קרח וכתב הרב אל ועז'ה עז
 והזכרתיו **פע' רבות הפי' בכל זה מבואר**
 כי מפע שגין דרך נבואת משה כן הכריח הרב לומר
 כי היתה עליו ידיה ולא הזכיר דבר בן לא ידיה כי אין
 דרך נבואת משה כן שלא נא' בכאן וידבר יו' אן
 ויאמר יו' לא ופול על פניו כי בא אליו רוח הקדש ולא
 היה מתכוין לנבואה בכעס ובא אליו רוח הקדש **על פניו**
 ופול על פניו ויבא בורוח

סדר זאת חקת וטע' טומאת מת על ידי
 כהן היתה **פי' כי טומאת המת היתה**
 שאנו מוצאים בתורה כמה הרחקה ובכפירה **גדולה**
 בעבור שהמתים הם מתים בעטן של נחש הקדמון
 אשר ממנו כל רע וכל חטא וקטרון בטעם כבוס
 הבצרים בפריים הנשדפים וכשעיר היתה לח ובכאן

פרה ארומה להורות על זה הענין אבל המתים בנשיקה
 לגיטמאון מן הדין וזהו מאמרים צדיקים איתם מטמאין
 כי מיתתן על פי יי' כח שמוזכר במשה אהרן ומרים
 וטע' הנשיקה כשמה כל עמית שבא הרוח בן יצא בנשיקה
 באה ובנשיקה יוצאה ומה שאמרו במדרש והביאו
 רש"י ז"ל במשה לפע מותו שבא מלאך המות לטול
 נשמתו של משה ועכב משה עליהן וברכן לפע מלאך
 המות נצטרך לו על כל פעם כי חשב מלאך המות
 להוציא נשמתו ועכב עליהן ולא יצאה נשמתו עליהן
 לא יד שכינה והמטמאין במלאך המות שהוא ה"א
 הטומאה מן הסבה שהוא בא צריכין הזעה וטהרה
 אבל הצדיקים אינן מטמאין כי אין מיתתן עליהן וזהו
 מאמרים משמתי ל בטלה סתות כי הכהנים נתעסקו
 בו ובענין מעשה ליהו שאמרו לו ולאו כהן אתה ועל
 צדיקים אינן מטמאין ולכן אמר זאת חקת התורה
 הנחקקת מן התורה והיא תורה שבעל פה כי היא
 באה לטהרה כמאמרים יבוא האם ויקנח את בנה
 כי היא צריכה לטהר הבא מהער שהיא באה אל
 שהיא כלולה ואין דבר טומאה בא ממנה והיא
 תורה שבעל פה הנחקקת מתורה שבכתב שאין
 דבר רע יורד מן השמים ולכן היא פרה ולא פס
 והיא ארומה מדרגה הדין ונעשית עליה זר אבל
 היא נעשית בפע כהן צריך כונה שלא יהיה
 בה לוי לאמות ויע והכטן וטע' זאת חקת

התורה וכו' ואנ' כבר כתבתי למעלה בסוד ויקרא דעת
 מור' יג' בזה כי אין ממש כמוהו אלא שמדבר בשתי
 לשונות כמוהו כי ואל' משה אמ' השם הגדול עלה אל'
 מקום הכבוד כן דרש הרב ואם הוא כמוהו יהיה לנו
 לפרש זאת חקת התורה שהוא אמ' השם הגדול אשר
 עוה השם הנבדל ולא יתכן כי המצות עשה אין ממדת
 שמור' אלא ממדת זכור' וזולת' אם נרחוק לפרש כי
 בעבור שהיא רומזת לענינה באה הצומה למדת
 הדין ולא נראה למור' נ' וכבר כתבתי זה בסוד
 ויקרא שכתב הרב כי הוא כמ' ואל' משה אמר הוא
 מתפרש כמוהו ממשכן נראה שם כי את מקדש
 יי' טמא עד המקדש פי' המקדש השם הגדול הנקי
 מקדש כח' ביחזקאל ומקדש למקדש ולקח הרב
 הפס' הנזכר ביחזקאל דרך צחות והנה מקדש יי' חזק
 כמ' כבוד יי' אנו פני יי' ויבואו בני ישראל וכתב
 הרב זל' עד והוא החטאת על שניהם ופי' הענין כי נסתפק
 משה בזאת הצומה שגמ' לו קח את המטה וכו' כי צומה
 הרגשונה בירר לו השם הענין ואמ' לו העני עומד לפני
 שם על העור בחורב והכונה כי שמי הגדול שם על הצור
 שהיא כבוד יי' האש האוכלת ברגש ההר ובעבור
 כן חשב כי החבור השלם שם ואין שם שום הסתלקות
 לא הכה אלא פעם אחת אבל בכלן לא פירש לו וחטאו
 בשגגה כי חשבו כי יש שם שום נרמז מהו חלקות
 שם ואל' ידעו שם

כח עליוני והסבימו כלם להכות בשם יי' ובעור פעמים
 והנה זה חטא האחד כמאמר סיפרי אתם גרמתם שלא
 האמינו בו כי יצאה משם גרמא כי חשבו כי תשש כח השם
 כנקבה ועוד הם נסתפקו בדבר שלא היה להם להסתפק
 תגם הם נתכונו לחושבה טובה וזהו שאמר להם השם
 הנדון יען לא האמנתם בי לשם אמונה בשמי כי היה לכם
 לדעת כי באמונה לבד יעשה הנס ונגזר מדינתם פי כי מוח
 ונצבו את רוח קדשו הנק' בכל מקום פי יי' ולכן אמר
 מעלתם כי השם הנכבד ואין מעלה אלא שקור כלומר
 מה שחשבתם היה שקר נמור כי אפי' הנותן מים וליה כח
 כח שנהו פני הצור גמם מים וכן תוכל להבין מתפלת
 משה כי בזה טעה כי היה מתנצל מזה כי לא היה בכונה
 לא בשאמה ואמר ארני בגללי רלתי כי התחנן לשם הנכבד
 שימחוללו ואמר היגך הייתי טועה בצבורותיך אתר
 החלות להראותו כן וזהו רמז למראות הסנה כי מי אל
 בשמים ובארץ וכן ולזה רמז הרב בפ' וזאת הבורכה
 מעוט החטא ונולד העונש ולרבו ה'זל שאמר כי העון היה
 על שבעים איון כח שחשב הגאון הרב ר' משה זל כח
 בעבור הכעס לבד היה החטא הנדון הזה כי כבר כעס
 יונת מהחטא הר' שכת הרב למטה ולא יתכן כי הכעס
 גרם לו מעוט הכונה עד שבא לדי חטא ומורי נר אמר
 כי אפי' לזהר המפרה שאיר כי חטא היה בשענתם
 דבור השם הענין באיש אהים אש בא מיהודה לירבעם
 ולי שאמזיד וחייב מיתה ובכאן שוין ובא להודיע

שאין לביא לשנות בדברי השם אפי' בדבר שאין לו הקפדה
 שהרי כגון הנס לא מתרבה ולא מתמעט בין דבור להצגה
 כי חסלע אין לה' שכל וקדם להם זה שנ' לו קח את המטה
 ומתוך צערו על חטא ישראל ועל נסותם השם לשאול להם מים
 שלא כהוון בדברים לגטובים לג' שת לבו ודברתם אל
 הסלע מפניו בדבר זה הקפידה תורה וכל זה אין שוה כי
 יקשה להם ביהאמנותם כי לא האמינו בן וצאמונתו ולשו
 ומעלתם ביה מעילה לשון שקור ועל כרחונו אנו צריכין בזה
 לקבלה עכ"ל. **סדר וירא ברק** והנה בלעם פי'
 כי חשב בלעם להקריב ^{הקרבנות כנגד כל}
 הבנן לדבק לו הרצון שהוא המזבח ואולי יקרה לקראתו
 באלו הקרבנות כי ידע לשון המקרה כמ' שאמ' משח ואהרן
 אהי העברים נקרה עלינו ואמ' פן יפגעו בדברי וענין ^{מזבח}
 למבינים וכבר רמזה הדב בפס' פן יפגעו בדבר או בחריב
 ולכן תמצא כת' בלעם ויקר אלהים אולי יקרה מלשון מקרה
 וטעם ויאמר אליו את שבעת המזבחות ערכתי פי' כי
 במה שמעונו כגון את שבעת המזבחות ולא אמ' את שבעת
 מזבחות למדנו כי נתכון למזבחות הידועות וגמ' את שבעת
 המזבחות מספרי כלם ערכתי וקרבן שלם עליהם יהי רצון
 שיעלו קרבנות על רצון מזבחך לקרב אלי הדבור מן הרצון
 כי בידוע שאם יעלו לרצון לריח נחוח תרצה לפני בתפלה
 ויבנה לורצונו ולא בנה לחשבתו כי זבח ישיעים תועבה
 ותפלות צדיקים רצונו וכד' הרב וטע' הג' ייעה היא
 הג' האדם כבר זכרה ר' אברהם בפתי' בראש' אמר
 והג' האדם יש לו סוד וכתתו ידיו זה אין צורך למרשה

והמשכיל בין ויקרי יי אל בלעם עד והמשכיל בין כונת הרב
כי עתה עלה חמיש הזה להיות נבואתו בשם הגדול לכבוד יי
שירע בלעם ויכיר כי אין כונת השם לקלל את יי כי אם לברכה
כי בחזקת כי מדת החיים בנה אן ירע באמת כי במדת
החיים לא ירע להם כי עד עתה שהיה שומע במדת הדין
כמ שם נאם שומע אמרי א כי היה חושב כי ימצא להם
עון אשר חטא בעען ויהפך להם לאויב ועתה ירע כי לא
יכל לקללם בשום ענין כי במדת החיים יחונן עליהם
וזהו טעם וירא בלעם כי טוב בעיני יי לברך את ישראל כי
גם יי יתן הטוב בברכות פי כי השם הגדול יתן טוב ובעני
יי שהיא הברכה השלימה כי בהיות ברכת יי לא יוסף
עמה ענין והבן מהו מחזה שדי יחזה רל שרמה ^{בעצמה}
הראשונים שן ארמאל אברהם אל יע ואליע בל שדי
אנו ש לוכ שרמה במדרגה שלמה כי מחזה שדי ^{אע}
שדי והנה הנביאים יראו בל שדי והוא יחזה במחזה של
אל שדי אן יתכן והנה הוא שתי מדרגות למטה מהם ועל
כן קרא עצמו גלוי עינים וכת הרב כי ראה עתה ^{באות}
אחרונה של השם כעבות ויהיה פי מחזה ענין ^{אחר}
שהיה לו לוכ שדי כמ אל שדי אן יתכן שלם ^{למדרגה}
זאת לא למטה ממנה ויהיה פי מחזה ענין ^{אחר}
לו לוכ מחזה שדי אע אל שדי ונאם אל שדי להורות
על ענין גדול רל החבור השלם כי אל שדי הוא שדי ^{אחר}
על החבור השלם כי תרע באמת כי כשהגבות הם
משיגים בנבואתם בל שדי הין מרנישים בל שדי כמ
שכתב בפרק ונאם ולכן תמצא שתי מדרגות למטה

מהן כי האבות היתה נבואתם בל שדי ומרץ שים בשדי
 וזה במחנה והנהו שתי מחיצות למטה מהם בין לשדי והנה
 הרב חזק בשנותו שמפרש שדי למעלה מל גבליש מפרש
 שדי כמל אל כי הכל במקום אחד וכל לגות אחרונה שלש
 ומסייען עצמם מענין איוב שהיה בשדי כי אין בספרו לא
 שדי אלא לבד או אלוה וימך כי כן כונת הרב ומצינו
 דאיה לרבריהם ממה שאל בכאן מחזה שדי אינו שדי
 ולא אל שדי והיתה כונתם כי הספר מוטעה אבל הגמית
 כמ שכתבנו ומה שאל באיוב שדי בעבור כי הכל אחד
 חבור שלם לא יתפרדו לקח לו השם חזר וכן תמצא שכת
 הרב צפי איוב בתחלת פי הענין השמות הבאופ בספר
 איוב וכן יתפרש חזר דבור שגורל הדרך הזה כי הנה ית
 אחת למטה מל וזהו ויקר אהים ולא אל ויקרא והנה מה
 שכתבנו מבואר ושאר הענין שמביא הרב לחזק דבריו
 כי נבואת בלעם אינו דומה לנבואת משה על מה שגורל
 ליש לא קם אבל באומות העולם קם הכל מבואר
 בדבריו אין לענין להגריך סדר פינחס הודיע
 הקב"ה למשה אישלים שפרט טוב
 והמש"בין בגור ענין זה כי פינחס חנא קנאתה שלמות
 אחרונה מהשם כי ידעת כי ענין קנאת ועז נזיר להסתלקות
 הה"ג האחרונה ולהרחיקת הארץ והנה הוא קנא לאהין
 ובזה שקנא עשה צדקה עם ישראל בהחזירו הה"ג לזונה
 ולכן הכתיב כי יציה כהן לעז כמ כל העו בהיות הבית עמו
 הוא כהן לעז ומה שפירש ואם ברית כהונת עולם ולא אם

ולי נראה
 עדיף מע
 ש.

כהונת עולם כפ' שאם באהרן ונ'ל אמ' ברית שלום הבטיחו
 שיתן לו ברית עם השלום דבין מדה כנגד מדה כי זה
 קנא לאלהיו וסבב בחבור שלם והזכיר הברית מחובר שני
 פעמים הא' ברית שהוא כהונת עולם ובכהונת עולם היה
 מספיק והזכיר הברית לבאר יותר כי הוא כהונת עולם וכי
 יהיה הוא כהן לע' ואם עוד את בריתו שלום שיתן לו
 ברית עם השלום מחובר ובמהרן נאם לכבוד ולתפארת
 שהיא מעלה גדולה לכן לא הזכיר ברית כהונת עולם כי
 לא הוצרך לפרש לו חבור שלם כי הוא במעלה גדולה
 וראוי למצב אבל בפניהם שלם הזכיר כן ואל תפארת הוצרך
 לפרש בחבור השלם יען אשר קנא לאלהיו וזה טעם
 שהזכיר הכתוב "את קרבת לחמי לשמי ועל דרך
 האמת ירמוז להם עוד ויאם את קרבת ער שיהיה הקרבן
 מתקרב ע'ל כונת הרב בסגן לבאר יותר ענין הקרבת
 כי מה שאם בסגן יותר ענין הקרבת את קרבת לחמי
 לשמי שהוא לשמי העליונים כי הוא הקרבן הנעשה בפנים
 כפ' שנתשמרו להקריב אותו לשמי שלא תכונע לענין אחר
 ועוד ביארה התורה ואמרה זה האשה אשר תקריבו
 ליה' ואל האשה יקריבו ליה' הבן זה סגור כי הקרבן במדת
 הדין שיהיה הקרבן מתקרב ובעשותם זה יתברר עליו
 ותחתונים וכבר כתב זה בפ' ויקרא ובז' די' למשכיל
 ושכעת כי סדרת החכם בענין האשים בטם החסיד
 ז'ל הוא בענין אחד אינו כ'ונת הרב ז'ל תדע מענין
 עזאזל ומללך כענין במה שכת הרב ז'ל בו אין

במופעי שבת חטאת עד והחשכיליבין כל זה מבואר ממה
שפירש בענין הקרצנות כי החטאת לחטאת לכפר במנחה
וכן יתקרב הקרבן לסודה אבל בשבת אין צורך לכל זה כי
יש בו תוספת נשמה כי כנסת ישר' בת זון לשבת הגדול
והכל שלום בחבור שלם ולכן אין צורך לחטאת

סדר ראשי המטות וטע' דור נדר ליה עד

וכל הנשבע בויש' לך להבין כי יטחלו
גדול בין נדר לשבועה כי זה עולה על נדר זה וכבר פירשתי
בן טעם בסדר בראשית ודע כי מלת שבועה היא
מבוארת כשתדקדק בענין אברהם עם אבימלך שהפריש
שבע כבשות וגם כן קרא שם הבאר באר שבע וזה
תימה מה ענין זה לענין שבועה ונראה כי כונת אברהם
היתה כי שבועה היא מלת גזירה משבעה וביצחק תמצא
יותר מבואר שכת' ויקרא אותה שבעה ועוד יתבאר
מלשון שתמצא בשבועה נשבע יי' נשבע פי' וישבע לו
לג' א' שבע וישבע וזה יל' כי הוא דמיון לשבעה קצוות
מזרח ומערב צפון ודרום ומעלה ומטה והמכריח המקיימים
וזהו ענין שבועה כי כל הנשבע כולל עצמו בין אלו
הקצוות כאילו מקייים הקיום והעובר על השבועה חס
ושלום כאילו הורס כל הבנין ומכחיש פמיליגה של
מעלה ויש ענין במה שתמצא בשבועה סמיכת ב' ית'
כ' נשבע ביי' ולא א' נשבע ליי' ולא א' ליי' נשבע
נשבע בשם יי' אלא כי ה' אברהם ליי' לצורך יי' כמו

כח נשבע פלוג לפלוג וכח שתמצא בעבד אברהם ויטבע
 לו ר"ל כי העבד נשבע לאברהם לא בשם אברהם ורמיה
 בזה כי בשבועתו אומר ואשביעך ביה וכן תמצא...
 כי באהים וכונתו בזה לבאר כי הנשבע נשבע
 ובשם קצוותיו ולכן הוא בא בסמיכות הבית...
 בו ולכן כונן ר"ל הקדושים בספר שבועות כנשבע
 במלך עצמו וזה מבואר אבל בערר תמצא שהוזהר
 למעלה מהשבועה כי עולה למעלה כי הוא בהוזהר
 ראשונה מהשם ית' רמיה לדבריו שתמצא כל צד
 בלתי כח כי ידור צד ליה וכן תמצא הדבא כי עולה
 דרך גבול ומזכיר במה שאין לו רשות ולכן אומר
 ליה וכן תמצא בדברי ר"ל ענין גדול שאמר לך
 במה שכתב הרי עלי כי הוא למעלה מביטן אבל
 בשבועה שהוא ביטן וכו' יש לו רשות לדבר אומר
 ביה והנה הוא נקשר בקשר עליון מערך ליה כי
 הנריים על גבי תורה שכתב עולם וחלים לבטל
 המצוה כי המצוה חקוקה בתורה שכתב שחייג
 המצוה עצמה ולכן כל יר ליה וכל הנשבע ליה...

סדר אגדה מסעי

והגריץ כנען וכן כתב יצ' שלמה יע
 זל הא ביתא הביאנו לרמיון האל ביתא כבד ידעת
 מדבריו זה בה מקומות כי יש הפרש בין אל
 הרמיון לשני כי הרמיון
 כמנו ככל מה נאמן הוא והשני נאמן יאמר...

ספר אלה הדברים

פנו וסעו לבס עד אשר עשבע יי' פי הרב שהוא כמו
 ואלה הדברים אמר עליהם וישם פירשתי סנת הרב כי
 תמלאם למעלה מזה בפסוק יי' אהינו דבר איתו בחורב
 לאמר והנה הכתוב תמלא בו שתי לשונות כמ' ואמשה
 אמר עליהם אליו וצדקה לפרש כמוהו מממש כי העשבע
 הוא אות אחרונה של שם שנשבע לאבות והמתוה
 בחורב כבר ידעת שהוא אות שלשי מהשם והוא
 המתוה לנו כנצחיה ואם באמת שמענו שהולכים
 רבים בדרך אחרת בענין זה כמו שצדקה בפרשת
 ויקרא ובפרשת זאת חקת התורה אבל בכאן
 הוסיף הרב כי צדקה שהוא כמו שפי' בפסוק ואל
 משה אמ' וזה בזה וטעם בגללכם זה הענין כבר
 עוררנו בו כל התורך בחטא משה הגרמא שיצא
 מהכמה שהיה פעמים ואם באמת נתכונו לכונה
 טובה וחטאם חיה בשגגה כמ' שהוא רמז לשם "

סדר ואתחנן

יי' אהים רחום בדין עד שהוא לשון מדע ואם
 אתה מן המשכילים תמלא בכסאן ענין לרב בין
 תפלה ליי' ואם אתחנן ולי' אה' ותפלה כי בתחנה
 ידבר שקראו אדון אט בר הדחמים כי שמי בקרב

ואמר זה להחיות על חטאיו כילא במרד ולא במעל
חס ושלום כי הוא היודע באמת ובבירור כי הוא
כלול במדת הרחמים ולא היה צריך להכות פעמים
והבין הפלגת הפסוקים בזה הענין כי אמר לו אתה
חללות להראות את עבדך כלום אתה היודע כי בך
היתה תחלת נבואתי שהראית לי כבודך בסנה
וידעתי ידיעה גמורה כי עמך הגדלה וחגבורה
כי אתה כלול בכל ואיך היית טועה טעות גדולה
לשים אפשרות בדבר זה כי אמר הראיתי שם לשת
ידיעה גמורה אשר מי אל בשמים ובארץ כלום
מי בכל הכחות שיהיה לו ככה ממנו שממנו יהיו
כמעשיך וכגבורותיך ובכאן רמז במה התאסף
ביממה שהויתרך להתחנן ולהתנתל כי ידוע ידע
כחו הגדול כי מזה הענין היה הכעס כמ' שרמז
לא האמנתם בי כי באמונה יעשה הנס וזהו מעלתם
בי שכתב הרב מלש' שיקורא גם למדתו מכאן מזה
שרמזנו במקומות אחרים כי השם הגדול והשם
המיוחד אחד הוא בכל מקום כי לעשהם כלל שם
יוד הוא כי כן כתב הרב והשם השני זה מדת רחמים
והוא השם המיוחד ואהיה שם למדת הדין וכל
שכן מדע זה מלש' נדיים

וידבר יוי אליכם מתוך חמאש
 עד כה שפי כלזה מבואר במתן תורה שהם
 השיגו דבור השם הגדול מתוך חמאש אבל באמת
 לא השיגו לא דבור לבד והשגתם בעש הגדולה
 היה מדרגות מדרגות כפי מעלתם
 ונשמרתם מאד לקצץ בעויות עב
 גס זה מבואר שלא יטעו אחרי הקול את השיגו
 ולא יחשבו בלבם לעשות תורה מקבלת כח מעש
 כעגל ומה שאת תבעת זכר אונקבה באדם
 שמהם יהיה הקול ויעשו תורות מהם לרמוז לקול
 שהשיגו ויוי התאנף בוי עד וכבר
 נרמז זה בסדר זאת חקת התורה המזכרה
 הגדולה הזאת שאת השמרו מאד לעשותכם
 מלה שחית ולעשות שום קיתון היה בשביל חטא
 משה ועל זה את משה כי השם התאנף בי בעצן
 מי מריבה מדמה רל שדאג לדבר זה שמה
 חסושלוס מתוך מעש שראיתם שהכית פעמים
 יבוא לבם שום הטעמה כלם תחשבו כי אינו
 כלול לא כח שדי מעלון וכא מהפקידים ובא
 לבם עלידי מקום לטעות ועלכן הזהיר בכחן
 תשמרו עלזה ולא תשכח את ברית יי אהיכם

כמש האוכלת כמו חמש וכבר ידעת כיזה בא לסתוס
כמו אל שדי במדת הדין ושמענו כימתא בפי מדחיק
המש האוכלת ושמה תעשו תמונת כל כמו חסרנו כל
תסבבו לברית החוץ השחתה והרחיק בענין מעקתו
נרדית ובענין יפקוד יי עלתבא המרוס במרוס ובענין
מיתאמתם חושבים ועושים מעשה ממנו כמ' השרים
מהשרים אבל אם תחשבו כי הוא כלול הכל והוא היכול
לבנותא ותסבבו הדבר השלם ושני דורים ליתפרדו
ועיין כמה הפליג הפסוק באומרו אל תוך יי אהיך כי
לו התנאה והתרך הגדול שלא שום השחתה וכן
תמתא למטה כייני אחיך מש אוכלה הוא כמש
רמיתם ברמש החר ועוד כת הרב והכונה שהוא
מדת הדין המקטע בענין כי הוא התרך לקנאה כילו
המשפט כי בענין תבוא הריחוק כמו הזונה מעל אהיו
ועוד כי הרב מן הכת הזה תבין כל הכת במשנה
תורה יי אהיך כי מינו כמו אנכי יי אהיך ביהתווח
בשמו הגדול נתנה שני אנכי יי אהיך

ויציאך בפניו עד והאריך מתחת פי
ויציאך בפניו בפני שמים מאירים בכוחו הגדול
לרמוז של יי אהיך הגדולה אשר דמו
במתן וביס כיהם לא השיגו לא היד ולא השיגו חכח
מש בה אש ב מיתל כיד אחת מתלת וידו אחת

משקעת: אנכי עומד בין יי וביניכם
 כבר כתבנו למעלה כי עשרת הדברים נאמרו בזכור
 ושמור ושמעו יש מפי הגבורה ולא השיגו בזכור
 כלל פי ואפי' מה שהשיגו מפי הגבורה לא היה לא
 אנכי ולא יהיה לך ובשאר הדברות שמעו קול ואמר
 יש באותה שעה קרב אתה ושמע ואתה תדבר
 אתו ומשה שמד בין יי ובין ישראל ומבאר להם עשרת
 הדברות ולא שנה ולא באר כלום באנכי ולא יהיה
 לך כי מפני הגבורה שמעו וכן בדבור השלישי שכבר
 אמר את שם יי אהיך כפי שפי' בסדר קדושים תהיין כי
 לא היה לו לשנות בשלש הדברות כי השנים מפי
 הגבורה שמעו והשלישי משה כמפי הגבורה כמו
 שיזכר אחרי זאת ולכן אמר את שם יי אהיך כי הוא
 סמוך כמו שפי' בפסוק ולא תשבעו בשמי לשקר
 וחללת את שם אהיך כי הוא מוכרת וכבר פירשתי
 פירושם במקומות רבים והתחיל לבאר להם שמור
 במקום זכור וכן על דרך האמת עד והוא השומע
 זכור והם שמור עכ' בכאן הותרך לשנות שמור
 לרמוז למה שהשיגו כי כבר ידעת שנתנה בזכור
 ושמור אבל משה השיג זכור והם שמר לכך
 הותרך לפרש להם שמור במקום זכור כי יתוודע

ברית עולם כה עשה ולא תעשה וכבר ידעת כי היא
כלולה בכל ושמונה באשר ערך יי אלהים
עד וידבר אלהים והבן זה פי' כבר כתבתי למעלה כי במ
במשנה תורה משמונה דברות האחרונות והלמה
משה ידבר במפי הגבורה על כן כתו' אש טרף יי אלהים
וכן שמוע תשמעו ונתתי מטר אר'כם ואין משה הנותן
מטר על פני הארץ אבל הדבור בתו' בזכור כיהתורה
בשמו הגדול נתנה ובמשנה התורה בשמור כי ה
הגבורה עשהו שלח ולכן יזכיר במשנה תורה תמיד
יי אלהים ובכל התורה בספור משה השם המיוחד תמיד
זולתי בעשרת הדברות וידבר אלהים מן הטעם שאמרו
כי מפני הגבורה שמעו והוא הו' א' אלהים
לרמז כי השם המיוחד שם והבן זה וזה טעם על כן
ערך יי אלהים עוד והמשכיל יבין כותב הדב לפרש
בענין שרמזנו למעלה בפס' ונשמרתם מאד כי
הדבור הזה הוא בשמור והוא המצוה עליד משה
ליראה אתה שם הנכבד והוא שזכור את
חיד החזקה והזרוע הנלויה אשר ראית בימיאת
מ' כי ממנ' היראה ל' היא מדת הדין ג' ש' ש' ש'
וידא העם אתי כי אש אכלה הוא ועל כן צונו

ייִאֲהִינוּ הוּא הַאֲחֵרֹנָה מֵהַשֵּׁם שֶׁנֶּשְׁמֹר מִלְקָצָן
 וְנַעֲשֶׂה יוֹם הַשַּׁבָּת שֶׁתְּהִיָּה הַחֲבוּר שֶׁלֹּם וְתִהְיֶה כְּנֶסֶת
 יִשְׂרָאֵל בְּתִזְוֹג לַשַּׁבָּת וְזֶהוּ אֲתִיוֹם הַשַּׁבָּת וְלִכְן אֵל לַעֲשׂוֹת
 וְלֹא אֵל לְשֹׁמֵר מִלְּשׁוֹן מִצְוֹת עֲשֵׂה אִו מִלְּשׁוֹן תִּקְוֶן
 וְהַכֹּנֶה כֹּל שֶׁפִּי חָרַב בְּסוֹף הַחֹמֶשׁ בְּפִסּוֹ לְכָל הַחוֹתֹת
 וְכֹת חָרַב וְהוֹחֵף בִּימֵי בְּדָבוּר כְּבֵד עַד וְאַחֲרָיו
 תִּתֵּן יְבוּלָה וְיִתְכֵן כִּי־גַם זֶה בִּימֵי אֲחֵרֵי הַדְּבָרוֹת
 בַּמַּעֲשֵׂה עֲלִידָה גְבוּרָה וְלִכְן הוֹסִיף כֹּחַ שֶׁיִּתֵּן יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 כֹּחַ שֶׁרַמְזָנוּ לַמַּעֲלָה וְהִבֵּן מֵה שֶׁהוֹסִיף בְּכֹחַ יִטְבֵּל
 כִּי־הֵא אַחֲרֹנָה מֵהַשֵּׁם הוּא הַטּוֹב וְהַמְּלִיץ

מִתּוֹךְ הָאֵשׁ עַד וְכֵבֶד פִּירֵשֶׁת עֵינֶיךָ זֶה
 שֶׁסּוֹכֵל הַפִּרְשָׁה כֹּוֹנֵת חָרַב שֶׁכְּבֵד פִּי לַמַּעֲלָה כִּי
 כָּל עֲשֵׂרֵת הַדְּבָרוֹת שֶׁמַּעֲוֹקוֹל גָּדוֹל וְלֹא־יִסָּף לָהּ
 לַהֲשִׁמִּיעַ אֶת־קוֹל אֱלֹהֵינוּ שֶׁמֹּר וְאִתּוֹ בְּלִבָּד
 חֲשִׁיגוֹ וְהַבִּינוּ מִפִּי אִתּוֹ הַקּוֹל אֱלֹהֵינוּ שֶׁמֹּר וְאִתּוֹ
 בְּלִבָּד אֲנִי וְלֹא יִהְיֶה לָךְ שֶׁאֵת הַדְּבָרִים שֶׁמַּעֲ
 הַקּוֹל לֹא־יִכְלֹו לְסַבּוֹל הַהִבְנָה וְאִתּוֹ חָרַב אֲתֵר
 וְכֵלֵד צִלְּרֵי וְדָבוּר הִיךְ מִבְּיָר לַהֲשִׁמִּיעַ
 אֲשֶׁר יִשְׁמַע קוֹל אֱלֹהֵינוּ

ויתכן לפרש שחכיר כאן לומר שהשומע קול אהיסחיים
עד וישבע בחי העו' שבועה בשמו הגדול בימור זה
הפסוק ביהוה השומע קול אהיסחיים ה' השם הגדול
אש' עמו מקור חיים מדבר אותה קול מתוך האשכי
הקול כמשמעו כענין שפי' הרב בענין מתן כמו ש'
ששמענו אט של אמות כי הנפש תדבק ביסודה
של מעלה בהגיעה למדרגה הזאת ולא תחיה עוד
חיי בשרים אלא חיי העולם הבא ובה הרב להפריש
כימה שאלהו' ש'ע בזאת תדעון כי אלהי בקרבכם
כי אנו כמו אהיסחיים כי זה פי' שם כי הוא אדון הברית
אדון כל הארץ וכבר דמנו ענינו ולדעת זה נשבע
בחי העו' בשמו הגדול כי הוא נותן חיים לעולם.

מי יתן וחייה לבבם זה ועל דרך האמת

הוא כ' ויאמר אהיסחיים לאדם ואתה פה עמד עמדי
בברידענו שנרמז זה הפס' היפלא מיו' מה שחננו
רשאים לרמוז וכונת הענין שממדה האחרונה
מהשם מייתן והרב הביא ראיה תימך שעל זה
נאמר מי יתן לשון אפסר והוא בפסוק ויאמרו לאדם
כי כי היה הענין בתחלת הברית כי גבוה מעל גבוה

שומר כידותיו היא חכמת אהים העליונה
 והנה ידמותיו היא החכמה העליונה ואם הכת
 רת שיתחכמה ידמותיו ודמז החכם ל' עזרה באמר
 כלל ידא למי שלמעלה ממנו ונורא על כל סבביו
 בת ולכן אם לשון מייתן והידאה מחכמת שלמה
 עד חכמת אהים העליונה כיהיא נקראתיה בשם
 ידמותיו וסוד מרע בינה אש בידו נפש כל חי וכן
 תמא בשכרן ולל שיתוק כך עלה במחשבה
 לפט כמ יהדותן מלפנ ויובן הענין כי גבוה מעל
 גבוה שומר ממה שאל ואתחפה עמד עמדי כי
 שטנו שוין בדבר זה וזה מעשה דל עקיבה שהו
 חותכין ומעשה דל לעזר פדת דאמרה ליה
 שכינה אבעית דאחריביה לעלם אפשר דנפלת
 בשעתא דמלזונ וזהו ענין אכתריאיה השתבא
 מתפלל יהי דתון מלפנ והמשכיל יבין
 ועשו בארץ פירשתי מה שפי למעלה בפרט
 אחרמות בפסוק ותמא הארץ
 שמע ישראל ויאהינו וי אחד

אמר ר' יוחנן

ואתה תריך לחדש בוקר עד במשנה תורה כונת הענין
הוא הוטרך משה לשנות כחן הסדר שנוהג במשנה
תורה לומר תמיד יי' אלהיך רמז להא' אחרונה ועתה
הוטרך ליחד כל הבטח הגדול יחד שלם והתחיל מלמעלה
למטה ואמר יי' הוא הנזכר ראש בפסוק יג' מחדת ואמ'
אלהינו אלהי האבות ואלו היו פי' עשה עם משה
הגדולות והנוראות הנרמזים בשם אלהינו לעשות
לו שם תפארת שהוא תפארת יש' וכללים עמו שם
קמעות כי בהזכיר שם זה נזכרים כולם והדלת האחרונה
לרמז על זרוע יי' הבוקע מים מפניהם לעשות לו שם
עולם הנרמז במלת שם ולכן תקנו בק"ש ברוך שם כבוד
מלכותו לעו' ועד' ואמרו משל לבת מלך כי משה
אמרה בכחן ברמז בנות הדלת כי יש לה תער כי לא
יזכרנה בפ' שלר גנאי כי היא תריבה השקמה
הזכירה ברמז והזכירו הפס' הזה הרומז לו בחשאי
כי משה לא הזכירו לא בהמשך הדלת וחזר ואמ'
ואהבת את יי' אלהיך בפי' כי חזר ללשון הנהוגה
ל במשה תורה שמענו כי זה הדרך הרב' אל
ביחד ביי' שם שיהיה כל מכן בלימה זל' יאס באמת

שם מצינו

ששמעתי בשם החסיד ז"ל כי כונת היחוד לעו מטה
למעלה והכונה בשם הראשון שם תפארת והגזלות
והנוראות א"ש עשה השם המיוחד אל עליון עם מטה
ואחד כך חוזר ויורד מלמעלה למטה באחד לרמז
על עננים והדלת הידיעה וקבלתי כי כן היו נוהגים
גדולי הדור חכמינו ישמרם שומר אמונים

ומשלם לשנאיו אלפנו כונת הענין
הזה שהוא מסוד העיבור כי היה לו לומר אפניחם לשון
דבש כמו שאמרו שונאיו וכן להאבדו היה לו לומר
להאבדס אבל דומה לומר לכל אחד ואחד כי הוא
א"ש חטא לומר מש וימחנו מספרו וישלם לו שכרו
הנאה בעו על מיעוט מדות שעשה הוא ואביו
לטרדו מן העוהבא

סדרוהיח עקבתשמעון
את המשפטים האלה וטעם השמות כבר פירשתי
באמר הוא זה שכבר פי' זה בפרשת ואתחנן ובמקומות
אחרים ומלתם את ערלת לבבכם
עד כ"ו אהיכם וכו' ביאור הענין הוא מפורש
כי הוא אחרונה מהשם הוא אהי האהים שהם מלאכי
מעלה ואדוני האדונים שהם גלגל מרומים

הגבורה והגדולה והחזק והנח בתפארת עוזו כי הוא כלול
מהכל ועל כן יכולת לו על כולם. לא בארץ מצר
גד וכל הארצות מתפרנסות ממנה באמת. כי הארץ
זהו זאת ארץ החיים היא נדרשת ביסודה כי השלום
רצון בה והיא הכל כי שמו כשם רבו וכל הארצות מתמנות
ארץ יש הם שותות וזהו מאמר ארץ יש שותה תחלה כי
הכחות העליונים המושפעים הם המקבלים משם באמת
חמצידי כולם וכן הוסיף כימי השמים בימור דבר זה על
דרך האמת כי הבטיחם להיות חיים לעו כימי השמים
והארץ העליונים והם הימים האמורים מעליון שהם שמים
וארץ וימי עולם הנשארים עד סוף ימות עולם ליוכל
הגדול כי דין לעבד שיהיה כרבו ולדבקהבו
אמר אברהם והוא סוד גדול ואין הסוד מטעם המקום
הזה פי כי החכם סובר כי זה בטחון לגפשלה בקרה
בשם הגדול לזכות לתרור החיים והדבזל סובר שמינה
הבטחה לא אזהרה כמאובו תדבק

סדר ראה אנכי

ייתכן שיהיה הר גזים עד מעפון תפתח וכבר פי
בפרש ויהח לי שני אל הפאזה למי הם דומזים לדעת
הדבזל לדעת שאר המקובלים

לשכנו תדרשו עד וממנו נאמרים חכמים שכינה
כלזה מבואר מדברינו בנים אתם ליו ולפי
דעת כי טעם עם קדוש כלזה מבואר

מקץ שבע שנים תעשה שמטה

הנכון בעיני עד וכבר רמזת סודה הוזהר כי כבר
ידענו וכתב הוא בפרש' חרסינ' סוד השמטה והרב
סותם דבריו בכאן באמרו כל המעשים ישבותו כי אין
הכרח בדבריו או המעשים מה הם אבל
שמעתי מפי גדולי הדור כי נראה כדעת המומכל
המעשים עליונים ותחתונים כיישארו הימים הראשונים
לבד וכן נראה דעת הרב לביאוריה וכן נראה
מטעם הלוגי ומיעוט העטלן בכל היקף והיקף וכן
השמים החדשים והארץ החדשה שהזכיר הנביא
וברוך אל אמת והוסיף וביום השמיני עתידת עד
סעודה קטנה עד והמשכיל יבין כבר רמזו פי' מבואר
ענין עתידת של סכות ופסח וקדושות הימים למה הם
דומים בסדר אמורא הכהנים ובכאן אין תרד
לבמות אל לשון הרב ז"ל לבד יאמר כי שמיט של
פסח האמר בכאן שקראו הכי' עתידת ה'

רומז להא אחרונה של שם ובא ללמדנו הכת סוד היום
 השביעי הזה למה הוא רומז כיהוא כשביעי של שבת
 כי הפסח בא לרמוז על חדושה ולכך אינו כשמיני
 עתרת של חג כי שם הוא בפני עתמו לרמוז על עטנו
 כיהוא כיום העתרת הנקרא חג שבועות כמו שכתבתי
 ולכך הקרבן באותו שמיני עתרת הוא להא אחרונה
 של שם והוא מובדל מקרבנות החג ואינו בכללן אבל
 זה היום השביעי של פסח הוא מכלל הקרבנות ועתרת
 כיהוא כמו יום שבת שהזכיר כי לפעמים תמנה שמיני
 בסוכות כי התחיל למנות מאס העולם כמו שרמזו
 ולפעמים תהיה בכל כמו בשבת ונהגו גם למנות
 השם כי משם כמו שרמז הרב בפי ספר יצירה
 והנה בשבת בראשית שיש בו זכור ושמור כבוד
 יום וכבוד לילה כלזה תוספת באור דשמור וזכור
 היינו כבוד יום ולילה והקרבן בשביעי אינו מובדל
 כיהוא מכלל הקרבנות ולזה אין זה גמירות הלל כי
 אינו חלוק בקרבנות החג שיש בכללם הלל בכל
 יום שם רומז לענין מוחלק מה שאין כן בפסח כי
 שמיני בפרשה שהזכרתי למעלה ולבאר כי

וכבוד

העצרת הזאת איננו לבדן ולא מפלל הדגל הוא
בכל אה חבת עצרת לנו. אהיך בו כי זכור ושמור
ושסבחה הסכות אה והקרבת אשה לנו. עצרת היא
כיהאשה הוא העצרת ולכן תדיכין להקידבול לנו.
כיהוא דגל בפע עצמו ולכן נקראת סעודה קטנה
והמשכיל יבין.

סדר שופטים ושטרים

תבנן לך בכל שערך ידק ידק תרדף אבל
במדרשו של נחונא עד בתדק הרמשן שהוא
ארץ ישראל כונת המדרש אמרו ידק זומדת דין
של עולם כיהוא מדת הדין והזוכה לו ידע את
הארץ ארץ החיים ואם תדין עתמך ולדון מימותה
ומאין באה ומה תלך תחיה ותזכה לארץ ואם
לא הוא ידין עלך אתה הדין ותקיים אותו בעל
פיהך ואם ידק ידק תרי זימנ דכתיב מנגה
נגדו שיש באותו פסוק נוגה ואם לרמז לשתי
המדות ידק ראשון זו ידק ממשי זו היא הא
אחרונה של שם שני ידק ילן בה הדומה ללילה
ומא ידק שני שמפחיד את הדין כיהוא

שבת הגדול תשס"ה
ה'ל' תמוז תשס"ה
שם יזכו שם ומפרש שם חזי כובע
ישועה על ראשו ואין ראשו אהמת שזכיה
שלום ואמת בימי פי שם שאלו והאי תדק חזי תדק
אולא כלום האי תדק שז שמפחיד את התדיקים
חזי תדק כיה תדק למעלה מתדק והשיבו לא
מאי טעמא תדק כדא וילבש תדק כשרין ותדק
חזי כובע ישועה על ראשו ואין ראשו אהמת שז
כיאס יהיה שלום ואמת בימי פי כיתרתו ואמרו
כי תדק אינו תדק כי לפעמים מתלבש התדק
הראשון בתדק והתדק חשע חזי כובע ישועה
בראש של אמת כי אמת ושלום שוים ולפעמים
זה כזה ולבן מזכירים הרב ברוב המקומות לא
ואמר הרב ז"ל אס כן אמר הכת תשפוט אתה
בבית דינך תדק כנגד ושפטו את העם משפט
תדק ו"ל שירדוף בבית דינו תדק תדק וישתדל
להשיג אותם למען יחיה בעוה"ב בתדק חשע
הדימז אין שהוא תדק עליו והוא חור הגדול התפ

לתדיקים שרומז בפסוק ויבדל ~~לדמיון~~ זל גני
 לתדיקים לעתיד לבוא והוא עזו של הקבה
 לפעמים נקרא תדק דמשון בשם תדק שני
 שדי הרמז בשניהם וכן ברית לרוב המקובלים
 כי שניהם אחד כמ' שנחמ' עוזי ומעזי ועוד כי תדק
 שני הוא נוטה למדת הדין כמ' שממתו בפסוק קן
 יפגענו ולכן הוא מפחיד לתדיקים וראית מה שהיה
 מפרש עורי עורי לזה הדרך כי זרועי מתלבש
 בעוז כמ' שהוא מתלבש בתדקה כי הוא כלול
 מהכל ומכאן תקנו לו ושיכנת ~~עמו~~

וידעת ~~האריך~~ בתדק

השני ~~הוא~~ ארץ החיים והנה זה מבואר
 וחדתה יעב' היתה הנזכרת וקרא בו
 בספר על כסא יי' למלך עט כונת זה העט כי
 התורה שבעל פה נחקקת עם תורה שבכתב
 היא עם המלך בדרך ויונתן חכמה לשלמה
 וכמו כן על כסא יי' ועט העריפה מכלל החקים
 כבר כתבתי בעטן שער המשתנה כי קרבנות

להעביר כוס ~~למטה~~ ולהסיר הקטרוג והרעה
ברוח ונשבת וכבר כתבת וכבר כתבת

בנות הרבה

סדר כיתצא למלחמה

נתינת אות על שם עץ כת הרב זל והמשל בשם האחים
של סוד בנת הרב זל שמיך דבר זה ככונת רשייזל כיהו
מז ליש שנקראו בעם כיהו ענין עליו והוא נכלל
בסדר פרמפיץ ובילודים המוזכרים בספר הבהיר
בענין פרץ וזרח ולאכול לפדש עוד ועל המשל
על שם אחים יהיה כל המלך מתו בטעם זה כי מינו
דמוי להעשות כן ענין שדמנו וכל שכן כשהניוול
גדול שהנא מתפוז ~~משמש~~ ~~משתח~~ הרעה ולזה הענין
דמוי החכם ר' ברהם זל כי הקללה תבוא במקום קרוב
מה לז' לכל בית אשר שם מת ~~לז' גדול~~ חומר
לא ביניהו ובעבור זה קבר יהושע ~~מכאן~~ כי
שם לקללה הזאת ולמשל שם האחים והם שכל

שלהם שלח את האב

בנ במדי או שלח נוחם עד למען יטב לקח האב

ימים כונת זר המדרש כיהמנה הזאת ~~ימים~~

לעינין שהיה קלה היא רומזת לענין גדול כי ~~היה~~ ^{היה}
 לשלח האם ולקחת הבנים לכבוד אס. הענין כי גימטריא
 ימים הרמזונים והחתימה אותם שבעת ימים
 ושבעת ימי השבוע רמז לקחת לא הימים הרמז ששה
 ביהם פועל אמת שפעולתם אמת ולשלח מהפסוק
 לאם העולם כי היא פעלה בתחילה מה שפעלה ואם
 במעין היא נחשבת בימי השבוע והשבת הגדול שבמימי
 מה לפעולה ששי הוא כדאמר' בבהירי קרי ליה ששה
 וכי שביעי הוא לא משום ששבת בו כלום שבת פועל
 העליון ולכך הוא שביעי ואם הוא ששי לפעולה העליון
 בו אדם אש נכלל בכל הבשין ואם בוס נזדווגה לו חיה
 כי נבראו דו פרטופי בכח בבריאת האדם ולכן נתחייב
 לה מאמר עשירי בפרש אהתולדות השמים כי
 אותה פרש היה ביום הששי ושבעת ימי סוכות ^{אפי} כי
 הם לבד האב כמו שכתבתי בפירוש ^{אפי} שבת שבעה
 עשרת תהיה לכם לדעת הדב' אבלי שבת
 המקובלים עיני אחר בזה כי חושבין סדר שיש של
 סוכות לאם העולם והנה הם שבע ימים כשמונה ימים
 דרמזונים ואם הענין הוא יותר מתהיה לאת הדדך

זה לנו המדרש הזה ~~בפס~~ רבים כפי קבלת הרב זל
ב ייבס סדרו כפול כתבנו בודעתנו

סדר וחייה כיתבוא אל הארץ

תקדש קדוש עד תפארת ישראל הרב זל מפר ש בזה
שם כל המלות לענין והוא מפרש ולתתך עליון על כל
נגיס אש עשה לטהלה ולשם ולתפארת לטהלה הוא
תהלתך כיהוא הא אחזנה מהשם ית ולשם הוא השם
הכלל הכלול בזה ולתפארת כי בייחוד הזה תפארת בענין
שנ כיתפארת עזמו אתה תפארת ישראל והנה חכמת הזה
בפס הוא תהלתך ובפס בייחוד הזה הוא מתייחד כך תהיה
גם קדוש לדתך ביו אהיה לך נפשך יחודה בצדוד
החיים והנה חיים ונבטחה שלמה השם יזכר לה

סדר אתם נצבים סדורים

בברית יי אלהך ועל דרך האמת כוונת
בר פירש בהרבה מקומות כי הברית הוא
יחלונה מהשם כיהוא סמך ברית יי אלהך כיהוא
סמוכה לעלמים אשר לפענו והנה היא כל ברית
כל אלה עתה כיהוא דנה הדין וגם היא מיסדת

ולכך אמר לעבדך כי אתה ~~הוא~~ לבד בברית החדשה
ובאלה הזאת

שורשי שפרה ראשולענה

עד לא מוכל לפרט בו כי היה שרש ~~היה~~ נער
משרשיו יפדה ואם היה נשמת האדם זכה ~~היה~~
אפלו מהרהור לא יולד מודה בה ואפלו נשמה
ענשה מאותן הנאמרים שהם פעמים שלש עסגבר
לא יבוא שילד מודה בה בעז ומה שאמרה בת
בתדיק גמור והולד בן פריץ אמת הדבר ויש בו שם
העבור ואע"ל שמעת בודבר לא בדרך אפשר
כי יתכן כי החדש הוא חטא כבד עין פליל בסוד
העבור ואם עתה לבד ~~הוא~~ עס השם חטא כבד
חטא לשעבר ובנו זה בפעם לא בכי ~~הוא~~ נשמת
חלל ~~הוא~~ שם אמר של יולד ~~הוא~~ ~~הוא~~
כונן ~~הוא~~ של יולד מן החדשים ~~הוא~~ ~~הוא~~
של ~~הוא~~ עסגבר או אפלו לא היה עס ~~הוא~~ ~~הוא~~
חמור שיבוא תקלה זה עליו זה באיפשר ובאמר
כ"ש ספקות כמו שכתבתי

ושבת עד יויאלה ~~הוא~~ נעיד עתי שב ~~הוא~~

כי בונה הרב כי אלהים שיהם ושבת עד יין אלהיך
שמעתי בך ושב יין אלהיך רמזו לזה הענין שממרו
יין בך בך וזה הענין כי כל הנשמות שבאין כבר והם
תמידית לתחת כלם נבראו ביום ראשון כמו שכתבתי
בפרק בראשית לדעת ריש לקיש וכך דעת הרב ז"ל
כי כן השיב תשובה לרב יונה ז"ל וכן נראה דעת רבותי
שממרו ורוח אלהים זה רוחו של אדם הראשון ואמנם
עד נמלך בנפשותיהן של תדיקים ובראיתיהן
כמו שכתבתי שם בפרשת בראשית והנשמות הללו
לפידעת הבהיר בסוד העיבור יש להם להזקק קודם
בוא המשיח כל שבת שם יצאו וחדשות לבוא ומה
שם עד כמה לאף חור אמר מורי י"ח בילאו דוקא
שלא ידקדקו עד חזקת ההוא לא עד כמה יתנגמטו
זה הגלגול והשיב עד אף דור שהוציאו ימות עולם
כל כל שמטה ידקדקו כל הדורות לזה תמשיך
דור שבן דוד ולא תמלא זמן שבן דוד בא כיהן
תלמי בדורות וגמולת מלך נתלה בשנים ובדורות
ארבע מאות שנה ודור רביעי וביאת המשיח בשל
שלה ודורות ידועים כבר כת הרב ז"ל בזה בדרש

וגם החסיד ז"ל הלך בזה הדרך וכן מהפ"ש ז"ל
דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף האדם יזכו
החדשות לתורת יורמזן זה הפסוקים הללו כי הם
ושבת עד ויאהיך אתה ובשך כי כלבם תהיה
ומזוקים ואז ושב ויאהיך את שבותך ומה ש
בכאן וכבר דברתי בזה בענין הנשמות מה שרמז
תורת הארץ ובענין סוד העבור ששרמז במקומות
מועטים בפירושיו כמו שרמזתי בכל מקום ואם
שרמז הוא מעט מהרבה

סדר וילך משה

וכבר דברתי בזה ומה שרמזתי כי הרבה
כתב למעלה בפרשת אלהינו כי במשנה התורה
הזו משה דבר כמפ' הגב' ולכן אמר משה
אהיך הגב' וזה ולכן הוא מ' נתתי עשרה
מזמורי אדיתם כי אמן משה הנותן והמיידי כל המעשר
תדען כי אהיך וכן יטען ויבך מפע' ר' ע
מעללך אש עזבת וזה מבורך

סדר האזינו השמים

אדברה תשמע הארץ אמרי פי על דרך האמר
עד והמבילי בידי פי כי משה יעד בזה בבית אש כי

השמים והארץ הנחמד בדרגת כבוד כימה שלקח
השמים תורה שכתב ואמרתו מן הארץ תורה שבעל פה
בזה המעשה זל ואת המרת קדושים זו תורה שבעל פה
ישרה עליש **כישע יואקרא** בשמים ואתם
בגדל לאתנו בארץ כי עשינו מידבר וכן מבין הושע
זכתב שם האבן הזאת תהיה בגולה כי היא שמעה
תכלל דברי יי רומזת לארץ הזאת המכרת כחן כימס
הנה מבין יש כח פי לבאר מלת הארץ ההיא מבין יש
בין מבין מאסו הבונס כי אמר שם מהו האבן מאת תורה היתה
זאת וזהו מבין זכר יהושע כי הנה האבן אשר נתתי לפני
יהושע על מבין הארץ אשר עשה להם כל מה אשר מצא
הוא מבין בבנין משלמת הכל כי זהו זכר חרב בפסו
משם זה מבין יש והמשכיליבין **העיר תמים**
פינלו ש למדת הדין עד והתשרי פרט
בזל כל מלה כי היא באה לענין ויאמר כי היא
הדין כלפי עג הבא ממנו שלם ותמים וזהו תמים פעם
כי כהן דיי משפט דרכי הרחמים הסתה הוא כלל
לכן הם במשפט וסעל תמים כי המשפט לא מאונס
והטעם שכל הדברים ישרים ובמשפט כי המשפט ה

כאן
כאן

לאל אמונה פי כיהמשפט פתח שיהיה חסד
 הוא אל אמונה ואל מלש אל ויויארלנו
 מדת הדין ואין על בתור כלום הנזכר
 הטעמים שכתבנו והמשפט הנזכר שהיה אל אמונה
 תדיק כי כשמו כן הוא ובעבור כן התוריש הנהגה
 מבואר ויאמר אסתר פני עד זאסל
 שכינת כלזה מבואר כי אמר השם במחשבה לסת
 פע בטעם פעילכו וטעם ארדה כמו ארדה נאומה
 כלום ארדה ברחמים אם הם ראויים לעונש ואסל
 שכינת מהם ואם לא אדעה ואחזק עליהם
 כי דוד תחפכות עד והמשפט יבין פי כי
 אין מוסב על הענין כלום מד אחריתם כמו שפירשנו
 תהפוכה בפה כחית חקו ממנו בטעם בעת
 בעיני מעל בנים לא אבונם שיאין ביד
 מן ומגדל מלש אל אמונה ולשון חכמים שא
 בשלם חמגדל טחמשל שחביב הרב בפסוק וזכר
 את בדיע יעקב לולי כעס אויב אגיר
 עד כל חנקדא בשמי פי סבר רמז בפסוק יברא
 אלהים את האדם בתלמנו ענין נכבד מאד בבדיע

ידע כי הוא רומז לעליונותו שרומז בספר יצירה כי
 בנה בעשר כחות ועד רמז הרב כי שכנה בשם תורף
 בנה לשם תורף תורף ממנו שנהיה לו לעם והוא שיהיה לנו
 לזה כי הענק משתלשל נענן סופו בתחלתו כמ' שמה
 יה' ש' והכריתו את שמנו מן הארץ ומה תעשה לשמך
 גדול ומה תבין בריאת דו פרעופך וסי' בלבך תבונה
 הלא הוא כמזל עמדי עד וגם רשע למס
 רעה בסוד זה של אברהם לא קבלה דבר אלא על דרך
 חסדיו שמהר הרב ז"ל כותבו וטחה שמקבלות נוכח
 שהחויב שמה כעס חויב חסד הוא מדת המשחית
 לשם נקם ושלם לשם כעס כפעל ומחשבתו והחש
 באלו כי הוא רעה שנהיה לו המחלוקת וזהו כמ'
 שפירח דל בבד ארבה למה לא נחם כי טוב בשעחד
 חסד מפט המחלוקת וגדנ' אחד חסד שנבדח בוגהנס
 לזה חסד משה למה יאמרו מ' לחסד ברעה הו' חס'
 המשכיל יבין כי אשאל אל שמים ידי
 בדרך האמת עד כי אז יהיה השם שלם והכסא שלם
 כי בעת הגלות תפארת ישלך השלך משמי מעונת ה'
 ארץ החיים כי יק' בגלות עמנו כחמדם ירדו לבבל
 שכנה עמהם כמ' שרמז הרב בפסוק אנכי ארד

מתרימה וכח שאל הנביא אשר פדית גוים ואתה
 תדיק ונושע הוא ואם שכנת בשדה כי עתה תתא
 מקריה ושכנת בשדה כלם כתובים ביד יוסף נח
 נקדחת לרמוז עלזה ויאלץ ויבטיח עתה כי
 הגדולה ישא לשמי מרומי ידו החזקה והגדולה
 הנלחמת לישראל ויחיה אותה כיישן חרב ויסמכנו
 לתחזק במשפטן של ישראל כי הוא המשפט שהשלכו
 לארץ כח שרמסנו למעלה במלת כי כלדא דכח
 משפט כי הוא אל אמונה ובהיות הוא אל אמונה
 תאחז במשפט אז יהיה השם שלם והכסף שלם ולפי
 דרכנו למדנו מקבלת הרב מבית פני דברים כנגד
 שאר כל המקובלים אחד השלך משמים ארץ
 תפארת ישראל שפירשן המקובלים כי תפארת ישראל
 השלך דמות דיוקנו של יעקב החקוק בבסמי
 והתפארת הוא חמושלך בארץ התחתונה כח
 שכתבו הס"ל בפס' וזכרתי את בריתי יעקב
 ואמרו כי לך הקדימו כל שכתבתי שם והרב
 מפרש כי המשלך הוא תפארת ישראל לזה
 ועתה ישאנה אין ועוד למדנו מהיד הגדולה

הנלחמת לך בכל מקום ~~הוא~~ ~~הוא~~ שהזכיר כאן שלא
כדעת קצת שאל המקובלים ז"ל ובאמת כי קבלת הרב
מברעת ולא למנוח מיונה

סדר וזאת הברכה

אשר ברך משה

אֵלֵינוּ אֱלֹהֵינוּ לְהַגִּיד כִּי בְרַסְטָא מְקוֹמָתָא עַד וְהַמֶּשְׁכִּיל
יִבְרָךְ כִּי אֵלֵינוּ אֱלֹהֵינוּ וְלֹא אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ כִּי הוּא אֵלֵינוּ
הָאֵלֵינוּ בְּאֵמֶת וּבְכָבֹד בִּי אֵלֵינוּ אֵלֵינוּ חֲדָיו.

והטעם יובן לכל מבין כי מאיש לקחה זאת
כיון איש מלחמה אבל יאמר משה עבד יי כחמרם
דין לעבד להיושב בדור בין תבין ונאמנה דברכה
כלום לאבדו בדור כחמרם ונאמנה דברכה וכן
זהו חסד דוד שהם אביהם כי השכן בתוך צבא היתה
הזאת חיים עד העוֹזזהו שחמדוד ונתהיתה לו
רמז למדתו של דוד כח ונאמנה דוד מלבס ונאמנה דוד
היושם של שטח יגלו ממקומם לעולם ולא נגזרה גזרה
עד שכפרו בעקר שז' אין לנו חלק בדוד כי היו אע"פ
תייז עיד דוד ובכחן רמז לנו הרב ארמז לתינון לנא
כדברי קצת המקובלים שחומרים שהוא כח

הלז והוא היסודי ואמ' הרב כיהמלך חזאת תרמוז
לברכה שהיא התורה והיא הברית דכתי' חזאת חזות
הברית וכלזה מבואר

ואתה מרבבות קדש.

עד כלזה מבואר בדברי הרב ז"ל ולפי דרכו ז"ל כתב

כימרבבות הוא מלהב קדושות וכי קדוש קדוש

קדוש יי אבידעת הרב כי התורה נתנה בשבעה

קולות כמ' שבת החסיד י'ל בכנעת הקדושה כי

הקדושה השניה לרמז על ענין הקדוש הרמז

אהבת חסד פי עולם חסד יבער חסד כי אש דת הוא

פ' זולגו בדרך חרה בפירושי וטעמו שיהא דת והיא

מימינו כי חיותה פלוגה ברחמים והנה כשהחשך

מבואר. יחי ראובן ואלימות.

עד זרות על פי הענין כי כן כתב הוא בבהיר

בספר יצירה לרמז עליב תנורות משש קצות

הכללות בד"ץ ורחמים כל אחד לפי ענין כמ

שנודע מחכמת לב נתיבות ומסלל השיגוב

המקבלים דבר אלא מעט מזוהר ועוד כתב הרב

ידי רחובן עד הבא ב... היכולת פי' כי התפלל משה
עליו שלם יהיה מקה אנשים המוזכר בהם פעמים
שלם גם גבר מטעם פוקד עון אבות על בעם כמ' שמוזכר
בתחלת קהלת והועילה לו תפלה זו לכפר לו עון בלהה
יגולגל באותו החטא כמ' שרמזו אקלוס ומות מתעני
לאימות אבל פוקד עליו יוסף כמו שפקד לאחיו בענין
עשרת הדו"ג מלכות כמ' שמוזכר בפרקי היכלות
אם ישבו באותן הפרקים מקום עיין בענין לופינוסדוק
ותשכח וזאת ליהודה ויאמר

וכן אמ' ליהודה עד זאת מות הברית פי' כייחד
מדה זאת ל... המוזה בת... הזאת
וייחד ל... דבר... האחד פי' להם חמלחמה
והוא תריך למדה הזאת ועוד כי ממנו דמלכות
לעולם והוא העזר מתדין כי נמצאת עזרה בתרות
זהו ענין מה שמ' הכת' ללמד בעיהודה קשת
הנה כתובה על ספר הישר והדמז בזה לתורה הוא
הוא הקשת הנדמה בענין שנות הברית כי
הקשת מות וסימן לברית כמ' שרמזו בדרש את
קשת קשות כדמיתה בבר' רב' וסתבו הרב בפר
בראש

אשר נסיתו במסה עד בי התאסף
הרבזל בכאן וביאר ענן החטא שלמי מדיבה ואח
כבר כתבתי למעלה בסדר זאת חקת בעישר כל
העדה מדבר תיון הענן מפורש

ידי יוי ושכן לבטח ועל דרך האמת
עד ידיד יוי שהוא השכינה ישכון על בעמין ויהיה
זה מידיד לבטח לבעמין שיבטח הוא על נמיס כי שמ
בקרבן והידיד הזה יהיה חופף ומגן על בעמין ובין
כתפיו ישכון לעד יוי והנה שמו כשם מדתו ובנה גם
כן כי ידידות משכנותו כי המשכן נקרא ידידות
הנזכר בנביאים כמו שכתבתי למעלה כי כשמו כן
הוא כשם שיהיה הדין והתורה משכנו בתוכו ונקרא
שלמה ג' וזו למדתו שהיא שלמה בשלמה
שהשלוש שלו ולפיכך נכתב בה כי היא שלמה
ולרמז ג' למח שמה בה ברמס ובקדרש בספר
הבחי' אל הקצה הואיל ושמך כש כבודי מתן לך
בתי הדא חיה דכח ויוני נתן חכמה לשלמה כמו
חכמת אהים בלבן כמו מלך האהים וזהו מה שסיים
הפסוק לעשות משפטי ורעון שכני סנה
ועד זאת שדי ויברכך פי כל זה הוא מבואר מדבריו

